

Jaarstukken 2020

Gemeente Tilburg

Inhoudsopgave

Leeswijzer	3
Jaarverslag	4
1. Inleiding en financieel beeld.....	5
2. Programma's	12
2.1 Inclusieve stad	13
2.2 Duurzame Stad	41
2.3 Vitale Stad	52
2.4 Samen en dichtbij.....	70
3. Bedrijfsvoering	84
4. Paragrafen	88
4.1 Grondbeleid.....	88
4.2 Lokale heffingen	94
4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	96
4.4 Onderhoud kapitaalgoederen	106
4.5 Financiering	111
4.6 Verbonden partijen	113
Jaarrekening.....	122
5. Jaarrekening	123
5.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	123
5.2 Balans per 31 december 2020.....	128
5.3 Toelichting op de balans	130
5.4 Overzicht baten en lasten 2020	150
5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	152
5.6 Structurele afwijkingen	159
5.7 Informatie Wet Normering Topinkomens (WNT)	166
5.8 Overzicht baten en lasten per taakveld	167
5.9 Verantwoordingsinformatie Specifieke Uitkeringen (SiSa)	169
Bijlagen	174
I. Overzicht buitenlandse dienstreizen bestuur	174
II. Overzicht servicenormen, klachten en bezwaarschriften	174
III. Bijlagen paragraaf Grondbeleid	178
IV. Overzicht investeringen en restantkredieten	184
V. Overzicht invorderingen	185
VI. Rapportage onderzoek doeltreffendheid/doelmatigheid.....	185
VII. Overzicht benchmarks	188
VIII. Overzicht hefbomen sociaal domein	189
IX. Lijst met afkortingen	191

Leeswijzer

Voor u liggen de jaarstukken 2020. Hierin beschrijven we hoe het afgelopen jaar verlopen is, zowel wat betreft de beleidsuitvoering van het coalitieprogramma als de bijbehorende financiële gevolgen. Met deze jaarstukken leggen wij als college van B&W verantwoording af over het jaar 2020.

Hoofdstuk 1: Inleiding en financieel beeld

In dit hoofdstuk is een inleiding op de jaarstukken opgenomen. We lichten onze financiële positie toe en er zijn enkele kerngegevens over onze gemeente opgenomen.

Hoofdstuk 2: Programmaverantwoording

Hoofdstuk 2 bevat de activiteiten en resultaten op de programma's en producten. Daarnaast zijn de financiële afwijkingen bij deze jaarrekening ten opzichte van de bijgestelde begroting (Najaarsbijstelling) opgenomen.

Per product geven we vervolgens een beeld van 2020 langs de W-vragen.

- Wat hebben we bereikt (resultaten van de beleidsuitvoering)
- Wat wilden we bereiken (doelen en indicatoren)
- Wat heeft het gekost (financiën)
- Wat weten we nog meer (kengetallen, BBV-indicatoren en risico's)

De financiële effecten van corona zijn per veld onder een apart kopje gerubriceerd en via de algemene baten en lasten verrekend met de compensatie vanuit het Rijk.

Hoofdstuk 3: Bedrijfsvoering

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de bedrijfsvoering en is in opzet gelijk aan de programma's in hoofdstuk 2.

Hoofdstuk 4: Paragrafen - Specifieke onderwerpen

Hier komen de verplichte specifieke paragrafen aan bod. Deze geven een toelichting op onder andere financiële aspecten, risico's en verbonden partijen. Ook de paragraaf grondbeleid is hier opgenomen. De paragrafen volgen de indeling van de begroting 2020, met uitzondering van de paragraaf financiële status en inzicht die in de paragraaf weerstandsvermogen is ondergebracht en de paragraaf subsidies waarvan de majeure financiële afwijkingen in de programmaverantwoording zijn terug te vinden. De paragraaf algemene dekkingsmiddelen uit de begroting is ondergebracht in de jaarrekening zelf.

Hoofdstuk 5: Jaarrekening

Dit hoofdstuk bevat de gemeentelijke jaarrekening over 2020. Dit is enerzijds de balans en de toelichting op de balans, anderzijds het overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop.

Algemeen

- In de diverse financiële overzichten duiden we in de verschillen-kolom via een V en N of er sprake is van een Voordeel of een Nadeel. Afrondingen kunnen tot kleine verschillen in tellingen leiden.
- In de programmaverantwoording zijn bij het onderdeel 'wat weten we nog meer' de verplichte BBV-beleidsindicatoren opgenomen. Deze cijfers worden ontleend aan de website 'Waar staat je gemeente.nl'. Op het moment dat deze jaarstukken worden uitgebracht zijn de realisatiecijfers over 2020 veelal nog niet beschikbaar.

Jaarverslag

1. Inleiding en financieel beeld

Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2020 waarmee wij als college verantwoording afleggen over de behaalde resultaten in het afgelopen jaar, zowel beleidsmatig als financieel.

Wij zijn het jaar 2020 vol ambitie begonnen met de verdere uitvoering van de plannen uit ons bestuursakkoord, voortbouwend op de resultaten uit de eerste helft van onze bestuursperiode zoals we die in de Tussenbalans hebben gepresenteerd. Al snel kregen we te maken met corona waardoor wij ons geconfronteerd zagen met nieuwe uitdagingen en opgaven.

In het Tilburgse Elisabeth Tweesteden Ziekenhuis werd de eerste Nederlandse coronapatiënt opgenomen. Ook onze stad kreeg te maken met besmettingen en inwoners die zijn overleden als gevolg van het virus. De druk op de zorg was en is nog steeds heel groot. De pandemie heeft nog altijd een enorme impact op onze samenleving en onze stad. Inwoners, bedrijven en instellingen kregen te maken met vrijheidsbeperkende maatregelen en door de lockdown moesten culturele instellingen, sportverenigingen, buurthuizen, onderwijs, horeca, winkels en bedrijven gedurende een lange periode hun deuren sluiten.

Niet alleen qua gezondheid heeft corona verregaande gevolgen. Ook op economisch, maatschappelijk en sociaal vlak raakt het de stad en onze inwoners hard. De rijksoverheid is met maatregelen gekomen om ondersteuning te bieden in deze crisis. En ook als gemeente hebben wij diverse maatregelen genomen die er toe bijdragen dat inwoners en bedrijven in deze crisis zoveel mogelijk overeind kunnen blijven. Via onze coronamonitor hebben wij de effecten en maatregelen van corona op onze stad gemonitord en gerapporteerd.

In het afgelopen jaar heeft Tilburg ook een enorme saamhorigheid en betrokkenheid laten zien. Dat geeft veel hoop in deze moeilijke periode. Met het Dankraam, de kunstuiting op het Paleis Raadhuis, toonden Tilburgers hun saamhorigheid en dank aan mensen in de stad die zich in deze coronatijd verdienstelijk hebben gemaakt.

Als gemeentebestuur zijn we dankbaar voor al die mooie initiatieven die ontstonden om elkaar een hart onder de riem te steken en te helpen waar mogelijk. Het laat zien hoe het Tilburgerschap vorm krijgt. Dat maakt ons trots en toont de veerkracht van onze stad.

Ondanks de grote impact van corona hebben we in 2020 veel gerealiseerd. We hebben veel energie gestoken in allerlei nieuwe activiteiten die door de pandemie op ons af kwamen, zoals bijvoorbeeld het opzetten van noodopvang, uitvoering van de ToZo-regeling, met onze partners ontwikkelen van extra activiteiten voor jongeren en het uitvoeren van 1,5 meter aanpassingen in de stad. Steeds met als doel onze inwoners, bedrijven en instellingen zo goed mogelijk te helpen en ondersteunen. Maar ook zijn we verder gegaan met onze ambities uit het bestuursakkoord. Corona heeft bovendien geleid tot nieuwe inzichten en werkwijzen die ons kunnen helpen bij het uitvoeren van onze plannen.

In de Tussenbalans hebben wij voor de zomer uw raad uitgebreid geïnformeerd over de bereikte resultaten van ons bestuursakkoord over de eerste helft van onze bestuursperiode. In deze jaarstukken schetsen wij een samenvattend overzicht van de resultaten uit 2020. Als sluitstuk zullen we tegelijk met de programmabegroting 2022 een beknopte eindbalans op het bestuursakkoord presenteren.

Het financieel resultaat bij deze jaarrekening ten opzichte van de Najaarsbijstelling (gewijzigde begroting) bedraagt na verwerking van de overhevelingsvoorstellen € 9,7 miljoen voordelig. Ondanks dit financieel voordelig resultaat wat voornamelijk is ontstaan door incidentele meevallers, staan onze gemeentelijk financiën nog steeds fors onder druk. Vanuit de reserve transformatiebuffer hebben we tekorten in het sociaal domein in 2020 incidenteel af kunnen dekken. Maar ondanks de op gang gebracht transformatie in het sociaal domein en de gerealiseerde effecten vanuit de hefbomen blijft er sprake van een structureel en groeiend tekort als gevolg van onder meer de stijgende volumes en prijzen, waarvoor het Rijk de gemeenten tot nu toe onvoldoende compenseert. Maar ook op het gebied van bijvoorbeeld klimaat, woningbouw of de invoering van de omgevingswet staan we voor grote opgaven de komende jaren.

Vanuit het Rijk worden we geconfronteerd met veel financiële onzekerheid, onder andere over de ontwikkeling van het gemeentefonds, additionele middelen voor jeugdhulp of nieuwe taken als de invoering van de omgevingswet. De lobby van gemeenten en VNG, waar Tilburg een actieve rol in speelt, levert tot nu veel aandacht op maar onvoldoende financieel resultaat. In het recente rapport 'Rust – Reinheid – Regelmaat, evenwicht in de bestuurlijk-financiële verhoudingen' komt de Raad van het Openbaar bestuur tot de conclusie dat de financiële verhoudingen uit het lood zijn geraakt en te veel een onderdeel geworden van steeds terugkerende politieke onderhandelingen tussen de decentrale overheden en de rijksoverheid.

In deze onzekere financiële context gaan wij de perspectiefnota en programmabegroting 2022 opstellen, de laatste van onze bestuurstermijn. Het is daarom van groot belang dat het nieuwe Kabinet zo snel mogelijk duidelijkheid geeft.

Financieel beeld

Financieel resultaat

I. Financieel Resultaat 2020

In onderstaande tabel is het financieel resultaat naar de vier P&C producties weergegeven. Met de Tussenrapportage en Najaarsbijstelling heeft uw raad de begroting bijgesteld. In deze jaarstukken worden de financiële afwijkingen verklaard die zijn ontstaan *ten opzichte van de bijgestelde begroting*.

Hieronder zijn de grootste voor- en nadelen ten opzichte van de Najaarsbijstelling opgenomen. In hoofdstuk 2 zijn per veld, onder het kopje 'Wat heeft het gekost', de financiële afwijkingen meer in detail opgenomen.

Vanaf 2019 worden de tekorten en overschotten in het sociaal domein verrekend met de reserve transformatiebuffer sociaal domein. In 2020 was deze buffer voldoende om de tekorten in het sociaal domein op te vangen. Deze tekorten zijn daarmee geen onderdeel van het jaarrekeningresultaat.

Omschrijving	Bedrag
I. Saldo oorspronkelijke begroting 2020	0,0 -
II. Resultaat Tussenrapportage 2020 (t.o.v. oorspronkelijke begroting)	1,0 N
III. Resultaat Najaarsbijstelling 2020 (t.o.v. Tussenrapportage)	4,5 V
Majeure voor- en nadelen bij deze jaarrekening, ten opzichte van de Najaarsbijstelling 2020	
Inclusieve stad: niet realiseren claim rijk sociaal domein (Jeugdhulp + Wmo)	3,8 N
Duurzame stad: onderhoud bomen	0,5 N
Duurzame stad: : teruggaaf energiebelasting	0,8 V
Vitale stad: vrijval uit reserve LHFT i.v.m. truckparking Vossenbergh	0,7 V
Samen en dichtbij: teruggaaf re-integratie BTW voorgaande jaren	1,7 V
Samen en dichtbij: storting in voorzienig voormalig bestuur	0,6 N
Samen en dichtbij: hogere opbrengst OZB	0,7 V
Samen en dichtbij: hogere opbrengst bouwleges	0,4 V
Samen en dichtbij: hogere uitkering gemeentefonds 2020 (september- en december circulaire)	5,0 V
Samen en dichtbij: gemeentefonds voorgaande jaren	0,6 V
Bedrijfsvoering: voordelig resultaat organisatiekosten	3,3 V
Algemeen: overige per saldo voordelig	1,4 V
Afwijkingen t.o.v. Najaarsbijstelling 2020 (exclusief overhevelingen)	9,7 V
Algemeen: niet bestede budgetten met voorstel tot beleidsmatige overheveling (m.n. decentralisatie- en integratie-uitkeringen via het gemeentefonds en klimaatmiddelen)	3,1 V
Algemeen: niet bestede budgetten met voorstel tot technische overhevelingen	7,2 V
VI. Resultaat ten opzichte van Najaarsbijstelling 2020	20,0 V
Rekeningresultaat 2020 t.o.v. primaire begroting	23,5 V

Financiële afwijkingen sociaal domein 2020 (verrekend met de reserve transformatiebuffer)

Bij de programmabegroting 2020 zijn we ervan uitgegaan dat we € 8,1 miljoen aan de transformatiebuffer zouden onttrekken voor het opvangen van tekorten in het sociale domein. Onderstaande tabel laat zien welke resultaten in de tussentijdse rapportages en in deze jaarrekening zijn gemeld die verrekend zijn met de transformatiebuffer.

Resultaat sociaal domein (verrekend met de reserve transformatiebuffer 2020 (x € 1 miljoen))	Bedrag
I. Oorspronkelijke begroting: dekking tekort sociaal domein via reserve transformatiebuffer	8,1 N
II. Resultaat bij Tussenrapportage 2020 t.o.v. oorspronkelijke begroting	2,3 N
III. Resultaat bij Najaarsbijstelling 2020 t.o.v. Tussenrapportage 2020	3,4 N
Majeure voor- en nadelen bij deze jaarrekening, ten opzichte van de Najaarsbijstelling 2020	
Bijzondere bijstand	0,5 V
Participatiebudget	1,4 V
Uitvoering taken Toegang Tilburg	0,4 N
BUIG	2,6 V
Storting in voorziening debiteuren sociale zaken	0,9 N
Bedrijfsvoering /organisatiekosten	1,4 V
Volume/indexering via gemeentefonds	0,7 V
WMO Begeleiding	3,8 N
WMO Beschermd wonen	3,5 N

WMO Overig (m.n. eigen bijdragen)	1,7 V
Jeugdhulp	1,2 N
Afwikkeling subsidies voorgaande jaren	0,7 V
Incidentele vrijval reserve 3D	0,4 V
Sportstimulering	0,4 V
Overige afwijkingen, per saldo	1,6 V
Afwijkingen t.o.v. Najaarsbijstelling 2020 (exclusief overhevelingen)	1,6 V
IV. Tekort sociaal domein 2020, verrekend met transformatiebuffer	12,2 N
Niet bestede budgetten sociaal domein waarvan aan de raad wordt voorgesteld deze over te hevelen naar 2021 (o.a. middelen perspectief op werk, arbeidsmarktvernieuwing, armoedebestrijding kinderen)	4,8 V
Per saldo onttrokken aan reserve transformatiebuffer sociaal domein	7,4 N

Bij de Najaarsbijstelling hadden nog de verwachting € 13,8 miljoen te moeten onttrekken uit de reserve transformatiebuffer. In deze jaarrekening melden we ten opzichte van de Najaarsbijstelling een voordeel van € 1,6 miljoen op de onderdelen die we met de reserve transformatiebuffer verrekenen. Dit als een resultante van enerzijds groei van zorguitgaven en anderzijds diverse voordelige effecten die met de buffer verrekend worden. Daarnaast ontstaat een voordeel van € 4,8 miljoen vanwege niet uitgeputte budgetten die we naar 2021 overhevelen en in de reserve transformatiebuffer storten. Totaal onttrekken we € 7,4 miljoen uit de reserve transformatiebuffer. Dat is € 6,4 miljoen minder dan we bij de Najaarsbijstelling hadden verwacht.

De reserve transformatiebuffer kent onderstaand verloop. In het saldo per ultimo 2020 van € 7,8 miljoen is voor € 4,8 aan overhevelingen van 2020 naar 2021 opgenomen. De 'vrije ruimte' is daarmee € 3,0 miljoen die ingezet kan worden ter dekking van tekorten in 2021. Bij de programmabegroting 2021 gingen we uit van een eindsaldo per ultimo 2020 van € 1,4 miljoen.

Verloop reserve transformatiebuffer Sociaal Domein	2019	2020
Beginsaldo	17,0	15,2
Onttrekking	- 1,8	-7,4
Stand per ultimo	15,2	7,8

II. Voorstel bestemming resultaat

Wij stellen aan de gemeenteraad voor het resultaat bij deze jaarstukken als volgt te bestemmen.

Voorstellen aan de raad tot resultaatbestemming (x € 1 miljoen)		Bedrag
Resultaat bij deze jaarrekening t.o.v. de gewijzigde begroting		20,0
A: Voorstellen voor beleidsmatige overhevelingen	-/- 3,1	
B: Voorstellen technische overhevelingen i.v.m. reeds aangegane verplichtingen	-/- 7,2	
Vrij te bestemmen resultaat		9,7
Voorstel resultaatbestemming:		
C: Voordeel truckparking Vossenbergh in reserve LHFT storten	-/- 0,7	
D: Storting in algemene reserve (AR)	-/- 9,0	

Met de toevoeging van € 9,0 miljoen aan de algemene reserve overschrijdt deze de bovenbandbreedte met € 1,6 miljoen. In afwijking van het financiële beleid stellen wij voor deze € 1,6 miljoen niet toe te voegen aan de Reserve RIO maar beschikbaar te houden in de algemene reserve om eventuele tekorten in het jaar 2021 als gevolg van corona dan wel tekorten in het sociaal domein op te kunnen vangen.

Toelichting overhevelingsvoorstellen:

Beleidsmatige overhevelingen: dit betreft budgetten die in 2020 niet zijn besteed en waarvan aan de raad wordt voorgesteld deze budgetten naar 2021 over te hevelen om activiteiten af te kunnen ronden. Het gaat hier om specifieke middelen voor de uitvoering van concrete activiteiten of projecten waar geen structureel budget voor aanwezig is, waarvan de uitvoering vertraagd is en die in het volgende jaar kunnen worden afgerond. Technische overhevelingen: dit betreft enerzijds budgetten waarvoor in 2020 al wel verplichtingen met derde partijen zijn aangegaan maar waarvan de prestatie nog niet is geleverd. Om deze verplichtingen te kunnen nakomen moet in 2021 het budget beschikbaar blijven. Anderzijds gaat het om nog niet gerealiseerde exploitatiebijdragen aan projecten die nodig zijn om projecten te kunnen uitvoeren of afronden.

III. Financieel beeld sociaal domein en structurele doorwerking

We werken aan een inclusieve stad, waar mensen erbij horen, ertoe doen en zelfredzaam zijn. Tilburgers die zich onvoldoende redden krijgen passende ondersteuning. Vanuit de transformatieopgave werken we aan de juiste ondersteuning op de juiste plek, waarbij deze tevens betaalbaar moet blijven. We investeren hiervoor in deze transformatie, zowel door innovaties te financieren uit het investeringsfonds als door met een transformatiebuffer veranderingsprocessen te ondersteunen. Het investeren in transformatie doen we aan de hand van de volgende drie actielijnen:

- Innovatie door de inzet van hefboomen waarbij we ons richten op maatschappelijke, institutionele en financiële impact
- Lobby voor een reëel budget en meer impact
- Samenwerking met partners, inkoopstrategieën

In de P&C-cyclus volgen we steeds de financiële voortgang op deze drie actielijnen met daarnaast de autonome ontwikkelingen en de ontwikkeling van de buffer en de investeringsreserve. In deze jaarstukken maken we de balans op over 2020 en brengen de voortgang en het resultaat onder de koepel in beeld.

Hefboomen

We zien dat het in veel hefboomen lukt de geplande beweging in gang te zetten. We hebben voor iedere hefboom op drie vlakken impact gedefinieerd: maatschappelijk, institutioneel en financieel. Dat leidt dit in 2020 tot een financiële besparing van € 5,3 miljoen. Gedurende het jaar 2020 hebben we gezien dat niet voor elke hefboom de financiële besparing in het gewenste tempo gehaald werd, waar andere hefboomen juist meer besparing opleverde dan vooraf verwacht. Per saldo boeken we een besparing conform het robuuste scenario.

Verder weten we ook dat er besparingen bij partners vallen en hebben we 'toekomstige kostenbesparingen' (minder meerkosten) gerealiseerd. Het is dus van belang ons te realiseren dat, alhoewel de financiële impact van de hefboomen voor 2020 in zijn totaliteit in de pas loopt met wat verwacht werd (robuust scenario), dit vanuit het perspectief van de in de begroting opgenomen te realiseren besparingen niet altijd zichtbaar is. In bijlage VIII is een financieel overzicht van de hefboomen opgenomen.

In de programmabegroting 2020 hebben we aangegeven dat het financieel meerjarig beeld in het sociaal domein uit evenwicht is. Hieronder schetsen we het financieel beeld vanuit het vertrekpunt zoals in de programmabegroting opgenomen.

Financieel beeld sociaal domein (x € 1 miljoen)	Begroot 2020	Gerealiseerd 2020
Tekort Sociaal Domein (conform programmabegroting 2020)	15,6 N	15,6 N
Voor- en nadelen verrekend via transformatiebuffer (uit Tussenrapportage, Najaarsbijstelling en Jaarrekening)		0,7 V
Nadeel i.v.m. niet gecompenseerd deel loon/prijsbijstellingen *)		3,8 N
Opbrengst hefboomen	-5,3 V	-5,3 V
Resterend tekort	10,3 N	13,4 N
dekking:		
Toegestaan tekort conform begroting	2,2 V	2,2 V
Reserve transformatiebuffer	8,1 V	7,4 V
Algemene middelen *)		3,8 V
Totaal dekking:	10,3 V	13,4 V

*) dit betreft kosten die niet volledig gecompenseerde loon- en prijsbijstellingen via de algemene uitkering waarvoor we bij de tussenrapportage een claim op het Rijk hebben opgenomen. Deze claim is uiteindelijk niet gerealiseerd in 2020. Bij deze jaarrekening dekken we de kosten uit de algemene middelen.

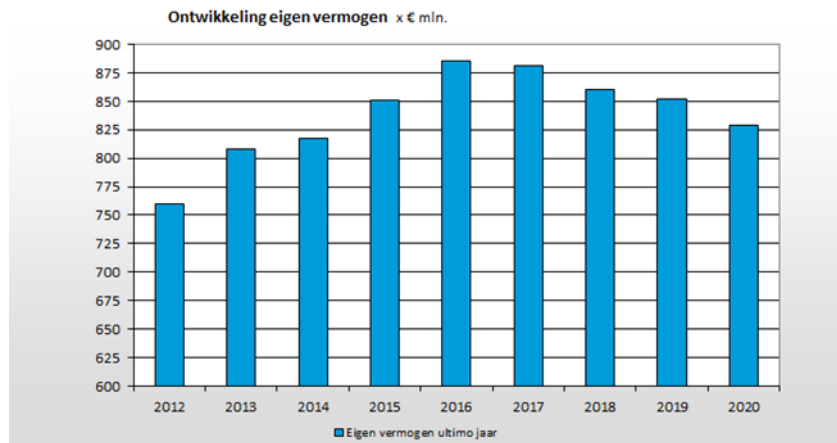
Ondanks de positieve bijstelling ten opzichte van de Najaarsbijstelling zoals hiervoor is beschreven, is er sprake van een structureel groeiend tekort op de zorgbudgetten voor Jeugd en Wmo. In 2020 stonden hier nog voordelen tegenover zoals bij de BUIG of middelen voor participatie, veelal incidenteel. Als we de effecten echter doortrekken naar de komende jaren verwachten wij dat circa € 10 miljoen nadelig zal doorwerken naar de begroting 2021.

Vermogenspositie

Het eigen vermogen van de gemeente Tilburg is in 2020 afgenomen met € 22,9 miljoen tot € 829,0 miljoen. De solvabiliteit (eigen vermogen t.o.v. balanstotaal) bedraagt 67,0%. Dit kengetal laat zien in welke mate we aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. Voor gemeenten van vergelijkbare omvang is dit 27% (eind 2019; bron data financiën decentrale overheden). Onze solvabiliteit is afgenomen met 5,7 procentpunt ten opzichte van ultimo 2019. De afname van vermogen en solvabiliteit is in lijn met het beeld wat we zien in de meerjarenbegroting. Wel gaat het minder snel dan begroot.

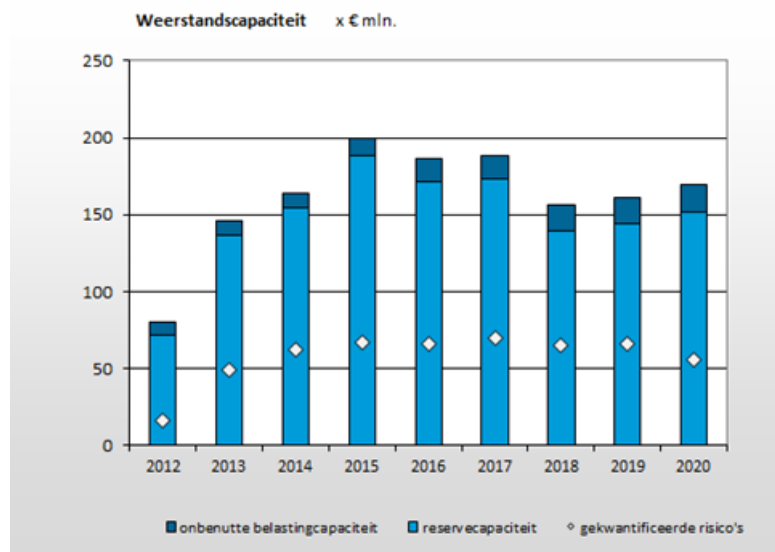
Omschrijving	Bedrag
Vermogen per 31-12-2019 - (72,7% <i>balanstotaal</i>)	851,9
Vermogen per 31-12-2020 - (67,0% <i>balanstotaal</i>)	829,0
Vermogensafname 2020	22,9
Verklaring vermogensmutatie:	
* Afname reserves 2020	-46,4
* Resultaat 2020	23,5
Totaal vermogensmutatie 2020	-22,9

Het verloop van het eigen vermogen is hieronder weergegeven.

Weerstandscapaciteit

Onze weerstandscapaciteit bedraagt eind 2020 € 169,9 miljoen. Dit bestaat uit € 151,4 miljoen reservecapaciteit en € 18,5 miljoen onbenutte belastingcapaciteit. Ten opzichte van eind 2019 is de weerstandscapaciteit gestegen met € 8,5 miljoen. In relatie tot de aanwezige gekwantificeerde risico's van € 55,5 miljoen zijn wij van mening dat de omvang van de weerstandscapaciteit ruim voldoende is (ratio 3,1). In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is een nadere toelichting opgenomen op de risico's en het weerstandsvermogen.

Grondexploitatie

Ten behoeve van de jaarrekening zijn de berekeningen van de grondexploitaties opnieuw geactualiseerd. Hierbij zijn de winst- en verliesnemingen conform BBV-regelgeving genomen. De vrij besteedbare reserve binnen het grondbedrijf komt per eind 2020 uit op € 7,1 miljoen. Hieronder is een korte samenvatting van de grondexploitatie opgenomen. De paragraaf grondbeleid gaat verder in op de grondexploitaties 2020.

Grondexploitatie (x € 1 mln.)	ultimo 2020
Resultaat Bouwgronden in Exploitatie (BIE) en Faciliterend Grondbeleid (FG) incl. risico's	103,3 N
Overig	0,3 N
Saldo grondbedrijf	103,6 N
Beschikbare voorzieningen en reserves	134,2 V
Beschikbare middelen Grex	30,6 V
Reserveringen	18,5 N
Onderbandbreedte Algemene reserve grondexploitatie	5,0 N
Vrij besteedbare reserve per 31-12-20	7,1 V

Coronakosten en compensatie

Het jaar 2020 stond in het teken van de corona. Wij hebben uw raad via de '[Monitor Corona](#)' tot nu toe vier keer geïnformeerd over de gevolgen van de corona-crisis voor Tilburg. Daarin beschrijven we wat de maatschappelijke en financiële impact is en wat mogelijke handelingsperspectieven zijn. Daarbij presenteerden we ook een [dashboard](#) met cijfers, trends en beelden om de gevolgen van corona te monitoren. Natuurlijk is corona ook in deze jaarstukken een belangrijk punt wat regelmatig naar voren komt, maar wij kiezen er niet voor om in dit document een uitgebreide beschouwing op corona te geven. Daarvoor verwijzen we naar de uitgebrachte monitors.

In deze jaarstukken brengen we de corona-kosten en de ontvangen compensatie van het Rijk in beeld. De financiële effecten over 2020 hebben we in de Tussenrapportage en Najaarsbijstelling steeds apart benoemd van de overige financiële afwijkingen. Daarbij hebben we bij het merendeel van die kosten als tegenhanger een claim op het Rijk opgevoerd. Hierdoor was corona in de tussentijdse rapportages een neutrale post.

Het Rijk heeft gedurende 2020 op een aantal momenten compensatie verleend voor kosten en inkomstenderving als gevolg van corona. Het merendeel is toegekend via het gemeentefonds; voor Tilburg € 13,4 miljoen. Daarnaast is op een aantal onderwerpen compensatie via een specifieke uitkering of subsidie verleend, bijvoorbeeld de ToZo-regeling.

In deze jaarstukken hebben we de balans opgemaakt. Het resultaat is op centraal niveau verrekend met de reserve corona zoals door uw raad bij de begroting 2021 is besloten. De kosten en compensatie via specifieke uitkeringen zijn hierbij buiten beschouwing gelaten omdat die een eigen traject van verantwoording en afrekening kennen en per saldo niet tot een voordeel of nadeel saldo leiden.

Verwerking corona-kosten en compensatie Rijk	bedrag x € 1 mln.
Extra kosten (o.a. noodopvang WII kazerne, exploitatie sport, Sociale werkvoorziening., maatschappelijke opvang, steunpakket cultuur Brabant)	10,4 N
Gederfde inkomsten (o.a. precario- en toeristenbelasting, parkeeropbrengst, eigen bijdrage Wmo)	4,7 N
Lagere kosten (o.a. meedoenregeling, vervoerskosten Wmo, BBZ-regeling)	2,8 V
Per saldo nadelen corona 2020	12,3 N
Door het Rijk verleende compensatie via het gemeentefonds *) (voor specificatie zie het veld financiering en algemene dekkingsmiddelen)	13,4 V
Storting resultaat in de reserve corona	1,1

*) In december is door het Rijk op enkele onderwerpen (o.a. parkeerinkomsten, zwembaden/ijsbanen, afval) over 2020 aanvullende compensatie toegezegd. De bedragen zijn nog niet specifiek aan gemeenten toegekend en worden daarom in pas 2021 verwerkt.

In hoofdstuk 2 zijn bij alle velden onder 'wat heeft het gekost' de financiële afwijkingen opgenomen. Onder een apart kopje zijn de corona-kosten opgenomen voor het hele jaar 2020. Op het veld financiering en algemene dekkingsmiddelen zijn de baten die we vanuit het Rijk hebben ontvangen opgenomen. Het saldo is via de algemene baten en lasten verwerkt in de corona reserve. Naast de hierboven genoemde € 1,1 miljoen is ook een bedrag van € 2,3 in de reserve corona gestort in verband met de uitvoeringskosten van de ToZo-regeling. Deze van het Rijk ontvangen middelen dienen ter dekking van nog te maken kosten in 2021 en verder voor uitvoering van de ToZo-regeling. De reserve corona kent hiermee een stand van € 3,4 miljoen per eind 2020.

Ten slotte geven we hieronder een overzicht van de besluiten die het college van B&W genomen heeft op basis van het door de raad op 14 december 2020 verleende mandaat om tot een bedrag van € 75.000,- per corona-maatregel te besluiten als dekking ontbreekt.

Omschrijving	Besluit d.d.	Bedrag x € 1,-
Mandaat		500.000
Collegebesluiten:		
Steunverzoek De Boemel	5-1-2021	36.200
Steunverzoek Stichting Mossob	9-3-2021	13.500
Steunverzoek Tilburgse Markten	9-3-2021	10.200
Steunverzoek Bonheur/Willem II	9-3-2021	39.480
Steunverzoek PortAgora	16-3-2021	13.500
Resterend mandaat		387.120

Kerngegevens

	31-12-2019	31-12-2020
Inwoners	219.796	220.535
0 tot en met 19 jaar	45.373	44.973
20 tot en met 64 jaar	137.161	137.974
65 jaar en ouder	37.262	37.588
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden		
Participatiewet	6.436	6.688
IOAW	385	376
IOAZ	23	28
Werkgelegenheid		
Aantal vestigingen (per 1 januari)	20.478	21.720
Aantal banen	120.050	n.n.b.
Fysieke structuur		
Aantal woningen (o.b.v. CBS statistiek) (cijfer ultimo 2020 is voorlopig)	100.418	101.883
Personele kengetallen		
Personeelsformatie (fte)	1.987	2.020
Waarvan leidinggevend (fte)	123	126

Financiële rekening 2020	Lasten	Baten	Saldo
Programma Inclusieve Stad	540,3	-165,4	374,9 N
Programma Duurzame Stad	89,8	-20,5	69,3 N
Programma Vitale Stad	136,7	-34,2	102,5 N
Programma Samen en Dichtbij	52,4	-84,8	-32,4 V
Totaal van de programma's	819,2	-304,9	514,3 N
Algemene dekkingsmiddelen	2,1	-566,8	-564,7 V
Overhead	74,2	-1,0	73,2 N
Heffing vennootschapsbelasting (VPB)	0,0	0,0	0,0
Bedrag voor onvoorzien	0,0	0,0	0,0
Subtotaal	895,5	-872,7	22,8 N
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	118,7	-165,0	-46,3 V
Resultaat inclusief mutaties reserves	1.014,2	-1.037,7	-23,5 V

2. Programma's

2.1 Inclusieve stad

Sociaal en Veerkrachtig

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

1. Integrale jeugdaanpak: De in gezamenlijkheid met NJI en partners ontwikkelde Kansencirkel is positief beoordeeld door kinderen/ouders en professionals. De Kansencirkel is een gespreksleidraad, waarbij de ontwikkeling van het kind centraal staat. De methode geeft concreet inzicht aan kind/ouder/professional welke stappen moeten worden gezet om de ontwikkeling van het kind te versterken.
Jongerenparticipatie is vast onderdeel bij beleidsontwikkeling, input verbetering dienstverlening en input voor nieuwe initiatieven, o.a. door de jeugdwelzijnsraad, pitch- inspiratieavonden, kinderrechtendag, St Move etc.
2. Intensivering aanpak gericht op jongeren tijdens corona. Met extra activiteitenprogramma en extra contact/presentie, zowel via social media als op straat.
3. Positieve gezondheid:
 - * alle scholen zijn rookvrij
 - * toename aantal volwassenen dat voldoet aan beweegrichtlijn van 49% in 2017 naar 61% in 2020.
4. Sport en bewegen: gebaseerd op het vastgestelde afwegingskader voor accommodaties, zijn majeure besluiten genomen over het ontwikkelen van (nieuwe) accommodaties: 2 sporthallen bij Koning Willem II College, een turnzaal in Stappegoor, oplevering Urban Athletes Park Reeshof en locatie Were Di voetbal.
5. Sinds 2020 accommodeert Tilburg (de Ireen Wüst Ijsbaan) het regionaal trainingscentrum shorttrack.
6. Sociale basis: participatietraject MenSS (Meedoen en sociale stijging) wordt meer ingezet als instrument in het kader van Tilburg investeert in Perspectief (re-integratiemodel TiiP), dus meer gericht op arbeidsparticipatie. Met hoofdaannemer ContourDeTwern zijn concrete afspraken gemaakt over opname van cliënten vanuit TiiP in MenSS participatietrajecten.
7. De organisaties binnen de sociale basis zijn proactief, present en flexibel om (jeugdige) inwoners van Tilburg daar waar nodig te ondersteunen. En ook om ondersteuning te bieden aan de vele particuliere initiatieven voor hulp en ondersteuning. Zo heeft ContourdeTwern een advies- en meldpunt voor inwoners met hulpvragen opgericht. Met name kwetsbare inwoners zijn hierdoor, ondanks de corona-maatregelen, toch bereikt en waar mogelijk is (tijdelijk) het sociaal isolement doorbroken.
8. Hefboom (experiment) meer effect en doelmatigheid subsidies in sociale basis: er zijn 9 maatschappelijke opgaven vastgesteld op basis waarvan circa 75 organisaties (al dan niet geclusterd) subsidie voor 2021 hebben aangevraagd volgens de werkwijze van impactgericht subsidiëren. We praten over circa € 36 miljoen en ruim 1/3 van het budget.
9. Bestaanszekerheid: het Tilburgse Schuldenoffensief (aanpak schulden inwoners) is vanwege succes een vast onderdeel van onze aanpak geworden. Het totaal aantal geslaagde schuldregelingen is toegenomen van 406 in 2017 naar 645 in 2019, een toename van bijna 63%. In geld uitgedrukt: in 2017 is voor € 15 miljoen aan schulden gesaneerd, in 2019 voor ruim € 18,7 miljoen. De aangepaste Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening is mede gebaseerd op onze aanpak.

Wat kan beter

Positieve gezondheid:

1. Inzet op mentale gezondheid bij jeugd. Het aantal jongeren tussen de 12 en 18 jaar dat zich psychisch gezond voelt, is teruggelopen van 82% naar 79%. Onderzoek wijst uit dat dit door corona nog verder verslechtert.
2. Hefboom Kansrijke Start (hulp aan kwetsbare gezinnen, die al begint rond geboorte kind): door corona minder voorzorg- en stevig-ouderschaptrajecten ingezet dan gepland. Inhaalslag wordt in 2021 gemaakt.

Sport en bewegen:

3. Afronding van gesprekken over tarieven fase III/harmonisering eigendomsverhoudingen voetbalaccommodaties. De gesprekken en onderhandelingen over de opstallen (gebouwen) vragen meer tijd dan gedacht.

Bestaanszekerheid:

4. Uit de evaluatie Kinderen in Armoede blijkt dat we de subsidies die we vanuit Bestaanszekerheid verstrekken nog beter moeten verbinden aan de impact die we willen bereiken. Met name op het gebied van het doorbreken van armoede die speelt van generatie op generatie. Om te komen tot nieuwe/andere keuzes is meer tijd nodig. Hiertoe voeren we momenteel gesprekken met sleutelpartners in de stad.
5. Hefboom bestaanszekerheid: uitvoering hefboom is door corona in samenspraak met de raad vertraagd waardoor de impact in 2020 lager ligt.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Tilburgers voelen zich fysiek, emotioneel en sociaal gezond

Indicatoren:	Bron	Streef-waarde	2016	2017	2020
% Inwoners dat eigen gezondheid als goed ervaart	GGD/CBS Gezond- heids- monitor				
- (ouder van kind) 0 - 11 jaar		96		95	*
- 12 - 18 jaar		83	82	-	86
- 19 - 64 jaar		77	76	-	**
- 65 - 74 jaar		60	60	-	**
- 75+ jaar		60	60	-	**
% Inwoners dat zich psychisch gezond voelt	GGD/CBS Gezond- heids- monitor				
- 12 - 18 jaar	83		82	-	79
- 19 - 64 jaar	82		79	-	**
- 65 - 74 jaar	82		80	-	**
- 75+ jaar	82		80	-	**

* Onderzoek naar categorie 0-11 jr. die "gezondheid als goed ervaart" pas in 2021, cijfers in 2022. Psychisch gezond wordt niet voor 0-11 uitgevraagd.

** Cijfers 2020 volgen in juni 2021.

Doel: Tilburgers voelen zich verbonden met elkaar en hun omgeving

Indicatoren:	Bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
% Inwoners dat aangeeft vaak of regelmatig contact te hebben met vrienden, familie en burens (jaarlijks)	CBS micro- data	74	-	-	71	*
% Inwoners dat actief is geweest om buurt te verbeteren (19-64jr)	GGD	16	13	-	-	*
% Inwoners dat vrijwilligerswerk doet	GGD	25	23	-	-	*
Verricht vrijwilligerswerk (65 jr +)	GGD	27	26	-	-	*
% Inwoners dat mantelzorg verricht (19-64 jr)	GGD	16	15	-	-	*
Verricht mantelzorg (65 - 74 jaar)	GGD	18	17	-	-	*
Verricht mantelzorg (75 jr +)	GGD	18	**	-	-	*

* Cijfers 2020 komen beschikbaar in 2021

** In het verleden is geen splitsing gemaakt tussen 65 - 74 en 75+, dit zal voor de eerste keer met cijfers 2020 gebeuren.

Doel: Tilburgers ervaren bestaanszekerheid

Indicatoren:	Bron	Streef-waarde	2016	2017	2018	2019	2020
% Huishoudens met inkomen tot % van sociaal minimum (jaarlijks)*							
- 110%		12,5 (2023)	13,5	13,2	12,6	*	*
- 120%		16,0 (2023)	17,1	-	-	*	*
- 130%		16,0 (2023)	20,2	-	-	*	*
% Inwoners dat moeite heeft met rondkomen	GGD	18	20	-	-	-	**

% Kinderen tot 18 jaar in uitkeringsgezinnen	Kinderen in Tel Verwey Jonker Instituut	9,3	10,39	-	-	-	***
--	---	-----	-------	---	---	---	-----

* Bron van deze data is de Belastingdienst. De beschikbaarstelling van deze cijfers loopt twee jaar achter. De cijfers van 2019, respectievelijk 2020 komen dus pas in 2022, respectievelijk 2023 beschikbaar.

** Gegevens komen in 2021 beschikbaar

***Bron hiervoor was het onderzoek Kinderen in Tel, dat het Verwey Jonker instituut uitvoerde. Dit onderzoek wordt niet meer uitgevoerd. Vanaf 2016 (laatste meting) zijn hierover geen metingen/rapportages meer gedaan.

Doel: Tilburgers hebben mensen om zich heen waarop ze kunnen steunen

Indicatoren:	Bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
% Inwoners dat eenzaam is:	GGD					
- 12- 18 jaar*			-	-	-	37% eenzaam, 4% ernstig eenzaam
- 19 -64 jaar		40	42	-	-	**
- 65- 74 jaar		50	54	-	-	**
- 75+ jaar		50	54	-	-	**
% Inwoners dan niet genoeg mensen heeft om op terug te vallen in geval van narigheid:	GGD					
- 19 - 64 jaar		8	8	-	-	**
- 65 - 74 jaar		8	10	-	-	**
- 75+ jaar		8	10	-	-	**
% Inwoners dat matig tot veel regie over eigen leven heeft	GGD	90	89	-	-	**

* Voor het eerst gemeten

** Resultaten 2020 in juni 2021 beschikbaar

Doel: Tilburgers zijn in beweging

Indicatoren:	Bron	Streef-waarde	2016	2017	2019	2020
% Volwassenen en ouderen dat voldoet aan de beweegrichtlijn	GGD	51		49	-	61
% Jeugd dat minstens 2 keer per week minimaal 1 uur sport of beweegt:	Onderzoek sportdeelname jeugd gemeente Tilburg		74	-	72	*
- 4 t/m 11 jaar			74	-	72	*
- 12 t/m 17 jaar			72	-	73	*

* Dit betreft een 3-jaarlijks onderzoek. Volgend onderzoek staat gepland voor 2022

Wat heeft het gekost

Sociaal en veerkrachtig x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Verschil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	64.279	95.496	91.770	3.726 V
Baten	-7.271	-8.136	-8.320	184 V
Saldo van lasten en baten	57.008	87.360	83.450	3.910 V
Toevoeging reserves	0	0	45	45 N
Onttrekking reserves	-3.059	-4.822	-747	4.075 N
Saldo reserves	-3.059	-4.822	-702	4.120 N
Totaal	53.949	82.538	82.749	210 N

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein (TBSD): Bij de begroting 2019 is afgesproken om de resultaten (voor- en nadelig) op budgetten die onder de koepel Sociaal Domein vallen, met elkaar te verrekenen via de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein. De meldingen die worden verrekend met de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein worden geduid met TBSD. Voor het veld Sociaal en Veerkrachtig betekent dit dat, rekening houdend met de effecten uit de september- en decembercirculaire 2020, er € 2,7 miljoen minder wordt onttrokken aan de TBSD dan begroot.	2.728 N
Overheveling LHBTI-emancipatie-TBSD De LHBTI-middelen bestonden in 2020 voor een deel uit incidentele middelen (Regenboogmiddelen) die gereserveerd waren om het jubileum van Roze Maandag te kunnen vieren in de stad. Dit is niet doorgegaan vanwege de corona-maatregelen. We stellen de raad voor deze middelen ad € 29.000,- over te hevelen naar 2021, om in het komend jaar alsnog de festiviteiten te kunnen organiseren, en deze middelen ten laste te brengen van de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein. (LHBTI: Lesbisch, Homoseksueel, Biseksueel, Transgender, Intersekse personen.)	29 V
Overheveling decentralisatie-uitkering veilige steden-TBSD De 11 gemeenten die participeren in het programma Veilige Steden ontvangen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in 2020 en 2021 een bijdrage ten behoeve van de sociale veiligheid van vrouwen. Met name vanwege de corona-maatregelen zijn de middelen voor 2020 niet volledig besteed. We stellen de raad voor € 19.000,- over te hevelen naar 2021 in het kader van het programma Veilige Steden en deze ten laste te brengen van de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein.	19 V
Overheveling stad van de verbinding-TBSD In de begroting 2020 zijn incidentele middelen opgenomen ten behoeve van de agenda diversiteit/inclusie. Vanwege de beperkende corona-maatregelen hebben we het geplande proces met stadsgesprekken in het 4 ^e kwartaal niet kunnen voltooien en uitgesteld tot in 2021 (zo ook beschreven in de raadsbrief proces werkagenda inclusie d.d. 6-11-2020). We stellen de raad voor de resterende middelen ad € 93.000,- over te hevelen naar 2021 ten behoeve van de agenda diversiteit/inclusie en deze ten laste te brengen van de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein.	93 V
Overheveling niet besteed deel Klijsma-middelen voor armoedebestrijding kinderen-TBSD Stichting Leergeld heeft de extra subsidie 2019 vanuit de Rijksmiddelen voor armoedebestrijding onder kinderen niet geheel ingezet in 2019. Dit betekent dat de subsidie lager wordt vastgesteld. In motie 14-7 d.d. 21-10-2019 is meegegeven dat alle Klijsma-middelen ten goede moeten komen aan armoedebestrijding onder kinderen. Dit betekent dat we de teruggevorderde subsidie in 2021 opnieuw in willen zetten voor dit doel. Zodoende stellen we de raad voor € 357.932,- over te hevelen naar 2021 en deze ten laste te brengen van de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein.	358 V
Schuldenoffensief-TBSD Het Schuldenoffensief laat een positief resultaat zien van €442.000,-. Bij aanvang van het Schuldenoffensief werd al snel duidelijk dat bij de uitvoering jaarlijks minder kosten werden gemaakt dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door een effectievere werkwijze van de Tilburgse Aanpak (efficiëntere en goedkopere inrichting Sociaal Domein) en een (zo is gebleken) te ruime begroting. Het project Schuldenoffensief eindigt per 2020, het restant van de egaliseringsreserve 3D's (3 transformaties Sociaal Domein) valt vrij ten gunste van de TBSD. Structureel wordt het Schuldenoffensief de komende jaren in afgeslankte vorm voortgezet in lijn met de raadsinformatiebrief Evaluatie Schuldenoffensief van 7 April jl.	442 V
Voetbalvisie, gelijke eigendomsverhoudingen Om de laatste fase in het proces naar uniforme verhuurtarieven buitensport te realiseren, is in de begroting 2019 een bedrag beschikbaar gesteld van € 1.000.000,- (dekking Reserve Incidentele Opgaven). Het doel is gelijke eigendomsverhoudingen te creëren. Onderhandelingen zijn wel gevoerd in 2019 en 2020, maar nog niet afgerond en financieel afgewikkeld. De onderhandelingen over met name de vergoeding hebben langer geduurd dan gepland. Als de Raad van Tilburgse Amateur Voetbalverenigingen (RTAV) akkoord is met het definitieve voorstel, kunnen de eigendommen van de opstallen worden rechtgetrokken. De uitgaven en bijbehorende onttrekking schuiven door naar 2021.	1.000 V 1.000 N

<p>Baten exploitatie Sportbedrijf, exclusief berekend nadeel corona, inclusief sportstimulering-TBSD (374 V) Om tot dit voordeel te komen is geredeneerd vanuit een 'normaal' exploitatiejaar (referentie 2019). Het voordeel ten opzichte van de begroting is uit te splitsen in de volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sportstimulering: € 417.000,-, met name incidentele middelen voor extra activiteiten (in- en extern); • niet begrote extra incidentele baten: € 272.000,- (o.a. stadiononderhoud Willem II, verhuur sportpark De Kluit aan ROC Tilburg School voor Orde en Veiligheid en verkoop materieel); • niet begrote SPUK-bijdragen € 478.000,- (SPUK: zie hieronder); • voordeel op de binnen- en buitensport (incl. onderwijsgebruik): € 580.000,-. Enerzijds uit een voordeel op de exploitatie-opbrengsten voor zwemmen en schaatsen en overige binnensport als gevolg van programmering en gerichte marketing (€ 302.000,-), anderzijds hogere onderwijsvergoedingen (€ 110.000,-) en overig voordeel (waaronder buitensport): € 168.000,-. 	1.373 V 374 V (TBSD)
<p>Lasten exploitatie Sportbedrijf, exclusief berekend voordeel corona, inclusief sportstimulering - TBSD Dit nadeel ten opzichte van de begroting bestaat uit de volgende componenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voordeel op de kapitaallasten van € 165.000,-, met name door uitgestelde investeringen in kunstgrasvelden, maar ook doordat dit jaar de gymzalen in het gebied Noord niet zijn gerenoveerd in afwachting van een eventuele overdracht; • nadeel als gevolg van (niet begrote) kostprijsverhogende btw van € 722.000,-; • overig nadeel: € 356.000,-. Dit nadeel bestaat uit € 39.000,- sportstimulering, € 63.000,- horeca eigen beheer, € 34.000,- interne huur, € 99.000,- energie en € 121.000,- overige exploitatie. 	913 N
<p>Regeling Specifieke Uitkering Stimulering Sport (SPUK) Met ingang van 1-1-2019 is het gelegenheid geven tot sportbeoefening door niet-winstbeogende instellingen vrijgesteld van btw. Dit betekent dat er geen btw meer op de sporttarieven drukt, maar ook geen recht meer is op aftrek van btw op gemaakte kosten. Om dit te compenseren is de regeling Specifieke Uitkering Stimulering Sport (SPUK) in het leven geroepen. Doordat landelijk is overvraagd kon slechts 79,97 % van de aanvragen worden toegekend. Gemeentebreed leidt dit tot een nadeel van € 540.000,- (waarvan € 120.000,- betrekking heeft op sport onder het veld Sociaal en Veerkrachtig; het restant heeft met name betrekking op investeringen en bedrijfsvoering). Omdat vooraf onzeker was of de landelijk beschikbare middelen toereikend zouden zijn, heeft de gemeenteraad op 20 november 2018 besloten om de sporttarieven voor de gebruikers op hetzelfde niveau te houden. Dit heeft in 2020 voor de sportexploitatie ca. € 332.000,- (werkelijke) extra opbrengsten gegenereerd (inclusief € 123.000,- corona-effect). Per saldo resteert er voor de gemeente a.g.v. de verruiming van de sportvrijstelling en het handhaven van de sporttarieven een nadeel in 2020 van € 331.000,- (€ 540.000,- -/- € 209.000,-).</p>	212 V
<p>Bijzondere bijstand-TBSD Op de bijzondere bijstand resteert per saldo een voordeel van € 506.000,-, bestaande uit diverse onderdelen, zowel positief (€ 807.000,-) als negatief (€ 301.000,-). De grootste afwijkingen betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De kosten voor bewindvoering en curator vormen de grootste post binnen de bijzondere bijstand en zijn € 236.000,- (6%) hoger dan voorgaand jaar. Stijging wordt veroorzaakt door hoger aantal maanden bewindvoering (+ 625) en hogere kosten per maand (+7%). • Het aantal uitkeringen met betrekking tot woninginrichting is gedaald met 7%, maar de hoogte per uitkering is gestegen met 15%. Per saldo resulteert dit in een stijging van de kosten van € 68.000,-. • In 2020 is in totaal voor € 479.000,- aan leenbijstand verstrekt. Hier tegenover staan terugbetalingen van € 565.000,-. Vanwege de hoge mate van onzekerheid van deze terugbetalingen zijn deze niet begroot, waardoor deze volledig ten gunste van de exploitatie vallen. 	506 V
<p>Overige - Vrijval technische overhevelingen-TBSD (478 V) - Vrijval technische overhevelingen (74 V) - Onderuitputting werkbudget bevorderen zelfredzaamheid en lagere kosten GGD voor toezicht op kinderopvanglocaties-TBSD (275 V) - Afwikkeling subsidies voorgaande jaren-TBSD (330 V), met name stichting Ondersteuningsfonds Tilburg (voor inwoners met een forse inkomensterugval) door € 244.000,- voordeel op niet-oplosbare schulden - Minder subsidieaanvragen van vrijwilligersorganisaties voor initiatieven gericht op armoedebestrijding-TBSD (72 V) - Overschrijding collectieve ziektekostenverzekering minima, met name door hogere aantallen deelnemers op duurdere pakketten en onvoorziene nagekomen post voorgaand jaar-TBSD (289 N) - Hogere aantallen individuele inkomenstoeslag (voor wie al langer dan 5 jaar moet rondkomen van laag inkomen) en hogere gemiddelde toeslag per aanvraag-TBSD (170 N)</p>	1.003 V

<ul style="list-style-type: none"> - Restant middelen traject zorg en veiligheid naar Divosa (vereniging gemeentelijk directeuren en leidinggevenden in sociaal domein) lager dan begroot-TBSD (72 V) - Minder activiteiten gericht op maatwerk, preventie en vroegsignalering armoede vanuit het beleidskader bestaanszekerheid dan voorzien, en daardoor lagere onttrekking aan investeringsreserve (339 V/N) - Afboeking van velden en sportparkinrichting van de in 2017 opgeheven voetbalvereniging NOAD ten laste van de RIO schuiven we door naar 2021, omdat het complex nog niet is ontmanteld (156 V/N) - Daling aanvragen kwijscheldingen (67 V) met bijbehorende verrekening naar egaliseringsreserve afvalstoffen- en rioolheffing (117 V) - Verwerking ontvangen Europese subsidie in het kader van duurzame stedelijke ontwikkeling 'Urban Innovative Actions' (104 N/V) - Vrijval verbouwingskosten kelder Stedestraat stichting Poels-TBSD (26 V) - Diversen inkomensondersteunende maatregelen SHV en saneringskredieten-TBSD (112 N) - Minder lasten sociaal werk met name door onderuitputting werkbudget en subsidieregeling vrijwilligersorganisaties-TBSD (90 V) - Minder lasten publieke gezondheid met name door onderuitputting JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht) en innovatiebudget gezondheidszorg-TBSD (75 V) - Diversen-TBSD (60 V) - Diversen (162 N) 	
Coronagerelateerde meldingen Onderstaande meldingen betreffen meldingen die het gevolg zijn van de corona pandemie. Ook bij de tussentijdse rapportages hebben al meldingen plaatsgevonden. Deze zijn toen echter per veld neutraal gehouden, zodat de melding bij de jaarrekening het totale jaareffect betreft. Tenzij anders is aangegeven worden al deze meldingen centraal bij het programma Samen en dichtbij via de reserve corona verevend.	
Exploitatie Sportbedrijf De gevolgen van Corona voor de exploitatie van het Sportbedrijf zijn als volgt onder te verdelen: <ul style="list-style-type: none"> • Inkomstenderving, incl. de ontvangen Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodatie (TVS) 1^e kwartaal 2020 (13 maart -31 mei): € 1.815.000,- nadelig (referentie 'normaal' exploitatiejaar 2019). De TVS over het 4^e kwartaal van 2020 en de specifieke uitkering (SPUK) voor ijsbanen en zwembaden 2020 worden respectievelijk vanaf 9 maart en 5 april 2021 uitgevraagd. Hierdoor zal nog een substantieel deel van de inkomstenderving 2020 worden gecompenseerd; Conforme instructie van de commissie BBV worden deze compensaties pas in 2021 verwerkt op het moment dat de hoogte hiervan bekend is. • Kwijschelding huur horecaondernemers: € 34.000,- nadelig; • Besparing op personele lasten: € 320.000,- voordelig; • Besparing op energielasten: € 119.000,- voordelig; • Overig: € 15.000,- voordelig. Totaal nadelig € 1.395.000,-. Bij de najaarsbijstelling was nog uitgegaan van een claim op het Rijk van € 1.221.000,-. Ten opzichte van najaarsbijstelling betekent dit een aanvullend nadeel op baten van € 258.000,- en een aanvullend voordeel op de lasten van € 84.000,-.	1.395 N
Meedoenregeling Als gevolg van corona zien we een sterke daling in het aantal deelnemers in de Meedoenregeling (activiteiten voor mensen met een laag inkomen). Het totaal aantal deelnemers in 2020 bedroeg 14.004, dit is 23% minder dan voorgaand jaar. In de leeftijdscategorie tot 12 jaar bedroeg het aantal deelnemers 3.024, een daling van 17% ten opzichte van 2019. Door de aangescherpte corona-maatregelen in het derde kwartaal van 2020 is de inhaalslag in besteding, zeker in de maand december, lager uitgevallen dan verwacht. Het totale voordeel op de Meedoenregeling als gevolg van corona komt over 2020 uit op € 533.724,-. Tot en met de najaarsbijstelling was de raming € 400.000,-.	534 V
overige afwijkingen <ul style="list-style-type: none"> - Kinderparticipatie notebooks minimagezinnen (55 N) - Jongerenactiviteiten tijdens de kerstvakantie (62 N) 	117 N
Totaal afwijkingen	210 N

Wat weten we nog meer

Kengetallen:	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Raming 2020	Realisatie 2020
Aantal bezoekers zwembaden	492.389	486.110	485.000	274.629
Aantal bezoekers ijsbaan (recreatief gebruik)	101.764	99.623	95.000	53.351
Aantal uren verhuur sporthallen (t.b.v. sportorganisaties & onderwijs)	33.851*	32.055	39.000	22.366
Aanvragen kwijtschelding	9.028	8.713	n.b.	8.382
Aanvragen bijzondere bijstand	9.824	7.016	n.b.	6.067
Aanvragen individuele inkomenstoeslag	6.197	6.077	n.b.	6.147

* Dit aantal wijkt af van het aantal in de jaarrekening 2018. Vanaf 2019 worden de verhuurde uren van vergaderlocaties niet meer meegenomen. Het aantal voor 2018 is hierop gecorrigeerd.

De realisatie bezoekers en uren verhuur in 2020 is een stuk lager dan begroot en dat is zo goed als volledig toe te schrijven aan de corona-maatregelen, die een grote impact hebben op het gebruik van onze sportaccommodaties.

Waarstaatjegemeente.nl	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Kinderen in uitkeringsgezin	10%	10%	9%	n.b.
Niet-wekelijkse sporters; percentage inwoners dat niet sport t.o.v. totaal aantal inwoners*	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.

* De meest recente meting was in 2016. Het percentage niet-sporters in Tilburg was toen 46,3%. Landelijke was dit percentage 48,7%.

Risico's	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
1. Gemeentelijk minimabeleid	Midden	S	Onbekend	ongewijzigd
2. Ontoereikende SPUK uitkering Sport i.v.m. BTW	Midden	S	0 - 500	gewijzigd
3. Slechte bodemgesteldheid sportvelden	Midden	I	Onbekend	ongewijzigd
4. Gebruik kunstgraskorrels	Midden	I en S	Onbekend	ongewijzigd

De tekstuele toelichting op de risico's is opgenomen in paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

Leren en ontwikkelen

1. 1,8 miljoen extra subsidie bij de provincie gerealiseerd voor talentontwikkeling in de regio. Hiermee is onder andere de capaciteit van het Leerwerkloket en het Jongerenpunt uitgebreid, hebben we de Ontwikkelbeurs neergezet voor jongeren en zijn Summer courses georganiseerd.
2. Samen met regiogemeenten en partners Taalnetwerk is het regionale plan van aanpak laaggeletterdheid opgesteld en vastgesteld (Tel mee met Taal 2020-2024). Dit nieuwe plan focust meer op vraaggestuurd, laagdrempelig en in- en non-formeel aanbod. Daarnaast ook meer kwaliteitsborging en bredere aansluiting in het sociaal domein.
3. Ontwikkeling gratis online scholingsaanbod via BrabantLeert.nl i.s.m. provincie. Meer dan 100 gratis online trainingen worden aangeboden. Inmiddels hebben meer dan 1.000 mensen in de provincie de site gevonden en wordt goed gebruikt gemaakt van het aanbod.
4. Sturing op en inzicht in druk op stageplekken in de regio (i.s.m. Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven SBB, kennisinstellingen en Midpoint Brabant). In 2020 nog geen hele grote problematiek van stagetekorten door tijdig creatieve oplossingen als duo-stages.
5. Realisatie pilots praktijkleren. Ongeveer 25 deelnemers hebben in 2020 een aangepast leertraject doorlopen.
6. Start ontwikkeling Doe agenda MBO.
7. Subsidieaanvraag MBO Noord-Brabant i.h.k.v. NL Leert Door ter hoogte van 750.000 euro ingediend bij ministerie SZW. Hiermee proberen we extra middelen te ontsluiten om omscholing mogelijk te maken.

Onderwijshuisvesting

8. Huisvestingsprogramma 2021 is vastgesteld. Hierdoor zijn middelen beschikbaar voor nieuwbouw voor basisschool Jeanne d'Arc en Hubertus (doorbraakinitiatief PACT-aanpak, gericht op wijken met veel armoede, werkloosheid e.d).

Lokaal Educatieve Agenda (LEA)

9. Het uitvoeringsprogramma voor 2021 en 2022 van de Lokaal Educatieve Agenda Tilburg Een kansrijke toekomst begint hier! is geactualiseerd en vastgesteld n.a.v. de ervaringen in de eerste helft van deze LEA-periode. De LEA zet in op een kansrijke start, het creëren van een groter en sterker netwerk en het ontwikkelen van een rijkere leeromgeving.

Voortijdig schoolverlaten (VSV)

10. Het uitvoeringsprogramma voortijdig schoolverlaten Vasthouden en niet loslaten 2020-2024 is vastgesteld en goedgekeurd door het Rijk. Dit betekent dat we voor de komende vier jaar middelen krijgen vanuit het Rijk om het programma uit te voeren.

Wat kan beter

Onderwijshuisvesting

1. Nog geen locatie gevonden in het centrum van de stad voor huisvesting van De Nieuwste School.
2. Planvorming Meerjarig Integraal Huisvestingsplan loopt a.g.v. corona vertraging op.

Leren en ontwikkelen

3. Ontwikkeling businessplan Ontdekstation vertraagd en onder druk a.g.v. corona.

Lokaal Educatieve Agenda (LEA)

4. Op onderdelen heeft de realisatie van het LEA-programma vertraging opgelopen door de coronacrisis omdat leerlingen beperkt gebruik konden maken van voorzieningen zoals Factorium en Ontdekstation. Er zijn daarnaast natuurlijk zorgen over de beperkingen in het aanbod van onderwijs als gevolg van corona. Het Ministerie van OCW zet daarop middelen in.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Stimuleren van persoonlijke ontwikkeling

- Tilburgers kunnen zich ontwikkelen en worden ondersteund hierin
- Tilburgers doen (naar vermogen) mee en ervaren perspectief
- Tilburgers hebben de kans om talenten te ontdekken en potentieel tot uiting te laten komen

1. Percentage voortijdig schoolverlaters (VSV'ers)
2. Aantallen jongeren die onderwijs volgen, passende zorg krijgen of werken

Ad 1 Indicatoren:	Bron	Streef- waarde	2017	2018	2019	2020
Aantal voortijdig schoolverlaters (zie ook uitgebreide tabel hieronder)	DUO	Afname	439	411	406	358 *

Het aantal VSV'ers betreft het schooljaar dat over het jaar heen loopt.

* Het cijfer van 2020 is een voorlopig cijfer.

Voortijdig Schoolverlaters 2019-2020

Ad 1 Indicatoren:	Deelnemers	VSV-ers	% VSV
Totaal voortgezet onderwijs	10.526	61	0,58 %
Totaal mbo	4.952	297	6,00%
Totaal	15.478	358	2,31%

Ad 2 Indicatoren:	Bron	Streef- waarde	2018	2019	2020
Iedere jongere die we in beeld hebben, zit op school, krijgt passende zorg of werkt binnen 4 maanden nadat hij/zij in beeld is gekomen (Midden-Brabant)	Jeugdwerkloosheidsvrije zone Hart van Brabant	Hoger	n.b.	93,1%	98%

In de nieuwe kadernota worden nieuwe indicatoren voorgesteld.

Wat heeft het gekost – financiën

Persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Vershil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	35.652	38.057	36.108	1.949 V
Baten	-12.173	-12.900	-12.463	437 N
Saldo van lasten en baten	23.479	25.157	23.645	1.512 V
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	-336	-950	-6	944 N
Saldo reserves	-336	-950	-6	944 N
Totaal	23.144	24.207	23.639	568 V

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein (TBSD): Bij de begroting 2019 is afgesproken om de resultaten (voor- en nadelig) op budgetten die onder de koepel Sociaal Domein vallen met elkaar te verrekenen via de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein. De meldingen die worden verrekend met de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein worden geduid met TBSD. Voor het veld Persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid betekent dit dat er, rekening houdend met de effecten uit de september- en decembercirculaire 2020, € 0,9 miljoen minder wordt onttrokken aan de TBSD dan begroot.	878 N
Overheveling rijksmiddelen laaggeletterdheid In de septembercirculaire 2019 heeft de gemeente Tilburg als contactgemeente (op het niveau van de arbeidsmarktregio) een decentralisatie-uitkering ontvangen voor de aanpak van laaggeletterdheid. Deze middelen zijn opgenomen in het onlangs vastgestelde Regioplan Aanpak Laaggeletterdheid 2021-2024. We stellen de raad voor de restantmiddelen 2020 over te hevelen naar 2021 ter besteding conform het plan van aanpak.	137 V
Overheveling statushouders-TBSD De financiële realisatie van het project statushouders blijft achter op de begroting. Mede door de coronacrisis is het aantal nieuwe aanmeldingen van statushouders lager dan begroot, worden er minder trajecten ingezet en zijn initiatieven doorgeschoven naar eind 2020 met een overloop naar 2021. Daarnaast is de nieuwe Wet op de Inburgering uitgesteld van 2021 naar 2022, waardoor we te maken hebben met een overbruggingsjaar in 2021. Bovenstaande heeft tot gevolg dat (incidentele) regionale projecten doorlopen van 2020 naar 2021. Het betreft de regioprojecten: pilot Regioplacering (ministerie JenV) € 245.000,-, pilot Duale projecten (ministerie SZW) € 82.000,- en startproject Inburgering+ € 39.000,-. Het zijn incidentele projecten waarbij wordt samengewerkt met gemeenten binnen regio Hart van Brabant. Na afloop zal een evaluatie plaatsvinden. Daarnaast is het voornemen om een deel van de bij de meicirculaire beschikbaar gestelde implementatiegelden ad € 136.000,- in 2021 in te zetten ter voorbereiding van de Nieuwe Wet Inburgering in	514 V

2022. We stellen de raad voor de restantmiddelen met betrekking tot de lopende regioprojecten € 366.000,- en de implementatiegelden € 136.000,- over te hevelen naar 2021 en deze ten laste te brengen van de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein.

overige afwijkingen

- Vrijval technische overhevelingen-TBSD (108 V)
- Vrijval technische overhevelingen (13 V)
- Lagere kapitaallasten (vertraagde investeringen) en minder vergoedingen voor inbraak, vernieling en schade leiden tot een voordeel bij onderwijshuisvesting (209 V)
- Lagere subsidieafrekening peutervoorziening uit Rijksmiddelen onderwijsachterstandenbeleid (OAB), vanwege lager aantal peuters (452 V/N)
- Een aanvullende subsidie regionale taalhuis coördinatie uit restant Rijksmiddelen educatie (111 N/V)
- Extra uitgaven vroegtijdig schoolverlaten zijn gedekt uit de Rijksmiddelen VSV (92 N/V). Daarnaast minder uitgaven voor VSV-activiteiten die worden gedekt uit de algemene middelen (75 V).
- Met name een lager aantal subsidieverstrekingen leidt tot een voordeel bij Hoger Onderwijs-TBSD (84 V)
- Afwikkeling subsidies voorgaande jaren-TBSD (41 V)
- Diversen-TBSD (131 V)
- Diversen (54 V)

715 V

Coronagerelateerde meldingen

Onderstaande meldingen betreffen meldingen die het gevolg zijn van de corona-pandemie. Ook bij de tussentijdse rapportages hebben al meldingen plaatsgevonden. Deze zijn toen echter per veld neutraal gehouden, zodat de melding bij de jaarrekening het totale jaareffect betreft. Tenzij anders is aangegeven worden al deze meldingen centraal bij het programma Samen en dichtbij via de reserve corona verevend.

Afwijkingen

- Het tijdelijk stilleggen van leerlingenvervoer in verband met corona en een verstrekte omzetgarantie aan vervoerders leidt per saldo tot een voordeel (139 V)
- Compensatie kosten kinderopvang vanwege corona (59 N)

80 V

Totaal afwijkingen

568 V

Wat weten we nog meer

Kengetallen:	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Raming 2020	Realisatie 2020
Aantal toekenningen leerlingenvervoer	583	661	650	659

Waarstaatjegemeente.nl Indicatoren	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 inwoners 5-18 jaar*)	4,0	8,2	7,6	n.b.
Relatief verzuim (aantal per 1.000 inwoners 5-18 jaar**)	42	29	27	n.b.
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (totaal VO + MBO)	2,8%	2,6%	2,6%	n.b.

*) Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school.

**) Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is.

Passende ondersteuning; Toegang

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

Toegang/wijkteams/huisartsen

1. Door inzet van de pilot 1 gezin 1 plan 1 coördinator hebben we inzicht gekregen in succes- en faalfactoren, waarmee deze werkwijze in het eerste half jaar van 2021 geïmplementeerd kan worden.
2. Corona-maatregelen hebben de samenwerking met de sociale basis verder verstevigd. Daardoor kunnen meer inwoners via die weg worden geholpen. Het % inwoners dat geholpen wordt met lichte ondersteuning/sociale basis vs specialistische ondersteuning is nu 85/15 in vergelijking met 66/34 in 2019.
3. Nieuw dienstverleningsconcept Toegang Tilburg is geïmplementeerd, waardoor bereikbaarheid en herkenbaarheid verbeterd zijn.
4. Hefboom Ontwikkelplan Toegang: de verhouding tussen doorverwijzingen naar specialistische ondersteuning en informele/lichte ondersteuning is met respectievelijk 15% en 85% beter dan de streefwaarde. (Een hefboom is een instrument gericht op een efficiëntere en goedkopere inrichting sociaal domein.)
5. Hefboom POH JGGZ: 426 jeugdigen zijn door POH JGGZ begeleid, waarvan 300 jeugdigen (geven huisartsen aan) anders doorverwezen waren naar de specialistische GGZ. Cliënttevredenheid van 8,1. Zowel maatschappelijk als financieel grote impact. (POH: Praktijkondersteuner huisarts; JGGZ: Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg)

Wat kan beter

Toegang/wijkteams/huisartsen:

1. Sturing met behulp van data is nog onvoldoende ingeregeld om tot verbetering van werkprocessen (o.a. wacht- en doorlooptijden) te komen.
2. Inwoners wachten nog te lang op passende ondersteuning (proces keukentafelgesprek en plan van aanpak).

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Tilburgers die het nodig hebben krijgen passende ondersteuning - Toegang

We bieden Tilburgers waar nodig passende ondersteuning zodat ze naar vermogen kunnen meedoen in de samenleving. Deze ondersteuning noemen wij passend omdat deze integraal, dichtbij en op maat is. Inwoners geven hier zelf naar vermogen sturing aan en de mogelijkheden vanuit de eigen omgeving worden zoveel mogelijk benut.

Indicatoren:	Streefwaarde	2017	2018	2019	2020
Aantal verzoeken om ondersteuning in de Toegang	afname jaarlijks 5%	20.866	20.914*	12.000	14.400 ¹

*) Het aantal ondersteuningsaanvragen is gebaseerd op alle ondersteuningsvragen bij GGD, MEE, IMW, Schuldhulpverlening en Wmo/Loket Z. Een deel van deze aanvragen zijn enkelvoudig. Het registratiesysteem van de Toegang registreert enkel meervoudige vragen. Daarbij is een inschatting van het aantal enkelvoudige ondersteuningsvragen opgeteld. In 2018 zijn 11.172 meervoudige ondersteuningsvragen in het registersysteem van de Toegang geregistreerd. Gezien de overgang naar dit systeem per 1 april 2018 zijn de cijfers niet volledig betrouwbaar. Vanaf 2019 rapporteren we enkel nog de meervoudige aanvragen uit het registersysteem.

**) Regiesysteem De Toegang: registratie ca. 12.000 meervoudige ondersteuningsvragen Jeugd, Wmo en Wmo voorzieningen.

¹ inclusief 1700 aanmeldingen Hulp aan Huis, sinds 2020 een Wmo-maatwerkvoorziening.

Indicatoren:	Streefwaarde	2017	2018	2019	2020
80% van de ondersteuningsvragen wordt opgelost in de sociale basis en/of met lichte ondersteuning	80%-20%	82,6% - 17,4%	78,1%- 21,9%	66%- 34%	85%- 15%*

* definitieve cijfers april 2021

Indicatoren:	Streefwaarde	2017	2018	2019	2020
Het aantal verwijzingen vanuit de Toegang naar maatwerkvoorzieningen*)	afname 30%	3.641	4.595	4.119	2.152 ¹

*) Betreft de verwijzingen naar specialistische ondersteuning Wmo en Jeugdzorg. Hieronder behoren niet de uitkeringen vanuit de Participatiewet en de maatwerkproducten Wmo.

¹ definitieve cijfers april 2021

Ieder gezin (huishouden) is baas over eigen plan

Indicatoren:	Bron	Streef-waarde	2019	2020
Percentage cliënten dat aangeeft voldoende gelegenheid te hebben gehad om zelf beslissingen te nemen over de wijze van ondersteuning	Cliëntervaringsonderzoek Wmo & Jeugd moet worden uitgebreid met aanvullende vragen*	Voldoen-de	-	*

*) De toevoeging van additionele vragen zal bij het eerstvolgende onderzoek geschieden.

Wat heeft het gekost – financiën

Passende ondersteuning: Toegang x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Vershil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	21.185	24.363	24.120	243 V
Baten	-204	-216	-458	241 V
Saldo van lasten en baten	20.981	24.147	23.663	484 V
Toevoeging reserves	0	362	0	362 V
Onttrekking reserves	0	-1.607	-761	846 N
Saldo reserves	0	-1.245	-761	484 N
Totaal	20.981	22.902	22.902	0

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein (TBSD): Bij de begroting 2019 is afgesproken om de resultaten (voor- en nadelig) op budgetten die onder de koepel Sociaal domein vallen met elkaar te verrekenen via de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein. De meldingen die worden verrekend met de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein worden geduid met TBSD. Voor veld Passende ondersteuning Toegang betekent dit dat, rekening houdend met de effecten uit de september- en decembercirculaire 2020 er € 0,4 miljoen minder wordt onttrokken aan de TBSD dan begroot.	389 N
Overheveling middelen onafhankelijke cliëntondersteuning-TBSD Tilburg is koplopergemeente voor ontwikkeling van de functie van onafhankelijk cliëntondersteuner. Daarvoor heeft Tilburg met de meicirculaire 2019 incidenteel € 486.000,- budget ontvangen van het ministerie van VWS. Het doel is om onafhankelijke cliëntondersteuning beter bekend te maken bij cliënten, betere vindbaarheid te organiseren, betere kwaliteit en meer inzicht in wie nu exact welke onafhankelijke cliëntondersteuning nodig heeft. Er is in 2020 besloten tot extra inzet om specifieke doelgroepen te bereiken (migranten en jongeren). Ook is besloten tot projectverlenging in opmaat naar de eindevaluatie rond de zomer van 2021 en naar een regulier bekostigingsmodel. Met de projectverlenging kan een vierde groep Meedenkers (onafhankelijke cliëntondersteuners) worden opgeleid en wordt geïnvesteerd in Wlz-kennis bij wijkprofessionals (Wlz: Wet langdurige zorg). Wij stellen aan de raad voor om het bedrag van € 196.095,- over te hevelen naar 2021 ten laste van de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein.	196 V
Overheveling huisvesting Toegang-TBSD De huidige locaties zijn onvoldoende geëquipeerd om alle professionals van de Toegang te huisvesten. In 2020 is gestart met de aanbesteding voor de verbouwing. Tevens is er in de Tussenrapportage 2020 nog € 61.000,- toegevoegd aan het budget. Een deel van het budget is nog niet besteed in 2020 en is nog nodig ter afronding van de verbouwingsplannen in 2021. Wij stellen aan de raad voor om het bedrag van € 187.210,- over te hevelen naar 2021 ten laste van de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein.	187 V
overige afwijkingen - Technische overhevelingen-TBSD (5 N) - Zowel de project- als casuskosten van fase 2 hefboom Maatpact vallen lager uit dan begroot, waardoor er ook minder dekking nodig is vanuit de Reserve Investeringsfonds Sociaal Domein (457 V/N) - Afwikkeling subsidies voorgaande jaren op basis van gerealiseerde kosten/inzet-TBSD (236 V) - Schoolmaatschappelijk werk bijdragen derden-TBSD (60 V) - Diversen-TBSD (285 N)	6 V
Totaal afwijkingen	0

Passende ondersteuning; Werk en Inkomen

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

1. Ondanks corona loopt de dienstverlening vanuit Werk & Inkomen (aangepast) door. Hierdoor blijvend contact onderhouden met (kwetsbare) doelgroep zodat we op de hoogte blijven van de mogelijkheden voor activering en wat er speelt.
2. Ondanks corona melden we op de hefboom klantregie voorzichtig positieve resultaten bij de plaatsing van een doelgroep met grote afstand tot werk. Dit is echter nog te kwetsbaar om na 1 jaar en in deze tijd definitief uitsluitel te geven.
3. Inzet loonkostensubsidies waardoor mensen zonder baan nu werk hebben (zie Wat weten we nog meer voor uitstroomresultaten uit de uitkering, en als onderdeel van naar werk).
4. Realisatie beschut werk is 94,8 fte. Hiermee wordt iedere geïndiceerde geplaatst op een beschutte werkplek (beschermde werkomgeving). We ontvangen een extra bonus omdat wij een van de weinige gemeenten zijn die de taakstelling goed uitvoert.
5. Start ontwikkeling mobiliteitsteam Midden-Brabant in het 4e kwartaal. Dit team biedt extra dienstverlening aan burgers en bedrijven die vragen hebben rondom arbeidsmobiliteit a.g.v. corona (denk aan vraaguitval bij bedrijven/zelfstandigen, (om)scholing voor een traject van werk naar werk etc). Dit is tevens een landelijke pilot (voeren we samen met Amsterdam en Utrecht uit).
6. Programma Jeugdwerkloosheidsvrije regio: inbedding in structurele regionale aanpak afgerond, waardoor we deze succesvolle aanpak van jeugdwerkloosheid behouden.
7. Invoering nieuw re-integratiemodel Tilburg investeert in Perspectief. Via herintroductie klantregie gaan we fasegewijs alle bijstandsklanten de aandacht geven die ze verdienen. Eind 2020 hebben inmiddels 3.832 klanten een klantregisseur.
8. Afronding Vertrouwensexperiment en vertaalslag van de leerpunten naar de re-integratieaanpak.
9. Doorstart van Reshoring Connection, waarmee we bedrijven ondersteunen en adviseren bij het scherp krijgen van het antwoord op de vraag of terughalen van werkzaamheden uit het buitenland voor hen interessant is. Als werk terugkomt naar deze regio, kan de beroepsbevolking en de arbeidsreserve in het bijzonder daarvan profiteren.
10. Structurele financiering voor Werkgeversservicepunt Midden-Brabant is geborgd, waardoor we de komende jaren bedrijven en werkzoekenden in onze regio verzekeren van een gezamenlijke en meer uniforme aanpak in de matching van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.
11. In 2020 zijn er bij Ondernemersadvies 5.389 verzoeken voor ondersteuning binnengekomen (in 2019 waren dat er 666). De overgrote meerderheid van deze meldingen zijn uiteindelijk Tozo-aanvragen geworden. (Tozo: Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers)

Wat kan beter

1. Uitstroom naar fulltime werk staat onder druk, doordat er minder vacatures beschikbaar komen als gevolg van corona.
2. Bestandsontwikkeling Participatiewet/IOAW. Met name in de periode maart-juni fikse bestandsgroei. In vergelijking met overige benchmarkgemeenten is met name in Tilburg sprake van een grotere groei bij jongeren <27 jaar. (IOAW: Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers)
3. Vertraging in besluitvorming over de aanpak re-integratie ouderen op de arbeidsmarkt omdat regiogemeenten het probleem minder urgent vinden dan Tilburg.
4. De ontwikkeling van nieuwe werksoorten door de Diamant-groep voor instroom van een meer diverse doelgroep op ontwikkelplekken kan beter.
5. De hefboom Samenhang SW en dagbesteding heeft vertraging opgelopen, omdat het ingewikkeld blijkt om de juiste data boven tafel te krijgen van de partners. Idee is nu om via het nieuwe inkoopproces de 'werelden' van sociale werkvoorziening (SW) en dagbesteding effectief en aantoonbaar te laten samenwerken.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Tilburgers die het nodig hebben krijgen passende ondersteuning - Werk en inkomen

We bieden Tilburgers waar nodig passende ondersteuning zodat ze naar vermogen kunnen meedoen in de samenleving. Deze ondersteuning noemen wij passend omdat deze integraal, dichtbij en op maat is. Inwoners geven hier zelf naar vermogen sturing aan en de mogelijkheden vanuit de eigen omgeving worden zoveel mogelijk benut.

Indicatoren:	Bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
Bestandsontwikkeling Participatiewet/IOAW *)	Divosa					
- Kringgemeenten			99,3	95,2	89,0	102,6

- Tilburg		Max. kring-1 gemiddelde benchmark Divosa**)	96,9	94,9	87,6	104,7
Werkloosheidspercentage	CBS	Daling t.o.v. voorgaand jaar	-1,3%	-1,3%	+0,2%	n.b.
Jeugdwerkloosheidspercentage (tot 25 jaar)	CBS	Daling t.o.v. voorgaand jaar	-2,3%	-2,4%	+1,2%	n.b.
Verzilveren loonwaarde		Gemiddelde loonwaarde van 50%	188 tegen gemiddelde van 55,4%	276 tegen gemiddelde van 54,2%	399 gemiddeld 50,2%	50%

*) Deze indicator geeft aan hoe het ons - in verhouding tot andere (kring)gemeenten - lukt om het beroep op uitkeringen te verminderen.

**) Het kringgemiddelde over 2019 betreft het gemiddelde BUIG-(uitkerings)volume van de aan de Divosa benchmark deelnemende gemeenten met grootteklasse 150.000-250.000 inwoners, afgezet tegen de stand op 1 december 2016 (1 december 2016 = 100).

Wat heeft het gekost

Passende ondersteuning: Werk en inkomen x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Vershil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	201.975	211.188	199.554	11.634 V
Baten	-104.149	-139.543	-137.765	1.779 N
Saldo van lasten en baten	97.826	71.645	61.789	9.856 V
Toevoeging reserves	0	114	5.202	5.088 N
Onttrekking reserves	-1.021	-936	5.521	6.457 N
Saldo reserves	-1.022	-822	10.723	11.545 N
Totaal	96.804	70.823	72.512	1.689 N

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Transformatiebuffer Sociaal Domein (TBSD): Bij de begroting 2019 is afgesproken om de resultaten (voor- en nadelig) op budgetten die onder de koepel Sociaal domein vallen met elkaar te verrekenen via de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein. De meldingen die worden verrekend met de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein worden geduid met TBSD. Voor het veld Passende ondersteuning Werk & Inkomen betekent dit dat, rekening houdend met de effecten uit de september- en decembercirculaire 2020 er € 6,3 miljoen minder wordt onttrokken aan de TBSD dan begroot.	6.324 N
Uitvoering SW-TBSD In de begroting 2020 van de Diamant-groep is uitgaan van een tekort van €1,7 mln. De gemeente Tilburg heeft een aandeel van ongeveer 75% in de Diamant-groep, waardoor onze bijdrage € 1,247 mln. bedraagt. Hiervoor is in de begroting een aanvullende gemeentelijke bijdrage opgenomen, die wordt gecompenseerd door een uitkering uit het weerstandsvermogen van de Diamant-groep. De Diamant-groep had over het boekjaar 2020 een positief resultaat, voornamelijk veroorzaakt door de landelijke compensatie van SW-bedrijven en succesvolle NOW-aanvragen (tegemoetkoming omzetverlies corona). Hierdoor is de aanvullende gemeentelijke bijdrage niet nodig geweest en is er dus ook geen uitkering uit het weerstandsvermogen van de Diamant-groep ontvangen. (SW: sociale werkvoorziening)	1.247 V 1.247 N
Participatiebudget-TBSD Ten opzichte van het verleden constateren we een consistente lijn qua onderbesteding van het participatiebudget, waarbij de oorzaken veelal incidenteel van aard zijn. In 2020 is wederom sprake van een onderbesteding, mede onder invloed van corona. Uit het arrest van de Hoge Raad van 10 juli 2020 (ECLI:NL:HR:2020:1273) kan worden afgeleid dat een deel van de toegerekende btw volledig gecompenseerd mag worden bij het BTW-compensatiefonds (BCF) in plaats van een gedeelte daarvan. Op grond hiervan heeft de gemeente suppleties (aanvullingen op de btw-	1.373 V

<p>aangifte) ingediend bij het BCF over de jaren 2016-2019 voor een bedrag van € 1.977.092,- Hiervan wordt € 284.015,- (2019) verrekend met de TBSD en is aldus hier gemeld. De rest wordt als voordeel ten gunste van de algemene middelen gemeld onder het veld Algemene baten en lasten.</p>	
<p>Bedrijfsvoering Werk en Inkomen-TBSD De bedrijfsvoering van Werk en Inkomen laat een positief resultaat zien van € 724.000,-. Dit wordt met name veroorzaakt door een mindere inzet (structureel) van de zogenoemde Verbindende schakels van Werk en Inkomen in de wijk (3 fte's). De begroting 2021 is hierop naar beneden bijgesteld. Daarnaast is er minder inzet geweest bij de teams van inkomensbeheer (3fte), minder gebruik gemaakt van het inhuurbudget en zijn er minder opleidingen gerealiseerd in 2020 als effect van de lockdown. De bedrijfsvoering op het onderdeel participatiebudget laat daarnaast een positief resultaat zien van € 216.000,-. Dit wordt met name veroorzaakt door minder personele inzet op het gebied van klantregie, werkgeversdienstverlening, coaching en opleidingen als gevolg van het terugvallen van outreachende werkzaamheden tijdens de lockdown. Bij betreffende teams is men terughoudend geweest met het invullen van reguliere vacatures.</p>	940 V
<p>BUIG-TBSD Op de BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen aan Gemeenten) wordt een positief resultaat gerealiseerd van € 2,6 miljoen, exclusief corona-effect. In het resultaat op de BUIG is rekening gehouden met een resultaat op de hefboom handhaving Participatiewet van € 506.000,- (€ 350.000,- t/m augustus en € 156.000,- t/m december). De lasten van de BUIG zijn € 1,4 miljoen lager dan begroot. De begroting was op basis van het BUIG-budget 2019. Ten opzichte van 2019 zijn er 100 bijstandsuitkeringen minder verstrekt (exclusief corona-effect). Daarnaast ontvangen we € 1,2 miljoen meer dan begroot door de landelijke ophoging van het bijstandsbudget/macrobudget BUIG vanwege zowel conjunctuur als de effecten van loon- en prijsbijstellingen. De meerkosten van de corona-effecten zijn volledig gecompenseerd door het Rijk (zie onder coronameldingen).</p>	2.579 V
<p>Beleidsmatige overhevelingen-TBSD De gemeente Tilburg ontvangt als centrumgemeenten de middelen voor het uitvoeren van regionale taken en projecten door de arbeidsmarktregio. Om deze middelen, die we via het gemeentefonds als vrij besteedbare middelen ontvangen, voor een volgend jaar voor deze regionale taken te kunnen behouden, dienen wij deze formeel over te hevelen. Het gaat om de volgende taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling (34 V) • Arbeidsmarktvernieuwing (486 V) • Baankansen (187 V) • Perspectief op Werk (1.287 V) • Versterking arbeidsmarktregio (77 V) <p>We stellen de raad voor deze middelen over te hevelen naar 2021 en in stand te houden voor het uitvoeren van de regionale taken namens de arbeidsmarktregio.</p>	2.071 V
<p>ESF-middelen naar Regionaal Fonds Het project Arbeidsfit met NOMA (2017EUSF201248) is in 2020 afgerond. De Gemeente Tilburg is door het Agentschap SZW aangewezen als centrumgemeente en heeft de voor dit project ontvangen subsidie uit het Europees Sociaal Fonds (ESF) namens de regiogemeenten Midden-Brabant (inclusief Tilburg) aangevraagd en uitgevoerd. De opbrengsten van het project komen, na aftrek van uitvoeringskosten, beschikbaar voor de regionale arbeidsmarkt en worden gestort in het Regionaal Fonds Arbeidsmarkt (raadsbesluit 2015_223).</p>	2.616 V 2.616 N
<p>Storting voorziening debiteuren Sociale Zaken-TBSD Conform gebruikelijke systematiek en geactualiseerde aflossingsinformatie is een incidentele storting van € 920.000,- noodzakelijk.</p>	920 N
<p>overige afwijkingen - Vrijval technische overhevelingen-TBSD (128 V) - Vrijval technische overhevelingen (11 V) - Vrijval restantmiddelen Vertrouwensexperiment-TBSD (152 V) - Van de via de septembercirculaire ontvangen middelen voor gerealiseerde beschutte werkplekken in 2019 is een bedrag van € 324.000,- ingezet voor de financiering in 2020 van deze werkplekken bij werkgevers. De ontvangst via het gemeentefonds is verantwoord bij het veld financiering en algemene dekkingsmiddelen (324 N)</p>	46 N

<ul style="list-style-type: none"> - De in 2020 niet ingezette middelen bestemd voor de ontwikkeling van expertise en ondersteuning op het gebied van fraudebestrijding op landelijk en regionaal niveau, blijven beschikbaar binnen de reserve Fraudebestrijding voor inzet in 2021 (297 V/N) - Door een extra bijdrage van het ministerie SZW hebben we niet alle middelen hoeven inzetten voor het in 2020 afgeronde project Doe Mee in Tilburg (voor mensen die langdurig in de bijstand zitten) -TBSD (160 V) - Ten opzichte van voorgaande jaren is een structurele stijging te zien van het aantal SMI's (Sociaal Medische Indicaties) op basis waarvan tijdelijke kinderopvang geheel/gedeeltelijk wordt vergoed-TBSD (200 N) - Er is dit jaar minder aanspraak gemaakt op de regeling Stimuleringsfonds werkgevers (creëren extra werkgelegenheid voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt). De middelen die niet zijn verstrekt, blijven beschikbaar in de reserve Stimuleringsfonds Regionale Arbeidsmarkt (98 V/N) - Diversen-TBSD (94 N) - Diversen (121 V) 	
Coronagerelateerde meldingen Onderstaande meldingen betreffen meldingen die het gevolg zijn van de corona-pandemie. Ook bij de tussentijdse rapportages hebben al meldingen plaatsgevonden. Deze zijn toen echter per veld neutraal gehouden, zodat de melding bij de jaarrekening het totale jaareffect betreft. Tenzij anders is aangegeven worden al deze meldingen centraal bij het programma Samen en dichtbij via de reserve corona verevend.	
Tozo-uitkeringen We hebben in 2020 minder ToZo-uitkeringen en kredieten verstrekt aan door de corona-crisis getroffen zelfstandigen dan we aan voorschot van het Rijk hebben ontvangen. De begroting was echter gebaseerd op het voorschot, wat leidt tot deze budgetneutrale afwijking (lagere lasten en lagere uitnutting voorschot). Ook ontvangen we van het Rijk een vergoeding voor de uitvoeringskosten op basis van het aantal genomen besluiten. Omdat de uitvoering van de Tozo de komende jaren nog doorloopt, heeft een gedeelte van deze uitvoeringskosten ook betrekking op de komende jaren. Zodoende hebben we het deel van de gerealiseerde vergoeding dat nog niet nodig was in 2020 (€ 2,3 mln.) in de reserve corona gestort om de komende jaren verder uitvoering te kunnen geven aan deze regeling, door onder andere het afwikkelen van terugbetaling van verstrekte Tozo-kredieten.	2.882 V 2.882 N
BBZ (starters) regeling Er is minder aanspraak gedaan op de BBZ (Besluit bijstandsverlening Zelfstandigen, o.a. starterslening), voordelig € 1.015.000,-. Dit komt omdat zelfstandigen aanspraak hebben gemaakt op de Tozo-regeling van het Rijk. Het betreft dus een incidenteel voordeel vanwege corona. Bij het afschaffen van de Tozo-regeling zal de vraag naar bijzondere bijstand voor (startende) zelfstandigen naar verwachting weer toenemen. Ook is er minder aanspraak gedaan op ondersteuning vanuit team Ondernemersadvies.	1.015 V
Corona-compensatie SW De totaalkosten corona in 2020 voor de uitvoering van de Wsw (Wet sociale werkvoorziening) bedragen € 2.242.000,-. Bij de najaarsbijstelling was hiervoor al een bedrag van € 1.441.000,- als claim op het Rijk opgenomen.	2.242 N
BUIG In de periode april t/m juni was een toename te zien van het aantal bijstandsuitkeringen van 6.450 naar 6.800. Dit werd veroorzaakt door de effecten van de lockdown. In het 3e kwartaal stagneerden deze aantallen, waarna in het 4e kwartaal een lichte daling was te zien van het aantal uitkeringen naar 6.700. De meerkosten van de corona-effecten zijn in lijn met de prognose bij de najaarsbijstelling (€ 3 miljoen), volledig door het Rijk gecompenseerd door middel van een verhoging van het landelijke BUIG-budget.	-
overige afwijkingen - Landelijke corona-maatregelen m.b.t. kinderopvang leidden tot een stijging van 30% van de aanmeldingen op basis van Sociaal Medische Indicaties (SMI's), nadelig € 135.000,-	135 N
Totaal afwijkingen	1.689 N

Wat weten we nog meer

Kengetallen	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Raming 2020	Realisatie 2020
Meldingen aanvraag levensonderhoud				
* Participatiewet (P-wet)	3.667	3.456	3.600	3.689
* IOAW		103	250	99
Toekenpercentage:				
* P-wet	47%	46%	50%	57
* IOAW	68%	68%	65%	70
Instroom				
* P-wet	1.977	1.906	1.800	2.118
* IOAW	110	74	160	69
Uitstroom naar werk:	989	731	750	532
* P-wet	942	702	710	515
* IOAW	47	29	50	17
Uitstroom overig:	1.628	1.354	1.175	1.384
* P-wet	1.571	1.304	1.090	1.328
* IOAW	57	50	85	56
Omvang uitkeringsbestand:	7.173	6.908	7.163	7.183
* Aantal P-wet uitkeringen	6.665	6.436	6.620	6.688
* Aantal IOAW-uitkeringen	404	385	410	376
* Aantal IOAZ-uitkeringen	19	23	23	28
* Aantal BBZ-uitkeringen	85	64	110	91
Aantal verstrekte loonkostensubsidies art. 10d P-wet	-	398	391	471
Aantal gerealiseerde beschutte werkplekken (fte)	-	72,4	88	94,8

Waarstaatjegemeente.nl Indicatoren	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Netto arbeidsparticipatie	68,3%	68,7%	69,9%	n.b.
Werkloze jongeren	2%	2%	2%	n.b.
Aantal personen met een bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder)	542,3	515,3	491,2	574,2
Aantal lopende re-integratie-voorzieningen (per 10.000 inwoners van 15-64 jaar)	198,8	131,6	121,8	89,7

Passende ondersteuning; Wmo

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

Schakelteam

1. Het schakelteam Wmo (gericht op terugdringen van (te) hoge indicaties) heeft de Toegang ondersteund bij indiceren op noodzakelijke ondersteuning en met groter kostenbewustzijn. Er zijn gesprekken met aanbieders gevoerd en is een leidraad indicatiestelling voor de Toegang opgesteld. Dit heeft geleid tot een kostenbeheersing van circa € 0,5 mln.

Hulp aan huis

2. De algemene voorziening Hulp aan Huis is vervangen door individueel maatwerk, zodat we de hulp inzetten waar die echt nodig is. 55% van de inwoners heeft nu een maatwerkvoorziening, de overige krijgen deze conform planning in 2021.
3. De uitgaven Hulp aan Huis zijn conform de begroting, ondanks de bovengenoemde grote veranderingen, de aanzuigende werking van het abonnementstarief en corona. (Het abonnementstarief is een eigen bijdrage voor Wmo-maatwerkvoorzieningen). De nieuwe inkoop Hulp aan Huis 2021 is succesvol afgerond.

Pgb (Persoonsgebonden budget)

4. De Pgb-deskundigheid is vergroot. Inwoners voor wie een pgb niet goed werkt, worden niet belast met een pgb.

Beschermd wonen/maatschappelijke opvang

5. De capaciteit Beschermd Wonen is uitgebreid (meer plekken). Er zijn 148 cliënten meer in zorg (december 2020) dan het jaar ervoor.
6. Gedurende de lockdown was er voor alle daklozen opvang beschikbaar.
7. Het plan van aanpak Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang, preventieve GGZ en Verslavingszorg regio Hart van Brabant is vastgesteld. We hebben hierin de regionale ambities voor de komende jaren vastgelegd. Er zijn regionaal samenwerkingsafspraken gemaakt met woningcorporaties en zorgaanbieders over Weer Thuis. Dit ondersteunt de doorstroming van Beschermd Wonen naar een reguliere woning.

Lobby

8. Ingezet op een zorgvuldige afbouwregime verdeling middelen van Beschermd Wonen. Aanvang 2023
9. Inzet op extra budget voor maatschappelijke effecten en meerkosten zorgaanbieders vanwege de Coronasituatie

Wat kan beter

Wmo-begeleiding

1. De kosten van Wmo-begeleiding zijn door het open einde karakter van de inkoopsystematiek gestegen en nopen tot verdere beheers- en besparingsmaatregelen.
2. Omdat er veel opgeschaald wordt en dit voor aanbieders financieel aantrekkelijk is, blijven afschaling van ondersteuning en normalisatie aandachtspunten.
3. Het aantal aanbieders is groot. Dit bemoeilijkt sturing en heeft een negatief effect op de samenhang binnen het aanbod. In de nieuwe inkoop willen we hier verbetering in brengen.
4. Goede sturing op uitvoering vraagt voor zowel begeleiding als beschermd wonen om doorontwikkeling van financiële en inhoudelijke monitoring.
5. De lobby in VNG verband voor compensatie van de aanzuigende werking van het abonnementstarief heeft nog niet tot hogere compensatie geleid.

Beschermd wonen

6. De kosten van Beschermd Wonen zijn, door uitbreiding van plekken, meer gestegen dan verwacht en begroot.
7. De impact van corona op de bedrijfsvoering van aanbieders is groot. De doorstroom van Beschermd Wonen naar reguliere huisvesting is mede door corona verminderd. Daardoor blijft er ondanks de uitbreiding een wachtlijst.
8. De decentralisatie Beschermd Wonen is een complex traject. Het uitwerken van een aantal essentiële bouwstenen (objectief verdeelmodel, woonplaatsbeginsel, uitname Wet Langdurige Zorg) blijkt landelijk ingewikkelder en daarmee tijdrovender dan verwacht. Dit heeft consequenties voor landelijke voortgang en regionale planning.
9. De hefboom Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis is nog onvoldoende op gang gekomen.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Tilburgers die het nodig hebben krijgen passende ondersteuning - WMO

We bieden Tilburgers waar nodig passende ondersteuning zodat ze naar vermogen kunnen meedoen in de samenleving. Deze ondersteuning noemen wij passend omdat deze integraal, dichtbij en op maat is. Inwoners geven hier zelf naar vermogen sturing aan en de mogelijkheden vanuit de eigen omgeving worden zoveel mogelijk benut.

Alle burgers met een vraag om ondersteuning hebben het nut en effect van de ondersteuning als voldoende beoordeeld en ervaren (meer zicht op) perspectief.

Indicatoren:	Bron	Streef- waarde	2018 eens - oneens	2019 eens - oneens	2020 eens - oneens
Door de ondersteuning kan ik beter dingen doen die ik wil	Cliëntervarings-onderzoek WMO*	Omhoog	81% - 5%	80% - 6%	**
Door de ondersteuning kan ik me beter redden	Cliëntervarings-onderzoek WMO*	Omhoog	84% - 4%	83% - 5%	**
Door de ondersteuning heb ik een betere kwaliteit van leven	Cliëntervarings-onderzoek WMO*	Omhoog	80% - 6%	79% - 6%	**

*De cliëntervaringsonderzoeken worden jaarlijks gehouden en de resultaten worden het daaropvolgende jaar gepubliceerd.

**Cijfers 2020 komen in 2021 beschikbaar.

Wat heeft het gekost – financiën

Passende ondersteuning: WMO x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Vershil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	107.317	123.868	128.696	4.829 N
Baten	-2.184	-3.901	-4.706	805 V
Saldo van lasten en baten	105.133	119.966	123.990	4.023 N
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Ottrekking reserves	-8.578	-18.688	-22.401	3.713 V
Saldo reserves	-8.578	-18.688	-22.401	3.713 V
Totaal	96.555	101.279	101.589	310 N

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Transformatiebuffer Sociaal Domein (TBSD): Bij de begroting 2019 is afgesproken om de resultaten (voor- en nadelig) op budgetten die onder de koepel Sociaal Domein vallen met elkaar te verrekenen via de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein. De meldingen die worden verrekend met de Transformatiebuffer worden geduid met TBSD. Voor het veld Passende ondersteuning Wmo betekent dit, rekening houdend met de effecten uit de september- en decembercirculaire 2020, dat er € 4,5 miljoen meer onttrokken wordt aan de TBSD dan begroot.	4.540 V
Wmo-begeleiding-TBSD Sinds de invoering van arrangementen (2019) is er sprake van een niet voorziene stijging van de prijs en daarmee een toename van kosten. Deze prijsstijging is m.n. het gevolg van een hogere inschaling op zorgintensiteit en het indiceren op meerdere resultaatgebieden tegelijk vanwege een samenloop van problematiek. De inzet van m.n. het schakelteam heeft het prijsopdrijvende effect van de arrangementensystematiek getemperd. Daarmee zijn meerkosten voorkomen. Rekening is gehouden met een rendement voortkomend uit de hefbomen begeleiding van € 1,1 mln. (monitor augustus) en € 1,5 mln. (monitor augustus-december). Verder zien we dat de lasten voor Wmo-begeleiding met € 3,4 miljoen zijn gestegen. Hier zijn een aantal oorzaken voor. Allereerst is sprake van een stijging van het verzilveringspercentage (het aandeel geïndiceerde uren dat een cliënt daadwerkelijk geleverd krijgt). Waar bij de laatste raming (NJB20) nog werd uitgegaan van een verzilvering van 95%, laten realisatiecijfers zien dat dit percentage is gestegen naar 97%. Deze stijging wordt m.n. veroorzaakt door een toename van arrangementsfinanciering. Ten tweede is er in 2020 meer zorg gedeclareerd uit 2019 dan waar rekening mee was gehouden. Ieder jaar wordt bij de jaarrekening een inschatting gemaakt van de zorg die nog afgerekend moet worden uit het oude boekjaar. Deze inschatting bleek achteraf te laag te zijn vanwege het te lage verzilveringspercentage. Tot slot zijn er bij de najaarsbijstelling maatregelen ingerekend (€ 1,1 mln.) om de stijgende kosten te beheersen. Van het bij de najaarsbijstelling aan kostenbesparing berekende bedrag is € 0,5 miljoen aan kostenbesparing gerealiseerd.	3.854 N
Wmo-begeleiding claim Rijk Als gevolg van de bijstelling van het budget voor Wmo-begeleiding conform de MLT (middellange termijn) index van het CPB, is er € 1,6 mln. bijgekomen in 2020. Dit is in de Tussenrapportage 2020 opgenomen als	400 N

<p>lobbypost richting het Rijk voor autonome ontwikkelingen (claim Rijk). Deze lobby is niet geheel verzilverd; na verrekening met de bijstelling op eigen bijdrage resteert een structureel nadeel van € 400.000,-.</p>	
<p>Wmo Beschermd Wonen-TBSD</p> <p>De lasten voor Wmo Beschermd Wonen zijn met circa € 3,5 miljoen gestegen. Hierbij is rekening gehouden met de rendementen voortkomend uit de hefboom beschermd wonen: t/m augustus € 49.000,- en vanuit de monitor augustus-december € 89.000,-. Vanwege een wachtlijst voor Beschermd Wonen heeft het rendement van deze hefboom niet tot een directe besparing geleid maar tot minder meerkosten. Want minder aanspraak op Beschermd Wonen (effect hefboom) wordt teniet gedaan door plaatsing vanaf de wachtlijst. In dit geval spreken we van een direct financieel effect met minder meerkosten tot gevolg. De kostenstijging is verder het gevolg van enerzijds een toename van het verzilveringspercentage en anderzijds een toename van het aantal plaatsingen. Het gehanteerde verzilveringspercentage wordt jaarlijks na gecalculeerd en geactualiseerd op basis van een afgerond zorgjaar (2019). 2019 laat zien dat dit percentage is gestegen van 96% naar 98%. Dit geldt voor zowel de zorg in natura als de PGB-budgetten. Naast stijging van het verzilveringspercentage zien we een verdere stijging in het aanbod van plekken. Deze stijging wordt veroorzaakt door het open house systeem, waarbij aanbieders gedurende de looptijd van het systeem kunnen toetreden en nieuw aanbod kunnen genereren. Vanwege de wachtlijst voor Beschermd Wonen leidt een vergroting van het aanbod direct tot nieuwe plaatsingen en daarmee tot een kostenstijging.</p>	<p>3.514 N</p>
<p>Hefboom Beschermd Wonen</p> <p>Voor deze hefboom was incidenteel € 1.244.000,- uit de reserve Investeringsfonds Sociaal Domein voorzien in 2020. In 2020 is hiervan € 416.800,- besteed omdat onderdelen van de hefboom zijn vertraagd vanwege corona en het vinden van een locatie voor gemengd wonen (verschillende typen huurders bij elkaar). Van het restantbudget (€ 827.000,-) schuift € 289.700,- door naar 2021 en valt een bedrag van € 537.500,- vrij binnen de reserve Investeringsfonds Sociaal Domein. Deze vrijval is het gevolg van de ontvangst van rijksmiddelen (voor woonplekken met begeleiding voor dak- en thuislozen) die zijn ingezet voor de bekostiging van de hefboom in plaats van middelen uit de investeringsreserve.</p>	<p>827 V 827 N</p>
<p>Eigen bijdrage-TBSD</p> <p>Conform de richtlijnen wordt de eigen bijdrage die inwoners betalen voor Wmo-ondersteuning, verantwoord op basis van de werkelijke ontvangsten in 2020. In 2020 was dat € 1.074.000,- meer dan begroot. De raming bij het najaarsbericht was gebaseerd op de ontvangsten tot en met medio augustus. De ontvangsten van het CAK (Centraal Administratie Kantoor, verantwoordelijk voor inning eigen bijdragen) kennen een grillig verloop en laten in de laatste maanden een aantal grote betalingen zien met betrekking tot het abonnementstarief. Het CAK loopt achter in het opleggen, innen en afdragen van eigen bijdragen, waardoor we in 2021 nog hoge ontvangsten eigen bijdragen over 2020 verwachten. Daarnaast vertaalt de sterke stijging van Wmo-begeleiding en Beschermd Wonen zich ook in hogere ontvangen eigen bijdragen.</p>	<p>1.074 V</p>
<p>Wmo vervoer-TBSD</p> <p>De totale lasten van Wmo-vervoer 2020 komen € 1.357.000,- lager uit dan begroot. Voor € 869.000,- wordt dit veroorzaakt door corona (zie coronagerelateerde meldingen). Het overige verschil ter grootte van € 488.000,- wordt veroorzaakt door lagere reguliere volumes en prijs per reiseenheid dan in de begroting was voorzien (inclusief het resultaat op pgb).</p>	<p>488 V</p>
<p>overige afwijkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrijval technische overhevelingen-TBSD (30 V) - Een voordeel op organisatiekosten wordt met name veroorzaakt doordat de formatie binnen afdeling Dienstverlening niet volledig is bezet en door lagere overheadkosten-TBSD (zie ook de paragraaf bedrijfsvoering) (377 V) - In verband met de toename van het aantal actieve zorgaanbieders over de afgelopen jaren kan het in 2018 opgevoerde budget maatwerk Wmo-begeleiding structureel vrijvallen-TBSD (200 V) - Er hebben geen pilots Wmo in 2020 plaatsgevonden-TBSD (200 V) - Los van de vergoeding voor niet geleverde zorg die via de corona-reserve wordt gecompenseerd (zie coronagerelateerde meldingen) is er minder uitgegeven aan Hulp aan Huis-TBSD (119 V) - De formatiekosten van het schakelteam zijn lager dan begroot-TBSD (99 V) - De bijdrage vanuit Wmo-aanbieder RIBW voor de hefboom gekantelde buurt is niet volledig besteed (84 V/N) - Diverse-TBSD (240 V) - Diversen (88 N) 	<p>1.177 V</p>

Coronagerelateerde meldingen

Onderstaande meldingen betreffen meldingen die het gevolg zijn van de corona-pandemie. Ook bij de tussentijdse rapportages hebben al meldingen plaatsgevonden. Deze zijn toen echter per veld neutraal gehouden, zodat de melding bij de jaarrekening het totale jaareffect betreft. Tenzij anders is aangegeven worden al deze meldingen centraal bij het programma Samen en dichtbij via de reserve corona verevend.

Wmo-vervoer

Als gevolg van corona is veel minder gebruik gemaakt van Wmo-vervoer. Dit leidt tot minder vervoerskosten voor een bedrag van € 1.125.000,-. Conform de richtlijnen van het Rijk is aan de vervoerders omzetgarantie voor niet gereden ritten uitgekeerd. Deze garantie bedraagt € 256.000,-. Hiervoor ontvangen we geen compensatie van het Rijk. Per saldo resteert een voordeel van € 869.000,-.

869 V

overige afwijkingen

- Over de maanden april en mei is, conform de richtlijnen van het Rijk, geen eigen bijdrage opgelegd (413 N)
- Op basis van de richtlijnen van het Rijk zijn de Hulp aan Huis-aanbieders gecompenseerd voor niet geleverde zorg in het kader van corona (231 N)
- Doorbetaling zorgaanbieders Wmo-begeleiding en Beschermd Wonen (46 N)

690 N

Totaal afwijkingen

310 N

Wat weten we nog meer

Kengetallen	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Raming 2020	Realisatie 2020
Aanvragen Wmo	n.b. *)	7.760	8.700	11.145**)

*) Door de overgang naar een nieuwe applicatie (de suite voor het sociaal domein), aanpassingen van werkwijzen en processen (met name Wmo) en een niet volledige doorvertaling hiervan naar de managementinformatie zijn de gegevens over 2018 niet beschikbaar.

**) Door de omvorming van Hulp aan Huis van een algemene voorziening naar een maatwerkvoorziening in 2020 stijgt het aantal Wmo- aanvragen. Hulp aan Huis als algemene voorziening werd tot 2020 niet meegenomen in dit cijfer. Dit verklaart de stijging t.o.v. de raming en de realisatie.

Waarstaatjegemeente.nl Indicatoren	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Aantal Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)	680	650	640	750

De verandering in Hulp aan Huis -van een algemene naar een maatwerkvoorziening in 2020- leidt tot een hogere realisatie in 2020.

Risico's	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
5. Ontwikkelingen Beschermd Wonen	Hoog	Onbekend	Onbekend	gewijzigd

De tekstuele toelichting op de risico's is opgenomen in paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Passende ondersteuning; Jeugdhulp

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

1. Wachttijden
De gemeenten en zorgaanbieders in Hart van Brabant hebben in 2020 afgesproken dat er binnen tien jaar geen wachttijden meer zijn in de jeugdhulp. De Regio Hart van Brabant dient hierin als voorbeeld voor de rest van het land. Doel van het project is de wachttijden te definiëren, meten en verminderen.
2. Project aanpak ADHD
Jongeren met ADHD hoeven niet meer naar de specialist in het ziekenhuis, maar kunnen gewoon naar hun huisarts. Hierdoor zijn er nauwelijks wachttijden meer bij het centrum voor ADHD (ETZ), is het aanbod voor deze kinderen bij de huisarts verbreed en worden zorgkosten bespaard. 52% van de praktijkhoudende huisartsen in Midden Brabant doet mee aan de aanpak kinderen met ADHD. De aanpak wordt uitgerold bij 1.737 kinderen met ADHD.
3. Wonen doe je thuis (hefboom)
In 2020 zijn alle voorbereidingen getroffen om in 2021 te starten met de pilot Jouw Ingebrachte Mentor (JIM) waarmee we dat jaar 4 dreigende uithuisplaatsingen willen voorkomen.
4. Project digitaal scheidingsloket (wijzer scheiden)
Er is een digitaal scheidingsloket gerealiseerd. Twee fysieke scheidingsloketten zijn in voorbereiding. Ook is er een groep actieve professionals rondom het thema gevormd, wordt er gewerkt aan innovaties, en is er subsidie verkregen voor een pilot gezinsadvocaat. De website heeft in de tweede helft van 2020 5.000 unieke bezoekers gehad. Met de bijbehorende online campagne zijn ruim 225.000 bezoekers bereikt.
5. Duidelijkheid in verantwoordelijkheden onderwijs/jeugdhulp (hefboom)
De wetten Passend Onderwijs (elk kind een plek dat past bij zijn/haar ondersteuningsbehoefte) en de Jeugdwet kennen een gebied, waarin de verantwoordelijkheden van het onderwijs en de gemeenten in elkaar overlopen. Verduidelijking van dit grijze gebied is een noodzakelijke eerste stap. In 2020 is het gelukt om de meest urgente acht onderwerpen uit dit grijze gebied samen te verkennen en te beschrijven. Op de website Zorg in regio HvB is de pagina onderwijs en jeugdhulp ingericht en zijn de 8 onderwerpen beschreven, waarmee duidelijkheid wordt gegeven over verantwoordelijkheden Passend onderwijs en Jeugdwet. Er wordt een regionale werkgroep ingericht die de komende maanden nog meer onderwerpen toe gaat voegen aan de website. Inmiddels is er in alle gemeentelijke Toegangsteams in Tilburg een presentatie gehouden over de verantwoordelijkheden.
6. Lobby
Hart van Brabant is pilotgemeente voor onderzoek naar collectieve financiering van zorg in onderwijstijd. Afgeslankte wijziging in jeugdwetten daardoor minder regelgeving door de vaststelling van Norm voor Opdrachtgeverschap door gemeenten. Tilburg is vertegenwoordigd in de begeleidingscommissie voor onderzoek AEF waarbij duidelijk werd dat we voor jeugdhulp landelijk € 1,7 miljard structureel tekort komen. Vanuit de lobby is extra budget ontvangen voor maatschappelijke effecten en meerkosten zorgaanbieders vanwege de Coronasituatie.

Wat kan beter

1. Wonen doe je thuis (hefboom)
Woonaanbod. Er is dringend behoefte aan gezinshuisouders voor kwetsbare jongeren in de regio. Conform het landelijke beeld is het lastig om gezinshuisouders te vinden. De hefboom wordt hierdoor vertraagd, met als gevolg dat jongeren niet doorstromen naar een passender zorgaanbod en besparingen niet worden gerealiseerd.
2. Collectieve bekostiging ZIO (hefboom)
Op de onderwijscentra Leijpark en De Bodde heeft een groot deel van de kinderen Zorg in onderwijstijd (ZIO) nodig. We zijn trots op de pilot waarin we ervaring opdoen met een andere financieringsvorm. Niet via individuele beschikkingen maar via een totaalbedrag voor alle kinderen op de school. Daardoor wordt de zorginzet efficiënter en vraaggericht. Doel was vanaf schooljaar 2020- 2021 samen met het zorgkantoor (VGZ) 1 bedrag beschikbaar te stellen aan Onderwijscentrum Leijpark en De Bodde voor alle kinderen op beide scholen. Dit is vanwege de complexiteit van het project, in combinatie met een vertraging door corona, niet haalbaar gebleken. Er wordt nu ingezet op schooljaar 2021-2022.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Tilburgers die het nodig hebben krijgen passende ondersteuning - Jeugdhulp

We bieden Tilburgers waar nodig passende ondersteuning zodat ze naar vermogen kunnen meedoen in de samenleving. Deze ondersteuning noemen wij passend omdat deze integraal, dichtbij en op maat is. Inwoners geven hier zelf naar vermogen sturing aan en de mogelijkheden vanuit de eigen omgeving worden zoveel mogelijk benut.

Indicatoren:	bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
% gebruikers jeugdhulp dat het nut/effect van de hulp als voldoende beoordeelt	CEO Jeugd		92%	n.b. *)	n.b.**)	n.b.**)
Uitval jeugdhulp: voortijdig eenzijdig afgesloten door cliënt	Beleidsmonitor Jeugdhulp GGD	< 2015 (waarde 2015 3,9%)	3,1%	2,6%	2,6%	n.b.

*) cijfers over 2018 onvoldoende gespecificeerd in GGD-monitor.

**) Het cliëntervaringsonderzoek (CEO) Jeugd is in 2020 geen kwantitatief onderzoek, maar een kwalitatief onderzoek dat nog in uitvoering is. De resultaten zijn 2 februari 2021 gedeeld met de raad.

Wat heeft het gekost – financiën

Passende ondersteuning: Jeugdhulp x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Verschil t.o.v. gewijzigde begroting	
Lasten	70.806	75.118	76.484	1.367	N
Baten	-4	-4.107	-683	3.424	N
Saldo van lasten en baten	70.802	71.010	75.801	4.791	N
Toevoeging reserves	0	0	0	0	
Onttrekking reserves	-220	245	-661	905	V
Saldo reserves	-220	245	-661	905	V
Totaal	70.582	71.255	75.141	3.885	N

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Transformatiebuffer Sociaal Domein (TBSD): Bij de begroting 2019 is afgesproken om de resultaten (voor- en nadelig) op budgetten die onder de koepel Sociaal Domein vallen met elkaar te verrekenen via de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein. De meldingen die worden verrekend met de Transformatiebuffer worden geduid met TBSD. Voor het veld Passende ondersteuning Jeugdhulp betekent dit, rekening houdend met de effecten uit de september- en decembercirculaire 2020, dat er € 1,2 miljoen meer wordt onttrokken aan de TBSD dan begroot.	1.196 V
Lokale jeugdhulp-TBSD Het budget voor lokale innovatiemiddelen en borging van lokale innovatie is bijna geheel ingezet voor innovatieve activiteiten voor de doelgroep. De lagere instroom (minder aanvragen voor) PGB jeugd heeft zich hersteld in het laatste kwartaal van 2020 maar er zijn 10% minder cliënten dan in 2019. De kosten zijn ondanks deze ontwikkeling 1% gestegen ten opzichte van 2019 doordat de gemiddelde waarde van de beschikking (+5%) en de verzilvering van de beschikkingen (+7%) is toegenomen (verzilvering: het aantal geïndiceerde uren dat een cliënt daadwerkelijk geleverd krijgt). In de najaarsbijstelling is geen rekening gehouden met een hogere verzilvering. Het nadeel op de lokale jeugdzorg bedraagt € 293.958,-.	294 N
Regionale jeugdhulp-TBSD De derde regionale prognose jeugdzorg 2020 komt € 563.668,- hoger uit dan de prognose van augustus 2020. Dat komt door een stijging van de kosten van landelijke zorg, doordat de gemiddelde prijs van specifieke zorg is toegenomen en de kosten voor cliënten zonder toewijzingen zijn gestegen (specifiek: in de toewijzing van zorg/hulp door gemeente aan de aanbieder - u mag leveren - wordt geen specificatie van de te leveren producten meegegeven.) De kosten voor arrangementen komen naar verwachting iets hoger uit. De overige zorgkosten dalen, o.a. doordat het aantal jongeren in verblijf en in pleegzorg afneemt. De regionale jeugdzorg kost in 2020 in totaal afgerond €65 mln. Het nadeel op de regionale jeugdzorg komt uiteindelijk op € 501.610,-. Daarnaast stond in de begroting nog een te realiseren rendement van € 493.011,- op de hefbomen Jeugdhulp (Jeugdhulp-Onderwijs, Beheersmaatregelen Jeugdhulp, PGB Wmo, Eén gezin/één plan/één coördinator en Toezicht Wmo/Jeugdhulp). Omdat het gerealiseerde rendement op de hefbomen jeugdhulp (t/m augustus € 1,0 mln. en vanuit de monitor augustus-december € 1,3 mln.) in de lasten voor de jeugdhulp zit, melden we hier € 493.000,- nadelig.	995 N

Jeugdhulp claim Rijk In de Tussenrapportage 2020 is het budget voor jeugdhulp verhoogd met € 3,7 mln. omdat het oorspronkelijke budget in de Programmabegroting 2020 lager was dan de later herijkte deelbegroting jeugd 2020. In de herijkte begroting 2020 is namelijk door de regio rekening gehouden met 6% indexering op de zorgbudgetten voor prijs en volumegroei. De extra middelen van het Rijk vanuit de meicirculaire 2020 voor jeugd zijn daarop in mindering gebracht. Voor het restant (€ 3,4 miljoen) is een lobbypost richting het Rijk opgevoerd (claim Rijk). Deze is niet gerealiseerd en wordt hier zodoende als nadeel gemeld.	3.410 N
overige afwijkingen - Vrijval technische overhevelingen-TBSD (16 V) - De activiteiten voor de hefboom Wonen doe je thuis gaan met name in 2021 e.v. plaatsvinden. De kosten die in 2020 zijn gemaakt, hebben in regionaal verband plaatsgevonden en zijn daarom betaald uit de regionale middelen vanuit het transformatiefonds. Dit betekent dat er € 220.000,- beschikbaar blijft in de reserve investeringsfonds Sociaal Domein (220 V/N) - Voor de hefboom Jeugdhulp-Onderwijs was na een vrijval bij de najaarsbijstelling van € 211.000,-, nog €71.000,- voorzien uit de reserve Investeringsfonds Sociaal Domein. De activiteiten hebben in regionaal verband plaatsgevonden en zijn daarom ook gedekt uit de regionale middelen vanuit het transformatiefonds. Dit betekent dat er € 71.000,- beschikbaar blijft in de reserve investeringsfonds Sociaal Domein (71 V/N) - Diversen-TBSD (77 V) - Diversen (90 V)	183 V
Coronagerelateerde meldingen Onderstaande meldingen betreffen meldingen die het gevolg zijn van de corona-pandemie. Ook bij de tussentijdse rapportages hebben al meldingen plaatsgevonden. Deze zijn toen echter per veld neutraal gehouden, zodat de melding bij de jaarrekening het totale jaareffect betreft. Tenzij anders is aangegeven worden al deze meldingen centraal bij het programma Samen en dichtbij via de reserve corona verevend.	
Doorbetaling zorgaanbieders jeugd Het Rijk en de VNG hebben afspraken gemaakt over doorbetaling van zorgaanbieders in de corona-periode op het niveau van de productie 2019. Daarvoor hebben zorgaanbieders aanvragen kunnen indienen. Deze zijn beoordeeld en op basis daarvan zijn door de Regio voorschotten verstrekt. De verwachting is dat de kosten voor Tilburg op € 565.377,- uitkomen.	565 N
Totaal afwijkingen	3.885 N

Wat weten we nog meer

Waarstaatjegemeente.nl Indicatoren	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Jongeren met jeugdhulp	10,8%	13,2%	14,1%	n.b.
Jongeren met jeugdbescherming	1,5%	1,4%	1,3%	n.b.
Jongeren met jeugdreclassering	0,6%	0,5%	0,5%	n.b.
Jongeren met een delict voor de rechter	1%	1%	1%	n.b.

Risico's	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
6. Kosten Jeugdhulp	Hoog	Structureel	Onbekend	gewijzigd

De tekstuele toelichting op de risico's is opgenomen in paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Ingrijpen bij crisis en onveiligheid

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

1. Huiselijk geweld en kindermishandeling.
 - De realisatie van het Centrum Huiselijk Geweld (netwerksamenwerking) ligt nog steeds op schema. Het aantal casussen in het Veiligheidsteam (intensieve samenwerking tussen professionals op het gebied van straf en zorg, onderdeel Centrum Huiselijk Geweld) wordt in 2021 stap voor stap uitgebreid van 25 naar 75.
 - De Taskforce Kindermishandeling heeft in de Week tegen Kindermishandeling veel impact gemaakt met aansprekende gasten. De website Zorgen om een kind wordt gemiddeld ruim 300 keer per week bezocht. De chatfunctie van Veilig Thuis is in de zomer gestart, waardoor nog meer kinderen, jongeren en volwassenen laagdrempelig met Veilig Thuis in contact kunnen komen.
2. Het Zorg- en Veiligheidshuis heeft met succes een nieuw ICT-systeem (PGAx) geïmplementeerd. In 2021 gaan we door met optimalisatie van het systeem op punten waarin bij aanvang niet was voorzien. Door corona heeft samenwerken met partners een nieuwe dimensie gekregen. Digitale innovaties zijn versneld doorgevoerd. Ook wordt meer dan voorheen creatief gedacht over hoe in contact te komen en te blijven met cliënten.
3. Persoonsgerichte aanpak van de personen die verantwoordelijk waren voor de meeste E33-meldingen (verward gedrag), blijkt effectief; meldingen over deze personen nemen af in Hart van Brabant. Maar het gestelde doel, afname van totaal aantal E33-meldingen, is nog niet behaald. De toename van het aantal meldingen (+4%) is wel lager dan het landelijk gemiddelde (+18%). (Zie ook corona-monitor)
4. De wachtlijst voor de maatschappelijke opvang (als gevolg van een forse toename van het aantal daklozen eind 2018) is teruggebracht naar 0 wachtenden.

Tijdens de 1^e coronagolf is de Willem II-kazerne in gebruik genomen om extra dakloze mensen te kunnen opvangen. Deze opvanglocatie is vanwege de nieuwbouw bij Traverse en een toename van het aantal daklozen langer gebruikt, zodat niemand op straat hoeft te slapen.

Met de woningcorporaties zijn aanvullende afspraken gemaakt over het beschikbaar stellen van 50 extra woningen, om de overgang tussen de kazerne en de nieuwbouw van Traverse (die minder capaciteit heeft dan de kazerne) halverwege 2021, soepel te laten verlopen.
5. Hefboom "Versimpelen meldroutes" is gestart; ook is de inventarisatie afgerond.

Wat kan beter

1. Het Zorg en Veiligheidshuis ziet dat in 2020 door corona de eerste tekenen van een zogenaamde boeggolf zichtbaar worden door een verzwaring van de problematiek waarmee het te maken krijgt.
2. De pilot Trans-forensisch Team (persoonsgerichte aanpak van mensen die steeds terugvallen in criminaliteit/verslaving) dreigt vertraging op te lopen vanwege nog niet geregelde duurzame bekostiging. We zijn hierbij afhankelijk van de landelijke implementatie van de Ketenveldnorm ('sluitende aanpak' voor deze doelgroep, ministeries VWS en J&V).
3. Versimpelen meldroutes:
 - Financiële opbrengst is lastig te meten, wat te maken heeft met de vele schakels die betrokken zijn. Op de directe kosten (gebouwen, personeel) is dit nog wel te onderzoeken, maar met zorgkosten wordt dit lastiger.
 - Verschillende onderdelen van de meldroutes hebben allemaal een verschillende oorsprong en worden ook door verschillende partijen aangestuurd (gemeenten, zorgverzekeraars, zorgaanbieders) wat het ook lastig maakt om sturing te geven op de voortgang.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Elke Tilburger is en voelt zich veilig zodat hij/zij zich maximaal mogelijk kan ontwikkelen en meedoen in de samenleving.

- Tilburgers ervaren geen (woon)overlast
- Hulpverlening is duurzaam effectief; weet geweld te voorkomen en adequaat te stoppen
- Tilburgers ervaren zo minimaal mogelijk situaties van acute crisis en onveiligheid

1. Kwalitatief = Cliëntervaringsonderzoek

- Kwalitatief onderzoek bij zowel volwassenen als kinderen naar tevredenheid ondersteuning Onveiligheid. Aansluiten bij narratief onderzoek Inclusieve stad.
- Veiligheidsbeleving: gemiddeld rapportcijfer veiligheidsbeleving volwassenen t.o.v. 2017.
- % Jeugd 12-18 jaar, dat zich wel eens onveilig voelt t.o.v. 2017.

Indicatoren:	Bron	Streef-waarde	2015	2017	2019
Veiligheidsgevoel overdag	Lemon	Omhoog	7,9	8,0	8,0
Veiligheidsgevoel in de avond	Lemon	Omhoog	6,7	6,7	6,8

De Lemon wordt 2 jaarlijks gehouden.

2. Doelrealisatie ingrijpen crisis en onveiligheid

- Vermindering aantal recidive VT (Veilig Thuis) en aantal meldingen CIT (crisisinterventieteam) t.o.v. 2019
- Verhogen % jeugd (4-18) en % volwassenen dat voldoende weerbaar is t.o.v. 2017 (GGD Brabantscan).
- Vermindering % inwoners dat overlast ervaart t.o.v. 2017 (Lemon)

Indicatoren:	Bron	Streef-waarde	2018	2019	2020
Meldingen CIT Tilburg	CIT Hart van Brabant	Omlaag	596	810*	n.n.b.
Recidive VT	Veiligheid en Wijken	Omlaag	Over de gemeten periode 2015 t/m maart 2019 was de recidive 27% op hetzelfde adres**		n.n.b.

* Betreft de cijfers t/m juli 2019. Stijging o.a. als gevolg van onderbrengen meldpunt verwarde personen bij CIT en rechtstreekse meldingen van inwoners vanaf september 2018.

** Kanttekening dat in 50% van de casussen betrokkenen niet op hetzelfde adres wonen. Bij de aanpak van huiselijk geweld wonen de betrokkenen (slachtoffers, plegers en andere direct betrokkenen van een casus huiselijk geweld) in 50% van de gevallen niet op hetzelfde adres. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om ex-partners, kinderen die niet meer thuis wonen etc.

Indicatoren:	Bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
Kind (4 tm 11 jaar) is voldoende weerbaar	GGD	Omhoog	91%	n.b.	*	n.n.b.
Kind (12 tm 17 jaar) is voldoende weerbaar	GGD	Omhoog	n.b.	n.b.	95%	n.n.b.
Kind (12 t/m 17 jaar) voelt zich overdag en/of 's avonds/'s nachts wel eens onveilig	GGD	Omlaag	38%	24%	35%	n.n.b.

* cijfers 4 t/m 11 jaar verwacht de GGD in 2021.

Wat heeft het gekost – financiën

Ingrijpen bij crisis en onveiligheid x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Vershil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	22.323	23.185	22.542	643 V
Baten	-622	-1.257	-1.499	242 V
Saldo van lasten en baten	21.701	21.928	21.043	885 V
Toevoeging reserves	0	0	-135	135 V
Onttrekking reserves	-1.367	-1.462	2.066	3.528 N
Saldo reserves	-1.367	-1.462	1.931	3.393 N
Totaal	20.334	20.466	22.974	2.508 N

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein (TBSD): Bij de begroting 2019 is afgesproken om de resultaten (voor- en nadelig) op budgetten die onder de koepel Sociaal Domein vallen met elkaar te verrekenen via de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein. De meldingen die worden verrekend met de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein worden geduid met TBSD. Voor het veld Ingrijpen bij crisis en onveiligheid betekent dit, rekening houdend met de effecten uit de september- en decembercirculaire 2020, dat er € 1,7 miljoen minder wordt onttrokken aan de TBSD dan begroot.	1.664 N

<p>In deze lagere onttrekking is rekening gehouden met de ontvangsten voor een tweetal regelingen uit de september- en decembercirculaire die rechtstreeks met de TBSD zijn verrekend. Dit betreft Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang voor een totaalbedrag van € 737.555,-. Ondanks dat hier in 2020 geen directe uitgaven tegenover staan, zijn deze gezien het structurele tekort op het Sociaal Domein wel als voordeel voor dit veld aangemerkt, zodat deze onderdeel uitmaken van de lagere onttrekking aan de TBSD.</p>	
<p>Overheveling Maatschappelijke opvang-TBSD Op 16 juni 2020 heeft het college besloten de Willem II-kazerne langer in gebruik te nemen (t/m uiterlijk juni 2021) ten behoeve van extra daklozenopvang. De financiering is gevonden in het budget vangnet en doorgeleiding. De extra kosten om het gebouw geschikt te maken voor langer gebruik, de beheer en exploitatiekosten en de sloop van gebouwen T en U bedragen naar schatting € 225.000,-. Een deel van de kosten is al in 2020 gemaakt, de rest volgt in 2021. Wij stellen aan de raad voor om het bedrag van €173.433,- over te hevelen naar 2021 ten laste van de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein.</p>	173 V
<p>Overheveling Geweld hoort nergens thuis-TBSD In de meicirculaire 2019 is voor centrumgemeente Tilburg voor de jaren 2019 en 2020 een jaarlijkse vergoeding opgenomen van € 350.000,- voor het realiseren van een multidisciplinair Centrum Huiselijk Geweld en Kindermishandeling onder één dak in pilotregio Midden-Brabant. Plus een jaarlijks bedrag van € 75.000,- voor een projectleider voor het regionaal programma Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 2019-2021 Veiligheid voorop!, dat zich richt op de aanpak van crisis en onveiligheid. Het project is halverwege 2019 gestart waardoor ook de besteding opschuift. De restantmiddelen 2020 zijn in 2021 nodig om het regionaal programma af te ronden. Wij stellen aan de raad voor om het bedrag van € 340.840,- over te hevelen naar 2021 ten laste van de reserve transformatiebuffer Sociaal Domein.</p>	341 V
<p>Huiselijk geweld/Veilig Thuis In de septembercirculaire 2020 is € 990.008,- ontvangen voor versterking Veilig Thuis 2020 en de regionale aanpak van huiselijk geweld. Door de vernieuwde wettelijke meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling per 1-1-2019 is er een hogere toename van meldingen en adviezen dan van tevoren was ingeschat. Met circa 5.000 meldingen en bijna 4.000 kinderen die met huiselijk geweld en kindermishandeling worden geconfronteerd, zit deze regio ruim boven het landelijk gemiddelde. Het college heeft op 7 juli en 1 december 2020 besloten een groot deel van de extra middelen in 2020 al in te zetten voor Veilig Thuis en de aanpak van huiselijk geweld:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. om de toename van adviesvragen en meldingen op te vangen; 2. voor extra inzet op preventief en outreachend werken bij advies- en ondersteuningsvragen; 3. en om de aanpak te intensiveren van ernstig terugkerend huiselijk geweld en kindermishandeling. <p>De totale kosten bedragen in 2020 € 447.875,-. De activiteiten waarvoor de extra middelen beschikbaar zijn gekomen, zijn nog niet afgerond in 2020 en worden voortgezet in 2021. De ontvangst uit het gemeentefonds wordt verantwoord op het veld Financiering en algemene dekkingsmiddelen. Daar staat ook het overhevelingsvoorstel voor het restant van de ontvangen uitkering.</p>	448 N
<p>Traverse nieuwbouw Voor de nieuwbouw van daklozenopvang Traverse is een éénmalige subsidie van € 6.000.000,- aan woonstichting Tiwos toegekend ten laste van de Reserve Incidentele Opgaven (RIO). Eind 2015 is ingestemd met een nieuwe fasering van het project tot en met 2020. De afgelopen jaren zijn al een aantal deelprojecten van de nieuwbouw aan de Reitse Hoevenstraat gerealiseerd. In 2020 is begonnen met renovatie van de panden aan de Gasthuisring, het laatste deelproject. De kosten voor 2020 waren € 207.271,-. Het restant van € 1.721.069,- schuift door naar 2021 ten behoeve van het laatste deelproject en de eindafrekening.</p>	1.721 V 1.721 N
<p>overige afwijkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrijval technische overhevelingen-TBSD (43 V) - Structureel lagere bijdrage Tilburg aan het Zorg- en Veiligheidshuis-TBSD (50 V) - Subsidie ZonMW voor Crisis Interventie Team-TBSD (35 N/V) - Subsidie VWS voor de medicinale heroïne-unit voor Novadic Kentron verslavingszorg-TBSD (25 V/N) - Vrijval hefboom Versimpelen Meldroutes in reserve investeringsfonds Sociaal Domein (68 V/N) - Er is een deskundigheidsonderzoek verwarde personen uitgevoerd, waarvoor een bijdrage is ontvangen-TBSD (100 N/V) - Het Zorg- en Veiligheidshuis heeft minder extra kennis ingekocht-TBSD (140 V) - Diversen-TBSD (179 V) - Diversen (15 N) 	397 V

Coronagerelateerde meldingen

Onderstaande meldingen betreffen meldingen die het gevolg zijn van de corona-pandemie. Ook bij de tussentijdse rapportages hebben al meldingen plaatsgevonden. Deze zijn toen echter per veld neutraal gehouden, zodat de melding bij de jaarrekening het totale jaareffect betreft. Tenzij anders is aangegeven worden al deze meldingen centraal bij het programma Samen en dichtbij via de reserve corona verevend.

Meerkosten maatschappelijke opvang Traverse

Traverse heeft in 2020 meerkosten gemaakt om te kunnen voldoen aan de coronarichtlijnen van het RIVM, voor de quarantaineopvang en de opvang van MOE-landers (mensen uit Midden- en Oost-Europa). Dat brengt extra kosten met zich mee die inmiddels door Traverse in beeld zijn gebracht voor 2020. Deze waren nog niet als claim in de tussentijdse rapportages gemeld.

1.307 N

Totaal afwijkingen

2.508 N

2.2 Duurzame Stad

Fysieke basiskwaliteit

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

1. Extra inzet op inwonersparticipatie bij schoonhouden stad loont: aantal bewoners dat zwerfafval opruimt is verdubbeld (2100 vrijwilligers in 2020), er is een 50-tal schoonmaakacties gedaan tijdens de World Cleanup Day en ondanks de lockdown hebben 18 scholen voorlichting gekregen over zwerfafval. We hebben 37 extra zelf-persende afvalbakken geplaatst, met een sticker om extra op te vallen.
2. Voor het vervangen van de speelvoorzieningen hebben we een handboek gerealiseerd voor wijkgerichte en participatieve aanpak en een uitvoeringsplan. We hebben circa 30 speelplekken in 2020 vervangen. Het vervangingsplan voor 2021 hebben we Europees aanbesteed.
3. Verschillende experimenten hebben gezorgd voor hogere waardering van de openbare ruimte: toevoegen van ludieke elementen (muurschilderingen, bloembollenkunstwerk), bewoners actief betrekken bij ontwerp en beheer van speel- en beweegplekken, toevoegen van meer groen in de stad. In de Reeshof is het cijfer voor inrichting en beheer bij de flitspeilingen gestegen van een 5.0 naar een 6.0. (Een flitspeiling is een korte enquête.)
4. De afhandeling van meldingen is sterk verbeterd. En we hebben meer meldingen (93,3% van het totaal) binnen de servicenorm van 10 werkdagen afgehandeld dan gepland (90%). De gemiddelde afhandelingsduur is 4 werkdagen (werkzaamheden uitgevoerd of ingepland).
5. De bestrijding van de reuzenberenklauw in natuurgebied de Drijflanen was succesvol. Net als de bestrijding van de Japanse duizendknoop op prioriteitslocaties en de aanpak van de eikenprocessierups.
6. Proef met bewaakte fietsenstalling Wagnerplein is afgerond. Resultaten geven aanleiding tot een haalbaarheidsstudie naar een permanente fietsenstalling.
7. We hebben dankzij ons Klimaatfonds versneld 3.000 armaturen van de straatverlichting in Berkel-Enschot en Udenhout vervangen door slimme led-verlichting. Hiermee is het energieverbruik voor straatverlichting in dit gebied met ruim 73% gedaald, het verbruik van de totale openbare verlichting met 6% en besparen we jaarlijks 359 ton CO₂ (vergelijkbaar met jaarlijkse opname door 17.950 bomen).
8. We hebben het Schone Lucht Akkoord ondertekend. Dit betekent o.a. dat we ons gecommitteerd hebben aan het al in 2030 (i.p.v. 2035) voldoen aan de strengere WHO-normen voor luchtkwaliteit.
9. Bodemsanering spoedlocaties door derden is in vergelijking met voorgaande jaren weer op gang gekomen (alle gestarte saneringen zijn van derden).
10. We gaan nu ook bij de hoogbouw groente, fruit- en tuinafval (gft) inzamelen; de proef hiermee is geslaagd.

Wat kan beter

Coronagerelateerd:

1. Door de corona-maatregelen is in de zomerperiode meer gebruik gemaakt van de stedelijke buitenruimte. Dit brengt ook meer afval met zich mee. Hier gaan we beter op anticiperen en bijvoorbeeld eerder grotere afvalbakken plaatsen.
2. De proef verruiming openingstijden en uniformering fietsenstallingen kernwinkelgebied is opgeschort als gevolg van de corona-maatregelen.
3. De hoeveelheid huishoudelijk restafval en de totale hoeveelheid afval is toe- in plaats van afgenomen, als gevolg van de corona-maatregelen (meer thuis zijn).

Overig:

4. De kwaliteit van de bossen gaat sneller achteruit dan verwacht. Veel sparren zijn uitgevallen door aantasting van de letterzetter (kever). Dit hangt samen met klimaatverandering/droogte en onderstreept de noodzaak om te werken aan toekomstbestendige bossen.
5. De geplande fietsenstalling Dwaalgebied loopt vertraging op door bezwaren van bewoners in de directe omgeving. We onderzoeken de realisatie op een andere locatie.
6. We gaan de komende jaren versneld de bodem van spoedlocaties saneren.
7. De aanpak van bijplaatsingen bij containerparkjes laat een voorzichtige verbetering zien. Het aantal meldingen van bijplaatsingen is gedaald maar nog niet voldoende.
8. In 2020 maakten we voortgang met de uitvoering van de visie kinderboerderijen die is vastgesteld in april 2019. Met Diamant-groep als beoogde uitvoerder van het gediplomeerd beheer en met de stichtingsbesturen is uitvoering overlegd. Dit heeft veel tijd gekost omdat de in de visie voorgestelde werkwijze van zowel gemeente als de Diamant-groep als beheerder een nieuwe rol vraagt. In het 2de kwartaal 2021 start Diamant-groep met het gediplomeerd beheer op enkele kinderboerderijen in de vorm van een leerjaar. De stemming op het dossier is in 2020 omgeslagen, positiviteit en denken in kansen voeren nu de boventoon, maar er liggen nog wel belangrijke uitdagingen rondom de financiën.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Tilburgers waarderen de openbare ruimte en deze voldoet aan de basiskwaliteit

Indicatoren:	bron	Streef- waarde 2020	2017	2018	2019	2020	Lange termijn (2024)
Waardering *							
Oordeel Tilburgers over openbare ruimte ¹	Lemon	6,7	6,5 ^{xx}	-	6,5	-	6,8 (in 2023)
Oordeel Tilburgers over vervuiling buurt ¹	Lemon	5,8	5,7	-	5,6	-	6,0 (in 2023)
Afhandeling meldingen binnen servicenorm ²	Fixi	91%	89%	90%	89,6%	93,3%	95%
Waarde *							
Asset voldoet aan de vastgestelde normen **: - Verharding ³	Beheersysteem	100% (D) 95% (C)	-	100% (D) 91% (C)	-	91%	90%
- Riolering ⁴	Beheersysteem	100%	99%	99%	99,8%	97,9%	99,9%
- Groen ⁵	Apptimize	90%	-	90%	90%	94%	90%
- Schoon ⁶	Apptimize	90%	-	90%	90%	95%	90%
- Civiele kunstwerken (vast) ⁷ (beschikbaarheid)	Beheersysteem	99,9%	-	-	99%	99,9%	99,9%
- Verkeersregelinstallaties ⁸	Beheersysteem	90%	-	-	-	90%	91%
- Openbare verlichting ⁹	Beheersysteem						
- betrouwbaarheid		85%	-	-	87%	90%	90%
- beschikbaarheid		99,83%	-	-	99,93%	99,95%	99,9%
Waardevol *							
volgen na vaststellen kadernota							

* De indicatoren bij 'Waardering' zijn effectindicatoren, die aangeven welk effect onze inspanningen hebben gehad. De indicatoren bij 'Waarde' zijn prestatie-indicatoren, die aangeven welke inspanningen we hebben verricht.

** Het percentage geeft aan hoeveel van ons areaal aan de gestelde normen en eisen voldoet.

1 Het oordeel is gebaseerd op het leefbaarheidsonderzoek (Lemon). Dit tweejaarlijks onderzoek wordt weer in 2021 gehouden.

xx In de Programmabegroting 2020 stond een foutieve waarde van 6,7. Dit had 6,5 moeten zijn.

2 Officiële servicenorm is afhandeling meldingen binnen 14 dagen.

3 Verharding: streefwaarde op basis van inspectie technische kwaliteit in 2018 (C-niveau is ingrijpmoment o.b.v. vastgesteld beleidsplan).

4 Riolering: gebaseerd op aannahme dat streefwaarde gelijk is aan in beleid vastgestelde kwaliteitsniveau. Vaststelling indicator o.b.v. risicoscan i.c.m. kwaliteitsonderzoek. Gebreken worden binnen 1 jaar gerepareerd, renovaties/vervangingen binnen 5 jaar (via meerjarenprogramma openbare ruimte).

5 Groen: streefwaarde gesteld op basis van de beeldkwaliteit (verzorgend). Apptimize is een schouwmodule.

6 Schoon: streefwaarde gesteld op basis van de beeldkwaliteit (verzorgend). Apptimize is een schouwmodule.

7 Civiele/infrastructuur kunstwerken (vaste): streefwaarde gesteld op basis van beschikbaarheid.

8 Verkeersregelinstallaties: streefwaarde gesteld op basis van beschikbaarheid en op basis van het nieuwe contract in 2019. Daarom geen gegevens uit verleden beschikbaar.

9 Openbare verlichting: twee streefwaarden: 1 op basis van betrouwbaarheid en 1 op basis van beschikbaarheid.

Doel: De milieukwaliteit is in Tilburg hoog

Indicatoren:	bron	Streef- waarde 2020	2017	2018	2019	2020	Lange termijn
Geluid:							
Aantal geïsoleerde woningen	monitor Actieplan Geluid	200	70	51	117	180	-
Luchtkwaliteit							2024
Luchtkwaliteit Voldoen aan Europese wetgeving m.b.t. stikstofdioxide	NSL monitoringstool	40	40	40	40	40	40 µg/m ³

Voldoen aan Europese wetgeving m.b.t. fijnstof PM10	NSL monitoringstool	40	40	40	40	40	40 µg/m ³
Voldoen aan Europese wetgeving m.b.t. fijnstof PM2,5	NSL monitoringstool	20	20	20	20	20	20 µg/m ³
Bodem:							
Aantal spoedlocaties waarvan de sanering is gestart of de risico's zijn beheerst	Gemeente Tilburg	-	1	0	2	3	-
Afval							2025
<i>Afval</i>							
Huishoudelijk restafval per inwoner (kg)	BAT	135	154	146	135	149	125
Totaal huishoudelijk afval per inwoner (kg)	BAT	423	406	404	394	427	411
Afvalscheidingspercentage (%)	BAT	68	62	64	66	65	70

Wat heeft het gekost – financiën

Fysieke basiskwaliteit x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Vershil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	97.045	103.291	92.045	11.247 V
Baten	-20.690	-25.033	-20.248	4.785 N
Saldo van lasten en baten	76.355	78.258	71.796	6.462 V
Toevoeging reserves	3.257	8.596	12.686	4.090 N
Onttrekking reserves	-7.475	-14.264	-7.617	6.647 N
Saldo reserves	-4.217	-5.668	5.069	10.737 N
Totaal	72.138	72.590	76.865	4.275 N

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Teruggaaf energiebelasting 2012-2020 De Belastingdienst heeft de door ons ingediende aanvraag teruggaaf energiebelasting en opslag duurzame energie over de jaren 2012 t/m 2020 pas eind 2020 definitief gemaakt en daarmee € 778.000,- terugbetaald. Vanaf 2021 wordt deze teruggaaf jaarlijks verwerkt door de energieleverancier.	778 V
Onderhoud bomen Op 22 september hebben we uw raad geïnformeerd over de herplant van bomen. We zorgen minimaal voor veiligheid en herplanten voor zover er budget is. In 2020 zijn er meer kosten gemaakt voor boomveiligheidscontroles. Ook zijn er aanvullende controles uitgevoerd om de beheerdata en zorgplicht te verbeteren. Op basis van deze controles zijn er meer onveilige bomen gekapt (noodkap) en meer snoeiwerkzaamheden uitgevoerd dan gepland. Ook zijn er noodzakelijke maatregelen getroffen in de bossen om de veiligheid van de lanen te verbeteren. Totaal heeft dit geleid tot € 550.000,- extra kosten. De herplant van bomen is minimaal uitgevoerd; wel is een plan in voorbereiding om door inzet van incidentele middelen herplant te versnellen.	550 N
Parkeerexploitatie De parkeerexploitatie is een gesloten exploitatie waarbij we het resultaat verrekenen met twee reserves: <ul style="list-style-type: none"> het negatieve resultaat op de parkeergarage Stappegoor onttrekken we uit de Reserve aanloopverliezen/onrendabele top nieuwe parkeergarages. Ten opzichte van de begrote onttrekking is deze € 364.000,- lager. 	991 V 991 N

<ul style="list-style-type: none"> • het resterende resultaat, van € 196.000,- nadelig, betekent een lagere storting in de bestemmingsreserve betaald parkeren. <p>Stappegoor 364 V In de parkeergarage is afgelopen jaar minder activiteit geweest. Er is € 150.000,- minder uitgegeven aan onderhoud, € 45.000,- minder aan herstel van schade en molest en € 90.000,- minder aan directe kosten. Daarnaast is er, in de maanden dat er geen lockdown was, € 79.000,- meer aan opbrengsten kort parkeren opgehaald dan verwacht.</p> <p>Straatparkeren 364 N Vanwege uitstel van de uitbreiding van de gebieden met betaald parkeren zijn er voor € 114.000,- minder straatparkeervergunningen afgenomen dan verwacht. Ook de opbrengsten van straatparkeren zijn hierdoor € 250.000,- lager.</p> <p>Fietsenstalling 535 V Bij een eerdere bijstelling van het lastenbudget van de NS-fietsenstalling is abusievelijk over het hoofd gezien dat een bedrag van € 535.000,- moest vrijvallen. Dit bedrag valt nu alsnog structureel vrij.</p> <p>Abonnementen garageparkeren 260 N Er zijn minder abonnementen afgenomen bij de parkeergarages dan verwacht. Dit zorgt voor een nadeel van € 260.000,-</p> <p>Overig 108 N De naheffingen (parkeerboetes) vallen € 82.000,- lager uit ten opzichte van de najaarsbijstelling. Voor incidenteel onderhoud, waaronder herstel van schade en molest, is bij de garages € 26.000,- meer uitgegeven.</p>	
<p>Kinderboerderij Maria Goretti De ontmanteling van de kinderboerderij is in februari 2021 afgerond. Ten behoeve van de nieuwbouw hebben klankbordsessies plaatsgevonden, die geresulteerd hebben in een breed gedragen voorlopig ontwerp. De uitwerking hiervan is in het voorjaar van 2021 gereed, waarna de uitvoering start in het 2e kwartaal van 2021. Het restantbudget en de bijbehorende onttrekking uit de reserve incidentele opgaven schuift door naar 2021.</p>	300 V 300 N
<p>Bevoegd gezagtaken De bodemsaneringen op basis van de gelden uit het Convenant Bodem en Ondergrond zijn in 2020 niet uitgevoerd volgens planning. Dit is het gevolg van complexe (juridische) procedures en personele wisselingen. Deze gelden moeten beschikbaar blijven voor het bodemsaneringsprogramma binnen de reserve Bodem, Geluid en Lucht.</p>	5.467 V 5.489 N
<p>Egalisatie afvalstoffen- en rioolheffing De budgetten die kunnen worden toegerekend aan de afvalstoffen- of rioolheffing laten voordelen zien die vervolgens (inclusief fictieve btw) worden gestort in de egalisatiereserves en voorzieningen daarvan.</p>	1.757 N
<p>Transformatieopgave openbare ruimte In 2020 was er een budget beschikbaar van € 1.856.000,- (waarvan € 356.000,- overloop vanuit 2019). Hiervan is € 1.633.000,- uitgegeven aan het uitvoeren van verschillende experimenten, zoals met houten eekhoorn langs de weg, nieuwe speel- en beweegplekken en een pop-up park. Het resterende bedrag is benodigd in 2021 voor de uitloop van verschillende experimenten waarvan de invulling al bekend is maar het experiment nog niet afgerond. Zo wordt er in 2021 nog een mooie vloerschildering gemaakt, worden er extra muurschilderingen gemaakt en worden er nog een aantal plekken in de stad vergroend. Omdat verzuimd is de overloop vanuit 2019 tijdig administratief te verwerken is er per saldo in 2020 sprake van hogere kosten en een hogere onttrekking uit de reserve investeringsfonds openbare ruimte van € 133.000,-.</p>	133 N 133 V
<p>Meerjarenprogramma Openbare Ruimte Doordat een aantal projecten (zie ook de paragraaf kapitaalgoederen) vertraging heeft opgelopen blijven de restantmiddelen conform bestaand beleid beschikbaar voor afronding van deze projecten. Daartoe lopen ze via de reserve meerjarenprogramma over naar 2021.</p>	2.769 V 2.769 N

<p>Overige afwijkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrijval technische overhevelingen (1.697 V) - Door vertraging in de uitvoering van investeringsprojecten (zie ook de paragraaf kapitaalgoederen) is een voordeel op de kapitaallasten ontstaan (173 V) - De uitvoering van het project verminderen bijplaatsingen containerparkjes is later gestart omdat de voorbereiding meer tijd vergde. Zowel de lasten als de verrekening met de egalisatiereserve afvalstoffenheffing schuiven door naar 2021 (225 V/225 N) - Ondanks dat het aantal meldingen over bijplaatsingen van afval fors is gedaald, zijn de kosten voor het opruimen significant hoger dan het budget. Ook de kosten voor het opruimen van overige illegale stortingen in de openbare ruimte zijn hoger dan begroot (230 N) - In 2020 hebben we te maken gehad met twee stormen (februari en juni) die schade aan bomen hebben veroorzaakt. Daarnaast is 3,5 ha sparrenbos verwijderd (aantasting door de letterzetter kever) om de veiligheid van de bossen te waarborgen (200 N) - De kosten voor het vervangen van rioolaansluitingen waarbij asbest moffenkit is gebruikt, zijn door extra veiligheidsmaatregelen fors gestegen (180 N) - Nieuwe afspraken over vergoedingen voor afval (29 november 2019) en de afwikkeling van vergoedingen over voorgaande jaren leiden tot een voordeel (359 V) - In raadsbrieven van 20 september en 8 december 2020 hebben we de raad geïnformeerd over een optie die we hebben genomen op een kavel voor een derde milieustraat. Deze zou op 15 december verlopen zonder dat we op dat moment een koopovereenkomst zouden sluiten. Zoals aangegeven dekken we het vervallen van de waarborgsom (€ 100.000,-) uit het resultaat van het BAT. Dat geldt ook voor de kosten van het uitgevoerde onderzoek (€ 40.000,-) (140 N) - Minder uren voor geluid en een onderuitputting op het projectbudget externe veiligheid leiden tot een voordeel (182 V) - De werkzaamheden van omgevingsdienst OMWB zijn uitgevoerd conform het vastgestelde werkprogramma voor 2020. Mede door corona zijn niet alle activiteiten uitgevoerd (104 V) - De uitvoering van het project doorontwikkeling ICT BAT is vanwege complexiteit vertraagd. Zowel de lasten als de verrekening met de voorziening riolering schuiven door naar 2021 (133 V/133 N) - Diversen (688 V) 	2.453 V
<p>Coronagerelateerde meldingen</p> <p>Onderstaande meldingen betreffen meldingen die het gevolg zijn van de corona pandemie. Ook bij de tussentijdse rapportages hebben al meldingen plaatsgevonden. Deze zijn toen echter per veld neutraal gehouden, zodat de melding bij de jaarrekening het totale jaareffect betreft. Tenzij anders is aangegeven worden al deze meldingen centraal bij het programma Samen en dichtbij via de reserve corona verevend.</p>	
<p>Minder parkeeropbrengsten</p> <p>Naar aanleiding van de corona-maatregelen hebben we fors minder opbrengsten in de parkeergarages. De inkomstenderving bedroeg over 2020 € 3.652.000,- (garage Stappegoor € 481.000,- en overige garages € 3.171.000,-). Dit is € 403.000,- lager dan het ingeschatte bedrag van € 4.055.000,- t/m de najaarsbijstelling.</p>	3.652 N
<p>Overige afwijkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - De afvalverwerkingskosten als gevolg van corona zijn gestegen. Bij de tussentijdse rapportages was hiervoor € 421.000,- opgenomen. Eerder was er nog onduidelijkheid over de vergoeding voor verpakkingsafval via Nedvang. Het voordeel daarvan is nu alsnog meegenomen waarmee € 324.000,- als nadeel over 2020 resteert (324 N) - De opbrengst van textiel is over 2020 € 334.000,- lager. Bij de tussenrapportage was hiervan € 300.000,- als claim opgenomen. Bij de najaarsbijstelling bleek dat deze inkomstenderving niet door het Rijk gecompenseerd zou worden. Daarom is het nadeel toen verrekend met de egalisatiereserve. In december is gebleken dat het Rijk alsnog compensatie beschikbaar stelt. De verrekening met de egalisatiereserve is teruggedraaid. De afzetmarkt heeft zich niet meer hersteld (334 N) - De kosten voor de inzet van verkeersregelaars bij de milieustraat als gevolg van corona bedroegen € 150.000,- Bij de tussentijdse rapportages is ditzelfde bedrag al gemeld. (150 N) - Bij de najaarsbijstelling gingen we uit van € 100.000,- minder kosten voor de uitgifte van biologisch afbreekbare zakjes. Dit is uiteindelijk € 90.000 geworden (90 V) - De kosten van de aanpassingen aan de openbare ruimte om de 1,5 metersamenleving te faciliteren bedroegen over heel 2020 € 485.000,-. Dit is € 35.000 hoger dan de raming bij de najaarsbijstelling (485 N) - Wegens minder evenementen waren de kosten van verkeersmaatregelen lager (130 V) - De verwachte hogere opbrengst van begrafenissen, zoals in de tussenrapportage gemeld, heeft zich uiteindelijk niet voorgedaan (30 V/30 N) - In het raadsbesluit van 25 mei 2020 is er i.v.m. corona voor een aantal voorwerpen vrijstelling verleend van precariobelasting. Het gaat hierbij om aankondigingsborden, reclame, uitstallingen, terrassen, 	1.525 N

kramen, tenten, zonneschermen, markiezen en dergelijke. In de tussenrapportage is het bedrag aan gederfde precariobelasting van € 452.000,- reeds als claim op het Rijk opgevoerd (452 N)

Totaal afwijkingen

4.275 N

Wat weten we nog meer

Kengetallen:	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Raming 2020	Realisatie 2020
Tonnen afval	87.000	86.000	92.000	94.000
Bezoekers milieustraat	168.750	142.424*	150.000	139.433

* In 2019 werd elke bezoeker bij een bezoek als één bezoeker geregistreerd, terwijl in de jaren vóór 2019 bezoekers bij een bezoek meerdere keren werden geregistreerd als ze een combinatie van gratis en betaalde afvalstromen brachten.

Als gevolg van de corona-maatregelen was het aantal bezoekers dat tegelijkertijd op het terrein/bordes werd toegelaten beperkt. De doorstroming was daardoor lager, met wachtrijen tot gevolg. Er zijn extra verkeersregelaars en meer personeel op het bordes ingezet om de doorstroming op het bordes van de milieustraat te bevorderen.

Waarstaatjegemeente.nl Indicatoren	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)*	139	126	n.b.	n.b.
Hernieuwbare elektriciteit**	5,4%	6,5%	n.b.	n.b.

* De definitie die door Waarstaatjegemeente.nl wordt gehanteerd wijkt af van de definitie die binnen Tilburg wordt gehanteerd onder 'Wat wilden we bereiken'.

** Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Deze indicator geldt voor de hele gemeente (dus niet alleen voor de gemeentelijke organisatie).

Risico's	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
7. Slachtplaats Tilburg	Onbekend	I	Onbekend	Vervallen
8. Volumeplicht huishoudelijk afval	Midden	I	1.000 (positief)	ongewijzigd
9. Lekkage Den Ophef	Hoog	I	85	gewijzigd
10. Conserveringsschade fietsbrug Voldijk	Onbekend	I	90	vervallen
11. Rioolboring Enschtsestraat	Hoog	I	3.250	gewijzigd

De tekstuele toelichting op de risico's is opgenomen in paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Groen blauwe leefomgeving

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

1. Het agenderen en positioneren van onze groenblauwe ambities in en om de stad is gelukt. Het ontwerp van het Waterlandschap (waterpark) in Park Pauwels is goedgekeurd door de partners van Pauwels (o.a. vereniging voor boeren en tuinders ZLTO, hoogspanningsnetbeheerder TenneT, Efteling en provincie).
2. Het Van Gogh Nationaal Park wordt serieus genomen en is inmiddels steeds vaker een legitieme entiteit. Samen met circa 50 partijen is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Een krachtige beweging die onze groene ambities op nationale schaal positioneert. Een Nationaal Park in ontwikkeling koppelen we aan ons groenblauw uitvoeringsprogramma.
3. Percentage ecologisch beheerd groen is wederom gestegen. Van 64% in 2019 naar 76% in 2020.
4. De EVZ's (Ecologische Verbindingszones) Stadsakker (Zwartvenseweg evenwijdig aan de spoorlijn) en Reeshofweide zijn gerealiseerd met een totale lengte van ruim 1,5 km. Tevens is het weidevogelgebied nabij Lange Rekken gerealiseerd. Planvorming voor de EVZ's Gilzerbaan, Oude Leij en Grote Leij is zodanig gevorderd, dat naar verwachting in 2021 gestart kan worden met realisatie.
5. Voor stapstenen naast het Bels Lijntje is subsidie van het GOB (Groenontwikkelfonds Brabant) verkregen, zodat ook daarvoor nu concrete plannen uitgewerkt kunnen worden (de grond is inmiddels verworven). (Stapstenen zijn kleine natuurgebieden in de EVZ waar bijvoorbeeld dieren tot rust kunnen komen.)
6. Voor de grotere gebiedsontwikkelingen Drasse Driehoek en het Waterlandschap is planvorming concreet aan het worden en lopen de gesprekken over verkrijgen van subsidies.

Wat kan beter

1. Het aantal putten waar water op straat gemeten wordt bij Bui08 (standaard voor capaciteit rioolstelsel) moet dalen naar 2,3% van alle putten (monitoring vindt 1 x per 4 jaar plaats). Het blijft steken op 2,5%. De uitvoering van de projecten die de daling kunnen beïnvloeden, zijn nog niet uitgevoerd. De lange-termijnambitie blijft gehandhaafd.
2. Trajecten gericht op bestemmingsplanwijziging en vergunningverlening lopen vaak trager dan tevoren gehoopt. En gesprekken met grondeigenaren over aankoop hebben vanwege te betrachten zorgvuldigheid en te verkrijgen draagvlak vaak een lange doorlooptijd.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Het watersysteem is kwantitatief en kwalitatief op orde

Indicatoren:	bron	Streefwaarde 2020	2017	2018	2019	2020	Lange termijn
Aandeel putten waar water op straat gemeten wordt bij Bui08 (monitor vindt een keer per 4 jaar plaats)*	gemeente	2,27%	-	2,5%**	2,5%	2,3%	0% (2050)

* Bui08 is een door de stichting RIONED ontwikkelde ontwerpbui, waarmee Tilburg de riolering in computerberekeningen belast om te kijken waar de zwakke punten zitten.

** Situatie 1-1-2018

Doel: De natuur in en om de stad is kwalitatief hoogwaardig

Indicatoren:	bron	Streefwaarde 2020	2017	2018	2019	2020	Lange termijn
Percentage ecologisch beheerd groen (in % afgezet tegen totale hoeveelheid openbaar groen)	gemeente	74%	-	-	64%	74%	80%

Doel: Het landschap om de stad is aantrekkelijk

Indicatoren:	bron	Streefwaarde 2020	2017	2018	2019	2020	Lange termijn
Gedefinieerde projecten uit de vier programmalijnen 1)		20 projecten Vorstelijk Landschap	2/3 gerealiseerd		19	19	

Realisatie nieuwe natuur (GOB-bod natuurnetwerk Brabant) (hectare) 2)		25 hectare			0	0	111
Realisatie Ecologisch verbindingzones (B5-bod) (kilometer) 2)		5 kilometer	5		6	9	7

1) Vorstelijk Landschap is op de uitkijktoren na (in uitvoering) klaar.

2) Ontwikkeling nieuwe natuur is voorbereid. Is komende twee jaar in uitvoering.

Realisatie van projecten lange rekken, reeshofweide en stadsakker.

Wat heeft het gekost – financiën

Groen blauwe leefomgeving x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Verschil t.o.v. gewijzigde begroting	
Lasten	4.187	8.165	4.211	3.954	V
Baten	-226	-1.110	-315	795	N
Saldo van lasten en baten	3.961	7.054	3.895	3.159	V
Toevoeging reserves	163	958	1.412	454	N
Onttrekking reserves	-1.084	-4.950	-2.027	2.922	N
Saldo reserves	-921	-3.992	-615	3.377	N
Totaal	3.040	3.063	3.281	218	N

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Vergroening Spoorzone/binnenstad Dit budget is beschikbaar gesteld en al gedeeltelijk ingezet voor vergroening van de binnenstad en groenambities in de Spoorzone, inclusief het Spoorpark. De raad wijst de middelen per individueel project toe. Het gedeelte dat nog niet is toegewezen, blijft beschikbaar voor de projecten in de RIO (Reserve Incidentele Opgaven). Hiervoor wordt aan uw raad te zijner tijd een voorstel ter besluitvorming voorgelegd.	856 V 856 N
Exploitatie Groen om de Stad Voor uitgaven aan landschapsverbetering stadsregionale parken was € 738.000,- begroot, gedekt uit de reserve Natuurontwikkeling. Deze uitgaven waren geraamd in de exploitatie, maar zijn gedaan op investeringsbudgetten, conform BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten). Hierdoor is er in de exploitatie een voordeel op de lasten en een nadeel op de onttrekking uit de reserve van € 738.000.	738 V 738 N
Klimaatadaptieve maatregelen Vanuit de RIO waren middelen beschikbaar voor klimaatadaptieve maatregelen. In 2020 is een gedeelte toegekend als één van de dekkingsbronnen voor de binnenstad (45 straten), maar deze zijn pas benodigd in 2021 (voordeel in 2020 € 280.000). Projecten Veestraat en Groenewoud zijn gestart, maar het benodigde restantbudget wordt doorgeschoven naar 2021 (voordeel € 148.000). Voor beiden geldt dat hier een nadeel tegenover staat op de onttrekking uit de reserve. Per balansdatum resteert in de reserve RIO voor het restant groene schoolpleinen, groene daken en Green Deal bedrijven nog een bedrag van € 101.000.	529 V 529 N
Overige afwijkingen - De afwijkingen die een relatie hebben met toerekening aan de rioolheffing worden (inclusief fictieve BTW) met de egaliseringsreserve rioolheffing verrekend. Dit leidt tot een storting in deze reserve van € 193.000,- (193 N). - Het project voor herstel van en nieuwe aanplant voor de laanbeplanting in de Schoorstraat in Udenhout is doorgeschoven naar 2021, vanwege de periode waarop bomen gekapt en geplant kunnen worden (voordeel € 300.000,-). Hier tegenover staat een lagere onttrekking uit de reserve Bomen (300V / 300N). - Er waren minder uitgaven aan onderzoeken en studies (176 V) - diversen 270 N - (vrijval) technische overhevelingen: 69 V	218 N
Totaal afwijkingen	218 N

Klimaat

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

1. We hebben tot en met 2020 € 4,2 miljoen uit het Klimaatfonds toegekend aan zeven projecten. Het gaat bijvoorbeeld om de duurzame nieuwbouwwijk Fabriekskwartier en de klimaatadaptieve inrichting van de binnenstad (45 straten).
2. Het conceptbod voor de REKS Hart van Brabant is uitgebracht (Regionale Energie en Klimaat Strategie).
3. In 2020 is er een record aantal zonnepanelen gelegd op daken van met name woningen en bedrijven. We hebben hieraan bijgedragen door bijvoorbeeld het programma Aan de slag met je huis en de Green Deal bedrijven. We willen dit verder intensiveren met projecten zoals Zon op je dak.
4. Bij de Green Deal verduurzaming bedrijventerreinen Kraaiven-Vossenbergh zijn inmiddels 88 bedrijven actief benaderd en worden er 39 ondersteund door de Green Deal. Zo draagt het bedrijfsleven bij aan de doelstelling om in Tilburg in 2045 klimaatneutraal en -bestendig te zijn.
5. Het plan van aanpak en de uitgangspunten van de Transitievisie Warmte zijn in de raad bediscussieerd.
6. Binnen het programma Aan de slag met je huis zijn we o.a. gestart met projecten als Zon op je dak, energiecoaches en klimaatklussers. Laatstgenoemde is in de Duurzame 100 van dagblad Trouw op de 9e plaats geëindigd.
7. Het college heeft de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Koel Tilburg vastgesteld. Deze wordt onderschreven door een brede groep belanghebbenden (zoals waterschappen, Natuurmuseum, Helicon, etc.).
8. In de uitvoeringsagenda Koel Tilburg zijn beleidsregels opgenomen die gaan helpen de stad klimaatadaptatie te maken.
9. Klimaatadaptatie wordt standaard meegenomen in MJP-projecten (Meerjarenprogramma Openbare Ruimte). De financiële middelen voor klimaatadaptatie in het Programma Water en Riolerings (€ 5 miljoen per jaar) gaan naar projecten zoals groot onderhoud Veenstraat en boomvervanging Gasstraat.
10. Het college heeft 5 januari 2021 besloten het koersdocument Tilburg Circulair 2021-2025 aan de raad voor te leggen en de daarbij behorende uitvoeringsagenda Tilburg Circulair 2021 vast te stellen en uit te voeren.
11. In 2020 zijn met subsidie van de gemeente Tilburg 9 schoolpleinen van basisscholen vergroend en zijn er 205 groene daken aangelegd met een totaal van 5.556 m².

Wat kan beter

1. Door corona is het lastiger geweest om het gesprek tussen de verschillende partijen over klimaatadaptatie gaande te houden. De beoogde versnelling door het verbinden van projecten laat daarmee op zich wachten.
2. We merken dat de uitvoering van alternatieven voor aardgas erg gecompliceerd is. Versnelling en verbreding op dit onderwerp is nodig, maar daarvoor ontbreken momenteel de noodzakelijke capaciteit en middelen.
3. De vertaling van de duurzaamheidsambities naar verschillende domeinen kan nog beter. Dit zien we bijvoorbeeld terug in de stijging van het aantal gasaansluitingen (woningen) in de afgelopen jaren.
4. Binnen de gemeentelijke organisatie gaan we de opgaven voor klimaatadaptatie nog meer in onze processen en projecten verankeren.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Tilburg is klimaatneutraal in 2045

Indicatoren:	bron	Streef waarde 2020	2017	2018	2019	2020	Lange termijn
Hoeveelheid CO ₂ -uitstoot gebouwde omgeving (ton)	Klimaatmonitor	-	579.638	573.717	523.564	n.n.b.	0 (2045)
Energiebesparing	Klimaatmonitor	- 2% per jaar*	+0,6%	+1,7%	-1,1%	n.n.b.	-
Klimaatneutrale warmtevoorziening **	Klimaatmonitor	+10-15% per jaar*	+0,3%	-0,4%	n.n.b.	n.n.b.	-
Klimaatneutrale energieopwekking elektra	Klimaatmonitor	+2% per jaar*	+1,1%	+1,03%	+1,43%	n.n.b.	-
Aantal reguliere gasaansluitingen	Klimaatmonitor		70.230	71.062	71.877	n.n.b.	0 (2045)
% inwoners dat bekend is met de energiecampaagnes van de gemeente Tilburg	Telos	-	66%	-	82%	n.n.b.	80% (2021)

* De doelstelling is gemiddeld per jaar. In de praktijk is de verwachting dat dit percentage in de eerste jaren lager is en daarna hoger (versnelling).

**** In de Klimaatmonitor wordt de verduurzaming van het Amernetwerk (Amercentrale) door middel van biomassa niet meegerekend. Nemen we deze wel mee, dan is het percentage in 2018 14%.**

N.B. De gegevens van de Klimaatmonitor lopen achter ten opzichte van het actuele jaar.

Doel: Tilburg is klimaatadaptief in 2050

Indicatoren:	bron	Streef-waarde 2020	2017	2018	2019	2020	Lange termijn
Aandeel panden met risico op wateroverlast door intredend water bij klimaatbui T100*	gemeente	4,5%	-	-	4,8%	4,5%	1% (2050)

*) T100 is een klimaatbui met een kans van voorkomen van 1% per jaar op een bepaalde plaats; is opgebouwd op basis van de statistiek 2014.

Doel: Tilburg is volledig circulair in 2045

De lineaire economie kan pas transformeren naar een circulaire economie als ondernemers circulair gaan produceren. Daarom zijn dit doel en de bijbehorende indicatoren grotendeels opgenomen bij het programma Vitale Stad. De doelen en indicatoren rondom het beperken van restafval zijn opgenomen in het veld Fysieke basiskwaliteit.

Wat heeft het gekost – financiën

Klimaat x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Vershil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	4.071	12.238	5.689	6.549 V
Baten	-202	-1.388	-1.447	59 V
Saldo van lasten en baten	3.869	10.851	4.242	6.608 V
Toevoeging reserves	1.500	1.500	1.629	129 N
Onttrekking reserves	-3.198	-10.767	-7.976	2.790 N
Saldo reserves	-1.698	-9.267	-6.348	2.919 N
Totaal	2.171	1.584	-2.106	3.689 V

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet corona gerelateerde meldingen	
Diverse klimaatprojecten Het programma Aan de slag met je huis, waaronder de deelprojecten Zon op je dak en Rhedcoop, zijn in 2019 en 2020 gestart en in uitvoering. De geraamde (en vooralsnog) niet bestede projectmiddelen worden ingezet in 2021 en volgende jaren. (Rhedcoop gaat over renovatie en hernieuwbare energie via coöperaties.)	1.920 V 1.920 N
Overheveling rijksmiddelen klimaat Wij hebben - via de algemene uitkering uit het gemeentefonds - diverse bijdragen ontvangen voor klimaatadaptatie. Deze middelen zijn nodig voor uitvoering van onze energieagenda, die doorloopt naar 2021 en volgende jaren. Wij stellen uw raad voor om deze restantmiddelen over te hevelen naar 2021 en dit te betrekken bij de resultaatbestemming van deze jaarrekening.	567 V
Verduurzaming Woningbouw De reserve Volkshuisvesting houdt rekening met een restantbijdrage van € 322.000,- voor energiemaatregelen woningen woningcorporaties (subsidieregeling verbetering sociale huurwoningen). Deze regeling loopt begin 2021 af. Wij verwachten niet dat deze middelen nog voor het oorspronkelijke doel worden ingezet. Het restant van de middelen wordt betrokken bij het bestedingsplan van de reserve Volkshuisvesting, dat wij samen met de corporaties maken.	618 V 618 N
De oorspronkelijke regeling voor teruggave van leges bij duurzaamheidsprojecten heeft niet tot de gewenste impact geleid. Wij hebben eind 2020 de regeling aangepast en deze o.a. toegankelijk gemaakt voor particuliere woningeigenaren binnen een VVE (Vereniging van Eigenaren). De restantmiddelen van € 296.000,- van de oorspronkelijke regeling (met dekking uit de reserve duurzame investeringen) worden vanaf 2021 ingezet voor de uitvoering van de nieuwe regeling.	

<p>overige afwijkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - vrijval technische overhevelingen (3.176 V). Dit betreft voor € 3,0 miljoen in voorgaande jaren ontvangen rijksmiddelen voor het project Aardgasvrije wijk Quirijnstok. Die zijn nog niet besteed en worden ter uitvoering van het project naar volgend jaar overgeheveld. - Totaal van de overige afwijkingen wordt veroorzaakt door o.a. niet geraamde lasten en baten (bijdrage Hart van Brabant) in het kader van de REKS en onderuitputting van diverse budgetten voor de klimaatagenda (met specifieke dekking uit de reserve klimaat). (103 V / 157 N) 	3.122 V
Totaal afwijkingen	3.689 V

2.3 Vitale Stad

Openbare orde en veiligheid

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

1. Door de gezamenlijke inzet van jeugdtoezichthouders, de jongerentafels, R-Newt Jongerenwerk, politie en de weegploeg, hebben wij meer zicht op hoe jeugdgroepen in de buurt te werk gaan en samenhangen. In 2020 zijn er 4 jeugdgroepen met prioriteit aangepakt; het hele jaar dezelfde 4 groepen. Er was dus geen sprake van nieuwe af- en opschaling. Enkele van deze groepen verwachten wij op korte termijn te kunnen afschalen, waarbij een opvolgaanpak van één/enkele personen volstaat.
2. Het aantal woninginbraken, overvallen en straatroven (High Impact Crimes) neemt af.
3. Het aantal huiselijk geweldsmisdrijven, zedemisdrijven en overige delicten neemt af. Voor een nadere toelichting van huiselijk geweld zie Dashboard Tilburg onder Corona IV (Vitale stad: huiselijk geweld).
4. De integrale aanpak van mensenhandel krijgt vorm binnen bestaande structuren en branches (o.a. sekswerkers). De bewustwording bij ketenpartners neemt toe. De rol en positie van de zorgcoördinator is helder (coördinatie hulpverlening slachtoffers) en de structuur en het netwerk voor opvang van slachtoffers staat steviger.
5. De aanpak van ondermijnende criminaliteit. Met name de intensieve leefbaarheidsaanpak in PACT-wijken (Tilburg Noord, West en Groenewoud), de aanpak van casuïstiek en het werken aan een weerbare stad en organisatie.

Wat kan beter

1. Het aantal overlastmeldingen over verwarde/overspannen personen neemt toe. Voor een nadere toelichting zie Dashboard Tilburg onder Corona IV (Inclusieve Stad: crisisinterventie & verward gedrag).
2. Het aantal overlastmeldingen over jongeren/jeugd neemt toe. Voor een nadere toelichting zie Dashboard Tilburg onder Corona IV (Vitale stad: openbare orde en veiligheid; overlast jongeren).
3. Het aantal overlastmeldingen over zwervers neemt toe. Eind 2020 zien we een daling in de meldingen, omdat een aantal van de vaste groep overlastgevers zijn opgevangen of terug zijn naar het land van herkomst.
4. Het aantal meldingen van drugs/drankoverlast en overige overlast neemt toe. Voor een nadere toelichting zie Dashboard Tilburg onder Corona IV (Vitale stad: openbare orde en veiligheid; woonoverlast).
5. Het voorkomen van jonge aanwas in de georganiseerde criminaliteit blijft een intensieve samenwerking vergen tussen collega's intern en partners als politie, woningbouwcorporaties, OM en zorg. Hierbij blijven we zoeken naar passende combinaties tussen repressieve en preventieve interventies.
6. Polariseren en radicaliseren. De samenwerking met OM en politie is goed en partners in de wijken zijn getraind om te signaleren en te handelen bij mogelijke casuïstiek. Oorzaken van spanningen hebben wij echter niet in de hand; zo kunnen mensen teleurgesteld zijn over ontwikkelingen. We weten nog onvoldoende of en hoe de economische recessie en vergaande maatregelen (zoals de avondklok) vanwege de coronacrisis polariserend gedrag kunnen versterken.
7. In de aanpak van straatintimidatie leggen we de nadruk op bewustwording en voorlichting, waarbij we veel aandacht hebben voor de wijze waarop slachtoffers en omstanders melding kunnen maken. De planning voor de campagne rondom straatintimidatie – die de kern vormt van de aanpak – is als gevolg van de corona-maatregelen vertraagd. De campagne zal starten als het openbare leven in de stad weer drukker wordt.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Vergroten van de veiligheid en het veiligheidsgevoel van bewoners en bezoekers

Subdoel: minder criminaliteit

Indicatoren:	bron	Streef waarde eind 2022	2017	2018	2019	2020
Aantal misdrijven huiselijk geweld	politie	afname van 5% t.o.v. 2017	432	451	403	381
afname t.o.v. 2017				4%	-7%	-12%
Aantal misdrijven zeden		afname van 5% t.o.v. 2017	162	145	112	82
afname t.o.v. 2017				-10%	-31%	-49%
Aantal overige delicten*		afname t.o.v. 2017	8.912	8.638	8.688	8.682
afname t.o.v. 2017				-3%	-3%	-3%

* Onder overige delicten verstaan we o.a.: diefstal van brom-, snor-, fietsen, vernieling, fraude, winkeldiefstal, diefstal uit garage/tuinhuis, zakkenrollerij, drugshandel en mensenhandel etc.

Indicatoren:	bron	Streef waarde eind 2022	2017	2018	2019	2020
Positie onveilige steden (AD misdaadmeter)	AD	uit top 20 blijven	22	24	*	*
Aantal woninginbraken	politie	afname van 5% t.o.v. 2017	659	474	381	354
afname t.o.v. 2017				-28%	-42%	-46%
Aantal overvallen		afname van 10% t.o.v. 2017	20	13	20	13
afname t.o.v. 2017				-35%	0%	-35%
Aantal straatroven		afname van 10% t.o.v. 2017	66	44	79	52
afname t.o.v. 2017				-33%	20%	-21%
Aantal geweldsincidenten (openlijke geweldpleging, bedreiging, mishandeling)		afname van 5% t.o.v. 2017	1.360	1.388	1.442	1.410
afname t.o.v. 2017				2%	6%	4%

*sinds mei 2019 is geen nieuwe versie van de misdaadmeter van het Algemeen Dagblad beschikbaar gekomen

Subdoel: verminderen van de overlast

Indicatoren:	bron	Streef waarde eind 2022	2017	2018	2019	2020
Aantal meldingen overlast van jongeren/jeugd	politie en CMP	afname t.o.v. 2017	1.480	1.342	1.637	2.417
afname t.o.v. 2017				-9%	11%	63%
Aantal meldingen overlast van een verward/overspannen persoon		afname t.o.v. 2017	1.113	1.244	1.132	1.183
afname t.o.v. 2017				12%	2%	6%
Aantal meldingen overlast zwervers		afname t.o.v. 2017	437	729	814	959
afname t.o.v. 2017				67%	86%	119%
Aantal meldingen drugs-/drankoverlast		afname t.o.v. 2017	716	909	857	1.030
afname t.o.v. 2017				27%	20%	44%
Overige overlast		afname t.o.v. 2017	1.058	1.273	1.065	1.503
afname t.o.v. 2017				20%	1%	42%
Heeft u in uw buurt overlast (van het gedrag) van anderen? *	LEMON**	afname t.o.v. 2017	6,29	-	6,36	-

* dit betreft een rapportcijfer, hoe hoger de score, hoe positiever de reactie

** de leefbaarheidsmonitor LEMON wordt 1 x per 2 jaar gemeten.

Subdoel: verminderen onveiligheidsgevoelens

Indicatoren:	bron	Streef waarde	2017	2018	2019	2020
Gemiddeld rapportcijfer veiligheidsbeleving. *	LEMON**	7,33	7,28	-	7,33	-
Denkt u dat de criminaliteit in de afgelopen 12 maanden is toegenomen of afgenomen? ***	LEMON**	5,44	5,38	-	5,25	-
Gemiddeld rapportcijfer voor vermijdingsgedrag. ****	LEMON**	7,39	7,29*	-	7,37*	-

* dit betreft een rapportcijfer, hoe hoger de score, hoe positiever de reactie. Dit bestaat uit: hoe veilig voelt u zich overdag bij u in de buurt, hoe veilig voelt u zich 's avonds bij u in de buurt, hoe veilig voelt u zich in Tilburg?

** de leefbaarheidsmonitor LEMON wordt 1 x per 2 jaar gemeten.

*** bij deze score staat een 1 voor sterk toegenomen en een 10 voor sterk afgenomen, een score van 5 staat voor ongeveer stabiel gebleven.

**** dit betreft een rapportcijfer, hoe hoger de score hoe positiever de reactie. Dit bestaat uit: 's avonds de deur niet open doen, omlopen of omrijden om onveilige plekken te vermijden, hoe veilig voelt u zich als u 's avonds bij u in de buurt op straat loopt, hoe veilig voelt u zich als u 's avonds alleen thuis bent, bent u bang om zelf slachtoffer te worden van criminaliteit?

Wat heeft het gekost – financiën

Openbare orde en veiligheid x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Verschil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	32.118	37.328	34.905	2.423 V
Baten	-1.102	-4.006	-1.488	2.517 N
Saldo van lasten en baten	31.016	33.323	33.417	94 N
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	-419	-1.153	-1.100	53 N
Saldo reserves	-419	-1.153	-1.100	53 N
Totaal	30.597	32.170	32.317	147 N

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Rijksbijdrage RIEC Zeeland West-Brabant Per 1 januari 2020 is de stichting Beheer en Uitvoering Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland actief. Taskforce/RIEC is een samenwerking van gemeenten, provincies, politie, OM, belastingdienst en FIOD die zich richt op de aanpak van ondermijnende criminaliteit. De nieuwe stichting biedt ondersteuning aan het netwerk bij beheersmatige en uitvoerende activiteiten. De lasten en baten worden niet meer via de exploitatie van de gemeente Tilburg verantwoord en worden daarom structureel afgeraamd met € 735.000,-.	735 V 735 N
Overheveling impuls gelden weerbaar bestuur De besteding van de Impuls gelden Weerbaar bestuur, die toegekend waren voor 2019 en 2020, heeft door corona vertraging opgelopen. Er is toestemming van het ministerie van BZK om het uitvoeringsprogramma in 2021 af te ronden. We stellen de raad voor de resterende middelen van € 66.000,- over te heven naar 2021 en te betrekken bij de resultaatbestemming van de jaarrekening.	66 V
Overheveling gelden pilot gesloten coffeeshopketen We nemen deel aan de experimenteerfase (start naar verwachting 2e helft 2021) van het wietexperiment (experiment gesloten coffeeshopketen). In verband daarmee hebben we bij de meicirculaire uit het gemeentefonds 2020 middelen ontvangen voor de voorbereidingsfase. Om de voorbereidingsfase te kunnen afronden is overheveling van de resterende middelen nodig. We stellen de raad voor de resterende middelen van € 47.000,- over te heven naar 2021 en te betrekken bij de resultaatbestemming van de jaarrekening.	47 V
Overheveling aanpak radicalisering en jihadisme Voor 2019 waren middelen toegekend voor de lokale aanpak van radicalisering en jihadisme, via de decembercirculaire van het gemeentefonds. De besteding van de middelen heeft door corona vertraging opgelopen. De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid gaat ervan uit dat het programma voor de aanpak van radicalisering en jihadisme volledig wordt uitgevoerd. Aan de raad wordt voorgesteld om de resterende middelen voor een bedrag van € 42.000,- over te hevelen en te betrekken bij de resultaatbestemming van de jaarrekening, zodat het uitvoeringsprogramma afgerond kan worden.	42 V
Overige afwijkingen <ul style="list-style-type: none"> - Vrijval technische overhevelingen (1.068 V) - De financiële bijdrage aan de Veiligheidsregio MWB voor Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) is in 2020 € 160.000,- hoger, met een structureel effect van € 145.000,- nadelig in 2021 en een klein voordeel in 2022 en 2023, opgeteld € 10.000,-. (160 N) - Kosten aanpak radicalisering/weerbare samenleving. Het bijbehorende voordeel als gevolg van de ontvangen middelen gemeentefonds is verantwoord op het veld Financiering en algemene dekkingsmiddelen (50 N) 	907 V

<ul style="list-style-type: none"> - Diverse functies binnen de afdeling Veiligheid en Wijken zijn, mede door corona, lastig in te vullen of bewust pas later ingevuld (334 V) - Diversen (285 N) 		
Corona-gerelateerde meldingen Onderstaande meldingen betreffen meldingen die het gevolg zijn van de corona-pandemie. Ook bij de tussentijdse rapportages hebben al meldingen plaatsgevonden. Deze zijn toen echter per veld neutraal gehouden, zodat de melding bij de jaarrekening het totale jaareffect betreft. Tenzij anders is aangegeven worden al deze meldingen centraal bij het programma Samen en dichtbij via de reserve corona verevend.		
Noodopvang Koning Willem II-kazerne De voormalige Koning Willem II-kazerne was van 2 april tot en met 15 juni geopend als crisisopvang voor dakloze inwoners uit de regio die niet terecht konden bij Traverse, en voor o.a. arbeidsmigranten die anders op straat kwamen te staan. De kosten voor deze opvang bedroegen over 2020 € 1.030.000,- waarvan € 1.012.000,- al als claim opgevoerd bij de najaarsbijstelling 2020.		1.030 N
Overige afwijkingen <ul style="list-style-type: none"> - Crisiskosten corona: voor o.a. de inrichting van de noodhuisartsenposten en opvanglocaties en het plaatsen van desinfectiezuilen en schermen in de stadskantoren is over 2020 € 260.000,- aan kosten gemaakt. Deze kosten zijn bij de najaarsbijstelling al als claim opgevoerd. Aanvullend zijn er nog extra kosten van € 120.000,- voor diverse maatregelen die genomen zijn om veilig te kunnen winkelen in de binnenstad. (380 N) - Niet doorgaan vuurwerkshows tijdens de jaarwisseling: dit voordeel is niet met de corona-reserve verrekend, omdat de kosten van dit voorstel bij de Tussenrapportage 2020 ten laste van de algemene middelen zijn gebracht. Het voordeel komt ten gunste van het resultaat van deze jaarrekening. (201 V) - Door corona is de start van de pilot goed verhuurderschap (tegengaan excessen woningmarkt) vertraagd en is er akkoord verkregen vanuit het ministerie BZK om deze middelen in 2021 in te zetten. De kosten voor 2020 bedroegen € 44.000,- Het restant van €456.000,- schuift door naar 2021. (456 V/456 N) 		179 N
Totaal afwijkingen		147 N

Wat weten we nog meer

Waarstaatjegemeente.nl Indicatoren	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Verwijzingen Halt (per 10.000 jongeren)	311	272	295	n.b.
Winkeldiefstallen (per 1.000 inwoners)	3,4	3,9	3,6	n.b.
Geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners)	7,2	7,1	7,1	6,7
Diefstallen uit woning (per 1.000 inwoners)	3,1	2,2	1,8	n.b.
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte, per 1.000 inwoners)	7,9	7,0	8,1	8.3

Aantrekkelijke leefomgeving

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

1. De werkzaamheden om openbare gemeentelijke gebouwen beter toegankelijk te maken zijn vrijwel afgerond, de laatste werkzaamheden worden in het eerste kwartaal van 2021 opgeleverd. Op dat moment voldoen openbare gemeentelijke gebouwen aan de doelstelling 70-75% toegankelijk.
2. Onderhoud aan openbare gemeentelijke gebouwen loopt volgens plan.
3. Uitvoering duurzaamheidsmaatregelen (die binnen 15 jaar kunnen worden terugverdiend) loopt gestaag door. In 2020 zijn 7 gebouwen opgeleverd. Daarnaast vindt ook verduurzaming plaats op basis van het Meerjarenonderhoudsprogramma. Van de gebouwen die nog niet zijn gedaan, is een deel afgefallen. Deze worden nu integraal verduurzaamd op basis van de door de raad op 21 september 2020 vastgestelde roadmap 2.0.
4. De behaalde CO2-besparing in 2020 t.o.v. 2019 bedraagt 11,8%. Dit ligt fors boven het streefcijfer van 2%. Naast de verduurzaming is er ook veel minder CO2 verbruikt als gevolg van de corona-sluiting van een groot aantal gebouwen.
5. Het bevorderen van biodiversiteit is een standaard aandachtspunt geworden bij het realiseren van groen in de openbare ruimte. In diverse projecten is dit tot uiting gebracht.
6. Naast de vervanging van bestaande speelvoorzieningen (ca. 30 locaties, fysieke basiskwaliteit) hebben we met het extra budget voor de wijkgerichte aanpak ook op 10 locaties nieuwe speelvoorzieningen gerealiseerd. Daarmee worden bewoners uitgenodigd tot spelen en ontmoeten.
7. Inwonersenquête en onderzoek in kader van te actualiseren uitvoeringsprogramma leverden veel informatie op hoe burgers (van leken t/m professionals) het beleid zien gericht op een aantrekkelijke leefomgeving. Alle resultaten worden betrokken bij het te actualiseren uitvoeringsprogramma van dit beleidsveld.
8. Voorbereiding aanwijzing monumenten inclusief contact met betrokkenen (eigenaren, organisaties). In maart 2021 worden de eerste besluiten verwacht over minstens 25 objecten.
9. Er is veel gebruik gemaakt van de subsidieregeling voor gevelverbetering. Zoals gepland zijn zeker 25 gevels met subsidie opgeknapt en is het jaarbudget benut.
10. Het project m.b.t. energiescans specifiek voor monumenten is afgerond, geëvalueerd en krijgt in 2021 een vervolg.
11. Open Monumentendag (aangepast programma). Studenten van Avans Hogescholen Tilburg hebben in het kader van de introductieweek en gekoppeld aan de Open Monumentendag tientallen filmpjes gemaakt over monumenten in Tilburg.

Wat kan beter

1. Er hebben geen verkopen plaatsgevonden van leegstaand vastgoed in 2020, ondanks inspanningen daartoe. Belangrijkste reden is dat gemeente dit vastgoed toch nog extra wil toetsen op nut/noodzaak voor de toekomst. Corona, maar ook andere ontwikkelingen laten een stijgende vraag naar maatschappelijk vastgoed zien.
2. Vanwege corona is de betaling van huur uitgesteld. Deze zal binnen 24 maanden na uitsteldatum alsnog moeten zijn voldaan. Het risico bestaat dat niet alle uitgestelde huren alsnog kunnen worden voldaan.
3. Het Klanttevredenheidsonderzoek voor huurders is nog niet gereed. Vanwege de hoeveelheid extra werk als gevolg van corona is dit doorgeschoven naar 2021.
4. Er is slagkracht en financiering georganiseerd voor de aanpak van knelpunten in de openbare ruimte in samenwerking met bewoners. De afstemming met integrale MJP-projecten kan nog verder worden verbeterd. (MJP: Meerjarenprogramma openbare ruimte)
5. We zetten onze openbare ruimte in als middel ter verbetering van o.a. de gezondheid en het geluk van de Tilburgers. De verbinding van het sociale met het ruimtelijke domein kan nog verder worden verbeterd.
6. Er is al flink geïnvesteerd in maatregelen in de openbare ruimte om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen (waterberging, bomen), maar dit kan nog meer aandacht krijgen in de integrale projecten in de openbare ruimte.
7. Monumentenzorg ter plekke, direct contact met eigenaren en bezoeken van projecten, is in 2020 lastig geworden.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: De omgeving waarin we wonen, werken en recreëren draagt bij aan de vitaliteit, gezondheid en de veiligheid

Doel: Ruimtelijk erfgoed draagt bij aan de herkenbaarheid, aantrekkelijkheid en identiteit van de Tilburg

Indicatoren ruimtelijk erfgoed:	bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
Waardering van het ruimtelijk erfgoed door inwoners	Burgeronderzoek 2020	*	*	*	*	6,2
Aanpak door gemeente van dit ruimtelijk erfgoed	Burgeronderzoek 2020	*	*	*	*	6,2

*) Geen gegevens beschikbaar. In het Burgeronderzoek 2020 zijn voor het eerst (twee) vragen over het ruimtelijk erfgoed opgenomen.

Doel: Gemeentelijk maatschappelijk vastgoed is toekomstbestendig, functioneel en toegankelijk

Indicatoren maatschappelijk vastgoed:		bron	Streef-waarde	2020	2021	2022	2023	2024
Onderhoudsscore van het gemeentelijke vastgoed		NEN 2767	3	3	3	3	3	3
Huurderstevredenheid*		KTO (moet nog opgezet worden)	7	niet gemeten, onderzoek nog niet gereed	Nulmeting	6,5	6,5	7
Percentage gebouwen dat voldoende tot goed toegankelijk is	2019 61%	Inventarisatie Stichting Zet	75%	69%	75%	75%	75%	75%
Percentage CO2-reductie t.o.v. 2019	CO2 uitstoot in 2019**	Erbis en Fastlane	-2% per jaar	-11,8%	-2%	-2%	-2%	-2%

* We gaan tweejaarlijks meten hoe tevreden onze huurders zijn met het gebouw waarin ze hun bedrijfsactiviteiten uitoefenen. Dit zullen we meten aan de hand van een aantal parameters dat nog nader (in overleg met hen) zal worden bepaald.

** Eind 2019 zijn al onze gebouwen voorzien van slimme meters, waardoor het werkelijke verbruik (en daarmee de werkelijke CO2-uitstoot) kan worden gemeten. Wij nemen het jaar 2019 dan ook als vertrekpunt voor de meting van de nagestreefde jaarlijkse besparing op CO2-uitstoot.

Toelichting

Percentage toegankelijkheid bedroeg eind december 2020 69%, omdat de maatregelen in een aantal gebouwen pas in het eerste kwartaal van 2021 worden afgerond. Als die maatregelen zijn gerealiseerd, komen we op het streefcijfer van ca. 75% uit.

CO2 reductie is fors hoger dan het streefpercentage. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de uitgevoerde duurzaamheidsmaatregelen, anderzijds door de gedwongen sluiting van gebouwen als gevolg van corona, waardoor er minder gas en elektra is verbruikt.

Wat heeft het gekost – financiën

Aantrekkelijke leefomgeving x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Verschil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	30.581	34.743	29.308	5.436 V
Baten	-13.415	-16.394	-14.664	1.730 N
Saldo van lasten en baten	17.166	18.350	14.644	3.706 V
Toevoeging reserves	940	46	390	344 N
Onttrekking reserves	-8.534	-8.318	-5.818	2.499 N
Saldo reserves	-7.594	-8.272	-5.428	2.844 N
Totaal	9.572	10.077	9.215	862 V

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein (TBSD): Bij de begroting 2019 is afgesproken om de resultaten (voor- en nadelig) op budgetten die onder de koepel Sociaal Domein vallen met elkaar te verrekenen via de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein. De meldingen die worden verrekend met de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein worden geduid met TBSD. Voor het veld Aantrekkelijke leefomgeving betekent dit dat € 56.000,- minder wordt onttrokken aan de TBSD.	56 N
Tilburg Akkoord Voor de voortzetting van het Tilburg Akkoord is een bedrag van € 614.000,- beschikbaar uit de reserve cofinancieringsfonds. (Tilburg Akkoord: convenant woningbouwcorporaties en gemeente, gericht op maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan werk, inkomen en onderwijs.) De subsidie aan uitvoerder	541 V 541 N

<p>stichting Maatschappelijke Ontwikkelings Maatschappij (MOM) is voor de periode 2020-2022 verleend, waarbij het betalingsritme over de boekjaren is verdeeld. Dit jaar is € 73.000,- uitbetaald. De rest van het beschikbare bedrag wordt in 2021 en 2022 uitbetaald ten laste van de reserve cofinancieringsfonds.</p>		
<p>Roadmap duurzaamheid Op 21 september 2020 heeft de raad de roadmap 2.0 vastgesteld, waarin wordt gekozen voor integrale verduurzaming van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. De uitvoering van de eerste tranche van 5 jaar (15 gebouwen) start in 2021. Daarin valt het Natuurmuseum, reden waarom in 2020 nog geen onttrekking t.b.v. de verduurzaming van dit gebouw heeft plaatsgevonden.</p>		818 V 818 N
<p>Effecten in de gebouwenexploitatie stadhuis, stadswinkel en winkelplint De latere oplevering en ingebruikname van het stadhuis en het langer in gebruik houden van stadswinkel centrum resulteert in zowel lagere interne huuropbrengsten als lagere exploitatielasten dan begroot. Dit geldt ook voor de latere oplevering en ingebruikname van de winkelplint onder het stadhuis. Het resultaat van de winkelplint zou moeten bijdragen aan de kapitaallasten openbaar gebied in het kernwinkelgebied. Deze kapitaallasten zijn nog niet gerealiseerd, waardoor nog geen bijdrage hoeft te worden geleverd.</p>		747 V 355 N
<p>Overige afwijkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrijval technische overhevelingen-TBSD: (3 V) - Vrijval technische overhevelingen: 344 V - In verband met het uitstel van de Omgevingswet tot 1 januari 2022 lopen de activiteiten en projecten om de wet te implementeren een jaar langer door. Daarnaast zijn de geplande opleidingen m.b.t. de nieuwe wet vertraagd als gevolg van de corona-maatregelen. De resterende middelen blijven in 2021 beschikbaar in de Reserve Incidentele Opgaven. (402 V/402 N) - De Stedelijke Visies (ruimtelijke ordening) zijn in verschillende fases. De restantmiddelen (reserve ARGE: Algemene Reserve Grondexploitatie) worden in 2021 ingezet ter afronding van de verschillende visies (269 V/345 N) - Hogere legesopbrengsten ontwikkelbestemmingsplannen (145 V) - Lager aantal subsidieverstrekingen monumenten aan particulieren (123 V) - De gerealiseerde bijdragen van exploitatieovereenkomsten die gesloten worden bij ontwikkelbestemmingsplannen worden conform bestaand beleid gestort in de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen. (151 N/151 V) - Er is meer inzet gevraagd voor de gebouwenexploitatie dan voor grondexploitatie (dat geldt m.n. voor portefeuillemanagers). Door meer inzet dan begroot en door een hogere productiviteit door overuren, zijn de personeelskosten hoger dan geraamd. (191 N) - Er zijn in 2020 geen gemeentelijke gebouwen verkocht, daarom is de verkooptaakstelling van gebouwen niet behaald. (110 N) - Hogere uitkering SPUK (85 V) - Diversen (350 V) - Diversen-TBSD (53 V) - 		726 V
<p>Coronagerelateerde afwijkingen Onderstaande meldingen betreffen meldingen die het gevolg zijn van de corona-pandemie. Ook bij de tussentijdse rapportages hebben al meldingen plaatsgevonden. Deze zijn toen echter per veld neutraal gehouden, zodat de melding bij de jaarrekening het totale jaareffect betreft. Tenzij anders is aangegeven worden al deze meldingen centraal bij het programma Samen en dichtbij via de reserve corona verevend.</p>		
<p>Corona-compensatie ContourdeTwern Ter compensatie van de nadelige financiële gevolgen van de corona-maatregelen is aan ContourdeTwern een incidentele subsidie van € 200.000,- verleend. De nadelige financiële gevolgen betreffen de wijk- en dorpscentra en komen enerzijds voort uit de derving van verhuur- en buffetinkomsten en anderzijds uit extra kosten voor schoonmaak en inrichting van de wijkcentra.</p>		200 N
<p>Totaal afwijkingen</p>		862 V

Wat weten we nog meer

Risico's	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
12. LED-schermen NS-plein	Laag	I	700	Ongewijzigd

De tekstuele toelichting op de risico's is opgenomen in paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Economie, cultuur en evenementen

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

1. Binnen de Subsidieregeling Regio Deal Midden- en West-Brabant Makes and Moves zijn 12 van de 17 projecten beschikt (€ 10,7 miljoen) en zijn voorschotten verstrekt. De andere projecten volgen in 2021. In overleg met de regionale partners is een agenda gemaakt voor 2021 voor de programmatische samenwerking en de samenhang tussen de RegioDeal-projecten en voor het uitwisselen van resultaten.
2. De uitvoeringsagenda Versnelling Next Economy is in maart 2020 vastgesteld. (Next economy staat voor een economie die inspeelt op de uitdagingen van deze tijd, zoals klimaatverandering en toenemende migratie.)
3. Wij co-financieren de 'proof of concept' fase van het meerjarenprogramma Smart MKB van Midpoint Brabant (gericht op een meer data gedreven MKB). Dit programma is in 2020 gestart. (proof of concept: methode om praktische haalbaarheid te bepalen.)
4. In november is met het Ministerie van EZK een MKB-deal gesloten, gericht op digitalisering van Tilburgs MKB-bedrijven.
5. Het acquisitieplan Spoorzone is in uitvoering genomen, waarbij we bouwen aan één gezamenlijke organisatie met een gemeenschappelijke propositie (gemeenschappelijk aanbod). De gebouwen in de Spoorzone worden meer en meer gevuld met bedrijven die vallen binnen de doelgroep Smart Services. Plan-t is gevuld, MindLabs is in aanbouw, waarvan 11.000 van de 13.000 m2 inmiddels is verhuurd. We hebben MindLabs gesteund bij het opschalen van projecten, het vinden van partners en de rol van MindLabs als AI Hub in het Nederlandse AI-netwerk. (AI Hub: aanspreekpunt voor organisaties die willen werken met kunstmatige intelligentie).
6. Het Koersdocument Tilburg Circulair 2021-2025 is ambtelijk opgesteld. Dit is gericht op een circulaire economie, o.a. minder afval en meer hergebruik van grondstoffen.
7. De beleidsnota detailhandel is vastgesteld. Verder is er een start gemaakt met het 'wegbestemmen' van vierkante meters niet gebruikte detailhandel in de oude stad en het ondersteunen van winkeliersverenigingen door subsidie te verlenen voor hun activiteiten.
8. De Beleidsnota recreatief gebruik Piushaven is opgeleverd.
9. De evenementenkalender 2020 bevatte een gevarieerd aanbod, maar vanwege corona zijn de meeste evenementen afgelast. Er heeft wel een kermis plaats gevonden. Ook hebben we de organisatoren van evenementen ondersteund door o.a. leges kwijt te schelden.
10. Ondanks corona hebben wij onze ambities voor cultuur in de komende jaren benoemd, met de vaststelling van de beleidsnota Cultuur raakt ons; Cultuurplan Tilburg 2021-2024. En zijn er belangrijke mijlpalen:
 - de LocHal als mooiste gebouw van de wereld;
 - de opname van het Textiellab/Textielmuseum als tweede Tilburgse instelling in de landelijke basisinfrastructuur (BIS) van het ministerie van OCW naast Het Zuidelijk Toneel;
 - in de regeling *Professionele Kunsten 2021-2024 Tilburg/Brabantstad* hebben wij samen met de provincie 9 instellingen gesubsidieerd; daarnaast hebben wij zelf nog 11 instellingen zekerheid kunnen geven voor deze periode, waardoor een breed panorama aan kunstproducenten in Tilburg werkzaam is;
 - voorts investeren wij in de regeling voor *Kunstenaarsinitiatieven* in de komende vier jaar nog eens in 11 culturele instellingen die met name ook een grote lokale waarde hebben;
 - de erkenning van de waarde van makers voor kunst, ook op landelijk niveau; zij zorgen ervoor dat er onder meer muziek, theater, dans, beeldende kunst en film is.

Wat kan beter

1. Als gevolg van de corona-beperkingen lopen projecten binnen de Regio Deal Makes and Moves langer door. Deze ruimte is aanwezig omdat het programma loopt tot 31-12-2024.
2. Ook is de start van enkele initiatieven uit de uitvoeringsagenda Versnelling Next Economy vertraagd. Daardoor worden een aantal uitgaven die in 2020 waren voorzien, gerealiseerd in 2021. Dit valt nog binnen de looptijd van de agenda.
3. Detailhandelsbeleid: in verband met o.a. extra werkzaamheden door corona en herprioritering, is nog geen aanvang gemaakt met aanpassing van de staanplaatsenverordening. Deze staat nu op de planning voor 2021.
4. In verband met de corona-pandemie is de actualisering van het horecabeleid doorgeschoven naar 2021.
5. Door de corona-maatregelen moest de VVV vertrekken uit het pand van Natuurmuseum Brabant, en is sinds de lockdown ook de pop-up winkel aan het Stadhuisplein dicht. De VVV biedt nog wel online diensten en informatie aan.
6. Alle culturele instellingen zijn noodgedwongen langere tijd gesloten, de activiteiten zijn vrijwel volledig stil gevallen.

Impact corona

De impact van de corona-pandemie op de Tilburgse economie is groot. Vooral de detailhandel, horeca en andere branches in de vrijetijdssector worden sterk geraakt. Om de negatieve effecten te verzachten is in 2020 hard gewerkt aan de implementatie van landelijke corona-steunmaatregelen (o.a. de Tozo-regeling, zie Inclusieve Stad) en van aanvullende

regionale en lokale maatregelen. Regionaal is met steun van de provincie de crisiskloketfunctie voor ondernemers van Station88 versterkt. En we hebben samen met Breda de Starterslift OverbruggingsLening (SOL) mogelijk gemaakt. Startups in Midden- en West-Brabant kunnen tijdelijk een aanvraag doen voor overbruggingsfinanciering, omdat ze voor landelijke maatregelen niet in aanmerking komen.

Lokale maatregelen omvatten generieke maatregelen, zoals uitstel van belastingen, en sectorspecifieke maatregelen zoals het convenant ketensolidariteit Tilburg (gericht op afspraken tussen eigenaars en huurders horecapanden) en de inzet van Ondernemersadvies voor startende ondernemers in de horeca.

Ook de impact op evenementen en cultuur is enorm. De meeste evenementen die gepland stonden voor 2020 zijn afgelast. Het culturele leven, zeker de live-beleving van cultuur, is stilgevallen. Zpp'ers in kunst en cultuur, culturele instellingen en festivalorganisatoren zagen in één klap al hun of een groot deel van hun inkomsten wegvallen, het publiek kon slechts mondjesmaat genieten van cultuur. Met de nagenoeg volledige lockdown die in het najaar is afgekondigd, is het culturele leven vrijwel op slot gegaan. De effecten hiervan op de middellange en lange termijn zijn niet exact te voorspellen, maar zeker is dat herstel lange(re) tijd zal duren. Organisatoren hebben we ondersteund door o.a. leges kwijt te schelden als een evenement niet doorging, behoud van (een deel van de) subsidie als er voorbereidingskosten waren, en door versnelde procedures voor vergunningen voor kleinere evenementen.

Met de creativiteit en flexibiliteit van makers en instellingen zijn we er wel in geslaagd om, met de beperkingen die corona met zich meebrengt, toch kunst en cultuur te brengen via bijvoorbeeld live-streams. Met het ministerie van OCW is een corona-steunpakket gerealiseerd voor vier Tilburgse instellingen (Theaters Tilburg, Textielmuseum, 013 Poppodium en Theater De Nieuwe Vorst). Daarnaast heeft het kabinet aan gemeenten financiële steun toegezegd voor de vitale lokale en regionale culturele infrastructuur.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: De economie/bedrijvigheid in Tilburg wordt duurzamer

Indicatoren aanpassingsvermogen en vernieuwingskracht:	bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
Economische duurzaamheid	Nationale monitor duurzame gemeenten	groei t.o.v. jaar ervoor	46,6%	47,6%	48,3%	49,6%

Doel: De Tilburg economie is volledig circulair in 2045

Indicatoren aanpassingsvermogen en vernieuwingskracht:	bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
Aantal bij Makerspace betrokken bedrijven, inclusief de daarbij behorende netwerken (DCTV, Cirkelstad, 013Food, circulaire ambachtscentra, etc)	afd. Ruimte	groei t.o.v. jaar ervoor	32	50	70	102

Doel: Aanpassingsvermogen en vernieuwingskracht bedrijven neemt toe

Indicatoren aanpassingsvermogen en vernieuwingskracht:	bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
Banen in Smart services	LISA	groei t.o.v. jaar ervoor	11.789	11.775	12.163	n.n.b.****
Partners en leden van een innovatiecommunity in de Spoorzone (zoals MindLabs en Station 88)	MindLabs/ Station 88	groei t.o.v. jaar ervoor	n.v.t.	15	40	54
Aantal vestigingen in Smart logistics, Smart industry en Smart services	LISA	groei t.o.v. jaar ervoor	5.456	5.780	6.052	n.n.b.****
Aantal banen in Smart logistics, Smart industry en Smart services	LISA	groei t.o.v. jaar ervoor	37.583	38.614	38.992	n.n.b.****
Beroepsniveau ontsane vacature neemt toe. L = elementaire en lagere beroepen M = middelbare beroepen H = hogere en universitaire beroepen	UWV	groei M en H t.o.v. jaar ervoor	L 27.028 M: 3.513 H: 4.545	L 25.921 M: 3.236 H: 4.359	L 25.671 M: 3.676 H: 4.383	L 22.900 M 3.550 H 4.400
Toegevoegde waarde* per baan	LISA	groei t.o.v. jaar ervoor	€ 89.249	€ 88.007	-	n.n.b.****

Toegevoegde waarde** Smart Industry, Smart Logistics en Smart Services	LISA	groei t.o.v. jaar ervoor	€ 3,34 mld.	€ 3,40 mld.	-	n.n.b.****
Leden en partners van innovatiecommunities voor Smart Logistics (DALI/Pitch Logistics) en Smart industry (Campione)	DALI/Pitch Logistics/Campione	groei t.o.v. jaar ervoor	-	76	112	179***
Aantal snelgroeiende vestigingen	<u>waarstaatjegemeente.nl</u>	groei t.o.v. jaar ervoor	295	365	360.	n.n.b.

* De cijfers van het UWV zijn niet (meer) op lokaal niveau beschikbaar. Met terugwerkende kracht zijn de realisatiecijfers aangepast naar die van de arbeidsmarktregio Midden-Brabant.

** De toegevoegde waarde is gelijk aan het verschil tussen de productie (basisprijzen) en het intermediair verbruik (aankooprijzen) van een bedrijfseenheid. De som van de toegevoegde waarde van alle bedrijfseenheden is een belangrijke component van het bruto binnenlands product (bbp). De toegevoegde waarde wordt gewaardeerd tegen basisprijzen. Bruto is inclusief afschrijvingen.

*** CAMPIONE: onveranderd t.o.v. 2019. Liggen wel wat leads (mogelijke nieuwe leden/partners), maar heeft zich nog niet vertaald in verdere toename. DALI: Directe deelnemers: 18 bedrijven, 1 kennisinstelling en partners Midpoint, LCB (Logistics Community Brabant, penvoerder) en REWIN. Deelnemers aan DALI-events (3 webinars zijn georganiseerd) gedurende 2020: ca. 100 bedrijven. Eerste resultaten binnenkort beschikbaar via de LCB-portal: Freemium e-CMR (applicatie voor digitale vrachtbrieven) en een demonstratieopstelling voor mobiele camera inclusief beeldherkenningssoftware. Pitch Logistics: Pitch database bestaat uit zo'n 70 start-ups in heel Brabant. Geen Pitch-events georganiseerd in 2020 (vanwege corona). Verschillende start-ups uit het Pitch Logistics netwerk nemen deel aan DALI, zoals Sentors, TRAVIS, Senseanywhere, Adabt, Next-up Software, Collect & Go.

**** Gegevens zijn afkomstig uit LISA. De laatste cijfers over 2020 zijn nog niet beschikbaar gesteld.

Doel: De positie van cultuur wordt versterkt

Indicatoren versterking positie van cultuur:	bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
Percentage deelname aan cultuureducatie door leerlingen in primair onderwijs	Cultuur in School Tilburg (CiST)	>85%	89%	93%	95%	89%*
Aantal door stedelijk servicepunt amateursector (Art-fact) ondersteunde amateurproducties	Art-fact	>600	660	666	650	85
Aantal ondersteunde projecten vanuit het Makersfonds (vanaf 2017)	Makersfonds	20	28	33	29	32
Aantal gesubsidieerde ateliers in het atelier- en oefenruimtebestand stedelijke beheersorganisatie	Stichting Ateliers Tilburg	200	185	231	236	242

*Op een totaal aantal van 17.000 worden 15.130 Tilburgse leerlingen bereikt.

Doel: Tilburg is een aantrekkelijke stad voor burgers, bezoekers, bedrijven en talent

Indicatoren aantrekkelijke stad:	bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
Trots op Tilburg (er wordt een 0-meting hiervoor uitgevoerd)	Gemeente Tilburg	Netpromotorscore 25-30 in 2022*	-	-	-	+18
Gevestigde bedrijven in Tilburg bevelen Tilburg meer dan nu aan als vestigingsplaats bij ondernemers	Gemeente Tilburg	Netpromotorscore 35-40 in 2022*	-	-	-	-2 *)
Aantal bezoekers aan de Tilburgse etalagestukken van Stichting Marketing Tilburg neemt toe	Gemeente Tilburg	toename t.o.v. 0-meting	-	-	-	Meting uitgesteld i.v.m. Covid19
Economische spin-off van de grootste evenementen (in 2019 wordt een 0-meting gedaan)	Gemeente Tilburg	groei t.o.v. jaar ervoor**	n.v.t.	n.v.t.	Meting uitgesteld i.v.m. Covid-19	Meting uitgesteld i.v.m. Covid19
Het percentage inwoners dat positief is over het Tilburgse evenementen-aanbod	Gemeente Tilburg	gelijk gebleven of gestegen in 2022 t.o.v. 2018**		93,1%		n.v.t. meting in 2022
Aantal bezoekers binnenstad (incl. dwaalgebied) per week	Locatus	groei t.o.v. jaar ervoor	197.400	177.500	182.600	97.100
Gemiddelde besteding bezoekers binnenstad***	Strabo	groei t.o.v. jaar ervoor	€ 37	€ 39	€ 42	€ 52

Gemiddelde rapportcijfer voor de Binnenstad***	Strabo	groei t.o.v. jaar ervoor	7,4	7,4	7,5	7,4
Aantal (belaste) overnachtingen		groei t.o.v. jaar ervoor	195.823	240.210	365.483	Q2'21 beschikbaar
Leegstand winkelpanden	Locatus	gelijkblijvend of afname t.o.v. jaar ervoor (m2)	7.539	6.805	20.646***	n.n.b.

* 23% van de ondernemers gaf een 7, en 40% een 8. Deze mooie score, tussen 7 en 8 wordt in de NPS- meting als neutraal beschouwd. De score -2 betekent dat er net iets meer ondernemers lager dan een 7 gaven dan ondernemers die een 8 of hoger gaven. (Bij de Net Promotor Score staat de vraag centraal of je een merk of bedrijf zou aanbevelen.)

** We verrichten deze meting i.s.m. Ondernemersfonds Tilburg. In overleg is besloten de 0-meting in 2020 te laten plaatsvinden. Door Covid-19 is het uitvoeren van deze 0-meting in 2020 vertraagd.

*** Dit is inclusief vertrek Hudson's Bay en verplaatsing van de bibliotheek. Sinds 2018 is Locatus naast detailhandel ook de oppervlakte van andere functies gaan meten. Dit betekent dat zowel de totale gemeten oppervlakte als de leegstand over de afgelopen jaren niet volledig met elkaar te vergelijken is.

Wat heeft het gekost – financiën

Economie, cultuur en evenementen x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Vershil t.o.v. gewijzigde begroting	
Lasten	36.830	49.169	38.505	10.663	V
Baten	-7.973	-14.276	-8.238	6.037	N
Saldo van lasten en baten	28.857	34.893	30.267	4.626	V
Toevoeging reserves	14	3.719	3.719	0	N
Ottrekking reserves	-3.630	-14.128	-6.362	7.766	N
Saldo reserves	-3.616	-10.409	-2.643	7.766	N
Totaal	25.241	24.484	27.624	3.140	N

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Regio Deal Met de septembercirculaire 2020 hebben we de tweede tranche van de Regio Deal ad € 3,4 miljoen ontvangen. Dit bedrag hebben we in de reserve Regio Deal gestort. De ontvangst van de rijksbijdrage is verantwoord op het veld Financiering en algemene dekkingsmiddelen.	3.400 N
Truckparking Theseusstraat Vossenber Na het succes van de tijdelijke parkeerplaats voor vrachtwagens is aan de Theseusstraat op bedrijventerrein Vossenber een definitieve gerealiseerd, die in oktober 2019 in gebruik is genomen. Inmiddels staat de parkeerplaats regelmatig helemaal vol. In 2020 is de aanleg van de parking, inclusief bijbehorende faciliteiten, afgerond. De kosten van dit project zijn lager dan aanvankelijk begroot door goedkopere grondverwerving en een aanbestedingsvoordeel € 662.000,-. Deze middelen vallen op basis van het bestaande financiële beleid vrij vanuit de reserve Lokaal Herstructureringsfonds Tilburg (LHFT). Bij de jaarrekening 2020 zal het college gemotiveerd aan de raad voorstellen om deze middelen te behouden voor de reserve LHFT, om zo de ambities te kunnen realiseren uit het in september 2020 door de raad vastgestelde beleid Toekomstbestendige werklocaties 2020-2025. Dit conform de onttrekkingscriteria die zijn voorgelegd tijdens de begrotingsbehandeling 2021. Als voorwaarde hiervoor geldt een positief rekeningresultaat 2020.	662 V
Overige afwijkingen <ul style="list-style-type: none"> - Vrijval technische overhevelingen: 487 V - De aanschaf van het Roxit Evenementen platform (voor bijv. digitaal aanvraag indienen) t.l.v. Reserve Incidentele Opgaven heeft vertraging opgelopen a.g.v. beveiligingsproblemen en capaciteitsproblemen bij de leverancier (138 V/138 N) - Verleende beschikkingen detailhandelsfonds leiden pas in 2021 tot vaststelling en uitgaven (142 V /142 N) - Openbare wifi in de binnenstad en op de Linten Korvel en Besterd is beëindigd (81 V) 	1.124 V

<ul style="list-style-type: none"> - De exploitatieresultaten Bemij BV (beheermaatschappij Gemeente Tilburg) 2016 tot einde huurcontract zijn minder negatief waardoor de voorziening Deelneming Bemij BV gedeeltelijk vrijvalt (81 V)) - Cultuuralliantie (samenwerking culturele basisvoorzieningen; 500 V/500 N). Het beschikbare budget ad € 500.000,- in de reserve Cofinanciering schuift door naar 2021. - Cultuurbeleid/Incidentele Kunst Projecten IKP (83 V) - Diversen (392 V) 	
Coronagerelateerde meldingen Onderstaande meldingen betreffen meldingen die het gevolg zijn van de corona pandemie. Ook bij de tussentijdse rapportages hebben al meldingen plaatsgevonden. Deze zijn toen echter per veld neutraal gehouden, zodat de melding bij de jaarrekening het totale jaareffect betreft. Tenzij anders is aangegeven worden al deze meldingen centraal bij het programma Samen en dichtbij via de reserve corona verevend.	
Steunpakket cultuur Brabantstad T.b.v. de ondersteuning van de culturele basisvoorzieningen heeft de gemeenteraad € 1.546.000,- beschikbaar gesteld, conform het collegebesluit 'Definitief vaststellen bijdragen gemeente aan steunpakket cultuur'. Deze bijdrage is bestemd om de basisvoorzieningen in de eerste fase van de coronacrisis tegemoet te komen. Hiervan wordt € 750.000,- gefinancierd uit het Cofinancieringsfonds. Daarnaast heeft de provincie ook een bijdrage geleverd (€388.000,-).	796 N
Regio Deal Als gevolg van de corona-beperkingen lopen de projecten binnen de Regio Deal langer door. In totaal is aan 12 van de 17 projecten de eerste voorschotbetaling gedaan. Vanwege de lagere projectkosten van € 7,940 miljoen t.l.v. 2020 was de benodigde dekking ook lager: € 1,985 miljoen vanuit provincie en gemeente Breda en € 5,955 miljoen uit de reserve Regiodeal. Deze middelen blijven beschikbaar voor volgende jaren.	7.940 V 7.940 N
Overige afwijkingen <ul style="list-style-type: none"> - De totaalkosten corona in 2020 voor de Tilburgse Kermis bedragen per saldo € 340.000,-: € 1.265.000,- wegvallende pachtinkomsten en € 925.000,- lagere kosten. Bij de Tussenrapportage 2020 is hiervan al € 265.000,- opgenomen. Aanvullend bij deze jaarstukken nog extra kosten van € 75.000,- voor het corona-proof maken van het kermisterrein en het opschalen van de beveiliging (340 N) - Conform collegebesluit is een extra subsidie verleend aan Factorium i.v.m. het wegvallen van inkomsten (209 N) - Steunverzoek Stadstheater De Boemel (36 N). - Compensatie ondernemersfondsen en BIZ-stichtingen (commerciële vastgoedeigenaren binnenstad) ten laste van Algemene Reserve in verband met mogelijk minder opbrengsten 2020 (100 V/100 N). Mede als gevolg van het later opleggen van belastingen en later toekennen van bijdragen verlenen wij pas vanaf 2021 compensatie. - Werkzaamheden in het kader van Ondersteuning ondernemerschap Regio Midden-Brabant verricht de gemeente tijdens en na corona gedeeltelijk in 2021 (131 V/131 N) De totaalkosten bedragen € 369.000,- en worden gedekt uit provinciale middelen ad. € 500.000,-. - De Stichting Tilburgse Markten heeft een compensatie ontvangen voor derving marktgelden m.b.t. de non-food producten van € 16.700,-. In de Tussenrapportage 2020 is hiervoor een claim opgenomen van € 23.000,- . - In verband met de verwachting dat de Piushaven niet meer (volledig) zou opengaan is er in de Tussenrapportage 2020 rekening gehouden met een lagere opbrengst aan havengelden van € 12.000,- en is hiervoor een claim opgenomen. Na afloop van 2020 bleek deze claim niet meer nodig omdat de Piushaven gedeeltelijk open is gebleven. - Leges evenementen (78 N) Bij de Tussenrapportage 2020 is er een corona-claim gelegd op de leges evenementenvergunningen vanwege het niet door kunnen gaan van evenementen. De claim bedroeg € 80.000,- . Op deze claim is nog een baat gerealiseerd van € 1.768,-. - Corona-compensatie Hall of Fame (49 N) Het nadeel komt voort uit verminderde omzet uit de concertzaal, skatehall en bar door (gedeeltelijke) sluiting in 2020. Door compensatie in de vorm van een kwijtschelding van de huur van € 49.484,- houden we Hall of Fame als belangrijke maatschappelijke partner in financieel stabiel vaarwater. - Atelier en werkvoorziening makers (410 V/410 N) In 2020 zouden de beschikbare middelen van € 410.000,- grotendeels worden ingezet voor de verbouwing van Theater De Nieuwe Vorst. De start van de verbouwing heeft in 2020 meer tijd gekost door de focus op de corona-effecten voor cultuur en door een bestuurswissel bij De Nieuwe Vorst. Dat zorgde voor vertraging. De restantmiddelen ad € 410.000,- en de bijbehorende onttrekking vanuit de reserve herstructurering schuiven door naar 2021. - Nieuwe Koninklijke Harmonie (NKH) en Stichting Kessel (100 V/100 N) De realisatie van de plannen voor een Muziekhuis zijn in 2020 vertraagd door corona. De pandemie had 	730 N

<p>invloed op hoe NKH de plannen bij derden onder de aandacht kon brengen. Daarnaast is er binnen cultuur noodgedwongen meer tijd besteed aan door de crisis heenkomen, dan aan nieuwe plannen in volle vaart van start laten gaan. Er is geen twijfel dat het beoogde Muziekhuis voor Tilburg bestuurlijk van groot belang wordt gevonden. De Kessels-collectie (muziekinstrumenten), waarvoor de gemeente verantwoordelijkheid draagt, wordt in het Muziekhuis ondergebracht (vertrekt uit Drögepand). Bijkomend belang dat Muziekhuis gerealiseerd wordt in 2021. Het incidentele budget van € 100.000,- vanuit de reserve cofinanciering schuift door naar 2021.</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2020 heeft de uitvoering van projecten van Cultuur in het Publieke domein (CuPuDo) mede door corona vertraging opgelopen, maar zijn de ontwerp- en voorbereidingsfase opgestart. De uitvoering (van o.a. Aforisme en Verweven) staat gepland in 2021. Het resterende budget en de bijbehorende onttrekking uit de Reserve Incidentele Opgave (RIO) schuiven door naar 2021 (242 V/242 N) - Cultuurplan (t.l.v. RIO) (176 V/176 N) Door de corona-effecten zijn diverse ambities niet uitgevoerd. - Vanwege noodzakelijke inzet op additionele werkzaamheden als gevolg van corona zijn reguliere werkzaamheden gedeeltelijk vertraagd. De uitvoering ervan vindt plaats in 2021 waartoe de middelen gereserveerd blijven in de betreffende reserves. Dit betreft: <ul style="list-style-type: none"> - Campione 2.0 (innovatiecommunity voor Smart industry) t.l.v. de reserve Cofinanciering (150 V/150 N) - Stimuleringsagenda Economie en Arbeidsmarkt Sporen 1 en 2 t.l.v. de RIO (163 V/163 N) - Versnelling Next Economy t.l.v. de RIO (250 V/ 250 N). 	
Totaal afwijkingen	3.140 N

Wat weten we nog meer

Kengetallen:	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Raming 2020	Realisatie 2020
Ingeschreven leners bibliotheek	41.167	45.055	40.000	44.087
Bezoekers bibliotheek	912.343	1.370.436	1.200.000	679.472
Digitale bezoekers bibliotheek*	3.297.454	4.347.845	2.500.000	3.863.643
Bezoekers Natuurmuseum Brabant	70.355	88.353	77.000	47.329
Bezoekers Textielmuseum	69.012	74.764	60.000	39.826
Bezoekers Schouwburg, Concertzaal	127.184	135.246	130.000	40.967
Bezoekers Paradox	22.832	25.329	23.000	8.103
Bezoekers NWE Vorst (culturele activiteiten)	27.666	28.423	22.500	7.537
Bezoekers 013 Poppodium	282.143	261.555	285.000	70.282

* Aantal geldt voor het gehele werkgebied van Bibliotheek Midden-Brabant. Door het inrichten van lokale Facebookpagina's per vestiging is er een enorme groei van het aantal digitale bezoekers.

We hebben het voornemen een Tilburgse monitor op te zetten voor cultuur. Een Tilburgse Waarde van Cultuur. Dan kunnen we in 2022 en 2024 meer informatie opnemen over de culturele, sociale en economische waarde van cultuur in Tilburg. En hoeven we niet alleen af te gaan op bovenstaande kengetallen. Die vormen immers een beperkt deel van de culturele werkelijkheid en betreffen alleen de gesubsidieerde culturele sector. De Waarde van Cultuur Brabantstad kijkt breder.

Waarstaatjegemeente.nl Indicatoren	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Functiemenging *)	54,0%	54,5%	54,8%	n.b.
Aantal banen (per 1.000 inwoners van 15-64 jaar)	767,7	786,8	802,3	n.b.
Aantal vestigingen (van bedrijven) (per 1.000 inwoners van 15-64 jaar)	116,3	123,4	129,2	n.b.

*) Functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Risico's	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
13. Gate 2	Midden	I	0 - 1.921	Gewijzigd
14. Bemij BV	Midden	I	0	Vervallen

De tekstuele toelichting op de risico's is opgenomen in paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Ruimte voor wonen, werken en mobiliteit

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

1. De Woonagenda 2020-2025 is vastgesteld, met daarin o.a. beleidsuitgangspunten voor de realisatie van sociale en middeldure huurwoningen. Afspraken met de Tilburgse woningcorporaties en huurders die bijdragen aan realisatie van de Woonagenda zijn vastgelegd in Convenant Wonen.
2. De stijgende lijn in de woningproductie is, tegen de landelijke trend in, vastgehouden.
3. Voor de huisvesting van studenten is het Convenant Studentenhuisvesting gesloten, waarin afspraken staan over de bijgestelde opgave tot 2025 en de realisatie daarvan.
4. Binnen het traject Weer Thuis is een regionale samenwerkingsovereenkomst getekend. Hierin is afgesproken dat de uitstroom uit zorginstellingen regionaal gespreid wordt via een matchingspunt dat in 2021 wordt vormgegeven.
5. De raad heeft de beleidsnota Toekomstbestendige Werklocaties vastgesteld, met hierin o.a. aandacht voor de bedrijventerreinen Wijkevoort en Loven. Tevens zijn in de nota kaders vastgesteld voor de ontwikkeling van de kantoorlocaties in de stad. Een vervolgactie is om dit uit te werken op locatieniveau, zoals bijvoorbeeld in het koersdocument Spoorzone is gebeurd.
6. We hebben de systematiek van het Tilburgs Meerjarig Investerings-Programma Stedelijke Ontwikkeling (T-MIP) ontwikkeld en in gebruik genomen.
7. De Omgevingscommissie heeft ruim 1500 adviezen uitgebracht over bouwplannen en ingrepen in de openbare ruimte. Alle welstandsadviezen van de commissie heeft het college over kunnen nemen. Ook met betrekking tot de toets bij monumenten en cultuurhistorisch waardevolle bebouwing, hebben wij de standpunten van de commissie tot de onze gemaakt in de besluitvorming. Het is niet nodig gebleken af te wijken van adviezen.
8. De netwerkanalyse, de fiets- en loopagenda zijn vastgesteld door het college. Daarmee zijn er verdere stappen gezet in het concretiseren van de beleidsuitgangspunten van de Mobiliteitsaanpak 2040. (De netwerkanalyse gaat over de toekomstige verdeling van verkeer over de hoofdwegen in de stad.)
9. We lopen ruimschoots in de pas met de ambities voor emissieloos vervoer en ontwikkelen parallel hieraan nieuwe vormen van laadinfrastructuur. Het implementatieplan Zero Emissie zone Stadslogistiek Tilburg is vastgesteld, waarmee de route naar een zero-emissie-zone in Tilburg in 2025 is bepaald.
10. In de bovengemeentelijke overleggen hebben we de plannen voor uitbreiding van de A58 gekoppeld aan kansen voor duurzame energie en groen; in regionale afspraken met de provincie is in een nieuwe Mobiliteitsagenda de nadruk op verkeer en vervoer verbreed tot mobiliteit. We hebben ons pleidooi voor een treinstation in Berkel-Enschot verder onderbouwd en via de provincie bij het Rijk onder de aandacht gebracht, als onderdeel van de discussie over het Toekomstbeeld OV 2040 (landelijke ontwikkelagenda).
11. We nemen deel aan de provinciale Samenwerkingsagenda Smart Mobility 2020-2023, gericht op het voorkomen en oplossen van verkeershinder. Deze samenwerking maakt beter incidentmanagement mogelijk, en ook een beter aanbod van reisinformatie, efficiëntere inzet van onze verkeerslichten en een minder hinder-aanpak bij grote infrastructurele werkzaamheden. Met partners in de stad zijn afspraken gemaakt over deelmobiliteit (bijv. deelauto's of -fietsen).
12. De aanleg van de snelfietsroute Tilburg-Waalwijk verloopt voortvarend en we hebben een bestuursovereenkomst gesloten voor de snelfietsroute naar Oosterhout. Fietzers (en in veel gevallen ook voetgangers) krijgen vanaf 2021 voorrang op alle 23 rotondes in de gemeente.
13. Met een vastgesteld implementatieplan en uitgewerkt vergunningsstelsel wordt het doorgaand verkeer in het dwaalgebied geweerd.
14. Met ondernemers is gestart met een herstructureringstraject om gezamenlijk Loven toekomstbestendig te maken. De intentieovereenkomst met het rijk en de provincie over Trimodale overslag Loven is getekend.
15. We hebben als regio Tilburg-Waalwijk ook in 2020 onze koppositie als logistieke hotspot behouden.

Wat kan beter

1. De geactualiseerde bevolkings- en woningbehoefteprognose van de provincie stelt ons voor een extra woonopgave. De impact wordt doorgerekend. Naar aanleiding hiervan worden de Woonagenda en het Convenant Wonen bijgesteld.
2. Bijstelling van de prognose vergroot de druk op de woningmarkt. Om te kunnen blijven bouwen moet de harde plancapaciteit (aantal vastgestelde woningbouwplannen) vergroot worden. In het bijzonder is aandacht nodig voor huisvestingsmogelijkheden in het betaalbare segment en voor bijzondere doelgroepen.
3. De schaarste aan ruimte op Tilburgse bedrijventerreinen leidde er in 2020 toe dat in 10 gevallen de voorgenomen vestiging of uitbreiding van bedrijven niet kon worden gefaciliteerd.
4. InnovA58 (verbreding A58) heeft ca. anderhalf jaar vertraging opgelopen door de stikstofproblematiek. De generieke snelheidsverlaging op snelwegen naar 100km/u heeft geleid tot stikstofruimte, waardoor het werk nu op volle kracht verdergaat. Het Ontwerptracébesluit wordt nu medio 2021 vastgesteld.
5. Corona heeft in termen van flexibiliteit en effectiviteit een aantal participatietrajecten danig verstoord; de inzet en het gebruik van nieuwe digitale techniek heeft daarnaast relatief veel tijd gekost. Dit geldt voor externe processen maar zeker ook voor interne processen.
6. Met de provincie zijn we in gesprek over een aantal dossiers aan de noordzijde van Tilburg, waaronder het MOB-complex. Door deze integrale aanpak duurt een eventuele aankoop van het MOB-complex langer dan voorzien.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Er is een passende woning voor elke Tilburger

Indicatoren:	bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
Kwaliteit van de woning (cijfer)*	Lemon (tweejaarlijks)	7,5	7,7	-	7,6	-
Aantal nieuwe woningen (conform de actuele regionale woningbouwafspraken 2016 t/m 2025, gemiddeld per jaar)	CBS	950	1.377 waarvan 967 nieuw- bouw	1.392 waarvan 1.097 nieuw- bouw	1.414 waarvan 1.243 nieuw- bouw	1.465 waarvan 1.177 nieuw- bouw
Aandeel sociale voorraad in 2020 onder aftoppingsgrens (aantal in 2020)	Monitor Convenant Wonen	25.692 (band- breedte 83-90%)	25.312 87%	25.624 87%	26.120 87%	26.194 87%
Sociale voorraad in 2020 onder liberalisatiegrens (aantal in 2020)	Monitor Convenant Wonen	30.132	29.018	29.383	29.949	30.215

Doel: Voldoende ruimte voor economische ontwikkeling en werken

Indicatoren:	bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
Logistieke hotspot	www.logistiek.nl	in top 3	2	3	1	1
Rapportcijfer van het bedrijvenpanel voor het vestigingsklimaat in de gemeente Tilburg*	Bedrijvenpanel	Gelijk of hoger dan de jaren ervoor		7,2		**

Zie ook de indicatoren bij het doel 'aanpassingsvermogen en vernieuwingskracht van bedrijven neemt toe' en 'toename van economische duurzaamheid'

* Dit wordt eens in de twee jaar gemeten.

** De gemeente heeft het bedrijfsleven in 2020 veelvuldig gesproken en bevraagd in het kader van corona (hoe gaat het met de bedrijven, wat hebben ze nodig?) Daarom is ertoe besloten om ze niet ook nog met onze tweejaarlijkse vragenlijst te belasten.

Doel: Mobiliteit in Tilburg vindt plaats op een gezonde, slimme, veilige, duurzame en inclusieve wijze

Indicatoren:	bron	Streef-waarde	2017	2018	2019	2020
Aantal openbare laadpalen	Beheer & Ruimte	420	-	200	300	380
Aantal verkeersdoden	VIA-stat data	0	5	7	8	4
Aantal verkeersgewonden	VIA-stat data	0	196	195	177	155

Oordeel bereik bus (belangrijker bestemmingen)	burgeronderzoek 2 jaarlijks	75%	-	73,2%	-	81,4%
Rapportcijfer autobereikbaarheid binnenstad	burgeronderzoek 2 jaarlijks	-	-	7,2	-	6,5
Aantal slimme verkeerslichten (i-VRI's)	Beheer op basis van vervangings-opgave	48	-	2	23	23

Wat heeft het gekost – financiën

Ruimte voor wonen, werken en mobiliteit x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Vershil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	65.291	73.573	48.626	24.947 V
Baten	-34.398	-27.680	-16.723	10.957 N
Saldo van lasten en baten	30.894	45.893	31.903	13.991 V
Toevoeging reserves	10.004	26.302	47.183	20.881 N
Onttrekking reserves	-27.726	-57.040	-64.635	7.596 V
Saldo reserves	-17.722	-30.738	-17.452	13.286 N
Totaal	13.171	15.156	14.451	705 V

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Infrastructurele projecten Uw raad is eerder per raadsbrief geïnformeerd over het niet realiseren van de fietsbrug over de Bredaseweg. Het budget en de toentertijd verwachte bijdrage van de provincie staan nog geraamd binnen de exploitatie (afgerond € 4,6 miljoen). Bij de Tussenrapportage 2021 wordt deze raming administratief gecorrigeerd. Bijdrage aan project viaduct Spoorzone Dit project is – op basis van hernieuwde uitgangspunten – in 2020 deels voorbereid. We gaan verder in 2021, ook met de uitvoering. De niet bestede projectgelden (€ 231.000,-) worden vanaf 2021 ingezet.	4.864 V 4.950 N
Kapitaallasten verkeer Een aantal infrastructuurle projecten is in 2020 niet (volledig) uitgevoerd (o.a. bijdrage fietsenstalling Burgemeester Brokxlaan, fietstunnel Stappegoor). Voor de exploitatie betekent het voorgaande lagere kapitaallasten. De kapitaallasten worden (grotendeels) gedekt via de dekkingsreserve kapitaallasten. Dit verklaart de afname van de baten.	1.188 V 982 N
Wilhelminakanaal, administratieve aanpassing Enkele grote bijdragen aan het Wilhelminakanaal fase 1 zijn geactiveerd. De afschrijvingen hierop werden gedekt uit de reserve kapitaallasten. Nu blijkt dat de overeenkomst niet voldoet aan de BBV-regels. De betreffende bijdragen worden daarom alsnog ineens afgeboekt. Dit heeft geleid tot een verschuiving in de aanwending van onze dekkingsbronnen. Specifiek tot het in de tijd naar voren halen van de geraamde bijdragen uit de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen. Het betreft een administratieve aanpassing met beperkte budgettaire gevolgen, bestaande uit een structurele vrijval van kapitaallasten van € 27.000,- per jaar. Deze vrijval zal verwerkt worden in de Tussenrapportage 2021.	7.699 N 7.687 V
Overheveling Tijdelijke maatregelen Cityring Uw raad heeft bij de begroting 2020 eenmalig € 250.000,- beschikbaar gesteld om de semi-permanente inrichting van onderdelen van de Cityring vorm te geven. Invulling hiervan is mede afhankelijk van nadere besluitvorming over de netwerkanalyse en het Stadsforum (1ste kwartaal 2021). Wij wenden de restantmiddelen ad € 227.653,- in 2021 aan voor de verdere uitvoering van dit project. Wij stellen uw raad voor om deze restantmiddelen over te hevelen naar 2021 en dit te betrekken bij de resultaatbestemming van deze jaarrekening.	228 V

<p>Overheveling DRIS-panelen (Dynamisch Reizigers Informatie Systeem)</p> <p>Uw raad heeft bij de Tussenrapportage 2020 middelen beschikbaar gesteld voor de eenmalige afkoop van het beheer en onderhoud van digitale informatieborden bij diverse bushaltes (DRIS-panelen). Wij zetten deze middelen (€ 96.000,-) in 2021 in voor de vervanging van de DRIS-panelen en de gelijktijdige afkoop van het beheer voor de komende 10 jaar (de uiteindelijke afwikkeling van de gemaakte afspraken met de provincie vindt plaats in 2021). Wij stellen uw raad voor om deze restantmiddelen over te hevelen naar 2021 en dit te betrekken bij de resultaatbestemming van deze jaarrekening.</p>	96 V
<p>Dienstverleningsovereenkomsten</p> <p>De gemeente sluit gedurende het jaar dienstverleningsovereenkomsten af met projectontwikkelaars ter dekking van kosten voor ruimtelijke ontwikkelingen. Deze lasten en baten worden veelal op voorhand niet geraamd. In verband daarmee zijn in 2020 voor enkele wat grotere plannen kosten gemaakt, zoals bijvoorbeeld planontwikkeling Kempenbaan ETZ, arbeidsmigranten Hub van Doorneweg en Smariusterrein.</p>	717 N 739 V
<p>Uitvoering projecten</p> <p>De uitvoering van diverse projecten is achtergebleven bij de planning, ofwel projecten lopen door in volgende jaren. De middelen blijven gereserveerd binnen de betreffende reserves. De voornaamste oorzaken worden hieronder toegelicht.</p> <p>Het betreft de volgende projecten ten laste van de reserve Herstructurering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aanpak verloederde panden (248 V/248 N) Het budget 2020 bedraagt € 433.000,-. Daarvan is in 2020 ca. € 186.000,- uitgekeerd. Daarnaast zijn een aantal aanvragen in behandeling. Deze worden in 2021 afgewikkeld. - Energetische maatregelen woningcorporaties (300 V/300 N) Van het geraamde budget 2020 zijn twee vergoedingen verstrekt aan TBV Wonen en Tiwos. Daarnaast is rekening gehouden met een bijdrage van € 300.000,- voor een project van Tiwos aan het Pater v.d. Elsenplein. Deze laatste wordt – na ontvangst accountantsverklaring – in 2021 afgewikkeld. - Woontoren Spoorpark (1.000 V/1.000 N) De gereserveerde bijdrage aan de woontoren Spoorpark kan vrijvallen (afgerond € 1 miljoen), omdat de huidige grondeigenaar inmiddels overeenstemming heeft bereikt met een ontwikkelaar over de grondtransactie en bouw van de woontoren. Aankoop en bouwrijp maken door de gemeente is dan ook niet meer aan de orde. - Piushaven, locaties Spinaker en Fabriekskwartier (1.000 V/1.000 N). Voor 2020 was rekening gehouden met een bijdrage van ca. € 1 miljoen. Deze middelen staan gereserveerd voor het geval er minder woningen gerealiseerd worden dan oorspronkelijk beoogd. Beide woningbouwplannen bevinden zich nog in de contractfase en worden doorgeschoven naar 2021. <p>Het betreft de volgende projecten ten laste van de reserve Volkshuisvesting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Knelpunt wonen/Betaalbaar Wonen (426 V/426 N) De beschikbare budgetten (€ 450.000,-) voor de bestedingsrichtingen Knelpunt wonen en Betaalbaar Wonen zijn in 2020 voor € 42.000,- aangewend (bijdrage aan Stichting Sterk Huis). De restantmiddelen worden vanaf 2021 e.v. jaren ingezet t.b.v. de uitvoering van Woonagenda en Convenant Wonen. <p>Ten laste van Reserve Incidentele Opgaven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vergroeningsprojecten Spoorzone (443 V/485 N) Een aantal vergroeningsprojecten binnen de Spoorzone (Lumenpark en binnentuin) zijn vertraagd door issues bij de aanbesteding van deze projecten. Hierdoor schuift de uitvoering door naar 2021 en 2022. - Pieter Vreedeplein (64 V/64 N) Van het oorspronkelijk herinrichtingsbudget voor infrastructurele aanpassingen van € 300.000,- resteert ca. € 64.000,-. Wij zetten deze middelen in 2021 in voor afronding van enkele infrastructurele maatregelen voor het fietsverkeer. - Project Stappegoor (564 V/564 N) Bij de programmabegroting 2015 is een bijdrage beschikbaar gesteld van € 3,5 miljoen ter dekking van de extra kosten voor het project Stappegoor. Deze bestaan uit plan- en apparaatskosten, aanpassing van de rotonde aan de Prof. Goossenslaan (raadsbesluit 7 juli 2014) en de aanleg van parkeervoorzieningen. Van het resterende budget In 2020 van € 0,791 miljoen is € 0,227 miljoen onttrokken. <p>Ten laste van Reserve Bovenwijkse Voorzieningen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeken snelfietsroutes Oosterhout, Den Bosch en Eindhoven (63 V/63 N) Van het beschikbare restantbudget 2020 van € 73.000,- is in 2020 ca. € 10.000,- aangewend. <p>Ten laste van Reserve Cofinanciering</p>	4.454 V 4.496 N

- A58 Marktverkenning. Dit project is gericht op vergroting van de bereikbaarheid van de A58 op dit traject. Van het beschikbaar gestelde projectbudget 2020 van € 140.000,- is ca. € 66.000,- aangewend. (74 V/74 N).	
Grondexploitatieprojecten Door aanpassing van de fasering van projecten ontstaan afwijkingen tussen raming en realisatie. Het betreft met name: <ul style="list-style-type: none"> - Versnelling in gronduitgifte en uitvoering (Charlotte Oord, Dalem Noord en Albionstraat) - Vertraging in grondaankopen, inbreng gronden (Wijkevoort, Stappegoor kazerneterrein) - Tussentijdse winstneming (Charlotte Oord) - Afsluiten projecten (Piushaven Kanaalzicht, Broekhovenseweg, Gen. Smutslaan, Loven Noord NS, Rugdijk perifere detailhandelsvestiging PDV), stopzetten Zwaluwenbunders, aan- en verkoop polygonale loods. In de paragraaf Grondbeleid wordt hier verder op ingegaan en zijn de resultaten weergegeven van alle lopende exploitaties en het resultaat van de totale grondexploitatie.	6.124 N 6.124 V
Overige afwijkingen <ul style="list-style-type: none"> - Vrijval technische overhevelingen:(314 V) - De uitvoering van de verkeersveiligheidsagenda en de implementatie van concrete projecten is - mede vanwege corona - vertraagd van de grond gekomen. Dit heeft geleidt tot onderuitputting van het budget van ca. € 70.000,- en minder inzet ambtelijke uren dan begroot € 30.000,-. (100 V) - Diversen (119 N) 	295 V
Totaal afwijkingen	705 V

Wat weten we nog meer

Waarstaatjegemeente.nl Indicatoren	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Gemiddelde WOZ-waarde (in duizenden euro's)	185	194	209	227
Aantal nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)	10,1	11,3	12,5	11,7
Demografische druk *)	60,7%	60,7%	60,6%	60,3%

*) Het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder, in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

Risico's	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
15. Achtervangfuncties WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) en WEW (Waarborgfonds Eigen Woningen)	Laag	I	Onbekend	Ongewijzigd
16. Specifieke risico's grondexploitatie	Midden	I	42.521	Gewijzigd
17. Piushaven	Laag	I	0 - 1.500	Gewijzigd
18. Kernwinkelgebied	Midden	I	0 - 1.250	Gewijzigd
19. Verruiming Wilhelminakanaal	Onbekend	I	Onbekend	Gewijzigd
20. Stikstofaanpak	Hoog	I	Onbekend	Ongewijzigd
21. Regionaal Uitvoeringsprogramma (Verkeer en Vervoer)	Onbekend	S	Onbekend	Gewijzigd

De tekstuele toelichting op de risico's is opgenomen in paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

2.4 Samen en dichtbij

Bestuur en samenwerking

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

NETWERKSTAD

Efficiënt en effectief uitvoeren van (wettelijke) taken

1. Tilburg voert wettelijke taken uit en werkt intensief samen met regiogemeenten in Hart van Brabant. Afspraken zijn gemaakt over wonen, werken, jeugdzorg en REKS (Regionale Energie Strategie incl. klimaatadaptatie). Ook is een start gemaakt met de regionale Omgevingsagenda.

Versterken strategische samenwerking voor bovenlokale opgaven

2. Op basis van (boven)regionale dynamiek bepalen we continu welke positie wij kunnen innemen en welk handelingsperspectief daarbij hoort.
We geven, samen met partners, uitvoering aan: de strategische meerjarenagenda Hart van Brabant en Midpoint Brabant, de Stedelijke Agenda BrabantStad en de Regio Deal Midden- en West-Brabant Makes and Moves. De samenwerking tussen Tilburg/Hart van Brabant en Breda/Baronie heeft een verdere impuls gekregen: samen werken we aan een verstedelijkingsakkoord met het Rijk (als onderdeel van de verstedelijkingsstrategie Brabant). Dit is tevens een bouwsteen voor de integrale omgevingsagenda. Ook is in beide regio's de samenwerking geïntensiveerd met en tussen de triple helix partners (overheid, ondernemers en onderwijs).
3. We richten onze inzet in Europa op verbinding met de prioriteiten van de Europese Commissie en de samenstelling van het Meerjarig Financieel Kader 2021-2027 van de Europese Unie. Onze lobby stemmen we o.a. af in VNG-verband, met de G40-steden en in BrabantStad.
4. We hebben een dynamische lobbyagenda opgesteld (met een beschrijving van onze interne en externe werkwijze en thema's voor de lange termijn) en we zijn gestart met de lobbymasterclasses voor medewerkers (gericht op een professionaliseringsslag van de organisatie en competenties van medewerkers). Ook hebben we de prioriteiten bepaald voor de proactieve lobby op korte termijn (zoals verankerd in de Hoofdlijnenbrief en de Programmabegroting 2021).
We vormen relevante gelegenheidscoalities (bijvoorbeeld over gemeentefinanciën met B5/G40/VNG; over Artificial Intelligence (AI) met Brainport Eindhoven/de Nederlandse AI-coalitie; over verstedelijking in Brabant met Breda en beide regio's). Ook trekken we intensief op met de VNG om onze lobby te versterken. En we houden scherp in de gaten of we goed vertegenwoordigd zijn in netwerken en bestuurlijke tafels die voor ons relevant zijn.
5. De overgang van Biezenmortel naar Tilburg (herindeling gemeente Haaren) is een feit per 1-1-2021 en de invlechting is grotendeels afgerond. Nazorg in 2021 heeft onze aandacht, net als het goed opnemen van het dorp Biezenmortel in onze werkprocessen, beleid en uitvoering.

Verwerven externe steun

6. Naast de verdere professionalisering van onze lobby is het cofinancieringsfonds belangrijke hefboom om aanspraak te kunnen maken op middelen van Rijk, provincie en Europa.

Effectief en efficiënt uitvoeren diensten van andere overheden

7. We hebben de dienstverlening aan andere gemeenten gecontinueerd (bijvoorbeeld onze gastheerrol voor de jeugdzorg in regio Hart van Brabant).

WIJKGERICHT WERKEN

Wendbaarheid gemeentelijke organisatie

1. Onze veranderstrategie is vastgesteld, er zijn zes actielijnen voor wijkgericht werken bepaald en uitgewerkt in plannen van aanpak. Eén actielijn is inmiddels afgerond.
2. Voor de PACT-aanpak (People Acting in Community Together) zijn er een doorbraakteam en doorbraakinitiatieven in Tilburg-Noord (o.a. Food in Midden-Brabantpark, transformatie Kapelmeesterlaan), Tilburg-West (o.a. Community School Schiphollaan, aanpak winkelstrips) en Groenewoud (o.a. herstructurering Pater van den Elsenplein, Stappegoor en Elisabeth-TweeSteden, herinrichting onderwijs).
3. We zijn begonnen met de doorontwikkeling van het omgevingsmanagement. Samen leren met de organisatie is ingezet, i.s.m. het Leerhuis. Afdelingen en medewerkers richten zich steeds meer op het wijkniveau. Er wordt geëxperimenteerd met een wijkgerichte insteek van de stedelijke opgave. Naast themagerichte overlegtafels zijn we gestart met integrale overlegtafels op gebiedsniveau (WijkAfstemmingsTafels).
4. Wij hebben inzicht gekregen in budgetten die direct voor de wijken inzetbaar zijn en budgetten die na verloop van tijd ingezet kunnen worden (als 'oud' voor 'nieuw': oud beleid wordt vervangen door nieuw).

Versterkt partnerschap met de stad

5. Eind 2020 is conform de planning voor alle negentien wijken/dorpen een eerste versie van een wijk- of dorpsagenda opgesteld. Dit is gebeurd in samenwerking met inwoners en partners. Zij hebben kunnen aangeven wat ze belangrijk

vinden voor hun wijk/dorp. Daarnaast zijn data en input vanuit de gemeentelijke organisatie meegenomen in de wijk- en dorpsagenda's. Omgevingsmanagers hebben het proces gecoördineerd.

6. We continueren en versterken de PACT-aanpak. Doordat Tilburg Noord West een van de stedelijke vernieuwingsgebieden is binnen het interbestuurlijk programma Leefbaarheid en Veiligheid is ook het Rijk (financiële) partner in onze (PACT-)aanpak.
7. We zorgen voor samenhang tussen ons plan van aanpak inwonersparticipatie en wijkgericht werken, PACT-aanpak en 'Tilburgerschap'.

Herkenbaarheid gemeente in wijk/dorp

8. We blijven werken aan onze (zichtbare) verbinding met de wijk, helemaal tijdens de corona-crisis:
 - Er is geëxperimenteerd en gewerkt met nieuwe (digitale) vormen van inwonersparticipatie, waardoor andere inwoners bereikt worden.
 - In enkele wijken (Groenewoud, Korvel, West) delen we met wijkpartners kleine locaties, waar we werken en zichtbaar zijn voor bewoners.
 - In 2020 hebben we 30% meer complexe meldingen (4.053) afgehandeld dan in 2019 (3.000). Er kwamen vooral meer meldingen over jeugdoverlast en verkeersmeldingen.
 - Het afhandelingsproces van meldingen is efficiënter ingericht.
 - Voor sommige onderdelen zetten we steviger in op handhaving, o.a. voor het illegaal bijplaatsen van afval.

Wat kan beter

NETWERKSTAD

1. Het governancetraject Hart van Brabant (betere organisatie en aansturing samenwerking) is nog niet afgerond (dat volgt in 2021).
2. De samenwerking met Vlaanderen loopt, maar staat vanwege de beperkingen als gevolg van de corona-pandemie op onderdelen op een lager pitje.

WIJKGERICHT WERKEN

1. Door nieuwe vormen van participatie bereiken we ook andere bewoners dan de usual suspects, maar dit moeten we nog verder uitbreiden (meer van buiten naar binnen). Wij oriënteren ons op de benodigde ondersteuning van wijknetwerken. We geven bewoners meer invloed op beleid, maar dit was afgelopen jaar vaak ingewikkeld vanwege de corona-problemen.
2. Wijkagenda's doorvertalen naar financiële consequenties.
3. We kunnen nu nog niet meten welke bijdrage transparante wijkagenda's leveren aan een betere leefbaarheid. De wijkagenda's moeten beschouwd worden als een proces met de wijk, dat de komende jaren verder uitgewerkt wordt. Pas na verloop van tijd wordt duidelijk of dit instrument, als onderdeel van een bredere beweging, bijdraagt tot meer vertrouwen in de overheid.
4. Bij de ontwikkeling, uitvoering en vaststelling van stedelijk beleid moeten we meer oog hebben voor wat dat op wijk- en buurtniveau betekent (tactische vertaalslag).

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Tilburg is een succesvolle netwerkstad

- Efficiënt en effectief uitvoeren (wettelijke) taken hogere overheden
- Versterken strategische samenwerking op alle niveaus voor aanpakken bovenlokale opgaven
- Verwerven van externe steun
- Efficiënt en effectief uitvoeren dienstverlening voor andere overheden

Er zijn geen specifieke indicatoren gedefinieerd voor dit doel in de programmabegroting 2020 en 2021

Doel: Wijkgericht werken samen met de stad

- wendbare gemeentelijke organisatie, om beter mee te kunnen bewegen op de dynamiek van de stad, en om onze realisatiekracht te vergroten
- versterkt partnerschap met en in de stad
- een structurele en herkenbare representatie van de gemeente in de wijken

Er zijn geen specifieke indicatoren gedefinieerd voor dit doel in de programmabegroting 2020 en 2021

Wat heeft het gekost – financiën

Bestuur en samenwerking x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Vershil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	11.513	12.679	11.227	1.452 V
Baten	-254	-337	-89	248 N
Saldo van lasten en baten	11.259	12.343	11.138	1.205 V
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	-1.396	-214	1.182 N
Saldo reserves	0	-1.396	-214	1.182 N
Totaal	11.259	10.946	10.924	22 V

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein (TBSD): Bij de begroting 2019 is afgesproken om de resultaten (voor- en nadelig) op budgetten die onder de koepel Sociaal Domein vallen met elkaar te verrekenen via de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein. De meldingen die worden verrekend met de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein worden geduid met TBSD. Voor het veld Samen en Dichtbij betekent dit dat, rekening houdend met de effecten uit de september- en decembercirculaire 2020, er € 86.000,- minder wordt onttrokken aan de TBSD dan begroot.	86 N
Voorziening (voormalig) bestuur De gemeente Tilburg draagt zelf de verantwoordelijkheid voor de pensioenen en wachtgelden van (voormalig) bestuurders. Aan de hand van actuariële waardeberekeningen wordt jaarlijks de benodigde hoogte van de voorziening bepaald op basis van het verplicht te hanteren rentepercentage. Dit percentage daalde van 0,29% in 2019 naar 0,082% in 2020 waardoor een storting van € 703.000,- nodig was. In de begroting was uitgegaan van een storting van € 108.000,-. Derhalve een nadeel van € 595.000,- op het budget voor (voormalig) bestuur.	595 N
Overheveling frictiebudget Biezenmortel Per 1 januari 2021 is de kern Biezenmortel bij de gemeente Tilburg gekomen als gevolg van de opheffing van de gemeente Haaren. Voor de frictiekosten die hiermee gemoeid zijn, wordt voor een aantal jaren een herindelingsuitkering via het gemeentefonds beschikbaar gesteld. Voor het jaar 2020 is hiervoor in totaal € 335.467,- ontvangen en voor € 58.096,- aan frictiekosten gemaakt. De kosten lopen echter door in 2021. Eind 2021 zullen nagenoeg alle frictiekosten zijn afgewikkeld. Op basis van de begroting is de verwachting dat beide uitkeringen voor 2020 en 2021 nodig zijn om de frictiekosten op te kunnen vangen. Wij stellen de raad voor het restant ad € 277.371,- (incl. bijstelling t/m decembercirculaire) over te hevelen naar 2021 en te betrekken bij de resultaatbestemming van deze jaarrekening.	277 V
Cofinanciering project PACT-aanpak Tilburg Noord Eind 2019 hebben we een aanvraag ingediend in het kader van het Europese subsidieprogramma 'Urban Innovative Actions' (UIA) om de PACT-aanpak in Tilburg Noord te versnellen. Hiervoor heeft het college € 1 miljoen dekking uit de reserve cofinancieringsfonds beschikbaar gesteld die in het jaar 2020 is begroot. De subsidietoekenning heeft plaatsgevonden in 2020. Het project loopt van 1 juli 2020 tot 1 juli 2023. Er was in 2020 nog maar beperkte dekking nodig vanuit het cofinancieringsfonds. De niet bestede middelen van € 983.000,- blijven in het cofinancieringsfonds beschikbaar. Bij de tussenrapportage 2021 worden de lasten in de begroting over de projectjaren verdeeld.	983 V 983 N
Overige afwijkingen - Vrijval technische overhevelingen-TBSD (19 V) - Met name lagere salaris- en reiskosten, naast hogere vergader- en representatiekosten en een onderzoek naar de hefbomen leiden gesaldeerd tot een voordeel bij raad, griffie en rekenkamer (55 V) - Met name lagere salaris- en reiskosten, naast hogere vergaderkosten leiden tot een voordeel bij bestuursondersteuning (138 V)	426 V

- Er zijn op het gebied van public affairs in 2020 minder activiteiten geweest onder andere als gevolg van de corona-crisis en minder evenementen in de stad. De pilot voor het monitoren van mediaberichten (via een tool Clipit) is geëvalueerd en gestopt. We professionaliseren nu het gebruik van (nieuwe) tools (50 V).
- De toegerekende kosten aan het programmteam transformatie sociaal domein waren € 113.000,- lager dan begroot. De dekking uit de reserve investeringsfonds sociaal domein was daarmee ook lager (113 V/N).
- Het sociaal domein heeft bij aanvang van deze bestuursperiode een transformatiebudget van € 1,0 mln. beschikbaar gekregen voor investering en het organiseren van versterking in o.a. contractmanagement. Lagere formatiekosten hebben tot een voordeel op het budget geleid-TBSD (67 V)
- Lagere doorbelaste organisatiekosten (112 V)
- Diversen (15 N)

Totaal afwijkingen

22 V

Wat weten we nog meer

Risico's	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
22. Rekenrente pensioenrechten (voormalig) wethouders	Hoog	I	Onbekend	Gewijzigd

De tekstuele toelichting op de risico's is opgenomen in paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Publieke dienstverlening

Wat hebben we bereikt

Binnen het uitvoeringsprogramma Gemeentebrede Dienstverlening brengen we, om een betere dienstverlening te realiseren, focus aan op de volgende drie sporen: efficiëntie, excellentie en innovatie. De inzet raakt vaak meerdere sporen (bijvoorbeeld bij klantreizen en omnichannel dienstverlening) en is daarom hieronder niet aan de 3 sporen gekoppeld.

Wat is goed gegaan

1. Voor het meten van klanttevredenheid passen we de gemeentebrede Klant Contact Monitor (KCM) toe bij nog meer processen. De klanttevredenheid van de dienstverlening wordt goed gewaardeerd.
2. We hebben diverse klantreizen afgerond in 2020, o.a. Ik maak bezwaar op mijn WOZ. (Een klantreis is het pad dat iemand aflegt om een bepaalde dienst af te nemen.)
3. De proeftuin omnichannel dienstverlening is succesvol uitgevoerd: we hebben geëxperimenteerd met een systeem voor dienstverlening via meerdere kanalen. Gestart met implementatie gemeentebreed CRM-systeem (klantinteractiesysteem).
4. Samen met de VNG zijn bouwstenen en een referentiearchitectuur ontwikkeld voor overheidsbrede omnichannel dienstverlening. (Een referentiearchitectuur beschrijft de uitgangspunten voor de inrichting van informatiesystemen.)
5. Nieuw systeem voor meldingen door inwoners (Fixi) is geïmplementeerd.
6. Virtuele assistent (chatbot) ontwikkeld samen met Utrecht en Drechtsteden. Er loopt een pilot: via de gemeentelijke website kunnen vragen worden gesteld aan de digitale hulp Gem, die geprogrammeerd is om antwoorden te geven.
7. Toepassing van RPA (Robotic Proces Automation, robotisering) ontwikkeld en geïmplementeerd voor meerdere processen.
8. Uitlegvideo's ontwikkeld en op de website geplaatst over de onderwerpen paspoort, afval, Nederlandse identiteitskaart, belastingen en verhuizen. De video's zijn deelbaar via alle kanalen en zorgen dat inwoners, inclusief mensen met een beperking, de juiste informatie over deze onderwerpen krijgen.

Wat kan beter

1. Bewustwording van klantgedreven werken en (door)ontwikkeling van bijbehorende competenties binnen de organisatie.
2. Inwoners nog meer betrekken bij de inrichting van onze dienstverlening.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Klanttevredenheid van de gemeentelijke dienstverlening

- We verbeteren de klanttevredenheid van de gemeentelijke dienstverlening

	Streefwaarde	2017	2018	2019	2020
Waarderingscijfer dienstverlening stadswinkels	8,0 (in 2020)	8,2	8,4	8,5	8,5
Klanttevredenheid:					
* Telefonische dienstverlening (14013)	8,0	7,6	8,0	geen meting	7,9
* Digitale dienstverlening	8,0	7,9	7,8	7,9	7,7
* Centraal meldpunt *)	8,0	-	-	-	6,3
* Social media	8,0	7,5	7,6	7,4	7,8
Telefonische bereikbaarheid gemeente Tilburg algemeen	6,0	3,9	4,2	geen meting**)	geen meting**)

*) Het project vervangen CMP door Fixi en het project doorontwikkeling meldingen (uitgevoerd in 2020) hebben er samen voor gezorgd dat de bewustwording omtrent meldingen is vergroot. Om de kwaliteit van het meldingenproces ten behoeve van de klant nog verder te verbeteren start een vervolproject project 'Doorontwikkeling meldingen fase 2'. (nb: door implementatie van de nieuwe module (KCM) zijn geen metingen over voorgaande jaren beschikbaar.)

**) Een meting vindt plaats na implementatie van de nieuwe telefooncentrale; eerste meting vindt plaats in eerste kwartaal 2021.

Wat heeft het gekost – financiën

Publieke dienstverlening x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Verschil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	15.137	17.026	16.542	484 V
Baten	-8.140	-9.342	-10.024	682 V
Saldo van lasten en baten	6.997	7.683	6.517	1.166 V
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	-184	0	184 N
Saldo reserves	0	-184	0	184 N
Totaal	6.997	7.499	6.517	982 V

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Bouwleges Vanwege met name een hoger aantal aanvragen in de hoogste categorie van de bouwleges is in de najaarsbijstelling een voordeel van € 825.000,- gemeld. Het aantal Wabo-vergunningsaanvragen laat ook in andere categorieën een stijging zien en komt over het hele jaar uit op circa +20%. Naast corona zal een deel van deze stijging ook te verklaren zijn door de hogere BENG-eisen (Bijna Energie Neutrale Gebouwen) per 1-1-2021. Het was namelijk lucratief om aanvragen vóór ingangsdatum van deze strengere eisen in te dienen.	436 V
Overige afwijkingen - Vrijval technische overhevelingen (55 V) - De afdeling dienstverlening kende lagere organisatiekosten met name omdat de formatie niet volledig was bezet en door lagere overheadkosten (303 V). - De proeftuin omnichannel is succesvol afgerond. We hebben vastgesteld dat een CRM-platform (klantinteractieplatform) een randvoorwaarde is voor het realiseren van excellente omnichannel dienstverlening. We zijn gestart met de voorbereiding van inkoop en implementatie van een CRM-platform. De kosten hiervan zullen met name in 2021 worden gemaakt. De dekking blijft in de Reserve Incidentele Opgaven beschikbaar voor 2021 (184 V/N). - In 2020 zijn 25% meer reisdocumenten verstrekt dan begroot (73 V) - Overige (21 V)	452 V
Coronagerelateerde meldingen	
Onderstaande meldingen betreffen meldingen die het gevolg zijn van de corona-pandemie. Ook bij de tussentijdse rapportages hebben al meldingen plaatsgevonden. Deze zijn toen echter per veld neutraal gehouden, zodat de melding bij de jaarrekening het totale jaareffect betreft. Tenzij anders is aangegeven worden al deze meldingen centraal bij het programma Samen en dichtbij via de reserve corona verevend.	
Afwijkingen - In de najaarsbijstelling gingen we uit van een verminderde opbrengst voor rijbewijsleges van 20%. De werkelijke daling bedraagt 5%. Dit leidt tot een voordeel van € 147.000,- op de opbrengst, echter een nadeel van € 56.000,- op de uitvoeringskosten (91 V) - Overige (3 V)	94 V
Totaal afwijkingen	982 V

Wat weten we nog meer

Kengetallen:	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020
Aantal reisdocumenten	40.712	19.444	10.129	12.729
Aantal rijbewijzen	23.312	22.343	21.085	20.028
Aantal uittreksels	12.793	16.605	13.481	12.568
Aantal bezoekers stadswinkel	160.542	120.803	95.540	81.061

Aantal vooradviezen Wabo	669	770	605	684
Aantal aanvragen Wabo	1.529	1.042	1.474	1.757
Aantal Bibob-toetsen	94	103	-	89
Aantal aanvragen Huisvestingsverordening	121	110	131	94
Aantal aanvragen APV	274	-	-	-
Aantal aanvragen evenementenvergunningen (APV)	-	289	280	84
Aantal aanvragen exploitatievergunning (APV)	-	73	125	17
Aantal aanvragen Drank- en horecawet	170	111	130	130
Aantal aanvragen staanplaatsvergunning	30	40	41	40
Aantal aanvragen aanwezigheidsvergunning (Wet op de kansspelen)	30	40	30	26
Aantal meldingen Woningwet	919	801	790	816
Aantal meldingen Wet milieubeheer	154	167	250	121
Aantal aanvragen ontheffing sluitingstijd	52	43	46	17
Aantal bezwaarschriften WOZ	1.336	1.906	n.b.	1.449
Aantal sociale bezwaarschriften	1.034	1.077	1.200	1.015
Aantal algemene bezwaarschriften	722	777	600	674
Aantal meldingen aansprakelijkheid	466	503	500	573

Risico's	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
23. Leges n.a.v. diverse juridische procedures	Laag	I	773	gewijzigd

Diensten aan andere overheden

Wat heeft het gekost – financiën

Diensten aan andere overheden x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Verskil t.o.v. gewijzigde begroting	
Lasten	22.933	28.864	30.298	1.434	N
Baten	-22.947	-28.930	-30.745	1.816	V
Saldo van lasten en baten	-15	-66	-448	382	V
Toevoeging reserves	0	0	0	0	
Onttrekking reserves	0	61	61	0	N
Saldo reserves	0	61	61	0	N
Totaal	-15	-5	-387	382	V

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Deel subsidie 2020 Veilig Thuis voor kosten van de Regio HvB Het regionale deel van de subsidie aan Veilig Thuis is via de gemeente Tilburg bevoorschot in plaats van via de gemeenschappelijke regeling Hart van Brabant. Deze kosten hebben we doorbelast aan Hart van Brabant.	2.492 N 2.492 V
Personele inzet voor de Regio Hart van Brabant De gemeente Tilburg heeft voor € 622.600,- personele inzet verzorgd voor de gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant. Het gaat om inzet voor het innovatienetwerk en activiteiten vanuit diverse hefboomplannen, die ten laste komen van de deelbegroting jeugd bij Hart van Brabant. Deze door Tilburg gemaakte kosten waren niet begroot maar worden doorbelast naar Hart van Brabant.	622 N 622 V
Overige afwijkingen - Vrijval technische overhevelingen (49 V) - In 2020 was het tarief voor bedrijfsafval lager dan op basis van de ontwikkeling van de afvalmarkt in 2019 werd verwacht. Er is ook minder bedrijfsafval ingezameld, door thuiswerken en de lockdown als gevolg van corona. De kosten van verwerking van bedrijfsafval zijn lager en daarmee ook de doorberekening ervan naar de N.V. BAT Bedrijven (371 V/N) - Verminderde inzet van Wmo- en leerlingenvervoer leidt tot een daling van de kosten met € 667.000,- en daarmee ook een daling van de doorbelasting naar regiogemeenten met € 626.000,- (41 V) - Als gevolg van afwijkingen in gemaakte kosten en doorbelastingen op overige activiteiten voor diensten aan derde partijen, is een per saldo voordeel van € 291.000 ontstaan. Hierin zit een voordeel van € 98.000 omdat Veilig Thuis een groter aandeel in huisvesting en ICT-dienstverlening afneemt binnen de samenwerking in het Zorg- en Veiligheidshuis. Dit voordeel loopt door t/m 2024 (einde huurperiode). (352 V / 60 N)	382 V
Totaal afwijkingen	382 V

Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Handhaven positie als grote gemeente met lage woonlasten

Indicatoren	Bron	Streefwaarde	2017	2018	2019	2020	2021
Positie ranglijst van woonlasten (meerpersoonshuishoudens) grote gemeenten	COELO *)	Behoud lage positie	2	2	4	2	1

*) rapport kerngegevens belasting grote gemeenten van het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden). Betreft ranglijst van woonlasten van een meerpersoonshuishouden met een eigen woning, 1 = laagste woonlasten.

Wat heeft het gekost – financiën

Financiering en algemene dekkingsmiddelen x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Vershil t.o.v. gewijzigde begroting
Lasten	3.531	3.551	3.395	157 V
Baten	-562.993	-572.299	-598.596	26.297 V
Saldo van lasten en baten	-559.462	-568.748	-595.201	26.454 V
Toevoeging reserves	5.597	6.047	6.156	109 N
Onttrekking reserves	-8.879	-8.879	-8.885	5 V
Saldo reserves	-3.282	-2.832	-2.728	104 N
Totaal	-562.744	-571.580	-597.930	26.350 V

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Uitkering gemeentefonds De financiële consequenties van de september- en decembercirculaire leiden voor uitkeringsjaar 2020 tot een voordeel van € 11,6 miljoen. Dit bestaat uit een voordeel op de algemene uitkering van € 5,0 miljoen en een voordeel op de integratie- en decentralisatie-uitkeringen (IU en DU) van € 6,6 miljoen. De uitkeringsjaren 2018 en 2019 leiden tot een voordeel van € 0,6 miljoen. Van de ontvangen integratie- en decentralisatie-uitkeringen is in 2021 nog een bedrag van € 2,1 miljoen nodig. Dit betreft: <ul style="list-style-type: none"> - Handhaving energielabel C kantoren 5.281 - IU Participatie; Bonus beschut werk 349.505 - DU Pilots Veranderopgave Inburgering 28.000 - DU Vrouwenopvang: versterking Veilig Thuis 542.133 - DU Brede aanpak dak- en thuisloosheid 673.125 - DU Impactanalyse Leefbaarheid en veiligheid 12.397 - DU Aanpak discriminatie <u>25.000</u> Totaal 1.635.441	12.196 V
Wij stellen de raad voor om deze middelen over te hevelen en dit te betrekken bij de resultaatbestemming van deze jaarrekening.	
Onroerende zaakbelasting (OZB) De opbrengst OZB is € 690.000,- hoger dan begroot. Voor het jaar 2020 was de opbrengst € 275.000,- hoger. Dit is het gevolg van een gemiddeld hogere OZB-waarde per object voor niet-woningen. De afwikkeling van OZB en bezwaren uit voorgaande jaren leidt tot € 403.000,- voordeel. Verder is er een voordeel van € 12.000,- door vrijval uit de voorziening dubieuze debiteuren.	690 V

<p>Overige afwijkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - De rentelasten waren lager vanwege minder aangetrokken financiering tegen een lagere marktrente (92 V) - De gemeente heeft een Overeenkomst omzetting erfpacht in vol eigendom met de woningcorporaties. Volgens deze overeenkomst zijn de woningcorporaties verplicht bij de verkoop van een woning (na de omzetting in vol eigendom) het verschil in grondprijs bij te betalen tussen de door de gemeenteraad vastgestelde actuele grondprijs van de desbetreffende woning en de actuele grondprijs van een goedkope huurwoning. Deze ontvangen bedragen storten we in de reserve Beleggingsfonds 2000. Jaarlijks is hiervoor € 1,5 miljoen begroot. In 2020 is er € 1,294 miljoen ontvangen en vervolgens gestort in de reserve Beleggingsfonds 2000 (206 V/N) - Over 2020 is € 131.000,- meer afvalstoffenheffing ontvangen als gevolg van een hoger aantal woningen dan begroot. De storting in de voorziening dubieuze debiteuren was € 7.000,- lager dan geraamd. Conform geldende systematiek wordt het resultaat op de afvalstoffenheffing verrekend met de egalisatiereserve (138 N/V) - De opbrengst rioolheffing 2020 bedraagt € 11,2 miljoen en is daarmee € 176.000,- hoger dan begroot. Dit komt met name door een hoger waterverbruik door bedrijven. Conform geldende systematiek wordt het resultaat op de rioolheffing verrekend met de egalisatiereserve (176 N/V) - Diversen (101 V) 	193 V																								
<p>Coronagerelateerde meldingen</p> <p>Onderstaande meldingen betreffen meldingen die het gevolg zijn van de corona-pandemie. Ook bij de tussentijdse rapportages hebben al meldingen plaatsgevonden. Deze zijn toen echter per veld neutraal gehouden, zodat de melding bij de jaarrekening het totale jaareffect betreft. Tenzij anders is aangegeven worden al deze meldingen centraal bij het programma Samen en dichtbij via de reserve corona verevend.</p>																									
<p>Compensatie corona via uitkering gemeentefonds</p> <p>Om medeoverheden tegemoet te komen in de financiële gevolgen van de corona-crisis zijn afspraken gemaakt over reële compensatie van gedeelde inkomsten en extra uitgaven. In totaliteit is tot en met de decembercirculaire 2020 voor het jaar 2020 een bedrag van € 13,4 miljoen toegekend. De compensatie heeft betrekking op de volgende onderdelen:</p> <table data-bbox="129 1003 1353 1391"> <thead> <tr> <th></th><th>x € 1 miljoen</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- Compensatie noodopvang kinderen & wegvallen eigen bijdragen ouders</td><td>0,34</td></tr> <tr> <td>- Voorschot inkomstenderving gemeenten</td><td>1,96</td></tr> <tr> <td>- Financiering Sociaal Domein</td><td>3,48</td></tr> <tr> <td>- Lokale culturele voorzieningen/buurt en dorpshuizen</td><td>2,03</td></tr> <tr> <td>- Vrijwilligersorganisaties jeugd</td><td>0,09</td></tr> <tr> <td>- Organisatie verkiezingen (coronaproof)</td><td>0,22</td></tr> <tr> <td>- Compensatie sociale werkbedrijven</td><td>2,24</td></tr> <tr> <td>- Toezicht, handhaving en verkeersmaatregelen</td><td>0,63</td></tr> <tr> <td>- Flankerend beleid</td><td>1,50</td></tr> <tr> <td>- Opschorten verhoging opschalingskorting</td><td><u>0,94</u></td></tr> <tr> <td></td><td>13,43</td></tr> </tbody> </table> <p>Daarnaast zijn er in het aanvullend pakket compensatie medeoverheden december 2020 een aantal afspraken over 2020, 2021 en 2022 opgenomen, die nog niet verwerkt konden worden in de decembercirculaire gemeentefonds 2020. Het gaat dan om de volgende onderwerpen: inkomstenderving, afvalinzameling en perspectief jeugd en jongeren. Hetzelfde geldt voor specifieke uitkeringen voor zwembaden en ijsbanen, verlenging steun aan sportverenigingen en Toezicht en Handhaving. Omdat de verdeling van deze maatregelen over de gemeenten nog niet bekend is en een voldoende nauwkeurige en betrouwbare schatting op dit moment niet mogelijk is, zal verantwoording van deze compensatie aan de gemeente plaatsvinden in de jaarrekening 2021. Dit is overeenkomstig de uitspraak zoals de commissie BBV deze eind januari hierover heeft gedaan. (BBV: Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten)</p>		x € 1 miljoen	- Compensatie noodopvang kinderen & wegvallen eigen bijdragen ouders	0,34	- Voorschot inkomstenderving gemeenten	1,96	- Financiering Sociaal Domein	3,48	- Lokale culturele voorzieningen/buurt en dorpshuizen	2,03	- Vrijwilligersorganisaties jeugd	0,09	- Organisatie verkiezingen (coronaproof)	0,22	- Compensatie sociale werkbedrijven	2,24	- Toezicht, handhaving en verkeersmaatregelen	0,63	- Flankerend beleid	1,50	- Opschorten verhoging opschalingskorting	<u>0,94</u>		13,43	13.431 V
	x € 1 miljoen																								
- Compensatie noodopvang kinderen & wegvallen eigen bijdragen ouders	0,34																								
- Voorschot inkomstenderving gemeenten	1,96																								
- Financiering Sociaal Domein	3,48																								
- Lokale culturele voorzieningen/buurt en dorpshuizen	2,03																								
- Vrijwilligersorganisaties jeugd	0,09																								
- Organisatie verkiezingen (coronaproof)	0,22																								
- Compensatie sociale werkbedrijven	2,24																								
- Toezicht, handhaving en verkeersmaatregelen	0,63																								
- Flankerend beleid	1,50																								
- Opschorten verhoging opschalingskorting	<u>0,94</u>																								
	13,43																								
<p>Overige afwijkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - In verband met corona is de verwachte realisatie van de toeristenbelasting voor 2020 verder afgenomen. In de tussenrapportage is reeds melding gemaakt van een lagere verwachte opbrengst van € 100.000,- zijnde 75% van de geraamde opbrengst. Door de tweede lockdownperiode is de verwachting verder afgenomen tot 60% van de geraamde opbrengst. Dit leidt tot een aanvullende minderopbrengst van € 60.000,-. 	160 N																								
<p>Totaal afwijkingen</p>	26.350 V																								

Wat weten we nog meer

Waarstaatjegemeente.nl Indicatoren	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Gemeentelijke woonlasten:				
* Eenpersoonshuishouden	€ 564	€ 532	€ 572	€ 573
* Meerpersoonshuishouden	€ 565	€ 556	€ 599	€ 603

Risico's	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
24. Beleggingen				vervallen
25. Rente aan te trekken leningen	Midden	S	Onbekend	ongewijzigd

De tekstuele toelichting op de risico's is opgenomen in paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Algemene baten en lasten

Wat heeft het gekost – financiën

Algemene baten en lasten x € 1.000	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Verschil t.o.v. gewijzigde begroting	
Lasten	15.650	-28.063	1.499	29.563	N
Baten	-156	31.087	-4.159	35.246	V
Saldo van lasten en baten	15.493	3.023	-2.660	5.683	V
Toevoeging reserves	9.872	40.629	40.387	242	V
Onttrekking reserves	-19.141	-46.560	-43.474	3.086	N
Saldo reserves	-9.269	-5.931	-3.088	2.843	N
Totaal	6.224	-2.908	-5.747	2.840	V

Toelichting op de belangrijkste financiële afwijkingen	Bedrag
Niet coronagerelateerde meldingen	
Btw-suppletie op re-integratie 2016-2019 De Hoge Raad heeft op 10 juli 2020 (ECLI:NL:HR:2020:1273) een uitspraak gedaan die gevolgen heeft voor de compensatie van btw bij het Btw-compensatiefonds ten aanzien van re-integratietrajecten die de gemeente aan cliënten aanbiedt op grond van de Participatiewet. Uit voornoemd arrest kan worden afgeleid dat het aanbieden van re-integratietrajecten geen zogenaamde individuele voorziening is; enerzijds omdat een cliënt verplicht is gebruik te maken van het door de gemeente aangeboden re-integratietraject, anderzijds omdat de gemeente een sanctie kan opleggen door de bijstand te verlagen als een cliënt geen gebruik van het traject maakt. Dit leidt ertoe dat meer btw op re-integratiekosten kan worden gecompenseerd bij het Btw-compensatiefonds. Op grond van bovenstaande zal de gemeente suppleties indienen bij het Btw-compensatiefonds over de periode 2016-2019 voor een bedrag van € 1.977.092,-. Hiervan heeft € 284.015,- betrekking op het jaar 2019. Dit wordt verrekend met de reserve Transformatie Buffer Sociaal Domein. Een bedrag van € 1.693.077,- over de periode 2016 – 2018, komt ten gunste van het jaarrekeningresultaat 2020.	1.693 V
Nabetaling Spuk 2019 Vanaf 1 januari 2019 is de btw-vrijstelling op sport verruimd. Dat wil zeggen dat de btw op alle uitgaven inzake gelegenheid geven tot sport niet meer in aftrek kan worden genomen. Dit leidt bij gemeenten tot een nadeel op deze uitgaven. Om deze nadelen te compenseren kunnen gemeenten een subsidie aanvragen op grond van de Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK). Op basis van de SiSa-verantwoording 2019 is de landelijk afrekening 2019 opgesteld. Voor de gemeente Tilburg resulteerde dit in een nabetaling van € 515.015,-. Hiervan heeft € 223.660,- betrekking op de exploitatie en wordt derhalve toegevoegd aan het resultaat van de jaarrekening 2020. Het overige deel heeft betrekking op investeringen en wordt geactiveerd.	224 V
Mutaties reserves via exploitatie Het BBV (Besluit Begroting Verantwoording provincies en gemeenten) schrijft voor dat de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves via de exploitatie moeten lopen. Via een administratieve correctie worden de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet via de exploitatie lopen gecorrigeerd. In het kader van de IV3-aanlevering (Informatievoorziening aan derden) aan het CBS is het verzoek gekomen deze correctie anders te verwerken, zodat we aansluiten bij de IV3-regels. Dit hebben we bij het opstellen van de jaarrekening conform gedaan. In cijfers van de gewijzigde begroting is deze aanpassing echter niet gedaan omdat dit formeel een besluit van de raad vraagt. Hierdoor ontstaan nu afwijkingen tussen de jaarrekening- en begrotingscijfers. Het betreft een administratieve afwijking die per saldo budgetneutraal is. (Lasten en baten: 34 mln. N / 34 mln. V; reserves 14 mln. N / 14 mln. V).	20.237 N 20.237 V
Doorbelasting organisatiekosten Op de kostenplaatsen voor de organisatiekosten kan in de rekening een saldo ontstaan door een afwijking in de kosten in relatie tot de dekking uit tijdschrijven (prijs- en hoeveelheidsverschillen). Het BBV schrijft voor dat dit saldo niet mag blijven hangen op de kostenplaatsen, maar dat dit ten laste of ten gunste moet worden gebracht van de exploitatie. Overigens is dit saldo geen extra winst of verlies. Het betreft een saldo van lasten en/of baten dat niet direct kan worden toegerekend aan een van de velden, maar dus wel onderdeel uitmaakt	2.074 V

van de totale exploitatie. Tegenover dit voordeel op het veld Algemene baten en lasten staan dus nadelen op de andere velden. Op het totaal van doorbelaste kosten van ruim € 200 miljoen is een afwijking van € 2 miljoen (1%) ontstaan.	
overige afwijkingen - vrijval technische overhevelingen (434 V) - Gekoppeld aan 'Tilburgerschap' is in de begroting 2020 een oplopende baat geraamd voor het beboeten van hufferig gedrag in onze publieke ruimte. Deze nieuwe baat moet nog worden vertaald naar de verschillende beleidsterreinen. Dit is nog niet gebeurd in 2020 en zal in 2021 plaatsvinden (150 N). - De uitvoeringskosten voor de Regeling tegemoetkoming chroom-6 waren in 2020 € 229.000,- lager dan begroot. De uitvoering van het project loopt nog door in 2021 (229 V). - De Belastingdienst heeft aangegeven dat de gescheiden inzameling van huishoudelijk afval en de registratie daarvan door gemeenten, een dienst tegen vergoeding is waarover omzetbelasting verschuldigd is. Dit geldt ook voor het verleden. We hebben daarom suppleties over 2016-2019 ingediend. De te betalen btw krijgen we vergoed via Nedvang uit het Afvalfonds Verpakkingen. De belastingrente daarover moeten we zelf betalen (107 N). - Als gevolg van vertragingen in de tijd in diverse IT-projecten waren de kosten lager dan begroot. Daardoor is er ook minder dekking onttrokken uit de Reserve Ontwikkeling Informatisering (ROI). De realisatie van de vertraagde projecten schuift door naar 2021 (345 V/N). - Kosten die gemaakt worden in het kader van het programma Gemeentelijke Huisvesting/Werken in Verbinding en die worden gedekt uit de reserve Gemeentelijke Huisvesting, worden via de exploitatie verantwoord. Aangezien er dit jaar minder kosten zijn gemaakt dan begroot is ook de onttrekking uit de reserve lager. Het restant schuift daarmee door naar 2021 (453 V/N) - Bij de najaarsbijstelling gingen we uit van een voordeel van € 300.000,- op het budget voor inzet van projectleiders. In de laatste maanden van het jaar is er toch meer inzet geweest waardoor het gemelde voordeel voor een bedrag van € 207.000,- niet is gerealiseerd (207 N). - Diversen (254 N)	55 N
Coronagerelateerde meldingen Onderstaande meldingen betreffen meldingen die het gevolg zijn van de corona pandemie. Ook bij de tussentijdse rapportages hebben al meldingen plaatsgevonden. Deze zijn toen echter per veld neutraal gehouden, zodat de melding bij de jaarrekening het totale jaareffect betreft. Tenzij anders is aangegeven worden al deze meldingen centraal bij het programma Samen en dichtbij via de reserve corona verevend.	
Afwijkingen Niet voorziene extra kosten (€ 9.000,-) vanwege corona, zoals mondkapjes en advisering.	9 N
Verrekening corona-kosten 2020 met compensatie vanuit Rijk In deze jaarstukken is bij elk veld in beeld gebracht wat de totale corona-kosten over 2020 zijn geweest. Het kan dan gaan om extra gemaakte kosten of minder gerealiseerde opbrengsten. Maar op sommige velden zijn ook voordelen gerealiseerd omdat wegens corona minder activiteiten zijn uitgevoerd en daardoor minder kosten zijn gemaakt. Totaal gaat het om per saldo € 12,344 miljoen aan nadelen. Het merendeel van de compensatie die wij via het Rijk hebben ontvangen voor corona is via het gemeentefonds toegekend. Op het veld Financiering en algemene dekkingsmiddelen is dit in beeld gebracht. Tot en met de decembercirculaire gaat het om een compensatiebedrag van € 13,431 miljoen. Beide bedragen zijn volgens de afspraken in het raadsbesluit van de Tussenbalans op 9 juni 2021 verrekend met de reserve corona die door uw raad is ingesteld bij de Programmabegroting 2021. Dit leidt per saldo tot een storting van € 1,087 miljoen in de reserve corona. Naast compensatie via het gemeentefonds in 2020 is via het Rijk de Tozo-regeling in het leven geroepen. Vanuit deze specifieke uitkering hebben wij per Tozo-aanvraag een vergoeding gekregen voor de uitvoeringskosten (zie ook het veld Werk en Inkomen). Omdat de uitvoering van deze regeling ook nog na 2020 kosten voor onze gemeente met zich meebrengt, hebben we het deel ter dekking van de kosten in de komende jaren ad € 2,4 miljoen in de reserve gestort. Het totale saldo van de reserve bedraagt per ultimo 2020 € 3,5 miljoen waarvan dus € 2,4 miljoen is geoormerkt voor dekking van uitvoeringskosten Tozo in de komende jaren.	12.344 V 13.431 N
Totaal afwijkingen	2.840 V

Wat weten we nog meer

Risico's		Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
26.	tROM chroom-6	Hoog	I	Onbekend	gewijzigd
27.	Btw straatparkeren	Midden	S	900	vervallen
28.	Gemeentelijke huisvesting	Hoog	I	0 - 3.000	gewijzigd

De tekstuele toelichting op de risico's is opgenomen in paragraaf 4.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

3. Bedrijfsvoering

Wat hebben we bereikt

Wat is goed gegaan

Inclusieve organisatie

1. We hebben erop gestuurd om de verhouding tussen eigen personeel en inhuur terug te brengen naar een verhouding van 85 % eigen personeel en maximaal 15 % inhuur. We hebben daarmee een inhuurpercentage gerealiseerd van 14,1% (inhuur t.o.v. de formatie).
2. Onder de aandacht brengen en borgen van arbo binnen onze organisatie: arbogereleerde onderwerpen worden periodiek binnen alle afdelingen, met de ondernemingsraad en met de directeur Bedrijfsvoering besproken. Daarnaast zijn er preventiemedewerkers aangesteld, die de werkgever ondersteunen bij de zorg voor de dagelijkse veiligheid en gezondheid.

Werken in verbinding, digitalisering en privacy

3. Snelle opschaling van het aantal thuiswerklicenties en implementatie van Microsoft Teams als gevolg van de coronamaatregelen. Tevens hebben we extra middelen (meubilair en ICT) uitgegeven om thuiswerken mogelijk te maken. De functionaliteiten van de digitale werkplek zijn in de loop van 2020 uitgebreid, zodat iedereen plaatsonafhankelijk kan werken.
4. Vanwege de verhuizing van SK2 naar SK6 is de ICT-serverruimte, zonder verstoringen van de gemeentelijke dienstverlening, verplaatst naar SK6.
5. Standaardtraining i-bewustwording voor medewerkers van gemeente Tilburg is opgezet en uitgevoerd. Deze gaat over informatieveiligheid, privacy, gegevensmanagement en informatiebeheer. De i-bewustwording van informatieveiligheid en privacy is door het veelvuldig thuiswerken vergroot.
6. Het programma Datagedreven werken loopt volgens plan. We hebben flinke stappen gezet als het gaat om concretisering van zowel de casussen, de generieke voorzieningen als het onderdeel 'weten, willen en kunnen'. Het onderdeel van het dataplatform dat we in 2020 zouden realiseren is afgerond.
7. De voor gemeenten verplichte verantwoording over informatieveiligheid over het jaar 2020 is afgerond, met een aantal vervolgacties. Betrokkenen, gemeenteraad en toezichthouders zijn geïnformeerd over de individuele resultaten van deze verantwoording.

Communicatie met de stad

8. In gesprek gaan met inwoners, ondernemers, partners en collega's vergt onder andere 'met aandacht' luisteren. We gaven hier in 2020 vorm aan met onder andere opleidingstrajecten voor medewerkers als 'Luisteren met aandacht'. De helft (20) van de communicatieprofessionals heeft in 2020 deze training gevolgd.
9. De strategen en bestuurswoordvoerders zijn getraind in analyse-instrumenten die passen bij complexe opgaven (volgens wetenschappelijke aanpak de 4e generatiemethode). Dit om telkens aan te sluiten bij de actuele behoefte uit de stad en organisatie.
10. De ontwikkelde Handreiking contentstrategie helpt om gericht en duurzaam te communiceren. Op twee manieren: wij zorgen voor goede en tijdige informatie aan inwoners én het geeft houvast om aan te sluiten bij de leefwereld van onze inwoners. In gesprek en door met aandacht te luisteren, komen wij als organisatie tot de beste oplossingen. Wij doen dat datagedreven, via goede contentcreatie op onze socialmediakanalen en door taal, beeld en inhoud te gebruiken die aansluit bij onze inwoners.

Geschillenbeslechting

11. Rechtsbescherming en aansprakelijkstellingen: de servicenormen zijn behaald. De algemene bezwaren en die in het sociaal domein zijn (voor tenminste 80%) binnen de wettelijke termijn afgehandeld.
12. Interne juridische advisering is verder ontwikkeld. Dat was enerzijds nodig omdat we vroegtijdiger (m.n. in coronadossiers) worden bevraagd, anderzijds omdat we aanpassingen hebben gemaakt in onze werkprocessen. Daarnaast heb we sinds dit jaar enkele advocaten in dienst.

Inkoop

13. De implementatie van de professionalisering van de inkoop is weer een stap verder gekomen. In het najaar is de categorie Inclusieve stad van start gegaan. Processen zijn ingeregeld en mensen zijn aangesteld. Daarnaast is de contractmodule voorbereid, die snel na de jaarwisseling online is gekomen.

Wat kan beter

Inclusieve organisatie

1. In 2020 is een actieplan Diversiteit en Inclusie opgesteld. Na vaststelling van dit actieplan (begin 2021) gaan we in 2021 aan de slag. We willen zichtbaar maken hoe de gemeente Tilburg omgaat met deze thema's (zowel intern als extern) en waarom we deze thema's belangrijk vinden. Dit is een blijvend punt van aandacht.

Werken in verbinding, digitalisering en privacy

2. De inrichting van het stadhuis heeft als gevolg van de aangescherpte corona-maatregelen vertraging opgelopen. Ondanks deze vertraging kan het stadhuis in het eerste kwartaal van 2021 in gebruik genomen worden. Dit komt doordat plannen in elkaar geschoven zijn, aangezien een groot deel van de medewerkers op dit moment op afstand werkt.
3. De risicogerichte aanpak volgens de landelijke Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is nog niet geïmplementeerd. Op basis van risico-inventarisaties moeten we bepalen wat dreigingen en onderliggende risico's zijn en welke organisatorische en technische maatregelen hierbij passen.

Geschillenbeslechting

4. Via het traject heldere taal willen we ons nog verder bekwamen in een goede communicatie met onze inwoners en het toepassen van de menselijke maat in bijvoorbeeld bezwaren die we behandelen.
5. Hoorzittingen kunnen vanwege de corona-crisis veelal niet doorgaan. Om hoorzittingen snel online te kunnen houden, wordt het faciliteren hiervan en het trainen van medewerkers hiervoor verder opgepakt. Door capaciteitsgebrek is 'bellen geen bezwaar' niet altijd toepasbaar. Geprobeerd wordt dit weer meer op te pakken t.b.v. alternatieve geschillenbeslechting en dienstverlening.

Inkoop

6. Begin 2021 willen we z.s.m. de inkoop voor Duurzame en Vitale stad implementeren. De juridische kennis van de nieuwe functionarissen van team Inkoop is nog beperkt en contractmanagement is nog niet goed geregeld, met als gevolg dat dit extra capaciteit vergt van de juridisch adviseurs. Doel is de functionarissen van team inkoop meer juridische context mee te geven zodat ze autonomer worden.

Wat wilden we bereiken: doelen en indicatoren

Doel: Wij zijn bereikbaar, toegankelijk, herkenbaar, benaderbaar en begrijpelijk

Indicatoren:	bron	Streef waarde 2020	2017	2018	2019	2020
Opstelling gemeente en samenwerking met inwoners						
De gemeente:	Inwoners-onderzoek	0-meting najaar 2020	-	-	-	28,7%
- werkt samen met inwoners						35,0%
- betreft inwoners bij plannen, activiteiten en voorzieningen	% respondenten dat het (helemaal)					25,5%
- luistert naar inwoners	eens is met de stelling					25,4%
- stelt zich flexibel op						22,9%
- ziet toe op naleving van regels						22,2%
- doet wat ze zegt						30,0%
- biedt ruimte voor initiatieven						
Opstelling gemeente en samenwerking met ondernemers						
De gemeente:	Ondernemers-peiling	0-meting najaar 2020	-	-	-	-
- is voldoende betrokken bij ondernemers						
- doet wat ze zegt						
- stelt zich flexibel op (als dat nodig is)						
<i>NB: peiling voor onbepaalde tijd opgeschort i.v.m. 3-maandelijke corona-uitvraag</i>						
Communicatie en voorlichting						
% respondenten dat het (helemaal) eens is met de stelling:	Inwoners-onderzoek	0-meting najaar 2020	-	-	-	49,1%
- De gemeente gebruikt heldere taal						53,1%
- Benodigde gemeentelijke informatie is verkrijgbaar						

De detailresultaten uit het inwonersonderzoek zijn te vinden op: <https://www.tilburg.nl/onderzoek/>

Doel: Wij zijn een betaalbare organisatie die in control is

Indicatoren:	bron	Streef waarde 2020	2017	2018	2019	2020
Efficiency						
Formatie per 1.000 inwoners		8,8	8,8	8,8	8,7	8,8
Bezetting per 1.000 inwoners *)		7,8	7,4	7,6	7,6	8,2
Apparaatskosten per inwoner **)		€ 789	€ 746	€ 791	€ 778	€ 819
Externe inhuur						
- bedrag		-	€ 30,5 mln.	€ 35,2 mln.	€ 34,1 mln.	€ 31,6 mln.
- in % t.o.v. loonsom + inhuur		-	20,4%	22,8%	20,9%	18,0%
- % inhuur fte t.o.v. totale formatie		-		21,2%	19,1%	14,1%
Overhead (% van totale lasten)		8,95%		8,8%	8,7%	8,3%

*) door toegenomen ambtelijke bezetting op formatie en een lagere inhuur stijgt dit kengetal.

**) de stijging in 2020 wordt vooral veroorzaakt door hogere personele kosten ten opzichte van 2019 als gevolg van CAO ontwikkelingen en door een toegenomen formatie.

Doel: Wij baseren onze keuzes op data, kennis, expertise en het gesprek met inwoners, partners en ondernemers

Geen specifieke indicatoren geformuleerd voor dit doel

Wat heeft het gekost

Kostensoort x € 1.000	Gewijzigde begroting	Rekening 2020	Vershil t.o.v. gewijzigde begroting
Salarissen en inhuur	150.940	154.697	3.757 N
Afdelingsoverhead	5.966	5.985	20 N
Personeel & organisatie	5.892	4.273	1.619 V
Informatisering & automatisering	8.036	8.036	0 V
Financiën & basisregistraties	736	691	45 V
Communicatie	235	180	55 V
Faciliteiten & huisvesting	13.707	12.940	766 V
Juridisch	600	556	44 V
Materieel / werkplaatsen	3.262	3.107	155 V
Overige organisatiekosten	771	707	65 V
Organisatiekosten totaal	190.145	191.173	1.028 N
Dekking tijdschrijven	-40.934	-45.307	4.374 V
Organisatiekosten totaal na tijdschrijven	149.211	145.865	3.345 V
Resultaat organisatiekosten	149.211	145.865	3.345 V

Toelichting resultaat organisatiekosten:

Het resultaat op de organisatiekosten is ten opzichte van de gewijzigde begroting uitgekomen op € 3,3 miljoen voordelig. Op het totaal van de begrote organisatiekosten van € 149 miljoen is dit een afwijking van 2,2%. Op de inzet van personeel zitten voor- en nadelen die elkaar grotendeels opheffen. Het voordeel op de organisatiekosten is voornamelijk terug te voeren op de bedrijfsvoeringskosten. Hieronder volgt een nadere toelichting op deze onderdelen.

1. Personeelskosten: salarissen en inhuur

Op de kosten voor salarissen en inhuur is een nadeel van € 3,8 miljoen gerealiseerd. Met name bij de tijdschrijvende afdelingen (dit zijn de afdelingen die aan projecten werken) is sprake geweest van een hogere bezetting door meer vraag vanuit projecten en activiteiten dan begroot (nadeel € 4,4 miljoen). Bij de andere afdelingen is er door onderbezetting per saldo sprake geweest van € 0,6 miljoen lagere personeelskosten (vacaturevoordeel). Door de hogere bezetting bij de tijdschrijvende afdelingen staat daar een extra opbrengst uit tijdschrijven (€ 4,4 miljoen) tegenover.

2. Bedrijfsvoering (PIOFACH)

Het resultaat op de bedrijfsvoering komt uit op een voordeel van € 2,7 miljoen. Dit is als volgt opgebouwd:

- Er is een voordeel van € 1,6 miljoen op de budgetten voor personeel & organisatie. Dit komt onder andere door de centrale middelen voor strategisch HRM voor flankerend beleid, waarvan € 0,7 miljoen niet is ingezet, deels vanwege minder personele casuïstiek, mobiliteit en verloop als gevolg van corona. Verder is er sprake van een onderuitputting op de middelen voor opleiding, vorming en training van € 0,4 miljoen. Daarnaast zijn er voordelen gerealiseerd op onderdelen als NS-businesscard, arboverrichtingen, vacaturemanagement, medezeggenschap, coaching en assessments, recepties en jubilea als gevolg van de coronapandemie (voordeel € 0,5 miljoen).
- De budgetten voor huisvesting en facilitaire ondersteuning laten een voordeel zien van € 0,8 miljoen. De voornaamste reden is dat er, vanwege de corona-pandemie en daarmee samenhangend het vele thuiswerken, een lager verbruik is op de restauratieve voorzieningen zoals het bedrijfsrestaurant, koffie/thee en vergaderlunches (voordeel € 0,3 miljoen). Op de huisvestingsbudgetten is er een voordeel gerealiseerd van € 0,3 miljoen. De reden is dat, vanwege de nieuwe huisvesting, terughoudend met deze budgetten is omgegaan en alleen het noodzakelijke onderhoud is uitgevoerd.
- De werkplaatsen laten een voordeel zien van € 0,2 miljoen voordelig. Dit voordeel is met name terug te voeren op het verkopen van een aantal afgeschreven voertuigen, de lagere onderhoudskosten en de lagere dieselprijs.
- Per saldo resteert op diverse onderdelen uit de overige bedrijfsvoeringskosten een voordeel van € 0,1 miljoen.

4. Paragrafen

4.1 Grondbeleid

In deze paragraaf leggen wij verantwoording af over de behaalde resultaten binnen de grondexploitatie over het boekjaar 2020. Tevens verstrekken wij inzicht in de stand van de diverse grondexploitatieprojecten, zowel per balansdatum 31 december 2020 als tot het einde van de looptijd van het project.

Ten behoeve van de jaarafsluiting zijn de exploitatieberekeningen opnieuw geactualiseerd. Dat betekent dat ze zijn doorgerekend tot het einde van de looptijd van het project, en dus naar eindwaarde zijn doorgerekend. Kosten en opbrengsten binnen de grondexploitaties die in 2020 niet zijn gerealiseerd, maar nog wel te verwachten zijn, worden doorgeschoven naar volgende jaren. Aan de hand van deze actualisatie worden plannen, daar waar wenselijk, opnieuw gefaseerd qua uitvoering.

Voor grondexploitatieprojecten die een positief (eind)resultaat laten zien, is voor het per 31 december 2020 gerealiseerde deel binnen de Algemene Reserve Grondexploitatie (ARGE) het onderdeel winstneming gevormd. Dit gebeurt op basis van de Percentage of Completion (POC)-methode, conform de voorschriften van het BBV. Voor de grondexploitatieprojecten met een verwacht negatief (eind)resultaat is, op basis van de geactualiseerde gegevens, een voorziening gevormd voor het verwachte verlies. Dit eveneens conform de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen.

Visie gemeentelijk grondbeleid

In 2020 is de nieuwe Nota Grondbeleid vastgesteld door de gemeenteraad. Grondbeleid wordt gezien als een middel om gemeentelijke ambities uit andere beleidsterreinen te realiseren. Doelstellingen van het grondbeleid zijn:

- het faciliteren en sturen van bestuurlijk en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen;
- het rechtvaardig verdelen van kosten en opbrengsten tussen gemeente en grondeigenaren;
- het transparant maken en beheersen van de risico's van ruimtelijke ontwikkelingen en projecten.

De doelen die uit de ruimtelijke ambities voortkomen vallen grotendeels onder de programma's Duurzame en Vitale stad. In het afwegingskader voor het grondbeleid stellen we ons de vraag in hoeverre een ruimtelijke ontwikkeling bijdraagt aan de realisatie van deze doelen.

Tilburg kiest daarbij in plaats van ondernemend/actief grondbeleid voor situationeel grondbeleid waarbij per ontwikkeling wordt bepaald welke rol de gemeente inneemt.

Actuele ontwikkelingen met betrekking tot Corona en Stikstof

Corona brengt gemeentebreed extra onzekerheid met zich mee. In de begroting 2021 is daarom een 'reserve corona' opgenomen. De eventuele effecten op de ARGE zijn nog niet in algemene zin gereserveerd in de ARGE. Tot op heden lopen we namelijk nog geen algemene risico's met betrekking tot corona in de grondexploitatie.

Per project wordt een risicoanalyse gemaakt. Eventuele corona effecten zijn hierin uitgebreid behandeld. Risico's die daaruit voortvloeien zijn financieel gemaakt in deze risico analyses en komen tot uiting in de risicoreservering van de grondexploitaties in de ARGE.

De landelijke stikstofproblematiek kan effect hebben op uit te geven vergunningen en voorgenomen ontwikkelingen. Hiervoor is in 2019 een interne taskforce stikstof opgericht. Bedoeling is dat de taskforce ook in 2021 deze werkzaamheden zal vervolgen.

In Tilburg zijn daarom plannen en projecten in overeenstemming met de Wet natuurbescherming gebracht. We blijven tevens in verbinding met de landelijke en provinciale uitwerking van dit vraagstuk, en lokaal en regionaal onderzoeken we de mogelijke consequenties en oplossingen.

Momenteel heeft de gemeente een BIE waar risico gelopen wordt op de gevolgen van stikstofdepositie. Dat is Wijkevoort. In het plan is en wordt in de budgetten rekening gehouden met de gevolgen hiervan.

Samenvatting resultaat

De vrij besteedbare ruimte van de Algemene reserve grondexploitatie is als volgt opgebouwd:

(x € 1 mln.)	Begroting 2021	Jaarrekening 2020
Beschikbare reserves en voorzieningen	134,2	134,2
Totaal resultaat exploitaties incl. risico	-100,1	-103,3
Totaal overige mutaties	-2,1	-0,3
Totaal gereserveerd voor toekomstige claims	-26,8	-18,5
Onderbandbreedte ARGE	0,0	-5,0
Vrij besteedbare Algemene reserve Grondexploitatie	5,2	7,1

Ten opzichte van de programmabegroting 2021 is de vrij besteedbare reserve toegenomen met ca. € 1,9 miljoen.

Programma

Wonen

Voor de woningbouw wordt op basis van de Woonagenda, Convenant Wonen en de Taskforce uitgegaan van toevoeging van ten minste 950 woningen per jaar. In de projecten gaan we uit van een gemiddeld programma van 1.295 woningen per jaar (incl. Spoorzone). Gedurende 2020 is voor een bedrag van ca. € 9,4 mln. aan gronden voor woningbouw verkocht (o.a. Piushaven Galjoenstraat Noord, Witbrant de Gaas, Dalem Stadsrand Noord, Reitse Hoevenstraat, Spoorzone en Nobelstraat).

In 2020 zijn er in totaal 1.177 grondgebonden woningen en appartementen opgeleverd. Er is nu geen aanleiding om het programma te herzien. Bij de eerstkomende Perspectiefnota zal het gemiddelde meerjarenprogramma waarvan wordt uitgegaan opnieuw worden vastgesteld. De nieuwe huishoudensprognoses van de provincie zullen waarschijnlijk aanleiding zijn om de doelstelling in de Woonagenda en het convenant Wonen naar boven bij te stellen. Dit zal ook invloed hebben op het gemiddeld programma van de projecten. Ook dit zal moeten toenemen.

Bedrijven

In het RRO-overleg worden regionaal afspraken gemaakt over de programmering van bedrijventerreinen. Hierbij is vraaggericht ontwikkelen het centrale uitgangspunt. In de gemeentelijke grondexploitaties gaan we uit van een gemiddelde grondverkoop van circa 9 Ha per jaar.

In 2020 is 10,3 ha bedrijventerrein verkocht voor een totaalbedrag van € 14,5 mln. aan bedrijventerreinen (o.a. Loven Noord, Tradepark Noord, Vossenbergh West, Dalem Stadsrand Zuid en Charlotteoord). Bij de gronduitgifte van bedrijventerreinen is nu eveneens geen aanleiding om het programma te herzien.

Het raadsvoorstel Beleidskader Toekomstbestendige Werklocaties (voorheen: Ruimte voor Bedrijven) is in september aangeboden aan de raad, samen met voorstel omtrent Zwaluwenbunders en Wijkevoort. Hierin is besloten om niet meer verder te gaan met Zwaluwenbunders als bedrijventerrein. In 2020 is de grondexploitatie Zwaluwenbunders afgesloten.

Bij de Perspectiefnota 2022 zal het gemiddelde meerjarenprogramma opnieuw worden vastgesteld.

Parameters en uitgangspunten

De prognose van de resultaten van de grondexploitatie wordt beïnvloed door plan specifieke en algemene uitgangspunten. Onderstaand zijn de gehanteerde uitgangspunten (parameters) op een rij gezet.

Parameters	Begroting 2021	Jaarrekening 2020	Bron
Rentepercentage BIE	0,166%	0,161%	Op basis van voorschriften BBV.
Kosten verwerving, bouw- en woonrijp maken (indexering)	2,0%	2,0%	Op basis van Prijsontwikkeling GWW afgelopen 10 jaar en gemiddelde CPI vanaf 1985.
Opbrengststijging (indexering):			
-Tot en met 2021	2,0%	2,0%	Ontwikkeling netto besteedbaar huishoudinkomen en voorzichtigheidsprincipe BBV na 10 jaar.
-Na 2021	1,5%	1,5%	
-Na 10 jaar	0,0%	0,0%	

Daarnaast is rekening gehouden met een afdracht aan de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen op basis van de door de raad vastgestelde Nota Systematiek Kostenverhaal Bovenwijkse Voorzieningen 2020. Deze afdracht wordt conform de BBV regels buiten het plansaldo van de grondexploitaties gehouden en wordt rechtstreeks uit de ARGE gedaan.

Totaal overzicht grondexploitaties

Het resultaat van de grondexploitaties is weergegeven in onderstaande tabel.

Beschikbare reserves en voorzieningen (x € 1 miljoen)	Begroting 2021	Jaarrekening 2020	Vershil
Algemene reserve grondexploitatie (ARGE)	17,5	17,5	0,0
Reserve Tussentijdse winstneming	17,0	17,0	0,0
Totaal Algemene Reserve grondexploitatie	34,5	34,5	0,0
Voorziening verliesgevende plannen	47,9	47,9	0,0
Reserve risico's grondexploitatie	51,7	51,7	0,0
Beschikbare reserves en voorzieningen	134,2	134,2	0,0
Voorziening verlies BIE Spoorzone	-28,2	-28,3	-0,1
Voorziening verlies BIE overige plannen	-15,2	-14,7	0,5
Mutatie voorziening verlies FG overige plannen	0,1	-0,1	-0,2
Afsluiting plannen eind jaar	-15,1	-17,6	-2,5
resultaat BIE en FG	-58,5	-60,8	-2,3
Benodigde risicoreserve grondexploitatie	-41,6	-42,5	-0,9
Totaal resultaat exploitaties inclusief risico	-100,1	-103,3	-3,2
Mutatie winstneming	-3,1	4,6	7,7
Resultaat MVA	0,2	0,8	0,6
Resultaat grondbank	0,0	0,5	0,5
Resultaat beheer grondbedrijf	-1,1	0,5	1,6
Gemeentelijke bijdrage gedurende 2020	3,1	1,4	-1,6
Afdracht aan RBV gedurende 2020	-1,2	-1,0	0,2
Mutatie nieuw beleid	0,0	-7,1	-7,1
Totaal overige mutaties	-2,1	-0,3	1,8
Algemene reserve grondexploitatie (ARGE)	32,0	30,6	-1,4
Reservering incidentele effecten Koningsoord	-1,1	-1,1	0,0
Reservering Parkeren voor ARGE	-0,9	-0,9	0,0
Reeshofweide	-0,4	0	0,4
Reservering voor Multimodale gebiedsontwikkeling	-0,3	-0,3	0,1
Te ontvangen gemeentelijke bijdragen vanaf resp 2021 e.v.	3,0	4,2	1,2
Af te dragen aan RBV vanaf 2021 e.v.	-2,5	-2,7	-0,1
Risico MVA en erfpacht	-5,0	-5,0	0,0
Nieuw beleid	-20,2	-13,1	7,0
Reservering afboeking Wijkevoort	-3,1	0,0	3,1
Verkoop Charlotteoord	3,7	0,0	-3,7
Reservering voorfinanciering Wijkevoort Groen om de stad	0,0	-0,5	-0,5
Reservering Hall of Fame	0,0	-0,1	-0,1
Vrijval Piushaven uit reserve Gebiedsontwikkeling	0,0	1,0	1,0
Totaal gereserveerd voor toekomstige claims	-26,8	-18,5	8,2
Onderbandbreedte ARGE 5 mln.	0,0	-5,0	-5,0
Vrij besteedbare Algemene reserve Grondexploitatie	5,2	7,1	1,9

Toelichting op tabel

Beschikbare reserves en voorzieningen

Tot de beschikbare middelen van grondexploitatie worden de Algemene Reserve Grond Exploitatie, de Reserve Winstneming, de Voorziening verlies en Risicoreserve gerekend.

Resultaat exploitatie inclusief risico

Voorziening verlies BIE Spoorzone en overige plannen

In het overzicht van plannen zijn de resultaten (zie onderdeel grondexploitatieprojecten) aangegeven van alle lopende gemeentelijke grondexploitaties (BIE). Op basis van deze resultaten is een voorziening verlies benodigd van in totaal € 43 mln.

Onderstaand volgt een toelichting op de afzonderlijke plannen (BIE en faciliterend), waarbij het resultaat meer dan € 0,2 miljoen afwijkt van de Programmabegroting 2021 of waarvoor een specifieke afwijking geldt.

Charlotteoord (+ € 0,5 mln.)

De PAK-kosten zijn lager omdat de verkoop een jaar eerder heeft plaatsgevonden en het plan sneller vorm krijgt dan geraamd is. Daarnaast is door de indexering van de grondprijs de grondprijs hoger dan geraamd. Dit leidt tot een voordeel van € 0,5 mln.

Dalem Stadsrand Noord (+ € 0,5 mln.)

Het resultaat van Dalem Stadsrand Noord is verbeterd omdat het verwachte risico door de coronamaatregelen op de verkoop is uitgebleven. Daarnaast wordt door de versnelde uitgifte van de grond minder PAK uitgegeven. Dit leidt tot een voordeel van € 0,5 mln.

Zwaluwenbunders (af te sluiten, + € 0,4 mln.)

De grondexploitatie Zwaluwenbunders wordt bij de Jaarrekening 2020 afgesloten. De gronden komen dan terug in algemeen beheer en moeten worden afgeboekt naar huidige agrarische waarde. In het raadsbesluit Toekomstige Werklocaties was rekening gehouden met een afboeking naar een boekwaarde van € 3,6 mln. Op basis van de definitieve m2 en vaststelling van de grondwaarde waar naar moet worden afgeboekt, is dit bijgesteld naar € 4,0 mln. Dit betekent een voordeel van € 0,4 mln. voor de ARGE.

Albionstraat (+ € 0,3 mln.)

Plan is klaar met uitzondering van een restant perceel verkoop. Plan moet conform BBV open blijven voor de laatste verkoop. Projectsaldo verbetert door hogere verkoopprijs laatste perceel en voordelen op kosten bouw- en woonrijp maken door voortvarende uitvoering.

Mutatie voorziening verlies FG overige plannen

Indien de kosten die de gemeente voor een faciliterend plan verwacht te maken hoger zijn dan de te ontvangen exploitatiebijdrage, wordt voor het toekomstig tekort een voorziening gevormd.

Het totaal aan mutaties over de verschillende plannen leidt tot een verslechtering van € 0,2 mln.

Te openen plannen

Faciliterend grondbeleid - Woontoren Spoorpark.

Bij de jaarrekening wordt de BIE Spoorpark afgesloten en vervangen door het faciliterende plan Woontoren Spoorpark. Dit plan voorziet in een neutraal resultaat. We treden als gemeente faciliterend op. De kosten worden verhaald op de initiatiefnemer.

Afsluiting plannen eind jaar

Afwijkingen af te sluiten plannen

Project	Resultaat € mln.	Afsluitresultaat naar
Piushaven Kanaalzicht	1,2 N	ARGE
Spoorzone tijdelijk beheer gebouwen	0,0 -	ARGE
Loven Noord NS Werkplaats	1,6 N	ARGE
Zwaluwenbunders	13,8 N	ARGE
Generaal Smutslaan	0,2 N	ARGE
Besterdring 235	0,0 -	RH
Broekhovenseweg	1,0 N	ARGE
Rugdijk Grondverkoop	0,1 V	ARGE
Rugdijk PDV	0,1 V	ARGE
Totaal	17,6 N	

Zwaluwenbunders (- € 13,8 mln.)

In het Raadsbesluit Toekomstbestendige Werklocaties is besloten dat de grondexploitatie Zwaluwenbunders wordt afgesloten. Mogelijk afsluiting van het plan was reeds voorzien in de risicoreservering van de ARGE. Doordat het plan geen doorgang kan vinden moeten gronden afgewaardeerd worden naar landbouwaarde en moeten de reeds gemaakte kosten (o.a. PAK) afgeboekt worden.

Benodigde risicoreserve grondexploitaties

Twee keer per jaar (bij de jaarrekening en programmabegroting) worden de risicoanalyses geactualiseerd. In de programmabegroting 2021 is de risicoreserve grondexploitaties berekend op een bedrag van € 41,6 miljoen. In totaal komt de risicoreserve in de jaarrekening uit op € 42,5 miljoen. Dit verschil kan grotendeels worden verklaard doordat het risico op onder andere Wijkevoort is toegenomen (zie bijlage overzicht van de risicoreserve voor het overzicht per plan).

Overige mutaties

Mutatie winstneming

In artikel 16 lid c van het BBV is opgenomen dat de paragraaf grondbeleid een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie moet bevatten. Jaarlijks worden de verwachtingen met betrekking tot kosten en opbrengsten in de grondexploitaties bijgesteld. De verzamelde Tilburgse grondexploitaties kennen een doorkijk van 10 jaar (tot 2030).

De tussentijdse winstneming is gebaseerd op "The percentage of completion" methode: percentage kostenrealisatie x percentage opbrengstrealisatie x verwachte winst. De tussentijdse winstneming wordt vanuit het exploitatieresultaat van het plan gestort in de Algemene Reserve Grondexploitatie, onderdeel winstneming lopende plannen. Voor een specificatie van de verwachte winstneming wordt verwezen naar het Overzicht van plannen (zie overzicht grondexploitatieprojecten).

De totale winstneming komt uit op € 21,6 miljoen. Bij de jaarrekening 2019 was dit € 17,0 miljoen. De tussentijdse winstneming is met € 4,6 miljoen toegenomen. Dit komt voornamelijk door de grondverkoop op Charlotteoord, waardoor € 3,7 miljoen aan winst genomen wordt.

Resultaat MVA

Materiële Vaste Activa (MVA) zijn gronden met een vaste bestemming die niet in een transformatieproces zitten. Dit zijn bijvoorbeeld gronden die anticiperend en strategisch zijn aangekocht maar waarbij (nog) geen sprake is van een raadsbesluit met de vaststelling van een grondexploitatiecomplex. Er is sprake van een netto-resultaat van + € 0,8 mln. in 2020, bestaande uit opbrengsten uit grondverkoop van o.a. de Pastoriebaan, Waterspoortbaan Beekse bergen en Giekerkstraat minus de afboeking van de boekwaarde van de gronden en gebouwen.

Resultaat grondbank

Onder de grondbank worden de door de gemeente te verkopen gronden opgenomen die niet door de gemeente zelf ontwikkeld worden en waarbij met marktpartijen een verkoopprijs is overeengekomen. Na verkoop zullen de marktpartijen deze gronden ontwikkelen. De kosten bouw- en woonrijp maken blijven hierbij voor rekening van de ontwikkelaars. Per saldo is in 2020 het resultaat van de grondbank € 0,5 mln. positief. Dit bedrag bestaat uit de bijdrage voor de afboeking van gronden in de grondbank in het project Oostkamer uit het verkoopresultaat.

Resultaat beheer grondbedrijf

In het saldo beheer grondbedrijf worden de kosten en opbrengsten verantwoord die het grondbedrijf maakt buiten de grondexploitaties (erfpacht, landbouwbedrijf etc.). Het resultaat op de beheersactiviteiten grondbedrijf is ingeschat op ca. € 1,1 mln negatief. Het werkelijke resultaat is €0,5 mln positief. Dit is een voordeel van €1,7 mln en wordt veroorzaakt door incidentele verkopen bloot eigendom van erfpachten aan onder andere de Spoorlaan.

Gereserveerd voor toekomstige claims

Reservering incidenteel effect Koningsoord

Voor de realisatie van het geluidsscherm is sprake van een budgetoverschrijding waartoe in de PB 2020 een voorstel nieuw beleid is opgenomen, zodat de gemeente in staat is zonder vertraging een verplichting aan te gaan met Prorail. In de ARGE is een bedrag van € 1,13 mln. gereserveerd.

Reservering parkeren Wagnerplein

Een bedrag van € 0,9 miljoen wordt voorgefinancierd als dekking van het tekort op de parkeerexploitatie Wagnerplein. In het collegebesluit d.d. 17 december 2019 is de parkeerovereenkomst met de VVE vastgesteld voor het parkeren op Wagnerplein. De te ontvangen jaarlijkse bijdrage komt vervolgens terug in de ARGE.

Reservering voor Multimodale gebiedsontwikkeling Loven

In de programmabegroting 2020 is rekening gehouden met een bedrag van € 0,3 miljoen in 2021 en € 0,5 miljoen in 2022 voor de Multimodale gebiedsontwikkeling Loven ten laste van de algemene middelen. Omdat in 2020 al voorbereidingswerkzaamheden zijn gedaan heeft de raad een voorbereidingskrediet vastgesteld ten laste komt van de ARGE. Dit wordt in 2021 verrekend met de gereserveerde bedragen uit de Algemene Middelen.

Reservering voorfinanciering Wijkevoort Groen om de stad

Er is op basis van het raadsbesluit (Toekomstbestendige Werklocaties) m.b.t. Wijkevoort een bijdrage van € 0,5 mln. gereserveerd voor de realisatie van Klein Tilburg. Hiermee wordt vooruitlopend op de ontwikkeling een deel van het groen reeds gerealiseerd.

Reservering Hall of Fame

Op basis van het Raadsvoorstel is € 0,146 mln. vanuit de ARGE gereserveerd ter dekking van de tijdelijke invulling van de Atelierruimte.

Vrijval Piushaven uit reserve Gebiedsontwikkeling

Door voortvarende uitvoering is een deel van de budgetten openbare ruimte in de Piushaven niet volledig nodig. Sommigen budgetten vallen vrij ten gunste van de reserve gebiedsontwikkeling en vervolgens afgewikkeld met de ARGE. Dit levert een voordeel op ten gunste van de ARGE van +0,5 mln.

Daarnaast is uit onderzoek gebleken dat gereserveerde saneringskosten voor de havenbodem niet meer nodig is, omdat de havenbodem veilig is voor huidig gebruik. Dit bedrag valt ook vrij en leidt tot een voordeel van + € 0,5 mln.

Onderbandbreedte ARGE (€5 mln.)

Om risico's te beperken is in de nota grondbeleid 2020 een onderbandbreedte ingevoerd van € 5 mln. Deze bandbreedte is verwerkt in het overzicht. Het restant kan worden gezien als vrij besteedbare ruimte voor de grex.

Geoormerkte bijdrage Stadsforum (-€ 2,7 mln.)

Bij de opstelling van de jaarrekening is voor de dekking van de kosten van ontwikkeling van het Stadsforum Fase 1 € 2,7 mln. als bijdrage geoormerkt uit de ARGE. Voor de raadsvergadering van maart 2021 is een voorstel voor de raad geagendeerd voor de beschikbaarstelling van een voorbereidingskrediet, waarin deze dekking ook genoemd wordt. De feitelijke beschikbaarstelling van deze middelen door de raad zal dan bij de Programmabegroting 2022 zijn beslag krijgen.

Overzicht grondexploitatieprojecten

In bijlage III is een totaal overzicht van alle grondexploitatieprojecten opgenomen.

4.2 Lokale heffingen

Deze paragraaf geeft inzicht in de geraamde opbrengsten van de lokale heffingen, het beleidskader, de gehanteerde (financiële) uitgangspunten en de (lokale) lastendruk voor de inwoners van Tilburg. Ook lichten we in het kort ons kwijtscheldingsbeleid toe.

Opbrengsten lokale heffingen

De belangrijkste opbrengsten van de lokale heffingen zijn in onderstaande tabel opgenomen. De verantwoorde opbrengsten in de jaarrekening zijn inclusief de effecten van voorgaande belastingjaren.

Heffing (x € 1.000,-)	Jaarrekening 2019	Oorspronkelijke begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Jaarrekening 2020
Onroerendezaakbelasting (OZB)	42.481	44.038	44.178	44.868
Hondenbelasting	1.610	1.630	1.630	1.583
Precariobelasting	710	723	270	225
Reclamebelasting	898	820	820	919
Bedrijveninvesteringszone (BIZ)	288	314	314	302
Toeristenbelasting	592	400	395	335
Afvalstoffenheffing	25.621	27.148	27.148	27.286
Rioolheffing	14.914	11.665	11.665	11.842
Omgevingsvergunning (onderdeel bouw)	5.928	5.992	6.817	7.253
Totaal	93.042	92.730	93.237	94.613

Ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn de totale opbrengsten met € 1,4 miljoen toegenomen.

Hiervan heeft € 0,7 miljoen betrekking op de OZB. De opbrengst Afvalstoffenheffing is € 0,1 miljoen hoger dan begroot en de opbrengst Rioolheffing geeft een voordeel van € 0,2 miljoen. De oorspronkelijke begroting van de precariobelasting is verlaagd met totaal € 0,5 miljoen als gevolg van corona. Deze minder inkomsten zijn verrekend met de Reserve Corona. Een toelichting op deze afwijkingen is opgenomen bij de Programmaverantwoording.

Het resultaat op de toeristenbelasting bestaat uit een voordeel van € 0,095 miljoen dat betrekking heeft op de afrekening toeristenbelasting 2019. Voor 2020 verwachten we een bedrag van € 0,24 miljoen te ontvangen. Deze raming is aanzienlijk lager dan begroot doordat er minder overnachtingen zijn geweest door corona. We nemen dan ook een bedrag van € 0,16 miljoen op als verrekening met de Reserve Corona.

De opbrengsten van de reclamebelasting en BIZ worden, na aftrek van de door de gemeente gemaakte kosten, doorbetaald aan de betreffende stichtingen.

Beleidskader/uitgangspunten

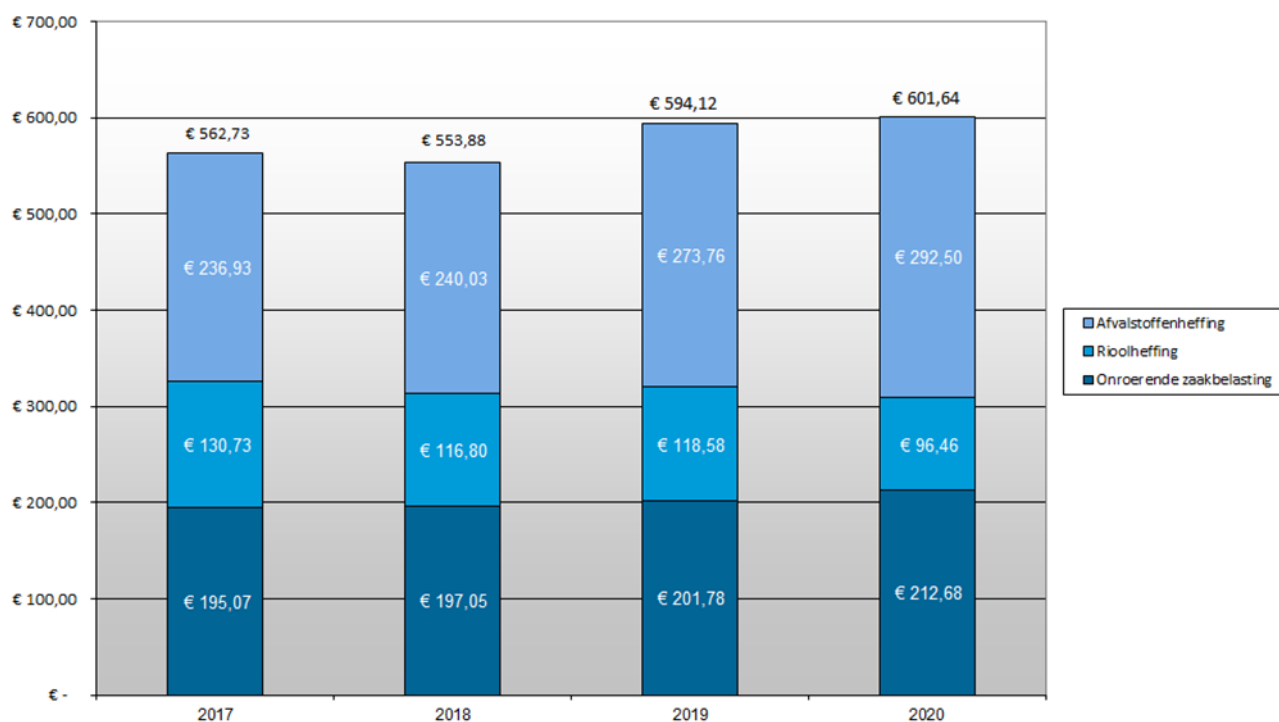
De belastingtarieven worden in principe geïndexeerd op basis van de BBP-index. Uitzondering hierop is de hondenbelasting waarbij we uitgaan van 100% kostendekkendheid (incl. de eerder afgesproken extra te realiseren opbrengst van € 0,27 miljoen).

De afvalstoffen- en rioolheffing mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. De tarieven worden bepaald door de toe te rekenen directe kosten te verhogen met een opslag voor overhead en fictieve btw. De overhead wordt op basis van begrote c.q. werkelijke uren toegerekend. Kostencomponenten die niet toegerekend mogen worden zijn geëlimineerd. Het dekkingspercentage voor de afvalstoffenheffing is uitgekomen op 109% en voor de rioolheffing op 111%.

Het dekkingspercentage van de totale legesverordening mag (wettelijk) maximaal 100% bedragen. Waar mogelijk en toegestaan passen we kruissubsidiëring toe, o.a. binnen het onderdeel bouwen omdat de tarieven daar gebaseerd zijn op de genormeerde bouwsom. De kostendekkendheid van de leges is uitgekomen op 82,5% (begroot 76,1%). Een toename van het aantal bouwleges van 20%, met daarbij ook een hoger aantal aanvragen in de grootste categorie zorgt voor een hogere kostendekkendheid.

Lokale lastendruk

De ontwikkeling van de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden is in onderstaande tabel opgenomen. Ten opzichte van 2019 zijn de woonlasten met 1,3% gestegen.

Kwijtscheldingsbeleid

Ons kwijtscheldingsbeleid is gebaseerd op de wettelijke regelgeving. Indien de belastingplichtige een minimumloon heeft en weinig vermogen, wordt in principe kwijtschelding verleend. Kwijtschelding kan worden verleend voor afvalstoffenheffing, rioolheffing, OZB en hondenbelasting.

4.3 Weerstandvermogen en risicobeheersing

Weerstandscapaciteit

In onze Financiële beheersverordening 2020 hebben wij aangegeven wat wij tot onze weerstandscapaciteit rekenen. De weerstandscapaciteit bestaat uit:

- de algemene reserve (AR), de reserve incidentele opgaven (RIO), de bedrijfsreserves van gesloten exploitaties (grondbedrijf en parkeren) en de egalisatiereserves (Rioolheffing, Afvalstoffenheffing en Transformatiebuffer Sociaal Domein);
- de onbenutte belastingcapaciteit;
- een eventueel begrotingsoverschot.

De op deze wijze berekende weerstandscapaciteit bedraagt op grond van de balansgegevens eind 2020 € 169,9 miljoen. Dit is als volgt opgebouwd.

Weerstandscapaciteit (x € 1 miljoen)	Per 31-12-2020	Per 31-12-2019
Reserve capaciteit:		
Algemene reserve	36,4	36,6
Reserve Incidentele Opgaven (RIO)	26,8	36,5
Reserve duurzame investeringen	n.v.t. *)	1,4
Algemene bedrijfsreserves:		
- Grondexploitatie (vrij besteedbaar deel)	7,1	4,6
- Risico's grondexploitatie	42,5	51,7
- Betaald parkeren	11,7	9,4
Egalisatiereserves:		
- Rioolheffing	9,0	n.v.t. *)
- Afvalstoffenheffing	10,1	n.v.t. *)
- Transformatiebuffer Sociaal Domein	7,8	n.v.t. *)
- Reserve 3 Decentralisaties (vervallen per 31-12-2020)	n.v.t. *)	3,8
Totaal reservecapaciteit (incidenteel)	151,4	144,0
Onbenutte belastingcapaciteit:		
- Onroerende zaakbelastingen	18,5	17,4
- Rioolheffing	-	-
- Afvalstoffenheffing	-	-
Totaal onbenutte belastingcapaciteit (structureel)	18,5	17,4
Begrotingsoverschot 2021	-	-
Totaal weerstandscapaciteit (incidenteel + structureel)	169,9	161,4

*) In de financiële beheersverordening 2020 is de definitie van de weerstandscapaciteit gewijzigd. Deze posten zijn in 2019 respectievelijk 2020 niet van toepassing in de definitie van de weerstandscapaciteit.

Toelichting:

Ten opzichte van eind 2019 is de weerstandscapaciteit gestegen met € 8,5 miljoen. Een vergelijking is niet helemaal reëel omdat de definitie van de weerstandscapaciteit gewijzigd is. In nieuwe definitie zijn enkele egalisatiereserves opgenomen die voorheen niet onder de weerstandscapaciteit vielen (zie tabel hierboven). Dat is een belangrijke reden waarom de weerstandscapaciteit stijgt t.o.v. het bedrag in de jaarrekening 2019.

De reserve incidentele opgaven (RIO) is met bijna € 10 miljoen afgenomen als gevolg van geplande onttrekkingen. De reserve risico grondexploitaties is € 9,2 miljoen lager, voornamelijk omdat wegens het stoppen met de grondexploitatie Zwaluwenbunders de bijbehorende risico's niet meer via de reserve hoeven te worden afgedekt. De vrije ruimte in de reserve grondexploitatie nam met € 2,5 miljoen toe. De reserve betaald parkeren steeg met € 2,3 miljoen euro. De egalisatiereserves rioolheffing, afvalstoffenheffing en transformatiebuffer sociaal domein leiden tot een hogere weerstandscapaciteit.

Naast de reserves die tot de weerstandscapaciteit behoren, kennen we nog de reserve Beleggingsfonds 2000 die gevormd is uit de opbrengst erfpachtgelden. Het saldo ultimo 2020 bedraagt circa € 47 miljoen. Binnen deze reserve is een vrij inzetbare

eindwaarde aanwezig die echter afhankelijk is van de vastgelegde onttrekkingen voor de herstructurering en de inzet van rendementen. Vanwege de verplichtingen die op deze reserve rusten en de onzekerheden rondom de eindwaarde rekenen we deze reserve niet mee in de weerstandscapaciteit.

Risico's

Het totaal van de gekwantificeerde risico's bedraagt € 55,5 miljoen en is hieronder samengevat. Hier is bij risico's met een minimum- en maximumbedrag uitgegaan van het hoogste bedrag en zijn de risico's die geen relatie met het weerstandsvermogen hebben niet meegenomen. In het vervolg worden de risico's uitgebreid toegelicht.

Het totaal aan gekwantificeerde risico's is ten opzichte van de jaarstukken 2019 afgenomen met € 10,8 miljoen. Grootste aandeel hierin is het risico grondexploitatie wat € 9,2 miljoen daalde, voornamelijk het stopzetten van de grondexploitatie Zwaluwenbunders. Een aantal kleinere risico's zijn vervallen.

Risico's (x € 1.000,-)

Risico-klasse	Incidenteel	Structureel	Totaal	Aantal
1: > € 5 mln.	42.521	0	42.521	1
2: > € 1 mln. < € 5 mln.	10.921	0	10.921	5
3: < € 1 mln.	1.558	500	2.058	4
onbekend	0	0	0	12
Totaal	55.000	500	55.500	22

Conclusie met betrekking tot het weerstandsvermogen

Met een weerstandscapaciteit van € 169,9 miljoen en € 55,5 aan gekwantificeerde risico's achten wij het weerstandsvermogen ruim voldoende in relatie tot de aanwezige risico's (ratio: 3,1).

Financiële kengetallen BBV

Onderstaande kengetallen geven in samenhang informatie over de financiële positie van de gemeente. Het BBV geeft geen landelijke normering voor de kengetallen. De kengetallen zijn een weerspiegeling van het gevoerde beleid binnen een gemeente. De kengetallen moeten zodoende in samenhang worden beoordeeld, wat ook de onderlinge vergelijkbaarheid met andere gemeenten bemoeilijkt.

Verloop kengetallen:

Kengetal	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Prognose 2020	Realisatie 2020
Netto schuldquote	11%	14%	61%	21%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	7%	11%	58%	17%
Solvabiliteitsratio	75%	73%	51%	67%
Structurele exploitatieruimte	5%	2%	-7%	2%
Grondexploitatie	8%	6%	7%	2%
Belastingcapaciteit	77%	80%	81%	78%

Beschouwing

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balanspositie als naar de exploitatie wordt gekeken. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit laten zien of we over voldoende structurele baten beschikken en welke mogelijkheid we hebben om de structurele baten op korte termijn te vergroten.

Op basis van deze vijf kengetallen concluderen we dat onze financiële positie solide is. Ook landelijk gezien vallen wij in de categorie van minst risicovolle gemeenten.

Onze financieringsstructuur is zodanig dat we veel met eigen vermogen financieren en daardoor weinig schulden hebben. We beschikken dan ook over een gezonde financieringspositie. Wel zien we dat de solvabiliteitsratio in het afgelopen jaar is afgenomen van 73% in 2019 naar 67% in 2020. In de begroting gingen we uit van een solvabiliteit van 51%. Door een hoger eigen vermogen als gevolg van het doorschuiven van onttrekkingen uit reserves naar volgende jaren en een lager balanstotaal omdat m.n. de vaste schulden minder zijn gestegen dan begroot, is de solvabiliteit hoger dan begroot. De netto schuldquote is toegenomen van 14% naar 21%. Dit wordt veroorzaakt door de afname van het eigen vermogen met € 22,9 miljoen en de toename van het vreemd vermogen met € 88,7 miljoen. Binnen het vreemd vermogen zijn, om in de financieringsbehoefte te voorzien, de vaste schulden toegenomen door langlopende geldleningen aan te trekken voor € 40 miljoen. Daarnaast is het bedrag aan kasgeldleningen € 38 miljoen hoger dan ultimo 2019. De netto schuldquote (21%) is

lager dan begroot (61%) omdat binnen het vreemd vermogen met name onze vaste schulden minder hard zijn gestegen dan begroot.

Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. Doorrekening van ons huidige ambitieniveau in combinatie met het geprognosticeerde moment van realisatie laat een flinke daling zien van de solvabiliteitsratio van 67% in 2020 aflopend naar 45% in 2024. In lijn hiermee stijgt ook de netto schuldquote oplopend van 21% in 2020 naar 80% in 2024. Ondanks de ervaring dat de prognoses in de tijd gedeeltelijk naar latere jaren verschuiven, is dit wel het huidige toekomstbeeld van onze gemeente.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering en de opbrengst OZB. Een negatief percentage bij de structurele exploitatieruimte betekent dat onze structurele baten niet toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken.

In de nota Financiële positie geldt dan ook als uitgangspunt voor duurzaam financieel beleid dat er structureel niet meer geld wordt uitgegeven dan dat er binnenkomt. Over 2020 zien we dat onze structurele exploitatieruimte met 2% gelijk is gebleven aan die over 2019. Dit percentage betekent ook dat we structureel niet meer uitgaven dan wat er structureel binnenkomt.

Onze grondpositie, hier gedefinieerd als de waarde van de grond ten opzichte van onze baten, is met 2% beperkt, waardoor we ook een beperkt risico lopen. De waarde is ten opzichte van 2019 met 4% afgenomen doordat onze positie onderhanden werk ultimo 2020 € 28,4 miljoen lager is dan ultimo 2019. Dit laatste wordt met name veroorzaakt door het afsluiten van een viertal grondexploitaties (€ 23,2 mln.) en door een tweetal grondverkopen (€ 6,3 mln.).

De belastingcapaciteit geeft de mate aan waarin de lokale lasten, en hiermee de gemeentelijke baten, eventueel kunnen worden verhoogd om financiële tegenvallers op te kunnen vangen of om ruimte voor nieuw beleid te creëren. Onze woonlasten van meerpersoonshuishoudens bedragen in 2020 78% van het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde hebben we dus nog voldoende ruimte om de woonlasten te verhogen. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat feitelijk alleen het onderdeel OZB verhoogd kan worden, omdat wij bij de tariefstelling voor riool- en afvalstoffenheffing uitgaan van 100% kostendekkendheid.

Algemene risico's

I. Ontwikkeling gemeentefonds

status: gewijzigd

In december 2020 hebben de fondsbeheerders besloten de besluitvorming over de invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds aan het volgend kabinet te laten. Dit betekent dat de invoering van de nieuwe verdeling opschuift naar 1 januari 2023. Reden hiervoor is de huidige financiële positie van gemeenten en de nog lopende gesprekken met gemeenten over onder andere de toereikendheid van de financiering van de jeugdzorg.

Inmiddels zijn op 2 februari jl. de voorlopige uitkomsten gepubliceerd en is de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) om advies gevraagd. Na ontvangst van het advies van de ROB start in maart de consultatie van gemeenten. Het voorlopige herverdeeldeffect voor Tilburg bedraagt € 33 voordelig per inwoner.

Het kabinet is gemeenten eerder (meicirculaire 2019) voor de periode 2019 tot en met 2021 tegemoetgekomen met extra budget om te compenseren voor de extra groei in de jeugdzorg in combinatie met afspraken om de transitie- en transformatiedoelen van de decentralisatie van de jeugdhulp te realiseren (totaal € 1 miljard). In de septembercirculaire 2020 is deze periode verlengd door eenmalig aanvullend € 300 miljoen beschikbaar te stellen voor het jaar 2022, omdat het kabinet begrijpt dat gemeenten graag tijdig helderheid willen hebben over de middelen voor de jeugdzorg vanaf 2022. Daarnaast heeft onderzoeksbureau AEF onderzoek gedaan naar of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben bij een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de Jeugdwet. De resultaten van dit onderzoek dienen als inbreng voor de komende kabinetsformatie. Vooruitlopend op de uitkomsten hiervan is het vanuit de provincie toegestaan om de extra middelen voor de jaren 2023 en 2024 te ramen naar rato van de € 300 miljoen (in 2021). Wij hebben in dit kader rekening gehouden met een extra uitkering van € 4,3 miljoen in 2023 e.v. jaren.

Op 18 december jl. zijn de uitkomsten van het AEF onderzoek gepubliceerd. Dit maakt inzichtelijk dat gemeenten in 2019 € 1,6 tot € 1,8 miljard meer hebben uitgegeven dan het budget dat t.b.v. de Jeugdwet is overgeheveld naar het gemeentefonds. Onderzocht wordt nog hoe de omvang van het tekort via een combinatie van middelen en maatregelen (binnen en buiten de Jeugdwet) het hoofd kan worden geboden. Het volgende kabinet zal integraal besluiten over de inrichting van het jeugdstelsel en het bijbehorende structurele budget voor de uitvoering van de Jeugdwet.

II. Drie decentralisaties

A. Landelijk budget en verdeelmodel inkomensvoorzieningen (BUIG), Participatiebudget en WSW

status :gewijzigd

Met de invoering van de Participatiewet (P-wet) per 1 januari 2015 hebben gemeenten de verantwoordelijkheid gekregen voor re-integratie van bijstandsgerechtigden en voor mensen die als gevolg van hun beperkingen niet volledig inzetbaar zijn (voormalige Wajongers). De inkomensvoorziening en re-integratie voor mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt valt daarmee integraal onder het financieringsregime van de Participatiewet. Hieraan zijn een aantal risico's verbonden:

- Het Rijk verdeelt zowel het macro uitkeringsbudget BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen aan Gemeenten) als het Participatiebudget over de gemeenten middels objectieve verdeelmodellen. Hierdoor lopen de budgetten voor gemeenten niet noodzakelijkerwijs in de pas met de uitgaven die ze moeten doen voor de uitkeringen en de re-integratie van uitkeringsgerechtigden. De voortdurende landelijke discussie over de omvang en verdeling van de landelijke budgetten en de aanpassingen in de verdeelmodellen maken dat de omvang van beide budgetten onzeker is. Gemeenten kunnen hier ook niet op sturen. Beïnvloeding is wel mogelijk aan de kostenkant door een combinatie van instroom beperkende maatregelen en preventie, handhaving en re-integratieactiviteiten.
- In 2021 verwachten we een daling van de werkgelegenheid, onder andere als gevolg van de coronacrisis. Dit raakt ook de banen die geschikt zijn voor de doelgroep van de Participatiewet. Bij de re-integratie van bijstandsgerechtigden is de gemeente in hoge mate afhankelijk van de vacatures die het bedrijfsleven heeft en de kansen die het wil en kan bieden aan de doelgroep van de Participatiewet. Het komende jaar zal dan ook veel investeringen vragen om bij bedrijven het vraagstuk van inclusie op de agenda te houden. Daarom is het goed en belangrijk dat we in de regio Hart van Brabant hard hebben gewerkt aan het involveren van bedrijven, onder andere via het Ondernemersakkoord en de werkgeversdienstverlening WerkHart. Tot slot zal scholing en omscholing (naar kansrijke sectoren) nog belangrijker worden om te voorkomen dat mensen inactief worden en om er voor te zorgen dat ze meer wendbaar zijn in hun loopbaan, zodat ze minder risico lopen op minder bestaanszekerheid.
- Op 1 juli 2019 heeft de raad het Kader nieuw re-integratiemodel vastgesteld. Hiermee sturen we los van de inhoudelijke beweging in belangrijke mate op de kostenkant van beide budgetten.
- Per 2017 heeft het Rijk de inzet van het instrument "Beschut Werk" voor gemeenten verplicht gesteld. Dit betekent dat gemeenten nu verplicht zijn om mensen die een indicatie "beschut" krijgen van het UWV, ook daadwerkelijk een beschutte werkplek aan te bieden. De gemeente heeft maar beperkte invloed op de aanvragen voor deze indicaties, waardoor ook de inzet van het instrument slechts beperkt beïnvloedbaar is. Het Rijk stelt middelen beschikbaar op basis van een contingent per gemeente. Deze middelen zijn hiervoor echter niet toereikend. Bovendien kiest Tilburg ervoor dat iedere inwoner die beschikt over een indicatie van het UWV in aanmerking komt voor een beschutte werkplek. We limiteren het aantal beschutte plekken niet tot de landelijke taakstelling.

Impact op BUIG

De coronacrisis heeft een negatief effect op de uitgaven van de BUIG. Als gevolg hiervan zagen we in het 2^e kwartaal van 2020 een stijging van het aantal bijstandsuitkeringen van 6.450 naar 6.800, wat in het 3^e en 4^e kwartaal stagneerde en uitkwam op 6.700 extra bijstandsuitkeringen. De verwachting is dat in 2021 het werkloosheidspercentage verder zal stijgen. Het Rijk heeft de meerkosten corona over 2020 volledig vergoed. Het is op dit moment onduidelijk of het Rijk de meerkosten over 2021 ook volledig gaat compenseren.

Doelgroep voormalige Wet sociale werkvoorziening (WSW) en Diamant-groep

De meerjarenbegroting 2021-2024 van de Diamant-groep laat een tekort zien voor de jaren 2021-2023 (2021: nadeel € 1.007.000,-, 2022: nadeel € 1.053.000,-, 2023: nadeel € 537.000,-. Vanaf 2024 laat de begroting een licht positief resultaat zien van €33.000,-.

Het bestuur van de Diamant-groep heeft de nieuwe strategische visie vastgesteld waarin nieuwe ideeën en innovatieve concepten zijn opgenomen om de bestaande WSW-plaatsen betaalbaar te houden en tegelijkertijd de uitstroom uit de Participatiewet te bevorderen.

Het risico bestaat dat de genomen maatregelen uit de strategische visie niet voldoende zijn om het tekort volledig op te vangen. De deelnemende gemeenten hebben met ingang van het boekjaar 2020 de bijdrage aan de Diamant-groep structureel moeten verhogen om het tekort te dekken. Voor 2020 is dit nog niet nodig gebleken gezien het resultaat over dit jaar. Het Tilburgse aandeel hierin bedraagt ruim 75%. Dit wordt vooralsnog gedekt middels een uitkering uit het weerstandsvermogen van de Diamant-groep.

B. Wmo en Jeugdhulp

Status: Ongewijzigd

Wmo en Jeugdhulp zijn wetten met een open einde: Tilburg moet een antwoord geven op hulpvragen voor het beschikbare budget. Een open einde brengt extra risico's met zich mee:

1. *Het totale volume is onzeker.*
De vraag naar hulp in zowel Jeugd en Wmo is groter dan voorzien en stijgt. De stijging van het aantal cliënten gaat niet gepaard met een ophoging van budget. Rijksoverheid compenseert binnen het accres via een algemene index voor autonome prijs- en volumegroei.
2. *De uitvoering is complex en dat geeft een extra risico op onvoorziene kosten.*
Die complexiteit wordt versterkt door verandering in inkoopafspraken, hogere instroom, gewijzigde regelgeving, en de arbeidsmarkt.
3. *Geen volledige sturing op de toewijzing en indicering van jeugdhulp.*
Omdat ook derde partijen (huisartsen en gecertificeerde instellingen) kunnen verwijzen naar jeugdhulp kan de gemeente onvoldoende sturen op doelmatigheid. Op dit risico zijn inmiddels diverse beheersmaatregelen uitgerold maar daarmee is er nog geen volledige sturing.
4. *Verdeelmodellen.*
Herziening van verdeelmodellen kan grote invloed hebben op de gemeentelijke inkomsten. Vanaf 2023 zal naar verwachting een nieuwe verdeling voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang gelden met grote gevolgen voor

de Tilburgse financiën. Onder de specifieke risico's worden de risico's met betrekking tot de budgettaire ontwikkelingen binnen beschermd wonen nader toegelicht.

5. *Rijksbeleid dat ingrijpt in het gemeentelijk domein.*

Rijksbeleid kan grote invloed hebben op de kosten voor gemeenten. Zo heeft het rijk besloten om een abonnementstarief in te voeren voor de Wmo. De extra kosten vanwege een terugval in de eigen bijdragen worden gedekt door een hogere rijksbijdrage; compensatie voor een aanzuigende werking die de invoering van het abonnementstarief met zich meebrengt is vooralsnog niet gecompenseerd. Ook geeft het Rijk richtlijnen voor tarieven of worden er cao's afgesloten die financieel ongunstiger uitpakken, zonder dat gemeenten hiervoor adequaat gecompenseerd worden. Ook de invoering van de Wet Verplichte GGZ levert extra taken op voor de gemeente, zonder dat er zekerheid is dat gemeenten hiervoor volledig gecompenseerd worden. Onderzoek naar volumeontwikkeling en kosten jeugdhulp laat zien dat het volume fors is gestegen. Gemeenten zijn gedeeltelijk gecompenseerd voor de kosten van groei van het aantal jongeren dat gebruik maakt van de Jeugdzorg t/m 2021. Tilburg blijft een stevige lobby richting het rijk voeren voor structurele financiële middelen voor jeugdhulp en Wmo

6. *Inzet hefboomen*

Door middel van de inzet van hefboomen willen we meer impact en betaalbaarheid in het sociaal domein realiseren. Een hefboom is daarbij een mechanisme waarmee we met een kleine aanpassing een groot effect bewerkstelligen. De aanpassing kan een wijziging zijn in onze interne werkwijze, in ons beleid of in onze uitvoering. Doel is de energie en middelen zo in te zetten dat we de beste resultaten bereiken in de stad. We hebben een aantal hefboomen benoemd en daarbij bepaald de maatschappelijke en financiële impact. Daarbij is duidelijk dat het maatschappelijk en financieel rendement zal moeten ingroeien, waarbij de hefboomen elkaar onderling versterken in de beweging die noodzakelijk is. Het risico is aanwezig dat de beoogde rendementen niet volledig gehaald wordt in tijd en/of omvang.

III. Corona crisis

Status: gewijzigd

De coronacrisis heeft een grote impact op het kunnen realiseren van maatschappelijke doelen en het bereiken van de begrote financiële resultaten. De ontwikkeling van deze crisis blijft onzeker. We verwachten dat de effecten van de crisis op langere termijn zullen doorwerken. De economische terugval en de weg naar herstel, de voortdurende druk op de zorg, de sociale impact door contactbeperkende maatregelen en verlies van zekerheden, de inrichting van de openbare en publieke ruimte volgens de anderhalvemeter-norm en de toenemende druk op de gemeentefinanciën zijn ontwikkelingen die we nauwgezet blijven volgen.

Uit financieel oogpunt lopen we als gemeente op diverse terreinen risico's. Bijvoorbeeld bij het innen van debiteurenvorderingen. Verleend uitstel van betalingen, bijvoorbeeld voor huur gemeentelijk vastgoed, kan als gevolg van een verslechterde financiële positie van debiteuren leiden tot oninbaarheid. Ook bij het terugbetalen van leningen aan de gemeente, bij door de gemeente verleende garanties lopen of ten aanzien van verbonden partijen lopen we een mogelijk risico. Hoewel wij hier op dit moment nog geen concrete signalen over hebben kan dit risico zich voor gaan doen in de komende periode.

De belangrijkste gevolgen, de financiële impact, mogelijke handelingsperspectieven en genomen maatregelen per 'stad' worden periodiek uitgewerkt in de monitor 'Tilburg onder corona'. De vierde monitor is op 26 januari 2021 aan de gemeenteraad aangeboden.

Specifieke risico's

Nr.	Omschrijving risico	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
Inclusieve Stad					
1.	Gemeentelijk minimabeleid	Midden	S	Onbekend	ongewijzigd
De regelingen die vallen onder het beleid Bestaanszekerheid hebben een open eind karakter. Bij stijging van het aantal minimahuishoudens (bron: CBS), het nieuwe ingezette beleid van het bieden van maatwerk (waarbij inzet van de regelingen) bestaat het risico van toenemende kosten omdat mogelijk meer minima gebruik gaan maken van de armoederegelingen.					
2.	Ontoereikende SPUK uitkering Sport i.v.m. BTW	Midden	S	0 - 500	gewijzigd

Vanaf 1 januari 2019 is de BTW vrijstelling op sport verruimd. Dat wil zeggen dat de BTW op alle uitgaven inzake gelegenheid geven tot sport niet meer in aftrek kan worden genomen. Dit leidt bij gemeenten tot een nadeel op deze uitgaven. Daarnaast wordt de kostprijsverhogende btw op indirecte uitgaven (corporate overhead; uitgedrukt in het gemeentebrede mengpercentage) hierdoor ook hoger. Om deze nadelen te compenseren kunnen de gemeenten een subsidie aanvragen op grond van de regeling specifieke uitkering sport (SPUK). De aanvraag geschiedt op basis van de begroting en wordt na afloop van het jaar op basis van de werkelijke cijfers afgerekend (en verantwoord in de SiSa). De afrekening wordt echter gemaximeerd op de begroting, daarnaast wordt er naar rato uitgekeerd wanneer de landelijke aanvraag het landelijke plafond overschrijdt. Inmiddels is 2019 afgerekend door het ministerie en is Tilburg voor dat jaar volledig gecompenseerd. Over de uitputting ten opzichte van het landelijke plafond 2020 zijn nog geen cijfers bekend. Voor 2020 bedraagt het risico maximaal € 0,5 miljoen.

Nr.	Omschrijving risico	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
Het risico van een tekort speelt bij Sport, Vastgoed (sportaccommodaties en renovatie stadskantoren) en op de bedrijfsvoering (corporate overhead).					
3.	Slechte bodemgesteldheid sportvelden	Midden	I	Onbekend	ongewijzigd
Er is een reëel risico ten aanzien van de waterdoorlatendheid en bodemgesteldheid van bestaande kunstgrasvelden naar aanleiding van ervaringen met vervanging van de top laag bij SV Reeshof. Bij vervanging van een top laag wordt de onderlaag gekeurd. Bij SV Reeshof zijn in 2018 een lage waterdoorlatendheid en verhoogde waarden van zink en PCB's geconstateerd in het onderbouwzand (onderlaag). In de laag daaronder (cunetbodem) niet. De oorzaak van beide constatering is niet vast komen te staan. Het is echter mogelijk dat deze problemen zich op meerdere plekken kunnen gaan voordoen, met extra kosten tot gevolg.					
4.	Gebruik kunstgraskorrels	Midden	I en S	Onbekend	ongewijzigd
Op 6 april 2020 heeft uw raad besloten te investeren in extra noodzakelijke maatregelen om de verspreiding van rubberen infill op kunstgrasvelden te beperken en de eventuele verontreiniging van het milieu tegen te gaan. Zodoende wordt voldaan aan de zorgplicht. Hiermee is echter de discussie rondom dit onderwerp nog niet van tafel. Het is onduidelijk of we onze 24 kunstgrasvelden komende jaren zonder meerkosten kunnen blijven gebruiken. Er woedt een discussie over de milieugevolgen van de rubberkorrels die in deze velden worden ingestrooid. Ook staat op Europees niveau toepassing van microplastics (het infill-materiaal) ter discussie. Vervanging van de bestaande rubberkorrels door een ander infill-materiaal zoals bijvoorbeeld kurk is niet eenvoudig. Waarschijnlijk moet dan ook de onderlaag van de velden worden vervangen. Kosten zullen variëren van 5 ton tot een miljoen per veld. De speelbaarheid van kunstgras is 2,3 keer zo hoog als van een natuurgrasvoetbalveld. Mochten kunstgrasvelden helemaal niet meer toegepast kunnen worden dan zijn de gevolgen daarvan nu moeilijk te becijferen. Er zullen vervangende én 31 extra grasvelden moeten worden aangelegd om dezelfde speelduur mogelijk te maken.					
5.	Ontwikkelingen Beschermd wonen	Hoog	Onbekend	Onbekend	gewijzigd
Er zijn een aantal ontwikkelingen m.b.t. beschermd wonen die in potentie een forse budgettaire impact kunnen hebben. In de meicirculaire 2020 is de uitname voor WLZ opgenomen. Deze is voor het volledige bedrag van € 16,3 miljoen in mindering gebracht op het budget beschermd wonen. De uitname is gebaseerd op de aanname dat een fors percentage van de cliënten die nu gebruik maken van beschermd wonen, na de openstelling van de Wet langdurige zorg (Wlz) voor mensen met een psychische stoornis, een Wlz indicatie zullen krijgen en dus zorg zullen ontvangen vanuit de Wlz en niet meer vanuit de gemeente. De uitname is echter substantieel hoger dan wij hadden verwacht. In de meicirculaire 2021 zal nacalculatie plaatsvinden waarbij mogelijk bijstellingen zullen plaatsvinden. De nacalculatie zal plaatsvinden op basis van werkelijke kosten. Hiermee is er in principe geen budgettair risico voor de gemeente aangezien de uitname niet groter zal zijn dan de minderkosten voor de gemeente. Een gelijksoortig risico betreft de doordecentralisatie van de integratieuitkering beschermd wonen. Deze doordecentralisatie zal betekenen dat vanaf 2023 de integratie-uitkering (naar alle waarschijnlijkheid) zal worden verdeeld op basis van het woonplaatsbeginsel. Hoe dit precies budgettair zal uitpakken is, zoals bij elke wijziging in verdelingssystematiek, een risico dat zowel voordelig als nadelig kan uitpakken. Naast bovenstaande ontwikkelingen is er het afgelopen jaar sprake van een hogere stijging van de kosten dan waarvoor we gecompenseerd worden door het rijk. De kosten stijgen sterker als gevolg van een algemene ontwikkeling van stijgende aantallen, toename wachtlijst en een stijging in de zwaarte van de zorg. Ten opzichte van de integratieuitkering beschermd wonen die de gemeente Tilburg van het rijk ontvangt is er geen tekort, maar aangezien het overschot op beschermd wonen wordt gebruikt om andere tekorten binnen het sociaal domein af te dekken, zorgt een onvoldoende compensatie vanuit het rijk voor prijs- en volumestijging voor een negatief effect op de gemeentebegroting.					
6.	Kosten Jeugdhulp	Hoog	Structureel	Onbekend	gewijzigd
De afgelopen jaren zien we de kosten voor jeugdhulp steeds verder stijgen. Onderzoek naar wat er nodig is voor een doeltreffende uitvoering van de huidige Jeugdwet en wat er aan Rijksmiddelen tegenover staat is eind 2020 afgerond. De mate waarin gemeenten door het Rijk worden gecompenseerd voor stijgende kosten, is ontoereikend. Besluitvorming over een structurele oplossing in termen van benodigd budget en aanpassing in het stelsel vanaf 2022 zal aan een volgend kabinet zijn. In 2018 zijn er lokaal al beheersmaatregelen in gang gezet om de stijging van de kosten af te vlakken zoals het schakelteam, de praktijkondersteuner bij de huisarts (POH GGZ), Wonen doe je thuis en andere maatregelen. Naast het geschatte tekort kan de coronacrisis er bovendien toe leiden dat de impact van de beheersmaatregelen/hefbomen lager wordt en anderzijds de zorgvraag toeneemt.					

Nr.	Omschrijving risico	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
Duurzame stad					
7.	Slachtplaats Tilburg	Onbekend	I	Onbekend	Vervallen
<p>In 1985 is de gemeentelijke slachtplaats aan Slachtplaats Tilburg BV verkocht. In 1994 heeft de Raad vervolgens ingestemd met een aanpassing van het in 1985 overeengekomen leningarrangement. De problematiek van de bodemverontreiniging werd daarbij losgekoppeld van de onderhandelingen. De bodemverontreiniging is in het verleden nader onderzocht. Hierbij is geen verontreiniging aangetroffen die leidt tot onaanvaardbare risico's voor mens of milieu. Zo lang er niets op de locatie wijzigt, hoeft er ook niet te worden gesaneerd. Financieel schatten we het risico in van € 0,- tot maximaal enkele tienduizenden euro's. Aangezien er geen wijzigingen op de locatie worden verwacht, laten we het risico vervallen (kans x gevolg/€).</p>					
8.	Volumeplicht huishoudelijk afval	Midden	I	1.000 (positief)	ongewijzigd
<p>De gewesten / gemeenten in de provincie Noord-Brabant hebben met Attero Zuid B.V. contracten afgesloten over het jaarlijks aanbieden van 510kTon brandbaar huishoudelijk restafval (HRA) met een looptijd tot 1 februari 2017. In 2019 heeft het Nederlands Arbitrage Instituut (NAI) een bindende uitspraak gedaan inzake de naheffing 2015 -2017. Als gevolg hiervan hebben alle gewesten / gemeenten facturen van Attero ontvangen en voldaan. Binnen onze regio hebben alle gemeenten er voor gekozen om naar aanleiding van het vonnis van het NAI een vernietigingsprocedure te starten, onder leiding van de Vereniging van Contractanten, bij het Gerechtshof in Den Haag. Dit omdat in het laatste vonnis anders is besloten dan in de eerdere arbitragezaak inzake de naheffing 2011 - 2014. Deze vernietigingsprocedure is inmiddels in gang gezet. Een eventuele verrekening zal - in het geval de vernietigingsprocedure positief uitvalt voor onze gemeente - ten gunste komen van de egaliseringsreserve afvalstoffenheffing.</p>					
9.	Lekkage den Ophef	Hoog	I	85	gewijzigd
<p>In 2013 is het beweegbare civiele kunstwerk Den Ophef in de Piushaven gerealiseerd. Tijdens een inspectie in 2018 is in de stalen kokerconstructie een lekkage geconstateerd, die is gekenmerkt als een verborgen gebrek. We hebben de bouwer aansprakelijk gesteld en de kwestie aanhangig gemaakt bij de Raad van Arbitrage. Ondertussen werken we met de bouwer een plan uit om het gebrek gezamenlijk op te lossen. We ramen het herstel van de schade op € 170.000,- waarvan maximaal de helft voor onze rekening komt.</p>					
10	Conserveringsschade fietsbrug Voldijk	Onbekend	I	90	vervallen
<p>Kort na oplevering van de fietsbrug Voldijk in 2013 is corrosieschade geconstateerd. We hebben samen met de bouwer een plan opgesteld om de conservering van de brug weer in goede staat te krijgen. We hebben met de aannemer een vaststellingsovereenkomst gesloten voor het herstel en de aannemer heeft ons zijn bijdrage inmiddels betaald. De herstelwerkzaamheden ronden we medio 2021 af.</p>					
11	Rioolboring Enschtsestraat	Hoog	I	3.250	gewijzigd
<p>Na aanbesteding en werkvoorbereiding stellen we het risico vast op € 3.250.000,-. Hierbij hebben wij maximaal rekening gehouden met het optimaliseren van de bereikbaarheid van de omliggende bedrijven en het minimaliseren van de overlast voor omwonenden. In dit risico zit bijkomend budget om samen met de omgeving werk te maken van het vergroenen ter compensatie van de noodzakelijke bomenkap. Ook hebben we rekening gehouden met een post onvoorziene kosten ten behoeve van specifieke risico's (huren braakliggend terrein, bodemverontreiniging, bodemgesteldheid, beschikbaar materieel, kabels en leidingen, enz.). De uitvoering van het project start in april 2021.</p>					
Vitale stad					
12	LED-schermen NS-plein	Laag	I	700	Ongewijzigd
<p>De gemeente is gedagvaard door de Nederlandse Handelsunie (NHU) in verband met schade die zou zijn geleden door het optreden tegen de LED-schermen op het pand aan het NS-plein 10 en door het standpunt van de gemeente dat daar ook in de toekomst geen LED-schermen worden toegestaan. NHU kan daarom haar plannen met dit pand niet uitvoeren en stelt flinke omzetschade te lijden. In de dagvaarding wordt gevraagd een voorschot op de definitieve schade toe te kennen van circa € 700.000,-. De rechter en het Hof hebben de vordering afgewezen. NHU is in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. Indien de Hoge Raad oordeelt dat de gemeente onrechtmatig gehandeld zou hebben, levert dit een risico op van € 700.000,-. De uitspraak van de Hoge Raad wordt in 2021 verwacht.</p>					
13	Gate 2	Midden	I	0 - 1.921	Gewijzigd
<p>Voor de vastgoedontwikkeling Aerospace Maintenance Park heeft Gate2 Vastgoed BV (100% dochter van Gate2 BV) een leningsovereenkomst met de gemeente Tilburg van € 5.523.332,- waarop jaarlijks wordt afgelost. Hiervan is € 3.423.332,- ter beschikking gesteld door de provincie Noord-Brabant vanuit de subsidieregeling Samen Investeren middels een revolverende lening aan de gemeente Tilburg. Tot op heden loopt de aflossing op de lening in lijn met de actuele aflossingsafspraken. Overeengekomen is dat beide partijen ieder zelf het risico van mogelijke oninbaarheid van de</p>					

Nr.	Omschrijving risico	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
resterende leningsom dragen. Het openstaande leningsdeel waarover de gemeente Tilburg risico loopt bedraagt € 1.921.161,-.					
14	Bemij BV	Midden	I	0	Vervallen
De gemeente Tilburg heeft alle aandelen van Bemij BV in haar bezit. De Bemij heeft in lijn met het collegebesluit in 2017 de exploitatie van een 2-tal verdiepingen in bedrijfsverzamelgebouw Entrada op bedrijventerrein Katsbogten beëindigd. Als gevolg van minder negatieve exploitatieresultaten huur en verhuur Entrada tot einde huurcontract (periode 2016 t/m 2020) is de in 2016 gevormde voorziening gedeeltelijk vrijgevallen. Hiermee is het risico tevens vervallen.					
15	Achtervangfuncties WSW en WEW	Laag	I	Onbekend	Ongewijzigd
<p><i>Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)</i></p> <p>Het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) en de Autoriteit woningcorporaties (Aw), die optreedt als onafhankelijke toezichthouder, en het ministerie informeren ons college jaarlijks over de (financiële) situatie van de in Tilburg werkzame corporaties. Op basis van deze bevindingen voeren wij gesprekken met de corporaties waarin we ons nader laten informeren.</p> <p>Gemeenten en Rijk vervullen in het kader van de WSW slechts de derde achtervangfunctie en dat ieder voor 50%. De kans dat een gemeente op grond van deze achtervangfunctie daadwerkelijk aangesproken wordt, is daarmee erg klein. De Tilburgse corporaties, die het overgrote deel van de sociale woningen in onze gemeente in bezit hebben, voldoen allen aan de geldende normen. We zien dat de waarde van het bezit fors hoger ligt dan de omvang van de afgegeven garantstelling.</p> <p><i>Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)</i></p> <p>Met het Rijk en gemeenten als achtervang, staat het WEW borg voor verstrekte hypotheek met nationale hypotheekgarantie. Als het WEW niet kan voldoen aan haar verplichtingen, treedt de achtervangfunctie in werking. De gemeente vervult een achtervangfunctie voor 50% van de hypotheekgaranties die in Tilburg zijn afgegeven vóór 1 januari 2011. Vanaf 2011 vervult het Rijk de achtervangfunctie voor 100%. Op de achtervangfunctie is tot nu toe geen beroep gedaan. WEW verwacht op basis van de liquiditeitsprognose dat dit de komende jaren evenmin aan de orde zal zijn. Het gemeentelijke risico is uiterst beperkt.</p>					
16	Specifieke risico's grondexploitatie	Midden	I	42.521	Gewijzigd
<p>Binnen de grondexploitatie spelen veel risico's. De omvang hiervan wordt bepaald met behulp van de Risman-methode. Wij berekenen het totale risico over alle grondexploitaties op een bedrag van € 42,5 miljoen. Dit bedrag is beschikbaar in de Reserve Risico's Grondexploitaties.</p> <p>Bij deze risicobepaling is rekening gehouden met voorziene risico's als afzetvertraging en prijsdaling. Twee keer per jaar (bij jaarrekening en begroting) actualiseren wij de risicoanalyses. Aan de hand van het uiteindelijke resultaat wordt de reserve verhoogd of verlaagd. Deze reserve maakt onderdeel uit van het totale weerstandsvermogen (bedoeld om financiële risico's op te vangen).</p>					
17.	Piushaven	Laag	I	0 - 1.500	Gewijzigd
<p>In 2008 is geconstateerd dat het slib van de Piushaven is vervuild met met name zware metalen door de activiteiten in en aan de oude industriehaven van weleer. In 2018 is opnieuw onderzoek gedaan. De vervuilingsgraad (met name cadmium) is stabiel maar in delen van de havenarm boven de interventiewaarde.</p> <p>Het water van de Piushaven wordt regelmatig bemonsterd en geconcludeerd is dat het schoon is. Vanaf de draaibrug richting Wilhelminakanaal is het water minder schoon. Het betreft hier vooral biologische verontreinigingen waardoor bijv. blauwalg kan ontwikkelen. Ook de vaste kanaalbodem onder het slib is schoon. Risico's ontstaan door het opwerpen van de bodem als gevolg van (zware) scheepvaart (bijvoorbeeld bij Marivin of Piushaven Ahoi) en belemmeren verdere ontwikkeling van zwemevenementen.</p> <p>Er zijn diverse mogelijkheden om hier mee om te gaan, van het accepteren van deze situatie en proberen te zorgen voor voldoende bezinkingstijd door afstemming van evenementen en vaaractiviteiten (geldt niet voor op eigen risico recreatief zwemmen) tot het volledig uitbaggeren van de haven. De kosten van volledig saneren worden op maximaal € 1,5 miljoen geschat.</p> <p>In 2019 is de mate van verontreiniging van het slib in de toeloop en de Piushaven opnieuw onderzocht. De mate van verontreiniging is nauwelijks gewijzigd. Tevens is bij de GGD nagevraagd welke volksgezondheidsrisico's er zijn als mensen in aanraking komen met het bodemslib. Uit het advies van de GGD blijkt dat er geen volksgezondheidsrisico's zijn voor zwemmers en spelende kinderen in het Piushavenwater. Rijkswaterstaat heeft aangegeven dat de Piushaven nooit de status van openbaar zwemwater kan krijgen zolang er sprake is van scheepvaartverkeer. In 2021 wordt besloten over een integrale aanpak van de waterbodem, de waterkwaliteit en zwemmogelijkheden.</p>					
18.	Kernwinkelgebied	Midden	I	0 - 1.250	Gewijzigd
Het kernwinkelgebied maakt geen onderdeel uit van de grondexploitatie. Het betreft een groot en complex project met tussentijdse scopewijzigingen. Het project omvat het aanleggen van nieuwe verbindingen, de ruimtelijke begeleiding van					

Nr.	Omschrijving risico	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
-----	---------------------	-------------------	-------------------------	--------------------	--------

initiatieven van marktpartijen en de herinrichting en vergroening van de openbare ruimte. Het Kernwinkelgebied is geen grondexploitatieproject omdat het primair gaat om de aanpassing en inrichting van de openbare ruimte. Dit betekent dat er geen aparte reserve risico's aanwezig is voor het afdekken van risico's, maar dat tegenvallers ten laste van het algemene weerstandsvermogen van de gemeente komen. De belangrijkste en meest actuele risico's betreffen:

- lagere verkoopopbrengst van panden en gronden, totaal risicobedrag van € 750.000;
- overige onvoorziene kosten, stelpost € 350.000,-.

19.	Verruiming Wilhelminakanaal	Onbekend	I	Onbekend	Gewijzigd
-----	-----------------------------	----------	---	----------	-----------

Het verbreden en verdiepen van het Wilhelminakanaal tussen de uitmonding van de Donge en de Dongenseweg, de zogenoemde fase 1, is met uitzondering van Sluis II en de daarmee samenhangende werkzaamheden, nagenoeg afgerond. Om het mogelijke effect van de daling van de grondwaterstand te mitigeren is op 6 december 2017 door het Bestuurlijk Overleg MIRT Zuid-Nederland het besluit genomen tot herbouw van sluis II. Consequentie hiervan is dat de herbouw van sluis II tot aanzienlijke meerkosten leidt. Bij de uitwerking van het project is gebleken dat de voorbereiding meer tijd vergt door de mogelijke milieueffecten waaronder stikstofuitstoot. Daarnaast is er meer tijd nodig voor de realisatie van het project, zo is gebleken uit de marktconsultatie. Buiten deze voorziene vertraging dient rekening gehouden te worden met ingecalculeerde vertraging van risico's die mogelijk optreden. In het tweede kwartaal van 2021 zal het voorstel voor uitvoeringskrediet voor de bijdrage van Tilburg aan project Sluis II worden voorgelegd aan de raad.

Verder wordt fase 1,5 (geschikt maken voor klasse IV schepen tussen de Dongenseweg en de haven Loven) in principe voor rekening en risico van de gemeente en de provincie (ieder voor 50%) gerealiseerd. Fase 1,5 heeft enige tijd stil gelegen in verband met de problematiek (met betrekking tot grondwater en de voorgenomen kanaalpeilverlaging) die zich in fase 1 heeft voorgedaan. Daarnaast is bij de voorbereidingen van het project geconstateerd dat er een issue is met de maximaal toelaatbare diepgang bij het gebruik van huidige damwanden. Daarnaast is er ook een bochtverbreding noodzakelijk gebleken en zijn er niet eerder voorziene bodem beschermende maatregelen nodig. Er wordt momenteel onderzocht wat de impact hiervan is, waardoor het project gaat vertragen. Zodra hier meer duidelijkheid over is melden we dit.

De besluitvorming over herbouw sluis II volgt naar verwachting in het 2^e kwartaal 2021. Besluitvorming over fase 1,5 zal plaats gaan vinden nadat duidelijk is wat de impact van de damwanden en de bochtverbreding en bodembeschermende maatregelen is op het project fase 1,5.

20	Stikstofaanpak	Hoog	I	Onbekend	Ongewijzigd
----	----------------	------	---	----------	-------------

De landelijke stikstofproblematiek kan effect hebben op uit te geven vergunningen en voorgenomen ontwikkelingen. Momenteel worden in Tilburg plannen en projecten in overeenstemming met de Wet natuurbescherming gebracht. We blijven in verbinding met de landelijke en provinciale uitwerking van dit vraagstuk, en lokaal en regionaal onderzoeken we de mogelijke consequenties en oplossingen.

21	Regionaal Uitvoeringsprogramma (Verkeer en Vervoer)	Onbekend	S	Onbekend	Gewijzigd
----	---	----------	---	----------	-----------

De gemeente ontvangt jaarlijks subsidiebijdragen van de Provincie Noord-Brabant die worden ingezet voor mobiliteitsprojecten. Tot en met 2020 zijn dit subsidiebijdragen van 50% van de (subsidiabele) projectkosten. Deze subsidie wordt beëindigd omdat de provincie af wil van de projectgerichte subsidiëring per gemeente. Zij wil overgaan tot een vorm van bijdragen die zijn gebaseerd op de realisatie van programma's. Op basis van laatste gesprekken met de provincie is duidelijk geworden dat het accent van subsidieverlening meer dan voorheen komt te liggen op het aspect van de verkeersveiligheid. Het voorgaande heeft ertoe geleid dat de provincie vooralsnog bereid is een bijdrage te verlenen aan de voorgenomen aanpassingen van onze rotondes maar dat zij geen reden ziet voor een bijdrage aan de verkeersaanpassing van de 3^e ontsluiting van de Kraaiven. Op moment van samenstelling van de jaarrekening 2020 zijn wij aan het bekijken wat de exacte budgettaire gevolgen zijn van de koerswijziging van de provincie voor onze ramingen 2021. Wij komen met een aangepast voorstel hiervoor terug binnen de Tussenrapportage 2021.

Samen en dichtbij

22.	Rekenrente pensioenrechten (voormalig) wethouders	Hoog	I	Onbekend	Gewijzigd
-----	---	------	---	----------	-----------

Om de hoogte van de voorziening voormalig bestuur te bepalen worden jaarlijks actuariële waardeberekeningen inzake pensioenrechten en wachtgeld van (voormalige) wethouders opgemaakt. Voor deze berekening wordt een voorgeschreven rekenrente gehanteerd, te weten de geldende rente uit de door De Nederlandsche Bank gepubliceerde rentetermijnstructuur voor verplichtingen met een looptijd van 25 jaar per 1 oktober. Als deze rente daalt dan moet de voorziening worden aangevuld ten laste van het resultaat. Bij deze jaarrekening zijn de gevolgen van de gewijzigde rente berekend en is de voorziening op peil gebracht. Maar in 2021 kan door een verdere rentedaling een aanvullende storting weer aan de orde zijn.

Nr.	Omschrijving risico	Kans van optreden	Incidenteel Structureel	Bedrag (x € 1.000)	Status
23.	Leges n.a.v. diverse juridische procedures	Laag	I	773	Gewijzigd
<p>Momenteel lopen er nog vijf beroepsprocedures tegen opgelegde aanslagen leges met een totaal risico van € 773.000. Twee van deze procedures hebben een totaal risico van € 693.000. Omdat in soortgelijke procedures inzake de verbindendheid van de legesverordening wegens schending van de opbrengstlimiet, de gemeente in het gelijk gesteld is, is het risico in deze twee zaken laag. Gelet op bovenstaande blijft de classificatie van het totale risico derhalve laag.</p>					
24.	Rente aan te trekken leningen	Midden	S	Onbekend	Ongewijzigd
<p>Met name door een hoog investeringsniveau en dekking van kosten vanuit reserves zijn de uitgaven de komende jaren hoger dan de inkomsten. Om dit verschil te financieren moeten leningen worden aangetrokken waardoor de rentelasten toenemen. De rente op aan te trekken leningen is op dit moment historisch laag. In de begroting is deze lage rentestand meerjarig doorgetrokken waarbij is uitgegaan van gemiddeld 0,5% rente op aan te trekken langlopende leningen. Wanneer de rente met 1% zou toenemen betekent dit uiteindelijk een structureel hogere rentelast van € 2,8 miljoen vanaf 2024.</p>					
25.	Beleggingen				Vervallen
<p>De opbrengst uit de verkoop Bouwfondsaandelen 2000 is belegd in twee producten: vastrentende waarden en een garantieproduct met hoofdsomgarantie. De jaarlijkse opbrengst uit het vastrentende deel ligt vast (€ 1.507.820,-). De waarde van het deel dat belegd is in aandelen duurzaam rendementsfonds fluctueert per dag. De hoofdsom van de totale belegging is aan het einde van de looptijd gegarandeerd. Op 4 januari 2021 is het garantieproduct afgelopen en zijn de aandelen verkocht. Hiermee is een aanvullende opbrengst gerealiseerd van € 4,037 miljoen.</p>					
26.	tRom Chroom 6	Hoog	I	Onbekend	Gewijzigd
<p>Deelnemers en medewerkers aan het re-integratietraject tROM, waarbij museumtreinen werden opgeknapt, zijn mogelijk blootgesteld aan Chroom-6, een stof die schadelijk kan zijn voor de gezondheid. Het RIVM heeft in opdracht van de onderzoekscommissie Tilburg Chroom-6 onderzoek hier naar gedaan. Op 31 januari 2019 hebben de onderzoekscommissie en het RIVM de onderzoeksresultaten bekend gemaakt. Het RIVM onderzoekt en houdt actuele medische ontwikkelingen continue bij. Op het moment dat dit tot nieuwe inzichten leidt wordt daarop de ziektelijst met aan Chroom-6 gerelateerde ziektes aangepast en openbaar gemaakt. Op basis daarvan is In 2020 de ziektelijst uitgebreid met de ziekte strottenhoofdkanker. Het Openbaar Ministerie is in 2018 gestart met een strafrechtelijk onderzoek naar mogelijke overtredingen bij tROM tijdens de periode 2004-2012. De gemeente heeft op 4 maart 2021 een dagvaarding ontvangen van het OM. Het OM heeft besloten de gemeente strafrechtelijk te vervolgen vanwege het overtreden van de Arbeidsomstandighedenwet en de Wet milieubeheer bij de uitvoering van het tROM-project. De eerste zitting is gepland op 14 september 2021.</p>					
27.	BTW Straatparkeren	Midden	S	900	Vervallen
<p>De laatste jaren worden er diverse fiscale procedures gevoerd met betrekking tot de vraag of een gemeente handelt als btw-ondernemer ter zake van straatparkeren (het gelegenheid geven tot parkeren op de openbare weg). Op 31 augustus 2017 (nr. 16/03254) heeft de Advocaat-Generaal (hierna: AG) een conclusie geschreven waarbij de Hoge Raad wordt geadviseerd om de opbrengsten die gemeenten behalen uit het straatparkeren (de parkeerbelasting) te belasten met btw. Volgens de AG leidt het aanmerken van de gemeente als niet-belastingplichtige (zodat voor straatparkeren geen btw wordt geheven), terwijl particuliere exploitanten wel btw verschuldigd zijn voor slagboomparkeren, tot een concurrentievervalsing. De Hoge Raad is in een tweetal procedures (23 maart 2018, nr. 16/03254 en nr. 17/03850) in verband met formele aspecten nog niet toegekomen aan de beantwoording van deze (inhoudelijke) vraag. De Hoge Raad laat derhalve nog in het midden of de gemeenten btw moeten heffen over de parkeervergoeding. Tot 24 december jl. kon de gemeente in rechte te beschermen vertrouwen ontlenen aan het Besluit van 25 januari 2012, nr. BLBK 2012/175M, waarin stond dat de gemeente ter zake als overheid handelt. Onduidelijk was nog of de Staatssecretaris van Financiën dit besluit zou aanpassen en daarbij de conclusie van de AG zou volgen. Inmiddels is voornoemd besluit ingetrokken bij het Besluit van 24 december 2020, nr. 2020-24875. Dit nieuwe besluit heeft op dit punt echter geen wijziging gebracht. Daarmee is het risico komen te vervallen voor in ieder geval de periode waarin het Besluit van 24 december 2020 geldt.</p>					
28.	Gemeentelijke huisvesting	Hoog	I	0 - 3.000	Gewijzigd
<p>De renovatie van het Stadhuis is opgeleverd, het gebouw is ingericht en in gebruik genomen. Er zijn nog steeds discussies met de aannemer van het Stadhuis over geleden schade en er is een gerechtelijke procedure opgestart. Eventueel te betalen schade is niet opgenomen in de budgetten van het stadhuis. De aanbesteding voor de renovatie van de Stadswinkel is binnen budget afgerond maar er is buiten het reguliere budget van 5% onvoorzien voor de bouw geen budget om omissies in het bestek, onvoorzien omstandigheden of extra wensen / wijzigingen op te vangen. In reflectiebijeenkomsten met de raad naar aanleiding van de aanbevelingen van de rekenkamer in haar brief 'Begrotenlijke projecten' is dit onderwerp van gesprek geweest. De uitvoering van de renovatie stadswinkel is conform planning in maart 2021 gestart.</p>					

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

We investeren binnen de gemeente een groot vermogen in kapitaalgoederen als wegen, riolering, civiele kunstwerken (bruggen, viaducten, enz.) groen, verlichting en gebouwen. Het onderhoud van deze kapitaalgoederen is van cruciaal belang voor het functioneren van de gemeente op het terrein van vervoer, recreatie en huisvesting van de gemeentelijke onderdelen en instellingen. Vanwege het grote belang van dit onderhoud brengen we in deze paragraaf in kaart op welke manier we het onderhoud op de kapitaalgoederen waarborgen. De gemeente heeft een belangrijke rol als het gaat om goed rentmeesterschap: het financiële en zakelijke beheer van onroerende goederen. De provincie Noord-Brabant ziet hier als hogere overheid op toe. Goed rentmeesterschap vraagt een zorgvuldige afweging van verschillende belangen.

Beheer van de openbare ruimte kunnen we, naast een technische beschouwing, ook benaderen vanuit de gebruiks- en belevingswaarde. We richten ons daarom ook op de signalen die we vanuit de inwoners, bedrijven en bezoekers van de stad ontvangen. Dat kan betekenen dat we aanvullende uitgangspunten voor het beheer van onze kapitaalgoederen moeten formuleren. Daarnaast is een herinrichting (vanwege een onderhoudsbehoefte) een uitgelezen moment om de openbare ruimte nog beter aan te laten sluiten op de actuele behoefte. Bijvoorbeeld door met de nieuwe inrichting in te spelen op de demografische samenstelling, de gezondheids- en welzijnssituatie van bewoners in die buurt en/of bijvoorbeeld klimaatdoelstellingen.

Meerjarenprogramma Openbare Ruimte (MJP)

Het MJP vormt het integrale overzicht van vele projecten en maatregelen gericht op het realiseren van beleidsdoelen zoals klimaat, energietransitie, wijkwensen en de instandhouding van onze kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Door waar mogelijk verschillende maatregelen te combineren met taken vanuit de zorgplicht zetten we de beschikbare middelen optimaal in. Een combinatie van noodzakelijk onderhoud en gewenste, functionele bijstellingen versterkt zo de borging van de benodigde kwaliteit. Op deze wijze dragen we bij aan een toekomstbestendige en aantrekkelijke openbare ruimte.

Enkele jaren geleden bleef de realisatie van projecten ver achter bij de planning (slechts circa 40%). Het ingezette verbeterprogramma begint zijn vruchten af te werpen. Na een korte terugval in 2019 zien we in 2020 de grip op de uitvoering toenemen. Doordat we de inwonerparticipatie als gevolg van de coronapandemie flink hebben moeten aanpassen, hebben we de planning moeten bijstellen. We zijn nog alerter op de te verrichten betalingen en zorgen dat we bij de Tussenrapportage en de Najaarsbijstelling tijdig het budget bijstellen aan de haalbare opgave. Met de huidige mogelijkheden naderen we het maximum van wat we in de driehoek Ambitie – Financiën – Formatie kunnen bereiken. Dit betrekken we bij de verdere invulling van de programmering.

Wegen

Beleidskader

De gemeenteraad heeft in mei 2020 het beleidsplan voor wegverhardingen vastgesteld. Dit 'beleidsplan Wegen 2021-2025' heeft een looptijd van 5 jaar. Het vastgestelde kwaliteitsniveau is voor alle functiegebieden hetzelfde en betreft niveau C.

Actuele staat van onderhoud

Begin 2018 hebben we een globale wegininspectie over het totale areaal verhardingen uitgevoerd (11,5 miljoen m²). Daaruit blijkt dat 91% van de verharding op een C-niveau of hoger zit. Een nadere analyse naar de functie van de verharding laat zien dat de fietspaden en rijbanen het hoogste scoren. De gemiddelde kwaliteit van de voetpaden is duidelijk lager.

Inmiddels is, sinds de uitgevoerde wegininspectie 2018, op bijna 50% van het areaal met C en D onderhoud uitgevoerd. Verder is een groot deel van het D-percentage opgenomen in het vastgestelde MeerJarenProgramma 2021-2024.

Sinds het najaar 2020 hebben we een nieuwe wegininspectie in uitvoering. De gegevens hiervan zijn in het 2e kwartaal van 2021 bekend.

Besteding onderhoudsbudgetten

(x € 1.000,-)	Jaarrekening 2019	Oorspronkelijke begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Jaarrekening 2020
Exploitatie	4.565	3.372	4.247	4.442
Investerings	8.814	13.314	7.395	7.665
Totaal	13.379	16.686	11.642	12.087

Civiele kunstwerken (bruggen, viaducten enzovoorts)

Beleidskader

De gemeenteraad heeft in mei 2020 het beheer-beleidsplan Civiele Kunstwerken 2020-2025 vastgesteld.

De kwaliteitsambities voor civiele kunstwerken zijn hiermee bepaald conform scenario 'veilig en duurzaam' wat is vertaald naar het kwaliteitsniveau Basis.

Actuele staat van onderhoud

We hebben de civiele kunstwerken op het onderhoudspeer 'basis' onderhouden en dit onderhoudsniveau continueren we. Het areaal is op orde. De civiele kunstwerken voldoen hiermee aan de kwaliteitsambitie 'veilig en duurzaam'. In een continu proces houden we de kunstwerken in beeld en herstellen we schades. Dit gebeurt op basis van continue uitgevoerde visuele inspecties en een instandhoudingsinspectie, die we in 2020 hebben uitgevoerd voor de 135 meest risicovolle kunstwerken. Voor de Voldijkbrug hebben we met de bouwer een afspraak gemaakt over een nieuwe conservering in het voorjaar van 2021. In 2020 hebben we de fiets-voetgangersbruggen aan de Bakkumsingel, de Borgharensingel en de Lonnekerstraat gerenoveerd. Dit is de start van een langdurig renovatieprogramma voor houten fiets-voetbruggen. De brug Prinsenhoeven heeft vertraging opgelopen, omdat uit de aanbesteding een prijs kwam die bijna twee keer zo hoog was als geraamd. Wij hebben het programma van eisen aangepast en besteden opnieuw aan. De vertraging heeft geen gevolgen voor de veiligheid en het functioneren van de draaibrug.

Besteding onderhoudsbudgetten

(x € 1.000,-)	Jaarrekening 2019	Oorspronkelijke begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Jaarrekening 2020
Exploitatie	2.447	1.393	2.285	2.234
Investeringen	64	0	1.112	449
Totaal	2.511	1.393	3.397	2.683

Wegmeubilair

Beleidskader

Voor de instandhouding van het wegmeubilair is geen beleidskader vastgesteld. Er is wel landelijke wet- en regelgeving waaraan we moeten voldoen.

Actuele staat van onderhoud

De afgelopen jaren hebben we de markeringen op het kwaliteitsniveau 'basis' gebracht en dit onderhoudsniveau hebben we in 2020 gecontinueerd. In verband met de verkeersveiligheid kan dit niveau niet omlaag. De bebording hebben we de afgelopen jaren per wijk gesaneerd (compleetheid en juridisch kloppend). Ook deze werkwijze hebben we in 2020 doorgezet. Daarbij hebben we de gehele hoofdstructuur (rondweg, ringbanen etc.) geïnventariseerd en de wijken De Reit, Het Zand, Zorgvlied, Noordhoek en Korvel gesaneerd.

Tevens hebben we samen met de wijkraad een objectbewegwijzeringsplan opgesteld voor Berkel-Enschot. De realisatie van dit plan zal in het 2e kwartaal van 2021 plaatsvinden.

Besteding onderhoudsbudgetten

(x € 1.000,-)	Jaarrekening 2019	Oorspronkelijke begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Jaarrekening 2020
Exploitatie	1.218	1.024	1.142	970
Investeringen	30	0	0	60
Totaal	1.248	1.024	1.142	1.030

Openbare verlichting

Beleidskader

Er is geen vastgesteld beheer- of beleidsplan openbare verlichting. We sluiten aan bij de bestuurlijke doelen op gebied van klimaattransitie, energiebesparing, veilige openbare ruimte en circulaire economie.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Omdat we geen vastgesteld beheer- of beleidsplan openbare verlichting hebben is er ook geen vastgesteld kwaliteitsniveau waaraan we het areaal kunnen toetsen. De kwaliteit sluit aan bij de bestuurlijke doelen: we stappen op een nog grotere schaal over van conventionele verlichting naar slimme duurzame ledverlichting.

De focus voor het beheer en onderhoud en de vervanging ligt bij circulariteit, energiebesparing, CO₂ reductie, afstemming met de inwoner/ondernemer en (sociale) veiligheid. Dit zijn de factoren waarop we het beheer baseren en we bijdragen aan de bestuurlijke doelen. Lichtmasten zijn in Tilburg bijvoorbeeld uitsluitend Cradle to Cradle geleverd en geplaatst. Dit betekent dat elke oude aluminium lichtmast voor recycling teruggaat naar de leverancier.

Actuele staat van onderhoud

De actuele staat van onderhoud van het areaal is op orde. Het aantal meldingen is dit jaar afgenomen, de doorlooptijd van storings- en meldingen is nu gemiddeld 2 werkdagen. Dit levert een bijdrage aan de (sociale) veiligheid in de stad. Jaarlijks inspecteren we veiligheid, verlichtingsniveau en duurzaamheid van lichtmasten. Aan de hand van deze inspecties vervangen we lichtmasten die niet aan de veiligheidsnorm voldoen. Deze vervangingen zijn gepland in het programma voor 2021.

In 2020 hebben we met een bijdrage uit het Klimaatfonds in versneld tempo 3.000 armaturen in Berkel-Enschot en Udenhout vervangen door slimme led verlichting. Hiermee is het energieverbruik in dit gebied met ruim 73% gedaald, het verbruik van de totale openbare verlichting met 6% en besparen we jaarlijks 359 ton CO₂ (vergelijkbaar met jaarlijkse opname door 17.950 bomen).

Besteding onderhoudsbudgetten

(x € 1.000,-)	Jaarrekening 2019	Oorspronkelijke begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Jaarrekening 2020
Exploitatie	1.742	1.159	1.273	1.803
Investerings	931	1.384	4.507	4.074
Totaal	2.673	2.543	5.780	5.877

Verkeersregelinstallaties

Beleidskader

Het Mobiliteitsplan 2040 is het beleidsstuk waaraan de Verkeersregelinstallaties een bijdrage leveren en dient als leidraad voor de ontwikkelingen en doelen. De Mobiliteits Agenda 013 schetst een toekomst waarin slim en duurzaam vervoer centraal staat. Deze aanpak is het vervolg op het Tilburg Verkeers- en vervoersplan (TVVP) en heeft invloed op de Nota verkeerslichten.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Het kwaliteitsniveau is in de Nota Verkeerslichten in 2006 vastgesteld op 'voldoende'. In 2010 heeft de Raad dit bijgesteld naar 'sober'. Dit is nog steeds het geval. De focus ligt op het beter benutten en gebruiken van de bestaande infrastructuur en om deze toekomstvast te maken.

Actuele staat van onderhoud

De kwaliteit van het areaal voldoet aan de gestelde eisen, de actuele staat is op orde. In 2020 hebben we stevig doorgepakt met de verglazing van het communicatienetwerk (aanleg glasvezel en buis), waarbij we gebruik gemaakt hebben van de meeleg-overeenkomst met de telecomprovider. In het centrum en in Tilburg Noord is dit nu in uitvoering en zorgt op deze manier voor de minimaal noodzakelijke overlast. De uitvoeringsplanning van de opgave voor 2020 loopt achter door verschillende verkeersveiligheidspilots. Daardoor is een gedeelte van het begrote bedrag nog niet besteed, maar dit heeft geen gevolgen voor de werking van de VRI's. We lopen de achterstand in de eerste helft van 2021 weer in.

Besteding onderhoudsbudgetten

(x € 1.000,-)	Jaarrekening 2019	Oorspronkelijke begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Jaarrekening 2020
Exploitatie	1.175	1.035	1.265	1.080
Investerings	1.055	1.460	1.755	869
Totaal	2.230	2.495	3.020	1.949

Riolering en waterhuishouding

Beleidskader

In het Programma Water en Riolering (PWR) 2020-2023 hebben we het beleid geformuleerd ten behoeve van het beheer en onderhoud van het bestaande riolerings- en waterhuishoudingssysteem (watersysteem). De raad heeft het PWR 2020-2023 in november 2019 vastgesteld.

Vastgesteld kwaliteitsniveau en actuele staat onderhoud - Riolering

Het areaal is op orde. Door de jaarlijkse rioolinspectie op basis van een risicomatrix is de huidige kwaliteit vastgelegd. Riolering die niet aan het gestelde kwaliteitsniveau voldoet hebben we getoetst op urgentie. Kleinschalige schades hebben we opgenomen in het reparatieplan 2020 en direct opgelost. Grote schadebeelden die aanleiding geven tot vervanging/renovatie hebben we opgenomen en afgestemd in het Meerjarenprogramma Openbare Ruimte (MJP 2021-2024).

De problematiek rondom asbesthoudende kit in rioolaansluitingen hebben we voortvarend opgepakt. Hierdoor is de problematiek nu onder controle en hebben we extra te nemen veiligheidsmaatregelen, conform het asbestverwijderingsbesluit 2005, kunnen afschalen naar het minimale (werken in de lichtste risicoklasse). We hebben de raad hier begin januari 2021 over geïnformeerd. We hebben € 200.000,- aan meerkosten als gevolg van de asbestproblematiek. Hiervan hebben we € 75.000,- kunnen opvangen door behaalde voordelen binnen het reguliere onderhoudscontract.

In juni 2020 is er door extreem weer een grote water-op-sstraat situatie ontstaan op de kruising van de Kwaadeindstraat en de Hasseltstraat met schade aan de riolering en het wegdek. De kosten voor het (tijdelijke) herstel hebben we binnen de

begroting opgevangen. Een definitieve aanpassing van het rioolstelsel, om herhaling te voorkomen, hebben we gepland in het MJP 2021-2024.

Vastgesteld kwaliteitsniveau en actuele staat onderhoud - Water

Het areaal is op orde. Aan sloten, vijvers en singels die onderdeel uitmaken van het waterhuishoudingssysteem voeren we, buiten het baggeren, enkel correctief onderhoud uit. Deze manier van werken leveren geen onaanvaardbare risico's op. We hebben nog geen invulling gegeven aan de opgestelde meerjarige onderhoudsprogramma voor siervijvers en retentievijvers. Dit heeft geen gevolgen voor de huidige kwaliteit van de vijvers. We pakken de werkzaamheden in het eerste kwartaal van 2021 op.

De door PFAS vertraagde baggerwerkzaamheden uit 2019 hebben we dit jaar volledig ingelopen.

In februari is er een vervuiling met kleine plasticdeeltjes geconstateerd in de Centaurusvijver. De vervuiling is veroorzaakt door één of meerdere bedrijven in de nabije omgeving. De bron(nen) van de vervuiling is/zijn in beeld maar is/zijn nog niet geheel weggenomen. We zoeken in samenwerking met het waterschap en de Omgevingsdienst Midden en West Brabant naar een oplossing. De kosten tot nu toe hebben we binnen de begroting opgevangen. Nadat de vervuilende bronnen zijn gesaneerd wordt de vijver in 2021 geheel opgeschoond en gebaggerd. De kosten verhalen we op de vervuilers.

Besteding onderhoudsbudgetten

(x € 1.000,-)	Jaarrekening 2019	Oorspronkelijke begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Jaarrekening 2020
Exploitatie	2.566	2.148	2.525	2.777
Investerings	8.597	15.091	13.369	9.259
Totaal	11.163	17.239	15.894	12.036

Openbaar groen en speelvoorzieningen

Beleidskader

Het huidige beleidskader 'Groenbeheer op niveau' is in 2016 vastgesteld. Daarmee is ook geconstateerd dat de kwaliteit van het groen een achterstand heeft ten opzichte van de gestelde ambities. Na de inhaalslag van 2016 tot en met 2018 is per 2019 € 3,4 miljoen toegekend voor de uitvoering van de 'inhaalslag groen' in de jaren 2019 tot en met 2021. Hiermee konden we resterende achterstanden wegwerken en impact voor de bewoners bereiken.

Voor de speelvoorzieningen gelden de wettelijke kaders van het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). Het besluit regelt de veiligheid van attractie- en speeltoestellen. De nota Ruimte voor Buitenspelen (2003) beschrijft het belang van speelvoorzieningen en geeft een normering voor speeltoestellen per wijk.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Voor het grootste deel van Tilburg hebben we een sober kwaliteitsniveau, C (conform beeldkwaliteit van CROW), vastgesteld. Het hogere kwaliteitsniveau A, geldt voor het groen in het centrumgebied, winkelgebieden en stedelijk groengebieden (parken met een belang voor heel Tilburg).

Actuele staat van onderhoud - Groen

Het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte draagt bij aan de beleving van een schonere en veiligere stad. Het openbaar groen onderhouden we op de vastgestelde kwaliteitsniveaus en voldoet aan de kwaliteitsnorm.

Vanuit onze zorgplicht voor bomen hebben we inspecties uitgevoerd om de veiligheid te waarborgen. Bomen met een te slechte conditie hebben we verwijderd. Daarnaast hebben we als gevolg van stormschade en door aantasting door de Letterzetter (kever) bomen moeten verwijderen. We streven ernaar om de bomen binnen een redelijke termijn te herplanten. Dit gebeurt op basis van incidentele en beperkte exploitatiebudgetten via integrale projecten uit het Meerjarenprogramma en via losse opdrachten.

Vervanging en vernieuwing

De resultaten uit de kwaliteitsmeting van het groen in 2019 (is het groen heel en in orde) hebben we in 2020 ontvangen. Uit een eerste analyse blijkt dat de inhaalslag effect heeft gehad, maar dat er ook nieuwe achterstanden zijn ontstaan. Geconcludeerd is dat de benodigde inzet op de vervanging niet incidenteel is, maar van structurele aard. Hiervoor is beperkt budget beschikbaar.

Besteding onderhoudsbudgetten Groen

(x € 1.000,-)	Jaarrekening 2019	Oorspronkelijke begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Jaarrekening 2020
Exploitatie	8.781	6.656	7.357	7.603
Investerings	1.333	1.931	3.193	2.068
Totaal	10.114	8.587	10.550	9.671

Actuele staat van onderhoud - Spelen

De speeltoestellen voldoen aan de WAS (Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen). Op enkele plaatsen waar de speeltoestellen ten tijde van de inspectie niet voldeden en reparatie niet meer mogelijk was, hebben we toestellen weggehaald, zodat de veiligheid geborgd blijft. Op diverse locaties zijn we gestart met de vervangingsopgave, zoals Oeralweg, Reeshofpark, Santpoortplein en Scheveningenplein. In 2020 hebben we de toezegging gedaan om de vervangingsopgave voor speelvoorzieningen te versnellen. Hiermee waren we in 2019 al gestart. Op basis van deze eerste ervaringen zijn in 2020 de voorbereidingen voor de grootschalige vervanging gestart en bijna gereed, zodat we met de uitvoering kunnen starten in 2021. De vervangingsopgave voeren we uit via een participatieve aanpak met inwoners per gehele speellocatie of cluster van enkele locaties.

Besteding onderhoudsbudgetten Spelen

(x € 1.000,-)	Jaarrekening 2019	Oorspronkelijke begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Jaarrekening 2020
Exploitatie	692	812	923	909
Investerings	103	1.224	885	758
Totaal	795	2.036	1.808	1.667

Gebouwen

Actuele staat onderhoud

De actuele staat van onderhoud van de gemeentelijke gebouwen die permanent bij ons in beheer zijn voldoet, conform het uitgangspunt, aan conditieniveau 3 ('redelijk'). Jaarlijks wordt op pandniveau een onderhoudsplan gemaakt en uitgevoerd om aan conditieniveau 3 te blijven voldoen. Gezien de stand van het werk is er geen sprake van achterstallig onderhoud. De verhoging van het investeringsbudget gedurende het jaar is ontstaan door de overloop van nog openstaande verplichtingen vanuit 2019. Vanuit 2020 loopt er voor een bedrag van € 777.000,- over naar 2021.

Besteding onderhoudsbudgetten

(x € 1.000,-)	Jaarrekening 2019	Oorspronkelijke begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Jaarrekening 2020
Exploitatie	5.021	2.498	2.498	2.493
Investerings	5.182	4.448	5.800	5.023
Totaal	10.203	6.946	8.298	7.516

Sportaccommodaties en terreinen

Actuele staat onderhoud

In 2020 zijn er conform de meerjarige investeringsplanning diverse vervangingsinvesteringen uitgevoerd. Een aanzienlijk aantal is verschoven in de tijd waardoor het beschikbaar krediet nog niet, of nog niet volledig, is ingezet. Corona heeft daar een behoorlijke rol in gespeeld. Wel zijn alle noodzakelijke vervangingsinvesteringen direct uitgevoerd waarmee de kwaliteit van de sportaccommodaties en het sport- en spelmateriaal is behouden.

Ook de kosten van onderhoud zijn achtergebleven bij de daarvoor beschikbaar gestelde budgetten. Het minder gebruik van de accommodaties vanwege de Corona lock down heeft daar ongetwijfeld aan bijgedragen.

De nog steeds voortdurende discussie over de milieuvervuiling van kunstgrasvelden heeft in 2020 wederom vertragend gewerkt op de vervangingsinvesteringen van de topvelden kunstgras. Daarnaast is de financiële ruimte voor de aanleg van twee nieuwe velden 2020 niet benut.

Tevens is er een renovatiekrediet voor de gymzalen in gebied Noord in de investeringsbudgetten opgenomen welke bij de begroting 2010 beschikbaar is gesteld. Aangezien er sinds geruime tijd een onderzoek loopt naar de positie van de gymzalen binnen het maatschappelijk vastgoed van de gemeente is hiermee behoudend omgegaan. Het restant renovatiekrediet is mogelijk onderdeel van een eventuele overdracht.

Besteding onderhoudsbudgetten

(x € 1.000,-)	Jaarrekening 2019	Oorspronkelijke begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Jaarrekening 2020
Exploitatie	833	739	834	722
Investerings	3.129	5.677	8.281	1.809
Totaal	3.962	6.416	9.115	2.725

4.5 Financiering

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille van de gemeente Tilburg. De wettelijke kaders hiervoor zijn vastgelegd in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) en zijn verder uitgewerkt in de uitvoeringsregels Treasury 2018.

De financiering van de gemeentelijke uitgaven vindt plaats op basis van totaalfinanciering. Dit betekent dat alle inkomsten en uitgaven van de gemeente worden gesaldeerd en dat op basis van dit saldo eventueel leningen worden aangetrokken. Het treasurybeleid is er op gericht de financiële risico's van de financiering zoveel mogelijk te beperken en de kosten te minimaliseren.

In 2020 voldoen we aan de wettelijke vereisten omtrent de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en de norm voor schatkistbankieren. De omvang van de langlopende schuldpositie is met € 39,7 miljoen toegenomen en het aantal verstrekte leningen is met € 17,8 miljoen toegenomen. Het resultaat op de treasuryfunctie laat een marginale afwijking zien t.o.v. de bijgestelde begroting.

Opgenomen en verstrekte leningen

Opgenomen/verstrekte leningen (x € 1 miljoen)	01-01-2020 Bedrag/gem rente%	Mutatie	31-12-2020 Bedrag/gem rente%
Opgenomen Langlopende leningen	131,3 (1,28%)	+ 39,9	171,0 (0,91%)
Waarvan:			
Projectfinanciering	16,2 (3,27%)	+ 34,8	51,0 (1,22%)
Verstrekte leningen	19,4 (2,97%)	+ 17,8	37,2 (2,53%)

In 2020 is voor een bedrag van € 15,5 miljoen aan bestaande leningen afgelost. Omdat de uitgaven in 2020 hoger waren dan de inkomsten was het noodzakelijk om voor bedrag van € 55,2 miljoen aan nieuwe langlopende leningen aan te trekken. Hiervan is € 25,2 miljoen aangetrokken als projectfinanciering voor de bouw van Mindlabs en € 10 miljoen als projectfinanciering voor Zon op je dak Tilburg.

De portefeuille van rechtstreeks door de gemeente verstrekte leningen is in 2020 met € 17,8 miljoen gestegen. Dit komt met name omdat de gemeente voor een bedrag van € 18,7 miljoen heeft deelgenomen in een aan Enexis Holding BV verstrekte converteerbare hybride aandeelhouderslening. Deze lening is aan Enexis verstrekt ter financiering van de noodzakelijke uitbreidingen van het energienetwerk in verband met de toename van het aantal locaties voor decentrale energieopwekking en een toenemend energieverbruik. Daarnaast is een aanvullende tranche van € 0,1 miljoen op de lening aan Bakertand BV verstrekt voor de ontwikkeling van het woningbouwprogramma in dit gebied.

Renteontwikkelingen

De rentes waren in 2020 historisch laag. Dit werd veroorzaakt door de aanhoudende toename van overtollige liquiditeit bij de banken, ingegeven door het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank o.a. als reactie op de COVID-19 Pandemie. Zowel op kortlopende leningen (<= 1 jaar) als op lang lopende leningen tot 10/15 jaar is de rente in 2020 onder 0% gedaald. Hierdoor waren de rentelasten voor de gemeente in 2020 € 220.900,- lager dan bij de programmabegroting 2020 was begroot.

Kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet (x € 1 mln.)	Kw 1	Kw 2	Kw 3	Kw 4
Norm 8,5% van het begrotingstotaal	76,0	76,0	76,0	76,0
Gemiddelde netto vlottende schuld	51,9	43,9	52,0	50,0
Ruimte onder de kasgeldlimiet	24,1	32,1	24,0	26,0

De kasgeldlimiet geeft aan in hoeverre de gemeente met kort geld (<= 1 jaar) gefinancierd mag zijn. Kort geld is goedkoper maar een te hoge mate van financiering met kort geld maakt de gemeente gevoelig voor renteschommelingen. De kasgeldlimiet mag maximaal 2 opeenvolgende kwartalen worden overschreden. In 2020 zijn we in alle kwartalen onder de kasgeldlimiet gebleven.

Renterisiconorm

Renterisiconorm (x € 1 miljoen)	2020
Renteherzieningen	0,0
Aflossingen	15,4
Renterisico	15,4

Renterisiconorm (20% van begrotingstotaal)	178,7
Ruimte onder renterisiconorm	163,3

De renterisiconorm heeft als doel het renterisico bij herfinanciering te beperken. De jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. In 2020 is voor een bedrag van € 15,4 miljoen aan leningen afgelost waarmee we ruim onder de renterisiconorm zijn gebleven

Renteomslagpercentage

(x € 1 miljoen)	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Externe rentelasten over korte en lange financiering	1,73	1,51
+/- Provisie/handlingkosten	0,03	0,02
-/- Externe rentebaten	2,22	2,40
Saldo rentelasten en rentebaten	-0,46	-0,87
-/- Rente doorberekend aan grondexploitatie	0,17	0,15
-/- Rentelasten projectfinanciering	0,52	0,58
+/- Rentebaten projectfinanciering	0,52	0,58
Toe te rekenen externe rente	-0,63	-1,02
+/- Rente eigen vermogen	0,00	0,00
+/- Rente voorzieningen	0,00	0,00
Totaal toe te rekenen rente	-0,63	-1,02
-/- Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0,00	0,00
Renteresultaat op taakveld Treasury	-0,63	-1,02
Boekwaarde vaste activa (excl. aan derden verstrekte leningen)	1.063	946
Berekend renteomslagpercentage	-0,06%	-0,11%
Gehanteerd renteomslagpercentage	0,00%	0,00%

De door de gemeente per saldo betaalde rente wordt via de omslagrente op basis van de vaste activa verdeeld over de programma's en velden. Vanaf de begroting 2018 mag dit conform BBV alleen het saldo van de werkelijke rentelasten en -baten zijn. Omdat we per saldo meer rentebaten ontvangen dan dat we rentelasten betalen is de omslagrente negatief. Negatieve rentelasten berekenen we niet door. Hierdoor is het gehanteerde renteomslagpercentage zowel in de begroting als in de realisatie 0%.

Beleggingen

In 2000 is de opbrengst uit de verkoop Bouwfondsaandelen belegd in twee producten: vastrentende waarden en een garantieproduct. De jaarlijkse opbrengst uit het vastrentende deel ligt vast (€ 1,508 miljoen) en wordt ingezet als algemeen dekkingsmiddel binnen de gemeentebegroting. Voor het deel dat belegd is in het garantieproduct van de ING is op de totaal ingelegde som een hoofdgaraantie afgegeven (Fido-proof). Hiervan is een deel gestort in het ING Duurzaam Rendementsfonds als belegging. De hoofdsom van de totale belegging is aan het einde van de looptijd gegarandeerd. Op 4 januari 2021 is het einde van de looptijd van beide producten bereikt en zijn de gegarandeerde bedragen naar de gemeente teruggekomen. De belegging in het ING Duurzaam Rendementsfonds (inmiddels overgegaan in het NN duurzaamheid aandelenfonds) zijn op 5 januari 2021 verkocht tegen een koers van € 50,30 per aandeel (totale opbrengst € 4,037 miljoen).

Liquiditeitsontwikkeling

Per saldo is er in 2020 € 85,1 miljoen aanvullende financiering aangetrokken, daar waar in de begroting op basis van de geprognosticeerde balans een toename van € 132,0 miljoen was voorzien. Begin 2020 zijn we gestart met een liquiditeitstekort van € 17,9 miljoen. Eind 2020 was het liquiditeitstekort € 63,3 miljoen. Het verschil is opgevangen door kortlopende financiering aan te trekken. Daarnaast is er in 2020 voor € 55,2 miljoen aan langlopende leningen aangetrokken en is er voor € 15,5 miljoen aan langlopende leningen afgelost.

Treasuryresultaat

In de oorspronkelijke begroting 2020 is een resultaat op Treasury begroot van € 5,1 miljoen voordelig. Bij de najaarsbijstelling is dit voordelig resultaat met € 0,2 miljoen naar boven bijgesteld. Eind 2020 is een resultaat gerealiseerd van € 5,4 miljoen voordelig. De afwijking van € 0,1 miljoen voordelig wordt met name veroorzaakt door de lagere financiering en de lagere rentepercentages dan geraamd.

4.6 Verbonden partijen

Beleid

Het gemeentelijk beleid met betrekking tot verbonden partijen is vastgelegd in de Financiële Beheerverordening 2020 en de Uitvoeringsregels Verbonden partijen. Hierin staan afspraken over het aangaan van verbindingen met derden en de wijze van sturing en beheersing daarvan. Het publiek belang vormt altijd het uitgangspunt bij deelname in een verbonden partij. Bij het aangaan van een samenwerking via een verbonden partij stelt de raad bij haar besluitvorming de publieke taak expliciet aan de orde op grond van de visie en doelstelling van deze partij.

Belangrijke ontwikkelingen en majeure risico's

Corona en specifieke gevolgen voor de verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Diamant-groep

Door een extra tegemoetkoming in de kosten WSW van het Rijk en het gebruik kunnen maken van de NOW-regeling bij een dochtervennootschap (18K) sluit de Diamant-groep het boekjaar 2020 ondanks de impact van Corona op de activiteiten en bedrijfsvoering positief af.

GR GGD Hart voor Brabant

De GGD kan de directe en indirecte gevolgkosten van de coronacrisis declareren bij het ministerie van VWS. De GGD verwacht met deze compensatie-afspraken de financiële gevolgen van de coronacrisis te kunnen dekken zonder daarvoor een beroep te hoeven doen op de deelnemende gemeenten. De crisis is nog niet beslecht en er zijn veel onzekerheden over het verdere verloop. Maar de toezeggingen van de minister van VWS geven het bestuur van de GGD vertrouwen dat op korte termijn de gevolgen van de coronacrisis geen directe impact hebben op de gemeentelijke inwonersbijdrage. De uitdagingen waarvoor de GGD zich gesteld ziet, leggen echter nog altijd een onverminderd hoge druk op de GGD-organisatie.

De overige gemeenschappelijke regelingen kunnen naar verwachting het boekjaar 2020 met een positief resultaat afsluiten. De gevolgen van de coronacrisis liggen hierbij deels in het niet kunnen uitvoeren van het programma zoals begroot (GR Regio Hart van Brabant excl. Jeugd) en mogelijke extra kosten die binnen de reguliere begrotingen konden worden opgevangen.

Vennootschappen en coöperaties

NV BNG

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de banken aanbevolen om tot 30 september 2021 af te zien van dividenden of deze te beperken. Onder strikte voorwaarden mag maximaal 15% van de gecumuleerde winst 2019-2020 worden uitgekeerd. De BNG Bank heeft besloten van deze ruimte die de ECB biedt gebruik te maken en keert in maart 2021 een deel van het goedgekeurde dividend over 2019 uit. Het resterende bedrag blijft gereserveerd voor uitkering en is onderworpen aan mogelijke toekomstige aanbevelingen van de ECB.

Voor de gemeente betekent dit dat in deze jaarrekening het dividendbedrag is opgenomen wat is goedgekeurd over 2019. De verwachting is tevens dat het dividendbedrag over 2020, wat in maart 2021 zal worden vastgesteld, mogelijk aan beperkingen onderhevig zal zijn en bovendien lager als in voorgaande jaren.

Overige belangrijke ontwikkelingen

Enexis Holding NV

Lag de dividenduitkering in 2020 al ruim € 0,6 mln. lager als die in 2019; in komende jaren kan mogelijk sprake zijn van een verdere verlaging van het uit te keren dividend. Het jaarresultaat van Enexis zal o.a. worden beïnvloed door hogere kosten die Tennet doorberekend en de wijze waarop in de tarieven, die door het ACM worden gereguleerd, bepaalde kosten (o.a. ten gevolge van forse investeringen in het kader van de energietransitie), hierin eventueel versneld kunnen worden opgenomen.

BV Ontwikkelmaatschappij de Werkplaats

Uit de actualisatie van de grondexploitatie, die nog formeel door de aandeelhouders moet worden vastgesteld, komt een verlies van € 0,8 mln. naar voren. De oorzaak hiervan is met name gelegen in vertragingen binnen het project enerzijds; en in

extra kosten in verband met grondsaneringen anderzijds. Voor de extra bijdrage die dit van de gemeente vraagt (€ 0,4 mln.) is in het project Spoorzone binnen de grondexploitatie al een reservering opgenomen.

Dividend, winstuitkering en beheersvergoeding

Vanuit diverse verbonden partijen ontvangen we als gemeente jaarlijkse dividenden. Verder ontvangen we jaarlijks een beheersvergoeding vanuit TWM en 't Laar BV.

(x € 1.000,-)	Jaarrekening 2019	Oorspronkelijke begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Jaarrekening 2020
Dividend Enexis	4.554	3.860	3.915	3.915
Dividend BAT Bedrijven NV	300	800	800	800
Dividend NV BNG	205	123	123	91
Totaal dividendopbrengsten	5.059	4.783	4.838	4.806
Beheersvergoeding TWM	47	43	43	48
Beheersvergoeding 't Laar BV	5	5	5	5
Totaal opbrengst deelnemingen	5.111	4.831	4.886	4.859

Gemeenschappelijke regelingen

Diamant-groep

Tilburg vormt met de gemeenten Goirle, Alphen-Chaam, Hilvarenbeek, Gilze en Rijen en Dongen de Diamant-groep. In opdracht van het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) voeren zij voor de deelnemende gemeenten de Sociale Werkvoorziening (SW) uit.

De Diamant-groep draagt bij aan de doelstelling om de werkloosheid te doen afnemen doordat zij optreedt als begeleidingspartij voor onze re-integratieactiviteiten. Doordat Diamant-groep als uitvoerder voor de WSW opereert, draagt deze verbonden partij ook bij aan de doelstelling om iedere Tilburger participatiekansen te bieden (Inclusieve stad, Passende ondersteuning: Werk en Inkomen). Als GR waarin diverse regiogemeenten deelnemen, wordt ook bijgedragen aan de doelstelling om de regionale samenwerking te versterken (Samen & Dichtbij, Bestuur en samenwerking). De Diamant-groep functioneert tevens als aannemer inzake het beheer van de openbare ruimte en het groenonderhoud (Vitale stad, Aantrekkelijke leefomgeving). De opdrachten die Diamant-groep in dit verband uitvoert, zijn altijd gekoppeld aan de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De financiële bijdrage aan de Diamant-groep bedroeg in 2020 € 31,1 miljoen.

Veiligheidsregio Midden- en West Brabant

De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB) is een samenwerkingsverband tussen 24 gemeenten en hulpdiensten. Om de veiligheid in de regio Midden- en West- Brabant te vergroten en beter voorbereid te zijn op rampen en crises, bundelen de gemeenten, GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen), brandweer en politie hun krachten. De verschillende diensten en besturen werken binnen de VRMWB intensief samen op het gebied van crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid.

De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant draagt bij aan het programma Vitale stad (veld Openbare orde en veiligheid). De financiële bijdrage 2020 vanuit Tilburg voor de Veiligheidsregio bedroeg € 16,0 miljoen.

Regio Hart van Brabant

De Regio Hart van Brabant is een samenwerkingsverband van 9 gemeenten met als doel om vanuit het beginsel van autonomie van het lokale bestuur:

- een overlegstructuur in te stellen en in stand te houden die dient om de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten vorm te geven;
- samen te werken om regionale opgaven te identificeren en op basis daarvan gezamenlijke projecten te definiëren, te initiëren en uit te voeren;
- rehtens verantwoording af te kunnen leggen over de besteding van (subsidie)gelden die door andere overheden, instellingen en/of bedrijven met het oog op die samenwerking worden toegekend.

De GR Hart van Brabant heeft een strategische regionale agenda die bijdraagt aan bijna alle programma's en producten in onze begroting. De economische agenda wordt ingebracht in de triple helix samenwerking (Midpoint) (programma Vitale stad). Naast de strategische werkagenda is er binnen de GR een bestuurscommissie Jeugd die stuurt op de regionale jeugdzorg (programma Inclusieve stad)

De financiële bijdrage 2020 vanuit Tilburg voor Regio Hart van Brabant bedroeg € 0,93 miljoen, gebaseerd op een bijdrage van € 4,23 per inwoner. Deze bijdrage wordt ingezet voor uitvoering van de werkagenda. Daarnaast is in 2020 een extra bijdrage van €0,23 per inwoner gedaan voor de inzet van een programmamanager Sociaal Domein. De bijdrage van Tilburg aan Hart van Brabant voor de jeugdzorg bedroeg in 2020 € 64,3 mln. (voorschot exclusief Rijksmiddelen voor Transformatiefonds).

GGD Hart van Brabant

De GGD Hart voor Brabant is een gemeenschappelijke regeling van 25 Brabantse gemeenten met als doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg zoals voorgeschreven door de Wet collectieve preventie volksgezondheid. De GGD draagt bij aan het programma Inclusieve stad (veld Persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid). De financiële bijdrage 2020 vanuit Tilburg aan de GGD bedroeg € 7,2 mln.

RAV Brabant Midden-West-Noord

De Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV Brabant Midden-West-Noord) is een gemeenschappelijke regeling van 41 Brabantse gemeenten met als doel het verlenen van ambulancezorg. Door de invoering van de Tijdelijke Wet Ambulancezorg is de zeggenschap over de ambulancezorg exclusief de bevoegdheid van de minister van VWS geworden. Daarmee is de ambulancezorg als gemeentelijke taak vervallen.

De RAV Brabant Midden-West-Noord draagt bij aan zowel het programma Inclusieve stad (veld Persoonlijke ontwikkeling en Zelfredzaamheid) als aan het programma Vitale stad (veld Openbare orde en veiligheid). Vanaf 2012 leveren de deelnemende gemeenten geen financiële bijdrage meer.

Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB)

Per 1 januari 2013 is de Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB) formeel opgericht. Het is een gemeenschappelijke regeling waarin 25 gemeenten uit Midden- en West Brabant en de provincie deelnemen. De OMWB voert ten behoeve van de deelnemers taken uit op het gebied van omgevingsrecht. En als verlengstuk van lokaal en provinciaal bestuur levert de OMWB een bijdrage aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving in de regio Midden- en West Brabant.

De OMWB draagt bij aan het programma Vitale stad. Zij voert vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingstaken uit en handelt klachten af op het gebied van milieu (adviseren milieu in het kader van omgevingsvergunning, toezicht en handhaving bij bedrijven en bodemsanering). Tilburg heeft in 2020 voor ruim € 2,6 miljoen bijgedragen aan de OMWB.

Vennootschappen en coöperaties

Voor wat betreft de deelname in vennootschappen hebben wij een onderverdeling gemaakt naar zgn. beleidsmatige verbonden partijen en zgn. financieel verbonden partijen. Kenmerk van beleidsmatige verbonden partijen is dat de deelname specifiek is aangegaan om bij te dragen aan het bereiken van onze bestuurlijke doelstellingen. De financieel verbonden partijen zijn veelal vanuit het verleden ontstaan en hebben deels nog een beperkte looptijd tot afwikkeling/liquidatie (bijv. uit verkoop aandelen Essent voortgekomen vennootschappen) of leveren nog een financiële bijdrage middels de veelal jaarlijkse dividenduitkering (NV BNG).

Onderstaand wordt alleen voor de beleidsmatige verbonden partijen een nadere toelichting gegeven voor wat betreft doel van de verbonden partij en aan welke doelstelling van de gemeente wordt bijgedragen. Tevens wordt aangegeven of er in 2019 wel of geen dividenduitkering is ontvangen. Voor de financieel verbonden partijen wordt een nadere toelichting achterwege gelaten. Zij zijn ook niet direct van invloed op de realisatie van een doelstelling. Ten aanzien van deze partijen onderkennen wij geen risico's.

Gate 2 BV

Doel van Gate2 BV is het beheer, de exploitatie en het eigendom van het vastgoed Gate2 in Gilze en Rijen. De vastgoedontwikkeling verloopt via de 100% dochter: Gate2 vastgoed BV. Gate2 BV heeft uitsluitend een faciliterende functie en is alleen opgericht om het Aerospace & Maintenance initiatief te realiseren. Gelet op de impuls voor de ontwikkeling van de regionale economie worden de activiteiten van de BV als behartiging van een publieke taak aangemerkt.

Gate2 BV draagt bij aan het realiseren van de doelstelling om de werkgelegenheid te laten toenemen en economische groei en innovatie van bedrijven te faciliteren (programma Vitale stad, veld Economie, cultuur en evenementen) en daarmee ook de verbinding tussen onderwijs (programma Inclusieve stad, veld Persoonlijke ontwikkeling en Zelfredzaamheid) en arbeidsmarkt te verbeteren. Daarnaast draagt Gate2 bij aan het versterken van de regionale samenwerking (programma Samen en dichtbij, veld Bestuur en samenwerking) doordat het een nadrukkelijke positie heeft in het regionale Smart Industry programma van Midpoint Brabant.

De gemeenten Tilburg en Gilze en Rijen zijn samen aandeelhouders in Gate2 BV. Tilburg heeft een klein meerderheidsbelang (50% + 1 stem) in de BV. Alleen de gemeente Tilburg heeft winstrechten uit de deelneming in Gate2.

Gate2 heeft een leningsovereenkomst met de gemeente Tilburg van € 5.523.332,- waarop jaarlijks wordt afgelost. Deze lening betreft deels de door de gemeente van de provincie Noord-Brabant verkregen revolverende lening oorspronkelijk groot € 3.423.332,-. Beide leningsverstrekkers dragen zelf het risico van oninbaarheid ten aanzien van het leningsbedrag.

Vordering op Enexis BV

De vennootschap die in het kader van de afwikkeling verkoop aandelen Essent was opgericht, is - evenals een tweetal andere vennootschappen - in 2020 opgeheven omdat aan alle verplichtingen was voldaan.

De eindafrekening van VoE, CBL en VV bevatte de terugstorting van de door de gemeente nominaal geplaatste aandelenkapitalen.

CBL Vennootschap BV

De vennootschap die in het kader van de afwikkeling verkoop aandelen Essent was opgericht, is - evenals een tweetal andere vennootschappen - in 2020 opgeheven omdat aan alle verplichtingen was voldaan.

De eindafrekening van VoE, CBL en VV bevatte de terugstorting van de door de gemeente nominaal geplaatste aandelenkapitalen.

Verkoop Vennootschap BV

De vennootschap die in het kader van de afwikkeling verkoop aandelen Essent was opgericht, is - evenals een tweetal andere vennootschappen - in 2020 opgeheven omdat aan alle verplichtingen was voldaan.

De eindafrekening van VoE, CBL en VV bevatte de terugstorting van de door de gemeente nominaal geplaatste aandelenkapitalen.

Bemij, beheermaatschappij Gemeente Tilburg BV

Bemij BV heeft haar enige activiteit "het exploiteren van een tweetal etages in het bedrijfsverzamelgebouw 'Entrada' voor startende ondernemers op bedrijventerrein Katsbogten" per 31 augustus 2020 beëindigd. Het verhuurconcept is per 1 september 2020 door een marktpartij overgenomen waarmee de continuïteit voor de huurders is gewaarborgd. Bemij BV keert geen dividend uit.

BAT Bedrijven NV

BAT Bedrijven NV is opgericht voor het uitvoeren van commerciële activiteiten op het gebied van inzameling en reiniging (programma Vitale stad, bijdrage aan het veld Economie, cultuur en evenementen), de uitvoering van wettelijk verplichte taken voor regiogemeenten (programma Vitale stad, bijdrage aan het veld Economie, cultuur en evenementen) alsmede het uitvoeren van reinigingsactiviteiten en het bestrijden van gladheid. De wettelijk verplichte taak met betrekking tot inzameling van huisvuil binnen Tilburg is ondergebracht in de gemeentelijke afdeling BAT.

Naast de structureel begrote dividenduitkering van € 300.000,-, die in 2020 ook is ontvangen, is er in 2020 een eenmalige extra dividenduitkering van € 500.000,-, conform begroting, uitgekeerd aan de gemeente.

NV Monumenten Beheer Brabant

Doel van NV Monumenten Beheer Brabant (MBB), voorheen Monumenten Fonds Brabant (MFB), is het verwerven, restaureren, herbestemmen en beheren van monumenten zodat het cultureel erfgoed in Brabant niet verloren gaat. MBB heeft middels een statutenwijziging eind 2017 een 2e doelstelling toegevoegd: 'het verder (helpen) brengen van de aanwezige dynamiek rondom erfgoed of initiatieven met als oogmerk het creëren van netwerken, het ondersteunen van lokale burgerkracht en het delen van kennis alsmede om een bijdrage te leveren aan het optimaal functioneren van het erfgoedveld in de provincie Noord-Brabant en het stimuleren van samenwerking tussen de organisaties die actief zijn binnen het erfgoedveld.

Doelstelling van onze deelname in het NV Monumenten Beheer Brabant is dat het MBB bijdraagt aan behoud en hergebruik van waardevol erfgoed in de stad en daarmee aan de ruimtelijke kwaliteit van de stad.

MBB is deel van het beleidsterrein monumentenzorg en draagt op die wijze bij aan het programma Vitale Stad, veld Economie, Cultuur en Evenementen.

Het MBB keert geen dividend uit. Een behaald positief resultaat wordt toegevoegd aan het eigen vermogen. Dit is een van de steunmaatregelen uit het in 2015 ingevoerde consolidatiescenario waardoor MBB haar vermogenspositie op termijn hoopt te kunnen verbeteren.

't Laar BV

't Laar BV draagt bij aan de doelstellingen om de werkgelegenheid te vergroten en daarmee ook de werkloosheid te doen afnemen door de vennootschap in te zetten om bedrijfsverzamelgebouwen te ontwikkelen, beheren en exploiteren. De

huidige activiteit van deze verbonden partij bestaat uit het exploiteren van één bedrijfsverzamelgebouw voor startende ondernemers op bedrijventerrein 't Laar (Zwarte Zwaan).

't Laar levert een bijdrage aan het programma Vitale stad, veld Economie, cultuur en evenementen alsook (indirect) aan het programma Inclusieve stad, veld Passende ondersteuning: Werk en inkomen.

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders begin 2017 is besloten om - gegeven de liquiditeitspositie van de vennootschap - in de komende jaren geen dividend uit te keren.

Als beheersvergoeding voor de gemeente Tilburg wordt er jaarlijks € 5.000,- aan 't Laar in rekening gebracht.

Breedband Tilburg BV

Breedband Tilburg BV heeft als doel breedband toegankelijk te maken voor maatschappelijke instellingen die dat ieder voor zichzelf in de vrije markt niet zouden kunnen realiseren. De activiteiten van de vennootschap bestaan uit het in eigendom verwerven, exploiteren en doen beheren, dan wel het op andere wijze realiseren van een glasvezelinfrastructuur in de regio Tilburg.

Breedband Tilburg BV draagt bij aan een efficiënte bedrijfsvoering door de lage tariefstelling voor de glasvezelkabels waar we gebruik van maken. Er vindt geen dividenduitkering plaats.

Pieter Vreedeplein Beheer BV en Pieter Vreedeplein Ontwikkeling CV

Pieter Vreedeplein Beheer BV is beherend vennoot voor Pieter Vreedeplein Ontwikkeling CV. Samen met MAB Development zijn beide BV's opgericht ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Pieter Vreedeplein (programma Vitale stad, veld Ruimte voor wonen, werken en mobiliteit).

De Vereniging van Eigenaren (VVE) van het complex heeft in verband met een aantal bouwkundige gebreken na oplevering de aannemer en de CV aansprakelijk gesteld. Hoewel alle problemen nog steeds bij de aannemer worden neergelegd op wie de garantieverplichting contractueel is overgegaan, heeft de CV inmiddels een financiële bijdrage geleverd in de herstelkosten. Er vindt geen dividenduitkering plaats.

BV Ontwikkelmaatschappij De:Werkplaats

Samen met Volker Wessels hebben we eind 2013 "BV Ontwikkelingsmaatschappij De:Werkplaats" opgericht. Doel van de vennootschap is het bevorderen van de herontwikkeling van het binnenstedelijk gebied aangeduid als De:Werkplaats ten noorden van het Centraal Station (Spoorzone) door het voeren van de grondexploitatie van dit gebied dat dient te leiden tot de productie en uitgifte van bouwplannen (programma Vitale stad, veld Ruimte voor wonen, werken en mobiliteit). Er vindt geen dividenduitkering plaats.

Commandiet Tilburg Den Bogerd BV

Tilburg neemt voor 100% deel in de Commandiet Tilburg Den Bogerd BV (aandelenkapitaal € 1,5 miljoen). De vennootschap financiert, beheert en treedt op als aandeelhouder/vennoot van Grondexploitatie maatschappij Den Bogerd CV. Middels haar participatie in grondexploitatie maatschappij (GEM) Den Bogerd CV, draagt deze verbonden partij bij aan het realiseren van een uitgebalanceerde woningvoorraad en het voldoen aan de vraag naar huisvesting in Udenhout (programma Vitale stad, veld Ruimte voor wonen, werken en mobiliteit).

Gezien de relatief lange doorlooptijd (circa 10 jaar) is er een kans op vertraging en/of tegenvallend resultaat, mede als gevolg van mogelijke veranderende marktomstandigheden. In het geval van tegenvallende resultaten over de volledige exploitatieperiode (van de gemeenschappelijke grondexploitatie), zal Commandiet Tilburg Den Bogerd BV mogelijk niet in staat zijn het volledig verstrekte aandelenkapitaal terug te storten.

Er vindt geen dividenduitkering plaats.

Den Bogerd Beheer BV

Het belangrijkste doel van de BV is het optreden als beherend vennoot voor de Grondexploitatie maatschappij Den Bogerd CV. De vennootschap is in 2015 opgericht en draagt bij aan het programma Vitale stad, veld Ruimte voor wonen, werken en mobiliteit. Er vindt geen dividenduitkering plaats.

Bakertand BV

Op 2 oktober 2017 heeft de Raad besloten tot een grenscorrectie met de gemeente Goirle per 1-1-2018. Hiermee is het gebied Bakertand (gelegen ten zuiden van de snelweg A58 tussen Boschkens/ Goirle en Hilvarenbeek) toegevoegd aan het grondgebied van de gemeente Goirle.

De gemeente Tilburg neemt middels een besloten vennootschap de regie in de ontwikkeling van de woningbouwlocatie voor het zuidwestelijk deel van Bakertand (als gebiedsontwikkelaar) en maakt afspraken met ontwikkelaars die grondbezit hebben in het gebied. De gemeente Tilburg zelf heeft de meeste grond in bezit. Het plangebied bestaat uit drie locaties, waar in eerste instantie circa 350 woningen op gerealiseerd worden en een aantal groenontwikkelingen zullen plaatsvinden.

Op 18 december 2017 heeft de gemeenteraad besloten om de besloten vennootschap Bakertand BV op te richten om deze ontwikkeling vorm te geven. De gemeente Tilburg heeft alle aandelen van de vennootschap in haar bezit (geplaatst aandelenkapitaal € 200.000,-). Er is tevens overeengekomen dat de gemeente een geldlening verstrekt voor een financieringsarrangement tot een maximum van € 16,5 miljoen voor een periode van maximaal 10 jaar (eventueel te verlengen met 5 jaar). Er vindt geen dividenduitkering plaats.

Coöperatie De Toegang

Voor hulpvragen over werk/inkomen, maatschappelijke ondersteuning, zorg en jeugd kunnen inwoners van Tilburg sinds 2015 terecht bij de Toegang. Daar wordt in eerste instantie gekeken wat de inwoner zelf kan, dan wel of lichte ondersteuning nodig is. Indien nodig verzorgt de Toegang bij zwaardere hulpvragen toegang tot specialistische ondersteuning.

Op 1 januari 2019 is de Coöperatie Toegang U.A. opgericht om de samenwerking tussen de verschillende betrokkenen in de Toegang te verbeteren. Voor alle kernpartners (IMW, GGD Hart voor Brabant, MEE regio Tilburg, afdeling Dienstverlening en afdeling Werk & Inkomen) ontstond daarmee een gezamenlijke verantwoordelijkheid om door middel van goede bedrijfsvoering integraal uitvoering te geven aan de opdracht Toegang, lichte ondersteuning en coördinatie. De Coöperatie Toegang heeft het alleenrecht voor deze opdracht (raad, 5 februari 2018).

De gemeente is mede lid van de coöperatie en heeft een controlerende functie via de Algemene Ledenvergadering. Om dat goed te organiseren is de gemeente Tilburg via het College vertegenwoordigd in de Algemene Ledenvergadering.

Stichtingen en verenigingen

Als laatste categorie verbonden partijen worden de stichtingen waarin de gemeente een bestuurlijk belang heeft toegelicht. Het financieel belang is veelal beperkt tot de jaarlijkse subsidiebijdrage. Wel zijn deze stichtingen opgericht om een specifieke bestuurlijke doelstelling van de gemeente te realiseren.

Stichting Marketing Tilburg

In 2015 is Stichting Marketing Tilburg opgericht om de stad, in nauwe samenwerking met de partners in Tilburg, te vermarkten en promoten, met als doel om de aantrekkelijkheid en het vestigingsklimaat van onze stad en daarmee ook de stedelijke economie te vergroten en versterken.

De stichting draagt bij aan de doelstellingen op het gebied van werkgelegenheid, aantal en bestedingen van bezoekers, Binnenstad 21e eeuw (incl. Spoorzone en Piushaven), bedrijventerreinen en cultuuraanbod en -klimaat (programma Vitale stad, veld Economie, cultuur en evenementen en veld Ruimte voor wonen, werken en mobiliteit).

In de aanpak van de stichting staan de merkwwaarden Vernieuwing, Verbinding en Daadkracht centraal, uitgewerkt in aangescherpte merkwwaarden, en legt deze verbonden partij de focus op hetgeen waarin onze stad uitblinkt: het vinden van creatieve oplossingen, het samenwerken en het slimmer organiseren in een veranderende wereld. Daarmee draagt deze verbonden partij dus ook bij aan de doelstelling ten aanzien van Social Innovation (programma Samen en dichtbij, veld Bestuur en samenwerking).

Het financieel risico voor de gemeente Tilburg beperkt zich tot de jaarlijkse bijdrage van € 1,17 miljoen.

Stichting Midden-Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij voor Energie en Duurzaamheid (MOED)

De stichting is op 11 december 2013 opgericht en heeft als doelstelling het faciliteren van initiatieven en ideeën op het terrein van energietransitie (energie efficiencyverbetering en duurzame energie) bij professionele organisaties in de regio Midden-Brabant.

MOED wordt ingezet bij het realiseren van de doelstelling klimaatneutraal en klimaatbestendig Tilburg in 2045 zoals opgenomen in de door de raad op 11 september 2017 vastgestelde Energievisie en biedt daartoe "ontwikkelkracht". Deze wordt ingezet bij het realiseren van projecten met als doel het grootschalig realiseren van energiebesparing of opwekking duurzame energie. Dit doet zij vanuit een triple helix aangestuurde organisatie.

Het financieel risico voor de gemeente Tilburg beperkt zich tot de subsidieverstrekking. Over 2020 is aan Stichting MOED € 93.600,- subsidie verstrekt. Daarnaast is een 2e voorschot verstrekt van € 29.000 op de toegekende subsidie Green Deal bedrijven 2018-2020 van in totaal € 145.000,-.

Stichting Midpoint Brabant

Stichting Midpoint Brabant heeft tot doel het bevorderen en stimuleren van de regionale economische ontwikkeling in de regio Midden-Brabant en draagt door haar activiteiten bij aan de programma's Vitale Stad (velden Economie, cultuur en evenementen, Ruimte voor wonen, werken en mobiliteit) en Samen en dichtbij (veld Bestuur en samenwerking). Stichting Midpoint Brabant draagt direct bij aan de doelstellingen op het gebied van werkgelegenheid, bedrijventerreinen, het versterken van de regionale samenwerking en Social Innovation. Verder draagt de stichting bij aan de gestelde doelen inzake aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en afname werkloosheid (programma Inclusieve Stad, veld Persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid en Passende ondersteuning: Werk en Inkomen). Dit gebeurt doordat de verbonden partij uitvoering geeft

aan regionale economische uitvoeringsprogramma's voor logistiek, leisure en smart industry (inclusief luchtvaart & onderhoud). De terugkomende dwarsverbanden in deze drie uitvoeringsprogramma's zijn arbeidsmarkt en duurzaamheid. Ook Social Innovation keert als separaat thema terug in deze programma's.

Het financieel risico voor de gemeente Tilburg beperkt zich tot de jaarlijkse bijdrage aan dit samenwerkingsverband. Voor 2020 bedraagt deze bijdrage € 0,9 miljoen (€ 4,23 per inwoner). Ter realisatie van aanvullende specifieke doelstellingen op het gebied van economie en arbeidsmarkt bestaat ook een subsidierelatie tussen de gemeente Tilburg en deze verbonden partij. Het risico van de subsidierelatie beperkt zich tot het maximaal toegekende subsidiebedrag per aanvraag.

Stichting Tilburgs ondernemingsfonds (TOF)

De stichting heeft als doelstelling: het financieel ondersteunen van activiteiten door Vitaal-verenigingen op bedrijventerreinen in Tilburg, het stimuleren van de oprichting van nieuwe Vitaal-verenigingen op bedrijventerreinen die tot doel hebben de vitaliteit van deze bedrijventerreinen te optimaliseren, het stimuleren van kennisdeling en het beheren en verantwoorden van ontvangen subsidies.

De belangrijkste taak van stichting TOF is het realiseren van parkmanagement op de bedrijventerreinen met als doel een kwalitatieve bedrijfsomgeving te creëren. Dit is cruciaal voor de economische ontwikkeling van onze stad aangezien het een van de belangrijke vestigingsfactoren is voor nieuwe en bestaande bedrijven en daarmee gekoppeld aan het behoud en de groei van werkgelegenheid in onze stad. Het gaat bij parkmanagement ook niet alleen om grijs- en groenonderhoud, maar zeker ook om de veiligheid van onze bedrijvenlocaties.

Stichting TOF draagt als verbonden partij dus vrij direct bij aan de doelstellingen op het gebied van werkgelegenheid, bedrijventerreinen, afname criminaliteit, overlast en onveiligheidsgevoelens, fysieke leefomgeving en indirect aan afname werkloosheid. De wijze waarop we middels deze verbonden partij samen met ondernemers parkmanagement op de bedrijventerreinen realiseren, is een voorbeeld van de beoogde doelstelling om te functioneren als participerende overheid.

Stichting TOF draagt hiermee bij aan het programma Vitale stad (veld Economie, cultuur en evenementen, veld Ruimte voor wonen, werken en mobiliteit, veld Openbare orde en veiligheid alsmede veld Aantrekkelijke leefomgeving). Indirect draagt deze verbonden partij ook bij aan de programma's Inclusieve stad (veld Passende ondersteuning: Werk en inkomen) en Samen en dichtbij (veld Bestuur en samenwerking).

Het financieel risico voor de gemeente Tilburg beperkt zich tot de subsidieverstrekking. In 2020 is door de gemeente een subsidie van € 723.601,- toegekend aan Stichting TOF.

Stichting Beheer en Uitvoering Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland

De stichting Beheer en Uitvoering Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland is per 1 januari 2020 opgericht door de gemeente Tilburg en de gemeente Eindhoven. De stichting ondersteunt beheersmatige en uitvoerende activiteiten ten behoeve van het netwerk Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland. Het netwerk Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland bestaat uit o.a. de gemeenten in Brabant en Zeeland, Openbaar Ministerie, Politie, Belastingdienst en provincies die samenwerken om de ondermijnende criminaliteit zo effectief mogelijk aan te pakken.

De financiële bijdrage 2020 vanuit Tilburg bedroeg € 0,2 miljoen.

Kerncijfers verbonden partijen

A: Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden Partij bedragen x € 1.000	Vestigingsplaats	Openbaar Belang	Eigen Vermogen 31-12-2019	Vreemd Vermogen 31-12-2019	Resultaat 2019	Eigen Vermogen 31-12-2020	Vreemd Vermogen 31-12-2020	Resultaat 2020
Diamant-groep	Tilburg	77,50%	5.513	14.287	-32	8.309	14.917	2.946
Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Tilburg	19,10%	19.531	40.519	2.622			
Regio Hart van Brabant	Tilburg	53,10%	133	16.732	-1.667			
GGD Hart voor Brabant	Den Bosch	20,14%	8.528	8.371	152	7.820	31.107	247
RAV Brabant Midden-West-Noord	Den Bosch	12,00%	13.670	25.506	-371			
Omgevingsdienst Midden en West Brabant (OMWB)	Tilburg	10,24%	2.609	3.880	699	2.195	3.447	352

B: Vennootschappen en coöperaties

Verbonden Partij bedragen x € 1.000	Vestigingsplaats	Openbaar Belang	Eigen Vermogen 31-12-2019	Vreemd Vermogen 31-12-2019	Resultaat 2019	Eigen Vermogen 31-12-2020	Vreemd Vermogen 31-12-2020	Resultaat 2020
NV Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag	0,13%	4.887.000	144.802.000	163.000	5.097.000	155.262.000	221.000
TWM Holding BV	Tilburg	90,91%	46.757	3.331	130			
Brabant Water NV	Den Bosch	0,60%	665.384	479.546	29.508			
Gate2 BV	Gilze-Rijen	50,28%	-550	3.166	93			
Enexis Holding NV	Rosmalen	3,73%	4.112.000	4.146.000	210.000	4.116.000	4.635.000	108.000
Vordering op Enexis BV (1)	Den Bosch	3,73%	-9	9	-7			
CBL Vennootschap BV (1)	Den Bosch	3,73%	125	5	12			
Verkoop Vennootschap BV (1)	Den Bosch	3,73%	71	16	-41			
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	Den Bosch	3,73%	1.590	455	-15	1.570	20	-20
Claim Staat Vennootschap (CSV Amsterdam BV)	Den Bosch	3,73%	452	84	-294	393	27	172
Bemij, beheermaatschappij Gemeente Tilburg BV	Tilburg	100,00%	242	40	-54	124	3	-118
BAT Bedrijven NV	Tilburg	100,00%	1.708	1.336	297			
NV Monumenten Beheer Brabant	Vught	0,30%	724	8.732	546			
't Laar BV	Tilburg	51,4%	947	685	-8	943	643	-4
Breedband Tilburg BV	Tilburg	25,10%	134	2.450	8	171	2345	37

Pieter Vreedeplein Beheer BV	Den Haag	50,00%	76	0	-1			
Pieter Vreedeplein Ontwikkeling CV	Den Haag	49,50%	61	441	-3			
BV Wijkontwikkelingsmaatschappij Tilburg De: Werkplaats	Tilburg	50,00%	-300	1.083	-800			
Commandiet Tilburg Den Bogerd BV	Tilburg	100,00%	1.302	172	-169.			
Den Bogerd Beheer BV	Tilburg	33,30%	41	3.934	18			
Bakertand BV	Tilburg	100,00%	200	610	0			
Coöperatie de Toegang	Tilburg		106	1.328	106			

C: Stichtingen en verenigingen

Verbonden Partij bedragen x € 1.000	Vestigingsplaats	Openbaar Belang	Eigen Vermogen 31-12-2019	Vreemd Vermogen 31-12-2019	Resultaat 2019	Eigen Vermogen 31-12-2020	Vreemd Vermogen 31-12-2020	Resultaat 2020
Stichting Marketing Tilburg	Tilburg	n.v.t.	-39	176	-110	103	141	142
Stichting Midden-Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij voor Energie en Duurzaamheid (MOED)	Tilburg	n.v.t.	40	316	-19			
Stichting Midpoint Brabant	Tilburg	n.v.t.	903	1.963	288			
Stichting Tilburgs Ondernemingsfonds	Tilburg	n.v.t.	80	1.414	0			
Stichting Beheer en Uitvoering Taskforce RIEC Brabant Zeeland (2)			0	0	0			

Bovenstaand zijn, voor zover beschikbaar, de cijfers 2020 opgenomen. Waar niets is ingevuld, betekent dan ook dat er nog geen cijfers 2020 beschikbaar zijn ten tijde van het opstellen van dit document. Het openbaar belang oftewel het belang dat de gemeente heeft in de verbonden partij is eind 2020 gelijk aan dat eind 2019.

(1) deze vennootschappen zijn in 2020 opgeheven.

(2) deze stichting is per 1 januari 2020 opgericht.

Jaarrekening

5. Jaarrekening

5.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Spelregels over waardering en afschrijvingsbeleid zijn vastgelegd in de Financiële beheersverordening 2020 en in de Uitvoeringsregels activa 2020.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde tenzij anders is vermeld.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten wordt wel een verplichting opgenomen.

De uitkering gemeentefonds is gebaseerd op de meest recente circulaire van het ministerie van BZK. Voor zover maatstaven nog niet definitief vastgesteld zijn, hanteren wij onze eigen raming. Voor wat betreft het accres gaan wij uit van de laatst verwerkte stand zoals die in de septembercirculaire is opgenomen, overeenkomstig de voorschriften van de commissie BBV.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende.

Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.

De verplichte balans-rubrieken uit het BBV die niet van toepassing zijn voor onze gemeente, zijn niet in de balans gepresenteerd.

Grondslagen voor waardering

Vaste Activa

Algemeen

Alle investeringen in maatschappelijk nut worden geactiveerd op basis van de BBV wijziging die met ingang van het boekjaar 2017 is ingegaan. Tot 2017 hanteerde de gemeente Tilburg een gemengde werkwijze waarbij investeringen in maatschappelijk nut gedeeltelijk zijn geactiveerd en gedeeltelijk direct ten laste van de exploitatie in enig jaar zijn verantwoord. Om deze wijziging in beeld te houden is, zoals voorgeschreven in het BBV, in de toelichting op de activa een onderscheid gemaakt in het verloop van activa met maatschappelijk nut vóór 2017 en vanaf 2017. Overigens heeft deze wijziging niet tot andere afschrijvingstermijnen geleid voor investeringen met maatschappelijk nut na 2017 ten opzichte van voor 2017.

Bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief worden in mindering gebracht op de investering volgens de zogenaamde netto-methode. Bijdragen van derden in investeringen met economisch nut vóór 2017 zijn opgenomen volgens

de bruto methode. Hierbij werden bijdragen van derden niet in mindering gebracht op het te activeren bedrag, maar als (beklemd) vermogen onder de reserve kapitaallasten opgenomen.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag.

Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Bijdragen aan activa van derden zijn, voor zover deze zijn geactiveerd, gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. Deze bijdragen worden afgeschreven in een termijn die (maximaal) gelijk is aan afschrijvingsduur van het actief bij de derde.

Materiële vaste activa

Materiële Vaste activa met een meerjarig nut waarvan de aanschafwaarde minus bijdragen van derden meer dan € 25.000,- is, worden onder aftrek van die bijdragen van derden geactiveerd. Vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de berekende afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend.

In erfpacht uitgegeven gronden

In Tilburg hebben we de volgende erfpachtvormen:

1. eeuwigdurend met afkoopsom, deze worden tegen registratiewaarde opgenomen.
2. eeuwigdurend met jaarlijkse canon, deze worden tegen eerste uitgifteprijs opgenomen.
3. voortdurend met afkoopsom, deze worden tegen eerste uitgifteprijs opgenomen.
4. voortdurend met jaarlijkse canon, deze worden tegen eerste uitgifteprijs opgenomen.

De ontvangen afkoopsom voor de voortdurende erfpacht (onder 3) is als vaste schuld verantwoord (rentetypisch > 1 jaar). Gedurende de looptijd valt hiervan een evenredig deel vrij.

Afschrijvingsbeleid

De afschrijving op activa vindt lineair plaats vanaf het moment van ingebruikname waarbij geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op gronden vindt geen afschrijving plaats. De belangrijkste afschrijvingstermijnen zijn hieronder opgenomen. De volledige lijst is te vinden in de [financiële beheersverordening 2020](#). Afwijkingen ten aanzien van de afschrijvingsmethode en/of afschrijvingstermijn worden vooraf aan de raad ter goedkeuring voorgelegd.

Activasoort	Categorie	Afschrijvingstermijn in jaren
Immateriële Vaste Activa:		
Investeringsbijdragen activa derden		maximaal gelijk aan afschrijvingsduur van het actief bij derde
Materiële Vaste activa - economisch nut:		
Infrastructurele voorzieningen:	Rioolaansluitingen	30
Parkeren:	Parkeergarages	40
Gebouwen:	Ondergrond	Geen afschrijving
	Opstal (nieuwbouw)	40
	Semi permanent	20
	Technische installaties	15
Afvalinzameling:	Inzamelvoertuigen	10
Vervoermiddelen:	Auto's, fietsen, aanhangwagens	5
ICT voorzieningen:	PC, laptop, monitor	3,5
	Servers/netwerkcomponenten	5
Sportvoorzieningen:	Aanleg sportterreinen	25
	Kunstgrasvelden onderlaag	30
	Kunstgrasvelden bovenlaag	10
Overig:	Machines	10

	Vaste inrichting / stoffering	10
	Meubilair / inventaris	10
Materiële Vaste activa - maatschappelijk nut:		
Infrastructuur:	Grond- en sloopwerken	30
	Wegen, straten en pleinen	30
Groen:	Openbaar groen en groen om de stad	20

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs vindt afwaardering plaats.

Van een deelneming is sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV (artikel 1 BBV).

Flottende Activa

Vorraden

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De als onderhanden werk opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerkosten.

Voor winstneming hanteren we de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt gerealiseerd naar rato van de realisatie van kosten en opbrengsten t.o.v. de totale raming van kosten en opbrengsten).

Indien verlies wordt verwacht is voor het volledige bedrag van het verwachte verlies een voorziening op nominale waarde getroffen die in mindering is gebracht op de waardering van het onderhanden werk. Indien de getroffen voorziening groter is dan de boekwaarde van een individuele grondexploitatie is het restant van de voorziening dat niet kan worden gesaldeerd met de boekwaarde aan de passiefzijde onder de voorzieningen opgenomen.

Grondbank (met en zonder transformatie) is met ingang van 2016 een nieuwe, door de BBV voorgeschreven categorie en wordt gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs of lagere marktwaarde.

De voorraden gereed product en handelsgoederen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs/ vervaardigingsprijs of lagere marktwaarde. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid van vorderingen is een voorziening gevormd en in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Liquide middelen

Liquide middelen zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste Passiva

Reserves

De reserves bestaan uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. Spelregels over reserves zijn vastgelegd in de Financiële Beheersverordening 2020 en de Uitvoeringsregels reserves en voorzieningen 2012.

Voorzieningen

De voorzieningen betreffen schattingen van voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang onzeker is en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan de balansdatum. Voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De onder de voorziening voormalig bestuur opgenomen pensioenvoorziening is berekend op actuariële waardebasis uitgaande van de contante waarde van de toekomstige uitkeringsverplichtingen. Verder worden de volgende voorzieningen gewaardeerd tegen contante waarde: de voorziening aankoop Piusplein 1 en de voorziening aankoop kunstcluster. Door waardering tegen contante waarde kunnen kosten tegen de dan geldende prijzen worden gedekt.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die terzake geformuleerd zijn.

Vaste Schulden

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. Deze schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Flottende Passiva

De flottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn is, buiten telling van het balanstotaal, het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Langjarige verplichtingen

De omvang van de langjarige verplichtingen die zijn aangegaan en niet uit de balans blijken worden in de toelichting op de balans vermeld.

Bedragen in de jaarrekening

Bedragen in de jaarrekening in de balans zijn opgenomen in miljoenen euro's. Het overzicht van baten en lasten en de toelichting daarop zijn in duizenden euro's opgesteld, tenzij anders is aangegeven.

5.2 Balans per 31 december 2020

ACTIVA (x € 1 miljoen)	31-12-2020	31-12-2019
Vaste Activa		
Immateriële Vaste Activa	2,8	1,8
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	2,8	1,8
Materiële Vaste Activa	967,4	912,8
Investerings met economisch nut:		
- Gronden uitgegeven in erfpacht	23,1	21,5
- Investerings waarvoor heffing kan worden geheven	132,7	127,3
- Overige investeringen met een economisch nut	597,8	570,3
Investerings met maatschappelijk nut	213,8	193,7
Financiële Vaste Activa	74,9	59,1
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	8,4	8,3
Leningen aan:		
- Woningbouwcorporaties	4,5	4,6
- Deelnemingen	25,8	9,0
Overige langlopende leningen	8,1	8,5
Overige uitzettingen > 1 jaar	28,1	28,7
Totaal Vaste Activa	1.045,1	973,7
Flottende Activa		
Vorraden	22,2	50,7
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	21,8	50,1
Gereed product en handelsgoederen	0,4	0,6
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	115,0	103,9
Vorderingen op openbare lichamen	48,0	43,0
Uitzettingen in Rijksschatkist looptijd < 1 jaar	14,5	20,5
Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen	7,1	4,3
Overige vorderingen	44,8	32,1
Overige uitzettingen	0,6	4,0
Liquide Middelen	5,9	4,2
Kas	0,0	0,0
Banksaldi	5,9	4,2
Overlopende Activa	48,7	38,6
Nog te ontvangen voorschotbedragen van:		
- Europese overheidslichamen	0,4	0,5
- Het Rijk	0,1	0,2
- Overige Nederlandse overheidslichamen	10,2	9,5
Overige overlopende activa	38,0	28,4
Totaal Flottende Activa	191,8	197,4
TOTAAL ACTIVA	1.236,9	1.171,1

Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969

0

0

PASSIVA (x € 1 miljoen)	31-12-2020	31-12-2019
Vaste Passiva		
Eigen Vermogen	829,0	851,9
Reserves		
- Algemene Reserve	36,4	36,5
- Bestemmingsreserves	769,1	807,0
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	23,5	8,4
Vorzieningen	27,6	29,2
Vorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	21,2	23,5
Egalisatievoorzieningen	0,8	0,5
Vorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	5,6	5,2
Vaste Schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	174,6	135,6
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	167,9	128,1
- Overige binnenlandse sectoren	3,5	3,7
Waarborgsommen	2,9	3,4
Vooruitontvangen bedragen met rentetypische looptijd 1 jaar of langer	0,3	0,4
Totaal Vaste Passiva	1.031,2	1.016,7
Vlottende Passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	125,4	97,9
Overige kasgeldleningen	80,0	42,0
Overige schulden	45,4	55,9
Overlopende Passiva	80,3	56,5
Verplichtingen	4,6	7,8
Ontvangen voorschotbedragen van:		
- Europese overheidslichamen	0,7	1,4
- Het Rijk	23,5	6,1
- Overige Nederlandse overheidslichamen	8,2	8,6
Overige overlopende passiva	43,3	32,6
Totaal Vlottende Passiva	205,7	154,4
TOTAAL PASSIVA	1.236,9	1.171,1
Gegarandeerde geldleningen	2.335,9	2.357,0

5.3 Toelichting op de balans

Vaste Activa

Materiële en Immateriële Vaste Activa

Immateriële Vaste Activa	Boek-waarde 31-12- 2019	Investe- ringen	Des- investe- ringen	Afschrij- vingen	Bij- dragen van derden	Afwaar- dering	Boek- waarde 31-12- 2020
Bijdrage activa in eigendom van derden	1,8	3,0	0,0	0,0	2,0	0,0	2,8

De grootste investeringen in immateriële vaste activa:

- Bijdrage aan Prorail inzake Fietsenstalling NS station 3,0

De bijdrage van derden betreft een subsidie voor de NS Fietsenstalling van de provincie Noord-Brabant

Materiële Vaste Activa met economisch nut	Boek-waarde 31-12- 2019	Investe- ringen	Des- investe- ringen	Afschrij- vingen	Bij- dragen van derden	Afwaar- dering	Boek- waarde 31-12- 2020
In erfpacht uitgegeven grond	21,5	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	23,1
Gronden en terreinen	21,5	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	23,1
Investerings-voorwaarden waarvan heffing kan worden geheven	127,3	11,3	0,8	5,1	0,0	0,0	132,7
Gronden en terreinen	0,9	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,9
Bedrijfsgebouwen	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
Grond-, weg- en waterbouw	113,3	9,2	0,8	2,9	0,0	0,0	118,8
Vervoermiddelen	4,5	1,2	0,0	0,9	0,0	0,0	4,8
Machines en apparaten	0,5	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,6
Overige	7,4	0,6	0,0	1,1	0,0	0,0	6,9
Overige investeringen met economisch nut	570,3	59,2	3,3	26,7	1,7	0,0	597,8
Gronden en terreinen	68,6	4,5	0,8	0,7	0,2	0,0	71,4
Bedrijfsgebouwen	481,3	43,3	2,4	21,0	1,1	0,0	500,1
Grond-, weg- en waterbouw	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Vervoermiddelen	0,4	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,4
Machines en apparaten	7,7	1,3	0,1	1,1	0,2	0,0	7,6
Overige	12,0	10,0	0,0	3,8	0,2	0,0	18,0
TOTAAL	719,1	72,1	4,1	31,8	1,7	0,0	753,6

Toelichting op de investeringen

De grootste investeringen in materiële vaste activa met economisch nut waren:

- Renovatie Stadskantoren	16,7
- Mindlabs (spoorzone)	5,2
- Nieuwe werkplaats Brabants Afval Team	3,8
- Vaste inrichting en kantoormeubilair nieuwe Stadhuis	2,8
- Riolerings (o.a. Coulsterstraat, Groenstraat, Verdiplein)	2,7
- Automatisering (o.a. acces points, laptops)	2,6
- Renovatie sporthal Roomley Udenhout	1,6
- Uitbreiding onderwijscentrum Leijpark	1,2
- Audiovisuele middelen	1,1

- in erfpacht uitgegeven grond Ruckertbaan *) 0,7

Desinvesteringen

- Pand Giekerkstraat 1,3
- Grond Ruckertbaan *) 0,7

*) Deze grond is in 2019 in erfpacht uitgegeven en abusievelijk in de jaarrekening 2019 niet geherrubriceerd van de categorie gronden en terreinen naar de categorie in erfpacht uitgegeven gronden. Dat is in 2020 alsnog gedaan.

Materiële Vaste Activa met <i>maatschappelijk</i> nut	Boekwaarde 31-12-2019	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2020
Investeringen vóór 2017:							
Grond-, weg- en waterbouw	113,6	0,0	5,7	7,0	0,0	0,0	100,9
Investeringen vanaf 2017:							
Grond-, weg- en waterbouw	80,1	42,0	0,5	3,0	5,7	0,0	112,9
TOTAAL	193,7	42,0	6,2	10,0	5,7	0,0	213,8

Toelichting op de investeringen

De belangrijkste investeringen in materiële activa met *maatschappelijk* nut waren:

- Kernwinkelgebied / openbare ruimte 10,3
- Fietspaden en infrastructuur (m.n. fietstunnel Stappegoo en snelfietsroute Tilburg-Waalwijk) 5,7
- Wegen (o.a. Tobias Asserlaan, Boterberg) 3,1
- Truckparking Vossenbergh 1,2

De desinvesteringen betreft m.n. het Wilhelminakanaal waarvan de bijdragen aan Rijkswaterstaat die in voorgaande jaren waren geactiveerd alsnog ten laste van de exploitatie zijn gebracht.

De bijdragen van derden betreffen hier met name bijdrage vanuit de provincie Noord-Brabant in het kader van het fietsplan Tilburg / snelfietsroutes.

Financiële Vaste Activa

Financiële Vaste Activa	31-12-2019	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijving / Aflossing	Afwaarderingen	31-12-2020
Deelnemingen:	8,3	0,0	0,0	0,0	-0,1	8,4
TWM Holding	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0
Enexis	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5
Commandiet Tilburg Den Bogerd	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5
Deelneming Bakertand BV	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Overige	1,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	1,2
Verstrekte langlopende leningen aan:	13,6	18,8	0,0	2,1	0,0	30,3
Woningbouwverenigingen	4,6	0,0	0,0	0,1	0,0	4,5
Deelnemingen:						
- N.V. Monumenten Beheer Brabant	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
- Enexis Holding NV	0,0	18,7	0,0	0,0	0,0	18,7
- Gate 2	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	5,1
- WOM De:Werkplaats	0,5	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0
- Den Bogerd Beheer BV	2,7	0,0	0,0	1,5	0,0	1,2
- Bakertand BV	0,5	0,1	0,0	0,0	0,0	0,6

Overige langlopende leningen	8,5	0,0	0,0	0,4	0,0	8,1
Stichting Fontys (kunstcluster)	8,5	0,0	0,0	0,4	0,0	8,1
Overige uitzettingen > 1 jaar	28,7	0,8	0,0	1,4	0,0	28,1
Belegging rendementsfonds	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7
Deposito's ING bank NV	21,3	0,0	0,0	0,0	0,0	21,3
Startersleningen	3,4	0,0	0,0	0,9	0,0	2,5
Fons (LHFT) Participaties	1,2	0,0	0,0	0,4	0,0	0,8
Overige	1,1	0,8	0,0	0,1	0,0	1,8
Totaal Financiële Vaste Activa	59,1	19,6	0,0	3,9	-0,1	74,9

Toelichting op belangrijkste mutaties in het verloop van de financiële vaste activa

Verstrekte langlopende leningen aan woningbouwverenigingen en deelnemingen:

- In 2020 hebben wij voor € 18,7 miljoen deelgenomen in een aan Enexis Holding NV verstrekte converteerbare hybride aandeelhouderslening.
- WOM de werkplaats heeft in 2020 het restant ad € 0,45 miljoen van de lening afgelost.
- Den Bogerd beheer BV heeft in 2020 € 1,5 miljoen van de lening afgelost.

Vlottende Activa

Voorraden

Voorraden	31-12-2020	31-12-2019
Onderhanden werk:		
- in exploitatie genomen gronden	21,8	50,1
Gereed product en handelsgoederen	0,4	0,6
Totaal	22,2	50,7

Toelichting voorraden

Het verloop van de voorraad in exploitatie genomen gronden is als volgt:

Gronden	Boekwaarde 31-12-2019	Toename	Afname	Boekwaarde 31-12-2020
Onderhanden werk derden	0,1	0,0	0,1	0,0
In exploitatie genomen bouwgronden	88,3	16,2	48,4	56,1
Af: voorziening verlieslatende complexen	-44,0	5,3	0,0	-38,7
Grondbank zonder transformatie	5,7	0,0	1,3	4,4
Totaal gronden	50,1	21,5	49,8	21,8

Hieronder is op hoofdlijnen opgenomen hoe de toenames en afnames in 2020 zijn ontstaan. De totale mutatie in fysieke bedrijfsinfrastructuur ontstaat m.n. door Zwaluwenbunders (afsluiting, € 17,8 mln.) en Charlotteoord (i.v.m. verkopen; € 4,1 mln.). In de paragraaf grondbeleid is een onderbouwing van het geraamde eindresultaat van de grondexploitaties opgenomen. In bijlage III is een overzicht van alle grondexploitaties op projectniveau opgenomen.

Programma	Toename	Afname
- Programma Spoorzone	5,3 miljoen	7,7 miljoen
- Programma Piushaven	0,4 miljoen	2,7 miljoen
- Bouwgrond in exploitatie, fysieke bedrijfsinfrastructuur	4,3 miljoen	30,7 miljoen
- Bouwgrond in exploitatie, woningbouw	6,1 miljoen	7,3 miljoen
- Rente	0,1 miljoen	-
TOTAAL	16,2 miljoen	48,4 miljoen

De voorziening voor verlieslatende complexen bedraagt € 43,1 miljoen. Hiervan is € 38,7 miljoen als correctie op de waarde van het onderhanden werk gepresenteerd. € 4,4 miljoen is als voorziening aan de passiefzijde van de balans opgenomen voor die situaties waar de hoogte van de voorziening groter is dan de boekwaarde van de betreffende grondexploitatie. In totaal is de verliesvoorziening in 2020 met € 4,8 miljoen afgenomen. Belangrijkste projecten waarbij de verliesvoorziening is gewijzigd zijn: Piushaven kanaalzicht (-/- € 2 miljoen) i.v.m. afsluiten plan, Loven Noord (-/- € 1,6 miljoen) i.v.m. afsluiten plan, Dalem Zuid (-/- € 0,7 miljoen) i.v.m. verbetering plansaldo en per saldo overige projecten (-/- € 0,5 miljoen).

Hieronder zijn voor de bouwgronden in exploitatie de te verwachten nog te maken kosten en de nog te realiseren opbrengsten opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met de parameters en uitgangspunten zoals deze in de paragraaf grondbeleid zijn opgenomen. Het geraamd eindresultaat van de in exploitatie genomen bouwgronden (BIE) bedraagt € 31,2 miljoen negatief. Voor verdere informatie over gronden verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.

nog te maken kosten bouwgronden in exploitatie (x € 1 miljoen)	31-12-2020
Verwervingskosten	17,8
Kosten bouw- en woonrijp maken	42,8
Plan- en apparaatskosten	22,9
Rentebijbeschrijving	0,6
Overige	2,4
Totaal	86,5

nog te realiseren opbrengsten bouwgronden in exploitatie (x € 1 miljoen)	31-12-2020
Grondverkoop	109,3
Exploitatiebijdragen	0,7
Overige bijdragen	-3,0
Rijks- en provinciale bijdragen	0,6
Totaal	107,6

Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan één jaar

Uitzettingen	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Vorderingen op openbare lichamen	48,0	43,0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	14,5	20,5
Rekening courant saldi niet financiële instellingen	7,1	4,3
Overige vorderingen	44,8	32,1
Overige uitzettingen	0,6	4,0
Totaal	115,0	103,9

De uitzettingen laten een stijging zien van € 103,9 miljoen naar € 115,0 miljoen. Dit wordt met name verklaard door een stijging in het bedrag aan openstaande vorderingen van € 13,8 miljoen. Dit is in belangrijke mate het gevolg van corona. De stijging zien we met name in de vorderingen bij huurders van gemeentelijke vastgoed die uitstel van betaling hebben gekregen. Ook zijn de ondernemersbelastingen (reclamebelasting en bijdrage investeringsZone (BIZ)) pas eind december opgelegd waardoor deze vorderingen eind 2020 nog allemaal open stonden.

Op dit moment hebben wij geen signalen, vermoedelijk ook vanwege het verleende uitstel van betalingen, die zouden moeten leiden tot een extra voorziening voor oninbaarheid voor de coronagerelateerde openstaande vorderingen anders dan de gebruikelijke voorziening voor dubieuze debiteuren. Gezien de aanhoudende beperkende maatregelen blijven we de inbaarheid van vorderingen nauwgezet monitoren.

- De post vorderingen op openbare lichamen bestaat voor het grootste deel uit een vordering op het BTW compensatiefonds van € 39,6 miljoen en de debiteuren openbare lichamen van € 4,0 miljoen.

- Eind 2020 stond € 14,5 miljoen aan overschot liquide middelen in de schatkist uit.

- Onder de post rekening courant saldi met niet financiële instellingen is het rekening courant saldo van € 2,7 miljoen met TWM (Tilburgsche Waterleiding Maatschappij) opgenomen en rekening courant saldi met SVN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten) voor € 4,1 miljoen. Dit betreft m.n. startersleningen, duurzaamheids- en stimuleringsleningen.

- De post overige vorderingen bestaat uit een aantal grote debiteurenstromen, te weten de debiteuren gemeentelijke heffingen, de debiteuren sociale zaken en overige vorderingen. Het totale bedrag aan openstaande vorderingen bedraagt € 61,3 miljoen (2019: € 47,5 miljoen). De voorziening voor oninbaarheid van debiteuren bedraagt € 12,5 miljoen. Per saldo bedraagt de waardering van de openstaande vorderingen € 48,8 miljoen. Dit bedrag is voor € 4,0 miljoen onder de vorderingen op openbare lichamen opgenomen en voor € 44,8 miljoen onder de overige vorderingen.

Schatkistbankieren

schatkistbankieren (x € 1 mln.)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Drempelbedrag	4,54	4,54	4,54	4,54
Kwartaalcijfers op dagbasis buiten Rijks schatkist aangehouden middelen	1,31	1,18	1,09	1,53
Ruimte onder het drempelbedrag	3,23	3,36	3,45	3,01

Het verplichte schatkistbankieren stelt dat een gemeente verplicht is om (tijdelijk) kasoverschotten boven het drempelbedrag aan te houden bij de Staat. De toetsing hierop vindt plaats op basis van de gemiddelde banksaldi per kwartaal. In 2020 hebben we de norm voor schatkistbankieren niet overschreden.

Liquide Middelen

Liquide middelen	31-12-2020	31-12-2019
Kas	0,0	0,0
Banksaldi	5,9	4,2
Totaal	5,9	4,2

Overlopende Activa

Overlopende Activa	31-12-2020	31-12-2019
Nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen	10,7	10,2
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	38,0	28,4
Totaal	48,7	38,6

De stijging van deze post van € 10,1 miljoen ontstaat met name door een stijging van overige nog te ontvangen bedragen (+ € 4,2 miljoen) en vooruitbetaalde bedragen (+ € 5,9 miljoen).

De belangrijkste posten onder de overige te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen zijn:

- Vooruitbetaalde bedragen diverse posten (€ 7,3 miljoen), voornamelijk licentiekosten ICT en verzekeringspremies
- Vooruitbetaalde subsidie inzake de Regiodeal Makes & Moves (€ 1,9 miljoen) en het project aardgasvrije wijk Quirijnstok (€ 1,5 miljoen)
- Nog te ontvangen uitkering gemeentefonds (€ 1,9 miljoen)
- Nog te ontvangen consortium Stappegoor (€ 1,8 miljoen)
- Nog te ontvangen rente op verstrekte leningen (€ 2,2 miljoen)
- Overige nog te ontvangen posten (€ 5,9 miljoen)
- Nog te ontvangen bedragen faciliterend grondbeleid (€ 14,2 miljoen). Dit betreft kosten die de gemeente heeft gemaakt in het kader van gemeentelijk grondbeleid en die nog verhaald op of verrekend kunnen worden met derden; de specificatie is als volgt :
 - verhaalbare kosten: € 0,0 miljoen
 - nog te verhalen kosten: € 14,2 miljoen
 - nog te verrekenen kosten: € 0,0 miljoen

Vanwege voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel hebben wij van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog bedragen te ontvangen. Het verloop is hieronder weergegeven.

Verloop nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2019	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2020
Te ontvangen voorschotbedragen van Europese overheidslichamen	456	487	552	391
OP Zuid: Sneller en Beter naar Nul op de Meter	168	128	296	0
EFRO: Smile	49	186	121	114
Interreg: Rhedcoop	18	85	36	67
ESF: Joint Action Program	48	0	0	48
Interreg: Empowering Youth through Entrepreneurial Skills	173	4	99	78
UIA (Urban Innovative Actions): ForwArt	0	84	0	84
Te ontvangen voorschotbedragen van het Rijk	167	179	295	51

Ex-gedetineerden	8	67	68	7
Gevelsanering fase IV	12	0	0	12
Regionaal Informatie- en Expertise Centrum	147	0	147	0
Trainingsplan verward gedrag	0	99	80	19
Vroegtijdig Schoolverlaten 2020-2024	0	13	0	13
Te ontvangen voorschotbedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	9.550	1.800	1.104	10.246
Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	177	0	177	0
OV netwerk Brabant	6.824	0	0	6.824
Verkeer & Vervoer	1.674	-511	927	236
Herontwikkeling NS Werkplaats	875	0	0	875
Regiodeal Makes and Moves	0	210	0	210
SBO Werkgerichte aanpak	0	43	0	43
Pilot meldpunt niet-acute hulpbehoefte verward gedrag	0	10	0	10
Fietsenstalling station Tilburg	0	2.048	0	2.048
Totaal	10.173	2.466	1.951	10.688

Vaste Passiva

Eigen Vermogen

Eigen Vermogen	31-12-2020	31-12-2019
Algemene Reserve	36,4	36,5
Bestemmingsreserves: vrij inzetbaar	189,8	206,2
Bestemmingsreserves: niet vrij inzetbaar	579,3	600,8
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	23,5	8,4
Totaal	829,0	851,9

Toelichting op de reserves die het eigen vermogen vormen:

Algemene reserve

De toename van de algemene reserve is als volgt ontstaan:

Saldo per 31-12-2019		36,5
- Resultaatbestemming 2019	-1,9	
- Aanvulling tot onderbandbreedte (conform begroting 2020)	+2,1	
- overige mutaties	- 0,3	
Saldo per 31-12-2020		36,4

Bestemmingsreserves: vrij inzetbaar

De vrij inzetbare reserves zijn afgenomen met € 16,4 miljoen. Dit ontstond vooral door de afname van de Reserve Incidentele Opgaven (RIO). Hieronder is het verloop weergegeven.

De Reserve Incidentele Opgaven nam met € 9,8 miljoen af. De belangrijkste mutaties waren:

Saldo per 31-12-2019		36,5
- Mindlabs	- 1,2	
- Fietsenstalling Station	- 1,0	
- I-opgave Het nieuwe Werken (Bytes)	- 1,4	
- Binnenstad / kernwinkelgebied	- 1,3	
- Bijdrage vakcollege	- 0,4	
- Bijdrage nieuwbouw traverse	- 0,2	
- Bijdrage onrendabele top mediacluster	- 0,4	
- Bijdrage cultuurplan	- 0,5	
- Bijdrage Hockey Berkel Enschoot	- 0,5	
- Overige	- 2,9	

Overige majeure mutaties:

- De reserve risico's grondexploitatie nam met € 9,2 miljoen af i.v.m. stoppen grondexploitatie Zwaluwenbunders.
- De in 2020 ingestelde reserve corona kent een eindsaldo van € 3,4 miljoen.

Bestemmingsreserves: niet vrij inzetbaar

De niet vrij inzetbare bestemmingsreserves namen af met € 21,5 miljoen. De belangrijkste mutaties hierin zijn:

- Afname reserve bovenwijkse voorzieningen met € 12,3 miljoen, o.a. t.b.v. fietstunnel Stappegoor, snelfietsroute Tilburg-Waalwijk, Wilhelminakanaal, spoorweg koningsoord)
- Afname beleggingsreserve 2000 met € 7,6 miljoen, o.a. t.b.v. begrote voeding reserve herstructurering erfpacht.
- Afname egaliseringsreserve 3 Decentralisaties met € 3,8 miljoen door begrote bestedingen en opheffen reserve.
- Afname algemene reserve grondexploitatie met € 3,8 miljoen m.n. als gevolg van de afboeking van de grondexploitatie Zwaluwenbunders en dekking nieuw beleid (o.a. kernwinkelgebied en fonds openbare ruimte)
- Toename reserve kapitaallasten met € 11,9 miljoen t.b.v. afdekken toekomstige afschrijvingslasten investeringen.

Nieuwe en vervallen reserves:

In 2020 zijn de volgende nieuwe reserves gevormd:

- Reserve Risico Gebouwenexploitatie
- Reserve Corona

De volgende reserves zijn vervallen:

- Bestemmingsreserve Winstuitkering HNG (einde looptijd)
- Reserve CiST (Cultuur in School Tilburg; conform voorwaarden reserve bij op afstand stelling CIST)
- Reserve beeldende kunst (einde looptijd)
- Bestemmingsreserve decentralisatie uitkeringen ISV/ IPSV (projecten IVS/IPSV zijn afgewikkeld)
- Egaliseringsreserve 3D (einde looptijd)
- Reserve Tilburg Akkoord (vervolg financiering Tilburg Akkoord loopt via cofinancieringsfonds)

Hierna volgt een overzicht met het verloop en doel van de reserves.

Reserves		Saldo 31-12- 2019	Bestemming resultaat 2019	Toevoeging 2020	Onttrekking 2020	Saldo 31-12- 2020	Doel reserve
A.001	Algemene reserve	36,5	-1,9	2,2	0,4	36,4	De Algemene Reserve is bedoeld is als financiële buffer en maakt daarmee onderdeel uit van het weerstandsvermogen.
Totaal A: Algemene Reserve		36,5	-1,9	2,2	0,4	36,4	
B.001	Reserve Incidentele Opgaven (RIO)	36,5	0,0	0,0	9,8	26,7	Ten laste van deze reserve worden onder bepaalde voorwaarden bijdragen gedaan aan belangrijke incidentele (investerings)projecten.
B.002	Reserve Duurzame investeringen	1,4	0,0	0,1	0,6	0,9	Dekking van kosten van duurzame investeringen.
B.003	Reserve Ontwikkeling Informatisering	2,9	0,0	1,0	1,3	2,6	Initiëren van noodzakelijke (gemeentebrede) vernieuwingsimpulsen op het gebied van informatisering.
B.004	Reserve Beeldende kunst	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	Het zo verantwoord mogelijk toepassen van beeldende kunst in de openbare ruimte.
B.005	Reserve Openbaar vervoer	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	Realisering van Openbaar Vervoer (Stadsdienst en Collectief vraagafhankelijk vervoer).
B.006	Reserve Volkshuisvesting	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1	Verlenen van bijdragen aan projecten die passen binnen de werkzaamheden van artikel 11 en 12 van het Besluit Beheer Sociale Huursector. Bijdragen worden vooral ingezet voor noodzakelijke, niet reguliere en onrendabele investeringen in de Tilburgse volkshuisvesting. In het Convenant Wonen 2015-2020 is afgesproken om de middelen in te zetten voor het ondersteunen van daarin vermelde ambities.
B.007	Reserve Bodem- en geluidsanering	8,1	0,0	2,7	1,0	9,8	Dekking van de kosten van bodemonderzoek en -sanering en voor het verstrekken van bodeminformatie zoals beschreven in de ISV-Bodemsaneringsprogramma's en convenanten met het Rijk; Aanpak knelpunten bodemonderzoek en - sanering; Sanering A-lijst geluid; Uitvoeren luchtkwaliteitsmaatregelen.
B.008	Reserve Herstructurering uit erfpacht	23,0	0,0	7,3	5,9	24,4	Financiering van de herstructurering, revitalisering en vernieuwing van de bestaande stad, in het bijzonder de sociale woningbouw betreffende.
B.009	Reserve Natuurontwikkeling	1,2	0,0	0,7	1,0	0,9	Realisatie van zowel natuurversterkings-, als compensatieprojecten in stadsregionale parken en ecologische verbindingzones om de stad.
B.010	Reserve Bomen	1,2	0,0	0,2	0,5	0,9	Het duurzaam in stand houden van waardevolle en monumentale bomen van zowel particulieren als gemeente.
B.011	Reserve Betaald parkeren	9,3	0,0	4,3	1,9	11,7	Deze reserve is bedoeld om de toekomstige ontwikkelingen en exploitatieresultaten van de gesloten parkeerexploitatie te dekken. De reserve wordt gevoed door positieve exploitatieresultaten en overige incidentele inkomsten. Qua aard is de reserve vergelijkbaar met de Algemene Reserve Grondexploitatie voor de gesloten grondexploitatie.
B.012	Reserve Revolverend fonds gemeent.gebouwen en installaties	1,7	0,0	0,0	0,3	1,4	Stimuleren van energiebesparende maatregelen in gemeentelijke gebouwen en installaties.
B.013	Reserve Tilburg Akkoord	0,3	0,0	0,0	0,3	0,0	Het reserveren van gemeentelijke middelen en bijdragen van derden (niet zijnde Europese en Nederlandse overheidslichamen) ten behoeve van het realiseren van de projecten Tilburg Akkoord.
B.014	Reserve Lokaal Herstructurering	3,2	0,0	0,0	0,6	2,6	Bevordering van herontwikkeling op private bedrijfskavels (met een onrendabele top of met winstpotentie) van verouderd bedrijfsmatig vastgoed. Projecten die momenteel vanuit de markt (nog) niet kunnen en/of worden opgepakt vanwege onvoldoende verwacht rendement, kunnen vanuit het fonds (mede) worden ondersteund waardoor ontwikkeling wel interessant wordt. Met de herontwikkeling worden maatschappelijke doelstellingen afgesproken, waarmee het publieke belang wordt gediend.

Reserves		Saldo 31-12- 2019	Bestemming resultaat 2019	Toevoeging 2020	Onttrekking 2020	Saldo 31-12- 2020	Doel reserve
B.015	Reserve dec uitkering ISV/IPSV	0,5	0,0	0,0	0,5	0,0	Afwikkeling van een aantal aflopende ISV/IPSV projecten.
B.016	Res Gebiedsgericht grondwaterbeheer	1,9	0,0	0,1	0,0	2,0	Het beschikbaar houden van ontvangen vergoedingen van initiatiefnemers in de bouw die grondwaterverontreiniging tegen een vergoeding overdragen aan de gebiedsbeheerder. En van overige baathebbers zoals initiatiefnemers van Warmte Koude Opslag en bouwputbemalingen die om een bijdrage worden gevraagd. De gebiedsbeheerder gebruikt deze middelen voor de aanleg en het instandhouden van het meetnetwerk Ggb evenals voor monitoring en zo nodig te nemen maatregelen.
B.017	Res Stim innov rg Arbeidsmarkt	0,3	0,0	0,0	0,1	0,2	Bevorderen van innovatie op de regionale arbeidsmarkt, zoals overeengekomen in het Ondernemersakkoord in 2012 met de Triple Helix-partners (Ondernemers-Onderwijs-Overheid).
B.018	Res Risico's grondexploitatie	51,8	0,0	0,0	9,2	42,6	Reserveren van geld (als weerstandsvermogen) om mogelijke risico's binnen grondexploitatieprojecten op te kunnen vangen.
B.019	Res Detailhandelsfonds	0,5	0,0	0,0	0,2	0,3	Verbeteren van de kwaliteit en vitaliteit van de detailhandelsstructuur in Tilburg.
B.020	Res Cofinancieringsfonds	5,6	0,0	0,0	1,4	4,2	Bedoeld voor de financiering van de eigen bijdrage aan de te realiseren projecten en de dekking van de voorbereidingskosten van aanvragen die door de gemeente Tilburg e.a. worden ingediend.
B.022	Res Gemeentelijke Huisvesting	5,9	0,0	4,4	5,4	4,9	Dekking van een deel van de programmakosten van de renovatie van stadskantoren 1 en 2, de implementatie van Het Nieuwe Werken en kosten voor tijdelijke huisvesting.
B.023	Res kermis	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	De kwaliteit van de Tilburgse kermis versterken, zodat deze als cultureel erfgoed (authentiek en beeldbepalend) voor Tilburg behouden blijft.
B.025	Res Gebiedsexploitatie/ Facilitair Grond	6,9	0,0	0,0	1,3	5,6	Reserveren van gemeente bijdragen voor gebiedsontwikkelingen (geen BIE) en faciliterend grondbeleid.
B.027	Res Regionaal Fonds Arbeidsmarkt	1,3	0,0	2,8	0,2	3,9	Het financieren van regionale activiteiten aan een brede groep van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
B.028	Res Fraudebestrijding	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	Middelen t.b.v. fraudebestrijding op landelijk en regionaal niveau die bij de gemeente Tilburg zijn ondergebracht uit het voormalige Landelijk kenniscentrum fraude en Reg. Coördinatiepunt Zuidwest.
B.029	Res investeringsfonds Openbare Ruimte	0,4	0,0	1,5	1,6	0,3	Het doel van deze reserve is het onderzoeken op welke wijze we efficiënt en effectief impact kunnen creëren met als doel de waardering van burgers en bedrijven voor de openbare ruimte te verhogen.
B.030	Res investeringsfonds Sociaal Domein	9,6	0,0	0,0	2,4	7,2	Het doel van deze reserve is enerzijds het creëren van een begrotingsevenwicht, anderzijds het creëren van maatschappelijke impact en effectievere en efficiëntere uitvoering van de vraagstukken uit de transformatie in het sociaal domein.
B.031	Res investeringsfonds Klimaat	20,7	0,0	1,5	2,6	19,6	De reserve wordt ingezet voor activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen die gesteld zijn in het kader van de duurzame stad: energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie. Het beoogt daarmee een klimaatneutrale, klimaatbestendige en volledig circulaire stad in 2045.
B.032	Reserve Veiligheidsbeleid	0,3	0,0	0,0	0,1	0,2	De middelen in de Reserve Veiligheidsbeleid zijn bestemd voor uitvoering van het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022.
B.033	Reserve Gebiedsparkeren SPZ	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0	Het realiseren van parkeervoorzieningen voor gebruikers van (uit) de Spoorzone.
B.034	Res Regio Deal Makes & Moves	7,8	0,0	3,4	1,9	9,3	In deze reserve worden de ontvangen Rijksmiddelen en de Tilburgse bijdrage aan de Regiodeal Makes & Moves gestort ter uitvoering van de Regiodeal Midden- en West Brabant
B.035	Reserve Fastlane Duurzaamheidsmaatregelen gebouwenexploitatie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Deze reserve is ingesteld ten behoeve van de financiële verwerking van huurdersbijdragen voor duurzaamheidsmaatregelen.

Reserves		Saldo 31-12- 2019	Bestemming resultaat 2019	Toevoeging 2020	Onttrekking 2020	Saldo 31-12- 2020	Doel reserve
B.036	Reserve Corona	0,0	0,0	15,7	12,3	3,4	Verrekening van nadelen a.g.v. corona met compensatie-middelen vanuit het Rijk en eigen middelen die via raadsbesluiten beschikbaar zijn gesteld. Specifieke uitkeringen, die met het Rijk worden afgerekend, zijn geen onderdeel van en worden niet betrokken bij deze reserve.
B.037	Reserve Risico Gebouwenexploitatie	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4	Gelet op het feit dat commerciële verhuur grotere risico's met zich meebrengt en het gegeven dat het vrije programma nog niet volledig is verhuurd, is er sprake van een hoger risico op leegstand dan gebruikelijk voor de gemeentelijke gebouwenexploitatie. Door middel van deze reserve wordt het risico afgedekt.
Totaal Bestemm. reserves vrij inzetbaar		206,2	0,0	46,1	62,5	189,8	
C.001	Bestemmingsreserve Gaswinstuitkering	46,1	0,0	0,0	0,0	46,1	Deze reserve maakt onderdeel uit van de financieringsconstructie van de gemeente Tilburg. Door de vorming van deze reserve bij de afkoop van de gaswinstuitkering is de keuze gemaakt om de inkomende middelen als interne financiering te gebruiken om externe leningen af te lossen en lopende en nieuwe projecten niet met externe financiering te bezwaren. De rentetoevoeging aan deze reserve is tot en met 2017 gebruikt om de wegvallende gaswinstuitkering te compenseren.
C.002	Bestemmingsreserve verkoop Essent	210,3	0,0	0,3	2,1	208,5	Deze reserve maakt onderdeel uit van de financieringsconstructie van de gemeente Tilburg. Door de vorming van deze reserve bij de verkoop van de aandelen van Essent is de keuze gemaakt om de inkomende middelen als interne financiering te gebruiken om externe leningen af te lossen en lopende en nieuwe projecten niet met externe financiering te bezwaren. De rentetoevoeging aan deze reserve is tot en met 2017 gebruikt om de wegvallende dividenduitkering te compenseren.
C.003	Bestemmingsreserve Winstuitkering HNG	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	De bestemmingsreserve HNG is gekoppeld aan de activapost winstuitkering HNG, zijnde de contante waarde van de winstuitkeringen tot en met het jaar 2020. Deze reserve wordt jaarlijks aangewend ten behoeve van de vrijvallende termijnen.
C.004	Reserve Stimuleringsfonds hergebruik historische panden	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6	Het stimuleren van hergebruik van historische panden waardoor deze behouden blijven.
C.005	Reserve Startersleningen	1,4	0,0	0,1	0,8	0,7	Stimuleren van de koop van woningen door starters.
C.006	Reserve Aanloopverliezen/ onrendabele top nieuwe parkeergarages	10,2	0,0	0,5	0,2	10,5	Opvangen van aanloopverliezen en het afdekken van de onrendabele top van nieuwe parkeergarages die de gemeente in exploitatie neemt.
C.007	Beleggingsreserve Bouwfonds	23,0	0,0	0,0	0,0	23,0	Met gebruikmaking van een speciale financieringsconstructie van de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) zijn in 1997 83.580 aandelen verworven. Deze 83.580 aandelen zijn in 2000 verkocht. Deze reserve dient ter dekking van de wegvallende jaarlijkse (rente)uitkering en zal vanaf 2021 geleidelijk in 30 jaar in omvang afnemen.
C.008	Beleggingsreserve 2000	54,2	0,0	1,3	8,9	46,6	De vrijkomende middelen uit de verkoop van erfpachtcanons en de aanvullende opbrengst door de omzetting van sociale huur in sociale koop worden gestort in de Beleggingsreserve 2000. Na het wegvallen van de rentetoevoeging met ingang van 2018 is het beleggingsdoel komen te vervallen. Het huidige doel van de reserve is om de contractuele afspraak met de woningcorporaties na te komen en de 2 ^e geldstroom te reserveren.
C.011	Reserve kapitaallasten	153,7	0,0	17,4	5,5	165,6	Het reserveren van bijdragen aan vaste activa vanuit reserves en (tot 2017) vanuit bijdragen van derden die <u>niet</u> in directe relatie staan met het actief, ter dekking van de uit deze investering voortvloeiende meerjarige kapitaallasten.

Reserves		Saldo 31-12- 2019	Bestemming resultaat 2019	Toevoeging 2020	Onttrekking 2020	Saldo 31-12- 2020	Doel reserve
C.012	Overhevelingsreserve	0,3	10,2	0,0	10,5	0,0	Doel van deze reserve is het overhevelen van budgetoverschotten als gevolg van de overloop van activiteiten naar het volgende boekjaar.
C.013	Reserve Meerjarenprogramma openbare ruimte	2,6	0,0	3,3	2,6	3,3	Doel van deze reserve is het overhevelen van restantbudgetten van het door de Raad vastgestelde meerjarenprogramma.
C.014	Reserve CIST	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	Het beschikbaar houden van niet gebruikte geoormerkte middelen ten behoeve van de uitvoering van cultuureducatieve activiteiten in het primair- en voortgezet onderwijs.
C.015	Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie	34,5	0,0	42,1	45,8	30,8	Het doel van de Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie is het vormen van een toereikende buffer voor het opvangen van schommelingen in de resultaten op de grondexploitaties en op het strategisch grondbezit en - bij voldoende saldo - nieuwe gebiedsontwikkelingen mogelijk te maken. Winsten en verliezen worden ten gunste of ten laste van de Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie gebracht.
C.016	Reserve Bovenwijkse voorzieningen	29,0	0,0	1,6	13,9	16,7	Het doel van deze reserve is om een deel van de kosten van de aanleg van bovenwijkse voorzieningen te dekken door een bijdrage vanuit de nog te realiseren bouwprojecten. Zowel via particuliere als gemeentelijke grondexploitaties.
C.017	Egalisatiereserve Rioolheffingen	8,1	0,0	0,9	0,0	9,0	Afwijkingen in de exploitatie verband houdende met rioleringen verrekenen in de (toekomstige) tarieven van de rioolheffing.
C.018	Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing	7,5	0,0	2,9	0,4	10,0	Afwijkingen in de exploitatie verband houdende met afvalverwijdering van huishoudens verrekenen in de (toekomstige) tarieven afvalstoffenheffing.
C.019	Res Egal 3 Decentralisaties	3,8	0,0	0,0	3,8	0,0	Het opvangen van onvoorziene gevolgen van de drie transities in het sociale domein en innovatie ten behoeve van de gewenste transformatie. Op deze reserve is per 1-1-2019 een sterfhuisc constructie van toepassing conform besluit bij de programmabegroting.2019
C.020	Res Transformatiebuffer Sociaal Domein	15,2	0,0	0,0	7,4	7,8	De reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein is bedoeld om tekorten in het sociaal domein in de periode 2019-2020 op te vangen Onder het sociaal domein wordt verstaan dat gedeelte van de begroting dat valt onder de buffer sociaal domein.
Totaal C: Bestemmingsreserves niet vrij inzetbaar		600,8	10,2	70,4	102,1	579,3	
TOTAAL RESERVES		843,5	8,3	118,7	165,0	805,5	

Voorzieningen

Voorzieningen	Saldo 31-12-2019	Toe- voeging	Aan- wending	Vrijval	Saldo 31-12-2020
Voorzieningen, verplichtingen, verliezen en risico's	23,5	1,9	3,2	1,0	21,2
Egalisatievoorzieningen	0,5	2,8	2,5	0,0	0,8
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	5,2	0,5	0,1	0,0	5,6
Totaal Voorzieningen	29,2	5,2	5,8	1,0	27,6

De belangrijkste mutaties in 2020 in deze voorzieningen worden hierna toegelicht:

- Voorziening voormalig personeel: ter afdekking van de lasten van voormalig personeel is € 1,4 miljoen onttrokken. Voor nieuwe regelingen die in de voorziening zijn opgenomen is € 1,0 miljoen toegevoegd.
- Voorziening voormalig bestuur: de lasten van voormalige bestuurders over 2020 van € 0,4 miljoen zijn onttrokken aan de voorziening. Daarnaast is de voorziening geactualiseerd op basis van actuariële berekeningen. Gezien de lager voorgeschreven rekenrente was een storting van € 0,7 miljoen noodzakelijk om toekomstige verplichtingen af te kunnen dekken.
- De voorziening verlieslatende plannen is met € 0,5 miljoen toegenomen tot € 4,4 miljoen. Daar waar de verliesvoorziening groter is dan de boekwaarde van een grondexploitatie wordt het saldo in deze voorziening opgenomen. Indien de verliesvoorziening voor een grondexploitatie kleiner is dan de boekwaarde wordt deze in mindering gebracht op de boekwaarde en onder de post voorraden opgenomen.

In 2020 zijn de volgende voorzieningen vervallen:

- Voorziening Chroom 6: de kosten voor Tilburg zijn voornamelijk nog uitvoeringskosten die, in lijn met afgelopen jaren, via de exploitatie worden afgewikkeld.
- Voorziening afwikkeling Beekse Bergen; de natuurcompensatie in de Reeshofweide, waarvoor de voorziening was getroffen, is in 2020 in gang gezet. De middelen zijn hiervoor aangewend.

Hierna volgt een overzicht met het verloop, aard en doel van de voorzieningen:

Voorziening		Saldo	Toevoeging 2020	Aanwending 2020	Vrijval 2020	Saldo	Doel voorziening
Voorzieningen, verplichtingen, verliezen en risico's							
V.001	Voorziening Voormalig personeel	2,3	1,0	1,4	0,1	1,8	De voorziening voormalig personeel is ingesteld om aan de verplichtingen (pensioenrechten, wachtgeldverplichtingen) die verband houden met voormalig personeel te kunnen voldoen.
V.002	Voorziening Voormalig bestuur	10,2	0,7	0,4	0,0	10,5	In deze voorziening worden de te verwachten kosten van de wachtgeldregeling voormalige wethouders alsmede de pensioenopbouw van huidige en voormalige wethouders gepresenteerd.
V.009	Voorziening Aankoop Piusplein 1	0,8	0,0	0,1	0,0	0,7	Financiering van de jaarlijkse huurpenningen van het voormalige pand Piusplein 1 (in verband met de realisatie van de Emmapassage).
V.010	Voorziening Aankoop kunstcluster	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	Financiering van de jaarlijkse compensatieverplichting in verband met de waardevermindering van het pand van de RK parochie Binnenstad in verband met de realisatie van het kunstcluster 1e fase.
V.015	Voorziening afwikkeling Beekse Bergen	0,5	-0,5	0,0	0,0	0,0	Een van de verplichtingen vanuit het Afwikkelingsfonds Beekse Bergen is het compenseren van natuur zodat er voor de Beekse Bergen een nieuw inpassingsplan kon worden vastgesteld. Voor Tilburg betekent dit dat er nog een voorziening is getroffen om in de Reeshofheide een gebied van 4,9 hectare om te zetten in natuur.
V.046	Voorziening Garantiebudget Traverse	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Het garantiebudget dient als garantie voor gelden van cliënten van Traverse waarvoor het niet mogelijk is om (direct) een beheer- en leefgeldrekening te openen.
V.051	Voorziening GE Facilitair	3,5	0,0	0,7	0,0	2,8	Deze voorziening is gevormd voor faciliterende plannen grondexploitatie waarvan de verwachte te maken kosten hoger zullen zijn dan de van derden hiervoor te ontvangen bijdragen.
V.052	Voorziening Chroom-6	0,4	0,2	0,3	0,3	0,0	Deze voorziening is gevormd ter dekking van de kosten van het project Chroom-6 en het Tilburgse aandeel in de in februari 2019 vastgestelde 'Regeling tegemoetkoming chroom-6'.
V.054	Voorziening VPB plicht	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5	Doel van de voorziening is het voorzien van mogelijk in de toekomst nog door de Belastingdienst op te leggen aanslagen Vpb over voorbije jaren.
V.055	Voorziening Herziening BTW	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	Doel van de voorziening is te voorzien in terugbetaling van de teveel verrekenende btw op investeringen in roerende (duurzame) en onroerende zaken ten gevolge van een fiscale wijziging in het gebruik over de nog resterende jaren van de betreffende herzieningsperiode.
V.056	Voorziening Jeugdhulp	0,8	0,0	0,2	0,6	0,0	Deze voorziening is ter dekking van de nog te declareren zorgkosten door zorgaanbieders voor geleverde jeugdzorg.

V.059	Voorziening Verlieslatende Plannen	3,9	0,5	0,0	0,0	4,4	Deze voorziening is ingesteld voor de grondexploitatieprojecten waarvan de individuele voorziening groter is dan de boekwaarde van de betreffende bouwgrond in exploitatie.
Totaal Voorzieningen, verplichtingen, verliezen en risico's		23,5	1,9	3,2	1,0	21,2	
Egalisatievoorzieningen							
V.012	Voorziening Onderhoud gemeente gebouwen	0,5	2,8	2,5	0,0	0,8	De voorziening strekt tot het gelijkmatig verdelen van de onderhoudsuitgaven over een vooraf gesteld aantal jaren. Dit wordt bereikt door het storten van een jaarlijks normbedrag, waardoor fluctuaties in de onderhoudsuitgaven binnen de exploitatie beperkt blijven.
Totaal Egalisatievoorzieningen		0,5	2,8	2,5	0,0	0,8	
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden							
V.042	Voorziening Afvalstoffenheffing	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	Het beschikbaar houden van niet aangewende middelen derden die betrekking hebben op de afvalstoffenheffing.
V.043	Voorziening Rioolheffing	4,8	0,5	0,0	0,0	5,3	Het beschikbaar houden van niet aangewende middelen derden die betrekking hebben op de rioolheffing.
V.058	Voorziening Beklemd Middelen	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3	In deze voorziening worden ontvangen bedragen van derden opgenomen die beklemd zijn voor een specifiek doel.
Totaal Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden		5,2	0,5	0,1	0,0	5,6	
TOTAAL VOORZIENINGEN		29,2	5,2	5,8	1,0	27,6	

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste Schulden	31-12-2019	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2020
Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	128,1	55,2	15,4	167,9
- Overige binnenlandse sectoren	3,7	0,0	0,2	3,5
Waarborgsommen	3,4	1,8	2,3	2,9
Vooruit ontvangen bedragen met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer	0,4	0,0	0,1	0,3
Totaal	135,6	57,0	18,0	174,6

De toename in de vaste schulden ontstaat met name omdat in 2020 drie langlopende leningen voor totaal € 55,2 miljoen zijn opgenomen om in de financieringsbehoefte te voorzien. Daarnaast is voor € 15,4 miljoen regulier afgelost op al bestaande langlopende leningen. Onder de vooruit ontvangen bedragen is een bedrag van € 0,3 miljoen opgenomen in verband met vooruit ontvangen afkoop erfpacht.

De rentelast over de langlopende leningen bedroeg in 2020 € 1,6 miljoen.

Vlottende Passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Netto-vlottende Schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	31-12-2020	31-12-2019
Overige kasgeldleningen	80,0	42,0
Overige schulden	45,4	55,9
Totaal	125,4	97,9

In verband met de financieringsbehoefte was eind 2020 voor een bedrag van € 80 miljoen aan kasgeld opgenomen.

De daling van de post overige schulden ontstond vooral door een afname van het rekening courant saldo met de Taskforce B5 (€ 12,2 miljoen).

De post overige schulden bestaat uit te betalen crediteuren (€ 28,5 miljoen), verschuldigde bedragen aan het TF-RIEC met name door te betalen ontvangen rijks- en provinciale subsidies, regionale gemeentelijke bijdragen en compensabele BTW (€ 5,7 miljoen), verschuldigde bedragen aan het Rijk inzake Tozo bedrijfskredieten (€ 2,9 miljoen), Regiotaxi (€ 1,2 miljoen) en overige verschuldigde bedragen (€ 6,9 miljoen).

Overlopende passiva

Overlopende passiva	31-12-2020	31-12-2019
Verplichtingen	4,6	7,8
Ontvangen voorschotbedragen Europese en Nederlandse overheidslichamen	32,4	16,1
Overige overlopende passiva	43,3	32,6
Totaal	80,3	56,5

De overlopende passiva zijn toegenomen van € 56,5 miljoen naar € 80,3 miljoen. Deze toename van € 23,8 miljoen wordt veroorzaakt door een toename van vooruit ontvangen bijdragen van overheden van € 16,4 miljoen (zie specificatie hierna).

De post overige overlopende passiva steeg vooral door nog te betalen kosten Wmo (€ 7,8 miljoen) en hogere te betalen loonheffingen sociale lasten (€ 1,8 miljoen). De post verplichtingen betreft aangegane verplichtingen met derde partijen. Voor deze verplichtingen zijn nog geen facturen ontvangen per balansdatum.

De post overige overlopende passiva bestaat onder andere uit :

- nog te betalen zorgkosten (€ 16,6 miljoen)
- Nog af te dragen BTW (€ 0,2 miljoen)
- Vooruit ontvangen koopsommen (€ 1,6 miljoen)
- Nog af te dragen loonheffing en sociale lasten personeel (€ 11,3 miljoen)
- Nog af te dragen loonheffing en sociale lasten inzake uitkeringen (€ 1,0 miljoen)
- Nog door te betalen bedragen schuldhelpverlening (€ 2,2 miljoen)
- Vooruit ontvangen of vooruit gefactureerde bedragen inzake faciliterend grondbeleid (€ 3,1 miljoen). Dit zijn exploitatiebijdragen van derden die hoger zijn dan de kosten die op balansdatum gerealiseerd zijn.

De ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten in volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Ontvangen voorschotbedragen Europese en Nederlandse overheidslichamen (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2019	Ontvangen bedragen	Vrijgevalen bedragen of terugbetalingen	Boekwaarde 31-12-2020
Ontvangen voorschotbedragen van Europese overheidslichamen	1.409	2.711	3.389	731
Metamorphosis	109	0	4	105
Arbeidsfit met NOMA	544	2.072	2.616	0
Begeleiding Kwetsbare Jongeren	566	0	566	0
Arbeidsmarktregio Midden Brabant	190	0	190	0
ELENA	0	540	0	540
Dignity	0	99	13	86
Ontvangen voorschotbedragen van het Rijk	6.059	56.493	39.059	23.493
Spoorse doorsnijdingen Spoorzone	2.350	0	0	2.350
RMC	457	846	625	678
RMC 2020-2021	0	97	0	97
Gevelmaatregelen A-lijst	48	0	48	0
Gevelmaatregelen B-lijst	582	164	436	310
Volwasseneducatie	243	1.601	1.685	159
Regionale aanpak Voortijdig Schoolverlaten	599	520	1.112	7
Jong volwassen veelplegers	25	0	25	0
Aanpak Geweld	20	0	0	20
Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022	744	9.099	8.155	1.688
Stimulering Sport 2019-2023	0	2.662	2.634	28
Goed verhuurderschap	500	0	44	456
Flexibilisering Asielketen	314	0	314	0
Trans-forensisch Maatwerkarrangement	177	0	177	0
MKB deals	0	400	0	400
Wilhelminakanaal fase 1,5	0	4.750	0	4.750
Tijdelijke stimuleringsregeling veilig, doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur	0	10	2	8
Preventieve aanpak BOTOC (Breed offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit)	0	630	34	596
Stimulering Verkeersveiligheidsmaatregelen (VVM)	0	3.189	0	3.189
Aanpak Radicalisering	0	108	59	49
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)	0	30.135	22.499	7.636
Reductie Energiegebruik	0	918	561	357
Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	0	162	0	162
Sportakkoord	0	120	14	106
Verbeterplanning GI's	0	83	0	83
Geweld tegen Sekswerkers	0	29	18	11
Medicinale Heroïnebehandeling	0	642	601	41
Extern Advies Warmtetransitie	0	21	10	11
Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling	0	74	0	74
Huisvesting kwetsbare groepen	0	233	6	227
Ontvangen voorschotbedragen overige Nederlandse overheidslichamen	8.578	6.564	6.912	8.230
Vorstelijk Landschap	969	0	-247	1.216
Verkeer & Vervoer	337	1.829	793	1.373

Natuur in de Wijk	26	0	26	0
Snelfietsroute Tilburg-Waalwijk	3.446	3.735	4.285	2.896
Rhedcoop	64	0	0	64
Wijkaanpak Zeeland West-Brabant	250	0	250	0
Groot onderhoud Friezenlaan-zuid	11	0	11	0
Midden- en West-Brabant Makes & Moves	2.500	0	420	2.080
Renovatie Baroniebaan	35	0	35	0
Stappegoor Fietstunnel	940	0	940	0
Ondersteuning Ondernemers Regio Midden Brabant	0	500	369	131
Talent Kenniseconomie	0	500	30	470
Totaal	16.046	65.768	49.360	32.454

Gegarandeerde geldleningen

Gegarandeerde geldleningen (x € 1 miljoen)	Oorspronkelijk leningbedrag	Aantal leningen	Lening percentage	31-12-2020	31-12-2019
Woningcorporaties (WSW)	1.309,5	131	van 0,3 % tot 5,1%	1.235,2	1.201,2
Hypotheekgarantie (WEW) *)	n.b.	6.940		1.088,0	1.136,0
Particulieren	n.b.	301	diverse	3,0	4,7
Sportgaranties	2,4	13	Van 2,2% tot 4,4%	0,7	0,8
Consortium Stappegoor BV	37	7	diverse %	4,0	7,4
				2.330,9	2.350,1
Zorginstellingen	32,8	6	Van 1,7% tot 4,6%	3,7	5,5
Cultuurinstellingen	0,8	1	2%	0,0	0,1
Kredieten schuldhelpverlening	n.b.	1.181	diverse	1,3	1,3
Totaal zonder contra-garantie				5,0	6,9
Totaal gegarandeerde leningen				2.335,9	2.357,0

*) Cijfers zijn pas medio jaar t+1 beschikbaar. Gepresenteerde cijfers betreffen dus standen per ultimo 2019 en 2018.

De gemeente Tilburg kent gegarandeerde geldleningen met contragarantie waarbij een derde partij mede garant staat en leningen zonder contragarantie waarvoor de gemeente alleen garant staat.

Op dit moment hebben wij geen aanwijzingen dat corona financiële gevolgen gaat hebben voor de gegarandeerde geldleningen.

Leningen met contragarantie

- Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)

De gegarandeerde geldleningen aan woningbouwcorporaties zijn ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Om te voorkomen dat WSW een aanspraak krijgt op zijn borgstelling zijn er verschillende vangnetten en buffers. Corporaties die niet voldoen aan de kredietwaardigheids-eisen komen voor sanering in aanmerking. Deze saneringssteun wordt opgebracht door de sector zelf en geaccordeerd door de minister. Het eigen risicovermogen van de WSW is daarna de eerste buffer om aanspraken op de borg op te vangen. Deze reserve kan de WSW aanvullen door het onderpand van de noodlijdende corporatie uit te winnen. De tweede buffer is de onderlinge waarborg van de woningbouwcorporaties. Corporaties voldoen op eerste verzoek 3,85% van hun geborgde schuldrestant aan WSW. De derde buffer bestaat uit de afspraak met Rijk en gemeenten (de achtervang) die indien nodig renteloze leningen beschikbaar stellen.

- Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)

Het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) borgt, met gemeenten en Rijk als gezamenlijke achtervang, verstrekte hypotheekleningen met nationale hypotheekgarantie die tot 1 januari 2011 zijn afgegeven. Als het WEW niet aan haar verplichtingen kan voldoen treedt de achtervang in werking. Het Rijk staat voor 50% garant. De gemeente Tilburg voor 50% van de hypotheekgaranties die in Tilburg zijn afgegeven. Hiervoor verstrekt de gemeente in voorkomend geval renteloze leningen aan het WEW. Vanaf 2011 staat alleen het Rijk nog garant. We zien het garantiebedrag waarborgfonds Eigen woningen teruglopen van € 1.136 miljoen eind 2018 naar € 1.088 miljoen eind 2019. Het bedrag per eind 2020 wordt medio 2021 bekend.

- Particulieren

De garanties aan particulieren betreffen in het verleden verstrekte hypotheekgaranties voor eigenwoningbezit van particulieren en zijn ondergebracht bij het Waarborgfonds Eigen Woningen. Het risico voor de gemeente is 50% van het verschil tussen de restantschuld en de waarde van de woning bij verkoop. Gezien het verloop van de restantschuld en de waarde van de woningen is het risico op verliezen voor de gemeente uiterst beperkt.

- Sportgaranties

De sportgaranties zijn ondergebracht bij het Waarborgfonds Sport. Tilburg staat voor 50% garant voor deze sportleningen, het Waarborgfonds Sport ook voor 50%. In 2020 is een garantie aan Were Di hockey afgegeven.

- Stappegoor

Op 3 december 2012 heeft de Raad besloten dat de gemeente Tilburg zich garant stelt jegens de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) voor een financieringsovereenkomst aan het Consortium Stappegoor B.V. tot een bedrag van € 37 miljoen (incl. kosten maximaal € 40 miljoen). Voor het bedrag hiervan boven € 22,5 miljoen is een contragarantie van € 17,5 miljoen afgegeven aan de gemeente door de moedermaatschappijen van de in het Consortium deelnemende partijen. De aflossing van de lening door het Consortium aan de BNG en daarmee de afbouw van de garantstelling is gekoppeld aan de grondlevering. In 2020 hebben twee grondleveringen plaatsgevonden. De kredietfaciliteit is daardoor in 2020 met € 3,4 miljoen teruggebracht tot € 4,0 miljoen. De garantstelling (incl. kosten) is met € 3,7 miljoen teruggebracht tot € 4,4 miljoen. De gemeente staat hiervoor garant. Door het consortium is voor een deel van dit bedrag (€ 2,2 miljoen) een contragarantie afgegeven.

Leningen zonder contragarantie

Dit betreft leningen aan zorg- en cultuurinstellingen en kredieten die, via de Kredietbank Breda, aan cliënten in de schuldhelpverlening zijn verstrekt en waar de gemeente Tilburg 100% garant voor staat.

Betalingen op garantstellingen

In 2020 is er voor een bedrag van € 16.771,- (2019 € 16.021,-) aan betalingen gedaan voor verleende garantstellingen op de kredieten schuldhelpverlening. Deze bedragen worden verhaald op de cliënten schuldhelpverlening en zijn in de balans opgenomen onder de overige vorderingen. Daarnaast zijn geen andere betalingen op garantstellingen gedaan.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten

De gemeente Tilburg is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende verplichtingen en heeft een aantal rechten die niet in de balans zijn opgenomen. De belangrijkste hiervan per einde 2020 zijn:

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

a. Huurverplichtingen

Uit hoofde van afgesloten huurcontracten voor o.a. stadskantoren en stadswinkels bestaat er tot een bedrag van € 9,1 miljoen aan huurverplichtingen per ultimo 2020 voor de resterende huurperiodes. De contracten kennen een verschillende looptijd.

Verder heeft de gemeente Tilburg een huurgarantie verstrekt aan Koningsoord B.V. waarmee de gemeente garant staat voor de huuropbrengst voor ruimtes die door de Bibliotheek Midden Brabant, Cultureel Centrum de Schalm en de Stadswinkel worden gehuurd. Het betreft een garantie ter hoogte van maximaal € 175.000,- per jaar exclusief indexering voor de duur van 30 jaar. Deze huurgarantie loopt tot 1 september 2047.

b. Wagenpark

Voor het wagenpark is er aan resterende leasetermijnen per ultimo 2020 een bedrag van € 957.000,- verschuldigd. Het merendeel van de contracten loopt in 2024 of 2025 af.

c. Financieringsverplichting De:Werkplaats

In de vaststellingsovereenkomst herontwikkeling De:Werkplaats is afgesproken dat de beide aandeelhouders van de BV Werkontwikkelingsmaatschappij Tilburg De:Werkplaats een uitvoeringskrediet ter beschikking stellen in de vorm van een lening van in totaal maximaal € 1,5 miljoen ten behoeve van (voor)financiering van grondproductiekosten. Ultimo 2020 is door de WOM bij de gemeente deze lening geheel afgelost. De mogelijkheid bestaat nog wel om deze opnieuw op te nemen.

d. Financieringsverplichting Bakertand BV

De Raad heeft op 18 december 2017 besloten tot verstrekking van een geldlening aan Bakertand BV (100% deelneming van Gemeente Tilburg) van maximaal € 16,5 miljoen over een periode van 10 jaar (eventueel te verlengen met nog eens 5 jaar). De exacte voorwaarden zijn begin 2018 uitgewerkt in een lening overeenkomst. Per 31-12-2020 is € 600.000,- opgevraagd en verstrekt. Op basis van de ondertekende samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Goirle brengt de gemeente Tilburg circa 177.000m² grond in. Deze worden naar verwachting na 2021 geleverd aan Bakertand BV.

e. Afnameverplichting gronden Spoorzone

Uit de Overeenkomst PPS Werkplaats (VOK) volgt dat er een verplichting is voor de afname van 50% van het te ontwikkelen gebied. Deze overeenkomst heeft betrekking op fase 1, voor in totaal 102.757 m² BVO (bruto vloeroppervlak). Dit vertegenwoordigt een inbrengwaarde van € 11,7 miljoen (prijsspeil 1 juli 2012) dan wel € 14,8

miljoen (prijspeil 1 juli 2020). Hiervan is € 5,3 miljoen reeds ingebracht (prijspeil 2012). In het raadsbesluit van 25 maart 2019 (Koersdocument Spoorzone) is besloten dat de gemeente fase 2 zelf gaat ontwikkelen.

f. Investeringsverplichtingen.

Per balansdatum zijn er investeringsverplichtingen aangegaan die niet in de balans zijn opgenomen. Deze komen ten laste van 2021 en verder omdat de prestatie pas na balansdatum wordt verricht. De grootste verplichtingen betreffen investeringen in met name: onderwijsgebouwen voor basis onderwijs en voortgezet onderwijs conform het Meerjaren Integraal Huisvestingsplan (MIHP) (€ 84,0 miljoen), gemeentegebouwen (m.n. verbouwing stadskantoor en Mindlabs (€ 46,0 miljoen), inrichting openbare ruimte (€ 1,1 miljoen), materieel t.b.v. afvalverwerking (€ 0,4 miljoen) en overige posten (€ 0,6 miljoen).

g. Aangegane verplichtingen / technische overhevelingen.

Wij zijn in 2020 voor een bedrag van € 7,2 miljoen aan externe verplichtingen en exploitatiebijdragen aan projecten aangegaan waarvan uitvoering op balansdatum nog niet is gerealiseerd. De hiervoor beschikbare budgetten zijn niet uitgenut en dit bedrag valt daarom vrij in het resultaat 2020. Omdat deze budgetten wel beschikbaar moeten blijven voor de uitvoering van opdrachten in het volgende boekjaar wordt voor deze zogenaamde technische overheveling een voorstel tot resultaatbestemming aan de gemeenteraad voorgelegd.

h. Regiodeal Makes & Moves

In juli 2019 hebben het Rijk en de regio Midden- en West Brabant overeenstemming bereikt over de 'Regio Deal Midden- en West-Brabant Makes & Moves'. De Regio Deal kent een investeringsvolume van circa € 130 miljoen. Het rijk draagt maximaal € 10 miljoen bij via een decentralisatie-uitkering waarvan maximaal 1% (€ 100.000,-) voor uitvoeringskosten; De provincie Noord Brabant draagt € 2,5 miljoen bij via een subsidie. De gemeenten Breda en Tilburg dragen ieder € 1,25 miljoen bij. In totaal is de omvang van het fonds € 15,0 miljoen. De gemeente Tilburg beheert deze middelen.

In 2020 zijn 12 van de 17 projecten beschikt (€ 10,7 miljoen) en zijn voorschotten verstrekt. De andere projecten volgen in 2021. In overleg met de regionale partners is een agenda gemaakt voor 2021 voor de programmatische samenwerking en samenhang tussen de Regio Deal projecten en voor het uitwisselen van resultaten. De rijksbijdrage en de Tilburgse middelen zijn in de reserve Regiodeal Makes & Moves gestort. Het saldo hiervan is ultimo 2020 € 9,3 miljoen. Deze middelen worden komende jaren ingezet voor de Regiodeal.

Niet in de balans opgenomen rechten

i. Ontvangen bankgaranties

Aan de gemeente Tilburg zijn uit hoofde van zekerheidsstellingen voor in totaal € 39,1 miljoen aan bank- en concerngaranties afgegeven in het kader van m.n. verkoop van gebouwen, gronden of uitvoering van grote projecten.

j. Subsidie Mindlabs

Van de Provincie Noord-Brabant hebben we op 3 juli 2019 een subsidiebeschikking ontvangen van maximaal € 1,5 miljoen voor Mindlabs. Deze is bedoeld voor het afdekken van risico's in de eerste 10 jaar van de exploitatie van het gebouw en kan ingezet worden in geval van leegstand en als aanvulling van het verschil tussen de kostprijsdekkende huurprijs en de huurprijs die partijen/derden binnen het ecosysteem MindLabs maximaal kunnen betalen, voor zover dat bedrag lager ligt dan de kostprijs dekkende huurprijs. Ingebruikname staat gepland vanaf boekjaar 2022.

k. Te ontvangen exploitatiebijdragen faciliterende grondexploitatieplannen

De commissie BBV heeft in de notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)" de verslaglegging omtrent faciliterende grondexploitatieplannen uitgewerkt. Indien er voor een faciliterend plan een overeenkomst over het kostenverhaal is gesloten, maar nog niet alle verhaalbare kosten zijn gerealiseerd, ontstaat een niet in de balans opgenomen recht. In 2020 zijn er 13 plannen met overeenkomsten waarvoor de kosten nog niet gemaakt zijn (o.a. Fabriekskwartier, Enschtsebaan en Koningsoord). In totaal betreft het een bedrag van € 9,1 miljoen aan nog te ontvangen exploitatiebijdragen.

l. Afwikkeling TWM

De sinds 2009 lopende procedure omtrent de schadeloosstelling voor de verkoop van de drinkwateractiviteiten van NV TWM aan Brabant Water NV is in 2019 tot definitieve afwikkeling gekomen. In 2020 heeft NV TWM een rechtszaak gewonnen van een partij die nooit uitgegeven aandelen aan toonder heeft verkregen en eiste dat deze aandelen omgezet werden in aandelen op naam. Deze partij is in hoger beroep gegaan. Na afronding van dit hoger beroep en nog enkele andere lopende zaken binnen TWM Holding en haar dochters, TWM Gronden en NV TWM, zal er een besluit door de aandeelhouders moeten worden genomen over de verdere afbouw van de TWM-groep. Verwacht wordt dat een dergelijk besluit in de loop van 2022 tot stand kan komen.

m. Verkoop aandelen Bouwfonds:

De verkoop van de aandelen Bouwfonds is in 2000 gestort in een garantieproduct met hoofdsomgarantie bij de ING-bank met een looptijd van 21 jaar. Onderdeel van het garantieproduct was een storting in het ING duurzaam aandelenfonds (nu NN duurzaam aandelenfonds). De jaarlijkse uitkering is gebruikt om de wegvallende dividend opbrengsten vanuit het Bouwfonds te compenseren. Op 4 januari 2021 is het garantieproduct afgelopen en zijn de gegarandeerde bedragen (€ 23 miljoen) naar de gemeente teruggekomen. Daarnaast zijn de aandelen verkocht waarmee een aanvullende opbrengst van € 4,037 miljoen is gerealiseerd.

n. Biezenmortel bij Tilburg per 1-1-2021

Per 1 januari 2021 is de gemeente Haaren opgeheven en is het dorp Biezenmortel onderdeel van gemeente Tilburg geworden. Gemeente Oisterwijk neemt als formele rechtsopvolger van de gemeente Haaren de rechten en plichten

over. Tilburg zal enkele specifieke vaste activa en vaste passiva overnemen. De omvang hiervan wordt duidelijk na het opmaken van de jaarstukken 2020 en afwikkelen van de opheffing van de gemeente Haaren in de loop van 2021.

o. Compensatie Corona 2020 via decemberbrief BKZ

Het ministerie van BZK heeft in haar brief van 16 december 2020 een aanvullend compensatiepakket voor medeoverheden aangekondigd in verband met de coronacrisis. Het gaat dan over extra kosten en derving van inkomsten die zich bij gemeenten voordoen waarvoor het Rijk brief compensatie geeft. Dit betreft voor een belangrijk deel compensatie van kosten en gederfde opbrengsten die nog op het jaar 2020 betrekking hebben. Deze middelen zijn nog niet specifiek aan gemeenten toegekend of beschikt. De commissie BBV heeft in dit kader de uitspraak gedaan dat toegezegde compensatie vanuit het Rijk nog niet mag worden verwerkt in de jaarrekening 2020 omdat een voldoende nauwkeurige en betrouwbare schatting daarover nog niet mogelijk is. Dit betekent dat wij als gemeente in 2021 baten zullen realiseren die relatie hebben met kosten of gederfde inkomsten die zich in 2020 hebben voorgedaan. Het betreft compensatie voor m.n. Inkomstenderving, Afvalinzameling en Perspectief Jeugd en Jongeren en ook de specifieke uitkeringen voor Zwembaden en IJsbanen, Verlenging steun aan sportverenigingen en Toezicht en Handhaving.

5.4 Overzicht baten en lasten 2020

Resultaat 2020

Financiële rekening 2020 (bedragen x € 1 miljoen)	Oorspronkelijke begroting			Gewijzigde begroting			Rekening 2020			Verschil t.o.v. gewijzigde begroting
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Lasten en Baten exclusief mutatie reserves										
Programma Inclusieve stad	486,7	-126,6	360,1	551,2	-169,4	381,8	540,3	-165,4	374,9	6,9 V
Programma Duurzame stad	91,0	-19,3	71,7	109,1	-25,4	83,7	89,8	-20,5	69,3	14,4 V
Programma Vitale stad	149,1	-50,7	98,4	179,2	-55,3	123,9	136,7	-34,2	102,5	21,4 V
Programma Samen en dichtbij	55,9	-70,7	-14,8	20,3	-47,1	-26,8	52,4	-84,8	-32,4	5,6 V
Totaal van de programma's	782,7	-267,3	515,4	859,8	-297,2	562,6	819,2	-304,9	514,3	48,3 V
Algemene dekkingsmiddelen	2,5	-531,7	-529,2	2,5	-541,2	-538,7	2,1	-566,7	-564,6	25,9 V
Overhead	77,2	-0,1	77,1	81,5	-1,5	80,0	74,2	-1,0	73,2	6,8 V
Heffing vennootschapsbelasting	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0 V
Bedrag voor onvoorzien	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	862,4	-799,1	63,3	943,8	-839,9	103,9	895,5	-872,6	22,9	81,0 V
Mutaties reserves										
Programma Inclusieve stad	0,0	-14,6	-14,6	0,5	-28,2	-27,7	5,1	-17,0	-11,9	15,8 N
Programma Duurzame stad	4,9	-11,8	-6,9	11,1	-30,0	-18,9	15,7	-17,6	-1,9	17,0 N
Programma Vitale stad	11,0	-40,3	-29,3	30,1	-80,6	-50,5	51,3	-77,9	-26,6	23,9 N
Programma Samen en dichtbij	15,5	-28,0	-12,5	46,7	-57,0	-10,3	46,5	-52,5	-6,0	4,3 N
Totaal mutaties reserves	31,4	-94,7	-63,3	88,4	-195,8	-107,4	118,6	-165,0	-46,4	61,0 N
Gerealiseerd resultaat	893,8	-893,8	0,0	1.032,2	-1.035,7	-3,5	1.014,1	-1.037,6	-23,5	20,0 V

Resultaatbestemming

Aan de raad wordt voorgesteld het resultaat bij de jaarrekening als volgt te bestemmen.

Voorstellen aan de raad tot resultaatbestemming (x € 1 miljoen)	Bedrag
Resultaat bij deze jaarrekening t.o.v. de gewijzigde begroting	20,0
A: Voorstellen voor beleidsmatige overhevelingen	-/- 3,1
B: Voorstellen technische overhevelingen i.v.m. reeds aangegane verplichtingen	-/- 7,2
Vrij te bestemmen resultaat	9,7
Voorstel resultaatbestemming:	
C: Voordeel truckparking Vossenbergh in reserve LHFT storten	-/- 0,7
D: Storting in algemene reserve (AR)	-/- 9,0

Hierna volgt een overzicht met de overhevelingsvoorstellen die aan de raad worden voorgelegd.

I. Overhevelingsvoorstellen buiten sociaal domein	Bedrag x € 1.000
Inclusieve Stad	137
1. Middelen laaggeletterdheid (137)	
Duurzame Stad	567
2. Klimaatmiddelen (zero emissie, klimaatgelden, implementatierichtlijn, Europese richtlijn) (567)	

Vitale Stad	480
3. Impulsgelden weerbaar bestuur (66)	
4. Middelen pilot gesloten coffeeshopketen (47)	
5. Middelen radicalisering (43)	
6. Middelen tijdelijke maatregelen cityring (228)	
7. Middelen DRIS-panelen (Dynamisch Reizigers Informatie Systeem) (96)	
Totaal Samen en Dichtbij	1.912
8. Middelen herindeling Biezenmortel (277)	
9. Middelen uit gemeentefonds, via september-/decembercirculaire 2020 (1.635)	
- Integratie-uitkering Participatie; beschut werk (350)	
- Decentralisatie-uitkering Crisisdienstverlening (441)	
- Decentralisatie-uitkering Impact leefbaarheid (12)	
- Decentralisatie-uitkering aanpak dak- en thuisloos (673)	
- Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang Veilig Thuis (542)	
- Decentralisatie-uitkering Pilots Inburgering (28)	
- Middelen emancipatie (28)	
- Energie C kantoren (5)	
Technische Overhevelingen	7.197
Totaal Overhevelingsvoorstellen	10.293

Toelichting op de technische overhevelingen

Technische overhevelingen betreft budgetten voor uitvoering van reeds verstrekte externe opdrachten waarvan de uitvoering op balansdatum nog niet is gestart. Deze worden niet als verplichting op de balans opgenomen. Deze budgetten moeten echter wel beschikbaar blijven voor de uitvoering van die opdrachten in het volgende boekjaar. Daarnaast gaat het ook om nog niet gerealiseerde exploitatiebijdragen aan projecten Voor deze zogenaamde technische overhevelingen wordt bij de resultaatbestemming een voorstel tot overheveling gedaan. Het totaalbedrag aan technische overhevelingen in deze jaarrekening bedraagt € 7,2 miljoen. Hierin zit een bedrag voor het project Aardgasvrije Wijk Quirijnstok van € 3,1 miljoen. Daarnaast betreft hier aangegane opdrachten voor onder andere onderhoud van wegen, groenvoorzieningen en ICT.

Overhevelingen sociaal domein

Naast de hierboven genoemde overhevelingen die via het resultaat van de jaarrekening lopen zijn er ook in het sociaal domein voorstellen tot het overhevelen van budgetten naar 2021. Vanuit de verrekeningssystematiek met de reserve transformatiebuffer Sociaal Domein zijn de voordelen wegens het niet benutten van die budgetten in de betreffende reserve gestort. Deze zullen na besluitvorming van de raad vanuit de reserve transformatiebuffer naar 2021 worden overgeheveld. Het gaat om € 4,8 miljoen zoals hieronder gespecificeerd.

II. Overhevelingsvoorstellen via reserve transformatiebuffer sociaal domein	Bedrag x € 1.000
Inclusieve stad	
1. Armoedebestrijding kinderen	358
2. Stad van de verbinding	93
3. Maatschappelijke opvang	173
4. Geweld hoort nergens thuis	341
5. Lhbtï emancipatie	29
6. Decentralisatie-uitkering veilige steden	19
7. Onafhankelijke cliëntondersteuning	196
8. Huisvesting toegang	188
9. Grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling	34
10. Baankansen	187
11. Perspectief op werk	1.287
12. Versterking arbeidsmarktregio	77
13. Statushouders	514
14. Arbeidsmarktvernieuwing	486
15. Technische overhevelingen	820
Totaal overhevelingen via reserve transformatiebuffer	4.802

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Analyse resultaat op hoofdlijnen

Hieronder is het resultaat over 2020 weergegeven waarbij we de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de najaarsbijstelling 2020 weergeven zoals in deze jaarstukken zijn opgenomen. In de programmamaverantwoording van deze jaarstukken zijn per product de financiële afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting uitgebreider toegelicht. Dit is per veld opgenomen in het onderdeel 'wat heeft het gekost'.

Omschrijving	Bedrag
I. Saldo oorspronkelijke begroting 2020	0,0 -
II. Resultaat Tussenrapportage 2020 (t.o.v. oorspronkelijke begroting)	1,0 N
III. Resultaat Najaarsbijstelling 2020 (t.o.v. Tussenrapportage)	4,5 V
Majeure voor- en nadelen bij deze jaarrekening, ten opzichte van de Najaarsbijstelling 2020	
Inclusieve stad: niet realiseren claim rijk sociaal domein (Jeugdhulp + Wmo)	3,8 N
Duurzame stad: onderhoud bomen	0,5 N
Duurzame stad: : teruggaaf energiebelasting	0,8 V
Vitale stad: vrijval uit reserve LHFT i.v.m. truckparking Vossenbergh	0,7 V
Samen en dichtbij: teruggaaf re-integratie BTW voorgaande jaren	1,7 V
Samen en dichtbij: storting in voorzienig voormalig bestuur	0,6 N
Samen en dichtbij: hogere opbrengst OZB	0,7 V
Samen en dichtbij: hogere opbrengst bouwleges	0,4 V
Samen en dichtbij: hogere uitkering gemeentefonds 2020 (september- en december circulaire)	5,0 V
Samen en dichtbij: gemeentefonds voorgaande jaren	0,6 V
Bedrijfsvoering: voordelig resultaat organisatiekosten	3,3 V
Algemeen: overige per saldo voordelig	1,4 V
Afwijkingen t.o.v. Najaarsbijstelling 2020 (exclusief overhevelingen)	9,7 V
Algemeen: niet bestede budgetten met voorstel tot beleidsmatige overheveling (m.n. decentralisatie- en integratie-uitkeringen via het gemeentefonds en klimaatmiddelen)	3,1 V
Algemeen: niet bestede budgetten met voorstel tot technische overhevelingen	7,2 V
VI. Resultaat ten opzichte van Najaarsbijstelling 2020	20,0 V
Rekeningresultaat 2020 t.o.v. primaire begroting	23,5 V

Toelichting op incidentele baten en lasten

Hieronder volgt een overzicht van de incidentele lasten en baten over het jaar 2020.

Incidentele Lasten	Bedrag (x € 1.000,-)	Incidentele Baten	Bedrag (x € 1.000,-)
Inclusieve stad			
Inzet diverse integratie/decentralisatie uitkering gemeentefonds	3.729 N		
Meerkosten BUIG a.g.v. corona	2.950 N	Ontvangen compensatie BUIG a.g.v. corona	2.950 V
Overige incidentele lasten	1.808 N	Overige incidentele baten	777 V
Mutaties reserves			
Inzet schuldenoffensief	1.238 N	Inzet schuldenoffensief (Onttrekking egaliseringsreserve 3D)	1.680 V
		Onttrekking Transformatiebuffer sociaal domein ter dekking van structurele kosten sociaal domein	7.444 V
ESF middelen Arbeidsfit met NOMA (storting reserve regionaal fonds arbeidsmarkt)	2.577 N	Ontvangst ESF middelen Arbeidsfit met NOMA	2.616 V
TOZO uitkeringen/kredieten/uitvoeringskosten	20.133 N	Ingezette ontvangen TOZO middelen	22.448 V
Uitvoeringskosten TOZO (storting reserve corona)	2.315 N		
Inzet overige incidentele onttrekkingen reserves	5.907 N	Overige incidentele onttrekkingen reserves	5.907 V

Overige incidentele toevoegingen reserves	207 N		
Totaal Inclusieve stad	40.864 N	Totaal Inclusieve stad	43.822 V
Duurzame stad			
Overige incidentele lasten	39 V	Overige incidentele baten	1.855 V
Mutaties reserves			
Niet ingezette aanvullende middelen bodemsanering	1.513 V		
Storting reserve bodem, geluid en lucht	1.513 N		
Inzet investeringsfonds openbare ruimte	1.633 N	Onttrekking investeringsfonds openbare ruimte	1.633 V
Meerjarenprogramma openbare ruimte; overloop 2019	2.764 N	Meerjarenprogramma openbare ruimte; overloop 2019 (onttrekking reserve meerjarenprogramma openbare ruimte)	2.764 V
Niet ingezette middelen meerjarenprogramma openbare ruimte	3.304 V		
Storting reserve meerjarenprogramma openbare ruimte	3.304 N		
Inzet overige incidentele onttrekkingen reserves	3.882 N	Overige incidentele onttrekkingen reserves	5.865 V
Overige incidentele toevoegingen reserves	5.811 N	Overige incidentele resultaten ten gunste van reserves	2.640 V
Totaal Duurzame stad	14.051 N	Totaal Duurzame stad	14.757 V
Vitale stad			
Overige incidentele lasten	2.430 N	Overige incidentele baten	1.120 V
Mutaties reserves			
Storting 2 ^e tranche Regiodeal September circulaire in reserve Regiodeal Makes & Moves	3.400 N	Onttrekking reserve Regiodeal Makes & Moves	1.890 V
Inzet middelen Regiodeal Makes en Moves	2.520 N	Ontvangen inkomensoverdrachten Regiodeal Makes & Moves	630 V
Bijstelling risicoreserve GE (storting algemene reserve GE)	9.213 N	Bijsstelling risicoreserve GE (onttrekking reserve risico's grondexploitatie)	9.213 V
Afsluiten plannen en diverse mutaties GE	34.037 N	Afsluiten plannen en diverse mutaties GE (onttrekking algemene reserve GE)	34.037 V
Afsluiten plannen en diverse mutaties GE (storting algemene reserve GE)	7.961 N	Afsluiten plannen en diverse mutaties GE	7.961 V
Bijstelling voorziening verlies GE (storting algemene reserve GE)	4.891 N	Bijstelling voorziening verlies GE (vrijval voorziening verlies GE)	4.891 V
Ontvangst erfpacht (Storting algemene reserve GE)	2.858 N	Ontvangst erfpacht	2.858 V
Winstnemning diverse GE plannen (storting algemene reserve GE)	4.605 N	Winst neming GE plannen	4.605 V
Gemeentelijke bijdragen onrendabele investeringen GE (storting algemene reserve GE)	1.791 N	Gemeentelijke bijdragen onrendabele investeringen GE	1.791 V
Wilhelminakanaal	7.716 N	Wilhelminakanaal (onttrekking reserve bovenwijkse voorzieningen)	7.716 V
Inzet overige incidentele onttrekkingen reserves	14.773 N	Overige incidentele onttrekkingen reserves	15.836 V
Overige incidentele toevoegingen reserves	4.178 N	Overige incidentele resultaten ten gunste van reserves	4.178 V
Totaal Vitale stad	100.373 N	Totaal Vitale stad	96.726 V
Samen en dichtbij			
		Bijstelling uitkering gemeentefonds	8.920 V
		Ontvangen bijdrage Chroom-6	3.390 V

Doorverstrekking regionale middelen veilig thuis Hart van Brabant	2.492 N	Ontvangst regionale middelen veilig thuis Hart van Brabant	2.492 V
		Ontvangen BTW suppletie op re-integratie 2016-2019	1.693 V
Voordeel op organisatiekosten 2020	2.074 V		
Overige incidentele lasten	525 V	Overige incidentele baten	1.288 V
Mutaties reserves			
Verrekening resultaat 2019 met algemene reserve	1.858 V		
Aanvullende algemene reserve tot de onderbandbreedte (toevoeging algemene reserve)	2.070 N	Aanvullen algemene reserve tot de onderbandbreedte (onttrekking bestemmingsreserve verkoop Essent)	2.070 V
Bijbetaling verkoop sociale huurwoningen (toevoeging reserve herstructurering erfpachtomzettingen)	4.097 N	Bijbetaling verkoop sociale huurwoningen (onttrekking beleggingsfonds 2000)	4.097 V
Inrichting/Faciliteiten nieuwe gemeentelijke huisvesting	3.076 N	Inrichting/Faciliteiten nieuwe gemeentelijke huisvesting (onttrekking reserve gemeentelijke huisvesting)	3.076 V
Incidenteel voordelen huisvestingsbudgetten a.g.v. tijdelijke huisvesting	2.783 V		
Storting in reserve gemeentelijke huisvesting	2.783 N		
Ontvangen corona compensatie (storting in reserve corona)	13.430 N	Ontvangen corona compensatie	13.430 V
Effecten corona 2020	12.209 N	Effecten corona 2020 (onttrekking reserve corona)	12.209 V
Storting bijdragen uit reserves aan investeringen (toevoeging reserve kapitaallasten)	17.420 N		
Overhevelingen 2019-2020	10.228 N	Overhevelingen 2019-2020 (onttrekking overhevelingsreserve)	10.228 V
Inzet overige incidentele onttrekkingen reserves	4.833 N	Overige incidentele onttrekkingen reserves	17.097 V
Overige incidentele toevoegingen reserves	6.329 N	Overige incidentele resultaten ten gunste van reserves	2.920 V
Totaal Samen en dichtbij	71.727 N	Totaal Samen en dichtbij	82.910 V
Totaal	227.015 N	Totaal	238.215 V

Algemene toelichting:

In bovenstaand overzicht hebben we de incidentele lasten en baten > € 1,5 miljoen in beeld gebracht met eventuele tegenhanger (kan lager zijn); bedragen < € 1,5 miljoen staan getotaliseerd onder de overige. Naast de gemelde afwijkingen in deze jaarrekening betreft dit ook alle incidentele begrotingsbijstellingen over de afgelopen 4 jaren die betrekking hebben op het jaar 2020. Ook incidentele voor- of nadelen op doorgaans structurele budgetten zijn als incidentele en lasten en baten opgenomen, omdat wij als uitgangspunt hanteren dat wanneer een afwijking een structureel karakter heeft wij de begroting hier dan ook structureel op aanpassen. In bovenstaand overzicht zien we dat bij deze jaarrekening dat de incidentele baten € 11,2 miljoen hoger zijn dan de incidentele lasten. Bij een jaarrekeningresultaat over 2020 van € 23,5 voordelig kunnen we hieruit concluderen dat de structurele lasten € 12,3 miljoen lager zijn dan de structurele baten en dat dus een deel van de structurele baten is aangewend om incidentele lasten af te dekken.

Aanvullende toelichting individuele posten:

Inclusieve stad

Compensatie meerkosten Buig corona

In 2020 zijn onze incidentele meerkosten Buig als gevolg van corona van € 3,0 miljoen volledig door het Rijk gecompenseerd.

Inzet schuldenoffensief

In 2020 was binnen de egalisatiereserve 3D's € 1,7 miljoen voorzien voor afronding van het schuldenoffensief 2018-2020. Van deze € 1,7 miljoen is € 1,3 miljoen ingezet; € 0,4 miljoen is in deze jaarrekening vrijgevallen en conform huidig beleid geëgaliseerd met de reserve Transformatiebuffer Sociaal Domein.

ESF subsidie Arbeidsfit met NOMA

In 2020 is de vastgestelde regionale ESF subsidie 2016-2019 voor € 2,6 miljoen als gerealiseerd verantwoord en met uitzondering van een bedrag van € 39.000,- aan uitvoeringskosten ter regionale besteding in de reserve Regionaal Fonds Arbeidsmarkt gestort.

Tozo 1,2,3

In 2020 hebben we van de ontvangen Tozo middelen € 22,4 miljoen ingezet, waarvan € 20,1 miljoen aan uitkeringen, bedrijfskredieten en uitvoeringskosten 2020. Daarnaast is € 2,3 miljoen aan uitvoeringskosten, die nodig zijn voor de afwikkeling van Tozo in de komende jaren, toegevoegd aan de reserve corona. € 7,6 miljoen van de ontvangen Tozo middelen is nog niet ingezet.

Duurzame stad

Investeringsfonds openbare ruimte

Vanuit het in 2019 gevormde Investeringsfonds openbare ruimte is in 2020 voor € 1,6 miljoen ingezet voor experimenten en concrete aanpassingen in de openbare ruimte met als doel de waardering van burgers en bedrijven voor de openbare ruimte te verhogen.

Meerjarenprogramma openbare ruimte

Zie paragraaf 4.4 Onderhoud kapitaalgoederen voor een uitgebreide toelichting op het meerjarenprogramma openbare ruimte.

Vitale stad

Regiodeal Makes & Moves

In 2020 is via de septembercirculaire de 2^e tranche van € 3,4 miljoen via het gemeentefonds ontvangen en in de reserve Regiodeal Makes & Moves gestort. Van de bevoorschotte subsidies is € 2,5 miljoen als besteed verantwoord, waarvan € 1,9 miljoen ten laste van de reserve is gekomen en € 0,6 miljoen uit ontvangen middelen provincie en gemeente Breda.

Grondexploitatie

Zie paragraaf 4.1 Grondbeleid voor een uitgebreide toelichting op de grondexploitatie.

Wilhelminakanaal

In overleg met de accountant is besloten om enkele grote bijdragen aan het Wilhelminakanaal fase 1 niet te activeren. Dit heeft geleid tot verschuiving van aanwending van onze aanwezige dekkingsbronnen. Specifiek tot het – in de tijd naar voren halen – van de geraamde bijdragen uit de Reserve Bovenwijkse Voorzieningen.

Samen en dichtbij

Bijbetaling verkoop sociale huurwoningen

De bijbetaling op de grondprijs die van woningbouwcorporaties wordt ontvangen bij de verkoop van sociale huurwoningen waarvan de grond in het verleden door de gemeente in erfpacht is uitgegeven wordt toegevoegd aan de reserve Beleggingsfonds 2000. Op basis van besluitvorming door de raad is in 2020 een bedrag van € 4,1 miljoen doorgezet naar de reserve Herstructurering.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

De toets op de begrotingsrechtmatigheid richt zich op de gerealiseerde lasten in relatie tot de geraamde lasten volgens de bijgestelde begroting. Wij toetsen dit in deze jaarrekening op veldniveau omdat het budgetrecht van de raad ook op veldniveau is vastgelegd in de financiële beheersverordening.

Indien het lastenbudget is overschreden is sprake van een begrotingsonrechtmatigheid. De kadernota rechtmatigheid geeft aan bij welke soort overschrijdingen de onrechtmatigheid wel of niet meetelt in het oordeel van de accountant.

Onderstaand overzicht laat zien waar overschrijdingen hebben plaatsgevonden en daarna zijn de verklaringen voor de overschrijdingen geduid. Wij concluderen dat de overschrijdingen, hoewel formeel onrechtmatig, niet meetellen in het oordeel van de accountant.

Financiële rekening 2020 x € 1 miljoen	Gewijzigde begroting			Rekening 2020			overschrijding lasten budget ?	bedrag
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo		
Lasten en Baten exclusief mutatie reserves								
Programma Inclusieve stad	591,3	-170,1	421,2	579,3	-165,9	413,4		6,2
Sociaal en veerkrachtig	95,5	-8,1	87,4	91,8	-8,3	83,5	nee	
Persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid	38,1	-12,9	25,2	35,9	-12,3	23,6	nee	

Passende ondersteuning: Toegang	24,4	-0,2	24,1	24,1	-0,5	23,7	nee	
Passende ondersteuning: Werk & inkomen	211,2	-139,5	71,6	199,6	-137,8	61,8	nee	
Passende ondersteuning: WMO	123,9	-3,9	120,0	128,7	-4,7	124,0	ja	4,8
Passende ondersteuning: Jeugdhulp	75,1	-4,1	71,0	76,5	-0,7	75,8	ja	1,4
Ingrijpen bij crisis en onveiligheid	23,2	-1,3	21,9	22,5	-1,5	21,0	nee	
Programma Duurzame stad	123,7	-27,5	96,2	101,9	-22,0	79,9		0,0
Fysieke basiskwaliteit	103,3	-25,0	78,3	92,0	-20,2	71,8	nee	
Groen blauwe leefomgeving	8,2	-1,1	7,1	4,2	-0,3	3,9	nee	
Klimaat	12,2	-1,4	10,9	5,7	-1,4	4,2	nee	
Programma Vitale stad	194,8	-62,4	132,5	151,3	-41,1	110,2		0,0
Openbare orde en veiligheid	37,3	-4,0	33,3	34,9	-1,5	33,4	nee	
Aantrekkelijke leefomgeving	34,7	-16,4	18,3	29,3	-14,7	14,6	nee	
Economie, cultuur en evenementen	49,2	-14,3	34,9	38,5	-8,2	30,3	nee	
Ruimte voor wonen, werken, mobiliteit	73,6	-27,7	45,9	48,6	-16,7	31,9	nee	
Programma Samen en dichtbij	34,1	-579,8	-545,8	63,0	-643,6	-580,7		31,0
Bestuur en samenwerking	12,7	-0,3	12,3	11,2	-0,1	11,1	nee	
Publieke dienstverlening	17,0	-9,3	7,7	16,5	-10,0	6,5	nee	
Diensten aan andere overheden	28,9	-28,9	-0,1	30,3	-30,7	-0,4	ja	1,4
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	3,6	-572,3	-568,7	3,4	-598,6	-595,2	nee	
Algemene baten en lasten	-28,1	31,1	3,0	1,5	-4,2	-2,7	ja	29,6
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	943,8	-839,8	104,1	895,5	-872,6	22,9		37,2

Mutaties Reserves								
Programma Inclusieve stad	0,5	-28,2	-27,7	5,1	-17,0	-11,9		5,1
Sociaal en veerkrachtig	0,0	-4,8	-4,8	0,0	-0,7	-0,7	nee	
Persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid	0,0	-0,9	-0,9	0,0	0,0	0,0	nee	
Passende ondersteuning: Toegang	0,4	-1,6	-1,2	0,0	-0,8	-0,8	nee	
Passende ondersteuning: Werk & inkomen	0,1	-0,9	-0,8	5,2	5,5	10,7	ja	5,1
Passende ondersteuning: WMO	0,0	-18,7	-18,7	0,0	-22,4	-22,4	nee	
Passende ondersteuning: Jeugdhulp	0,0	0,2	0,2	0,0	-0,7	-0,7	nee	
Ingrijpen bij crisis en onveiligheid	0,0	-1,5	-1,5	-0,1	2,1	1,9	nee	
Programma Duurzame stad	11,1	-30,0	-18,9	15,7	-17,6	-1,9		4,7
Fysieke basiskwaliteit	8,6	-14,3	-5,7	12,7	-7,6	5,1	ja	4,1
Groen blauwe leefomgeving	1,0	-4,9	-4,0	1,4	-2,0	-0,6	ja	0,5
Klimaat	1,5	-10,8	-9,3	1,6	-8,0	-6,3	ja	0,1
Programma Vitale stad	30,1	-80,6	-50,6	51,3	-77,9	-26,6		21,2
Openbare orde en veiligheid	0,0	-1,2	-1,2	0,0	-1,1	-1,1	nee	
Aantrekkelijke leefomgeving	0,0	-8,3	-8,3	0,4	-5,8	-5,4	ja	0,3
Economie, cultuur en evenementen	3,7	-14,1	-10,4	3,7	-6,4	-2,6	nee	
Ruimte voor wonen, werken en mobiliteit	26,3	-57,0	-30,7	47,2	-64,6	-17,5	ja	20,9
Programma Samen en dichtbij	46,7	-57,0	-10,3	46,5	-52,5	-6,0		0,1
Bestuur en samenwerking	0,0	-1,4	-1,4	0	-0,2	-0,2	nee	
Publieke dienstverlening	0,0	-0,2	-0,2	0	0,0	0,0	nee	
Diensten aan andere overheden	0,0	0,1	0,1	0	0,1	0,1	nee	
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	6,0	-8,9	-2,8	6,2	-8,9	-2,7	ja	0,1
Algemene baten en lasten	40,6	-46,6	-5,9	40,4	-43,5	-3,1	nee	
Totaal mutaties reserves	88,3	-195,8	-107,5	118,7	-165,0	-46,3		
Gerealiseerd resultaat	1.032,2	-1.035,7	-3,5	1.014,1	-1.037,6	-23,5		31,1

Toelichting op de afwijking rechtmatigheid lasten	Bedrag	Toelichting op de overschrijding van de lasten	Telt mee in oordeel accountant
I. Lasten exclusief reserves:			
Passende ondersteuning: WMO	4,8	Lastenoverschrijding ontstaat op de kosten voor de Wmo begeleiding en Wmo Beschermd wonen die we bij de Najaarsbijstelling nog niet voorzagen. Het betreft hier open einde regelingen.	Nee
Passende ondersteuning: Jeugdhulp	1,4	Lastenoverschrijding op de kosten jeugdhulp. die we bij de najaarsbijstelling nog niet voorzagen Het betreft hier een open einde regeling.	Nee
Diensten aan andere overheden	1,4	Overschrijding ontstaat door hogere kosten voor regio dienstverlening aan Veilig Thuis (€ 2,5 miljoen). Hier staat hogere dekking tegenover via doorbelasting van kosten.	Nee
Algemene baten en lasten	29,6	Overschrijding i.v.m. gemaakte correctieboekings om mutaties in de reserves allemaal via de exploitatie te laten lopen (zie ook veld algemene baten voor meer toelichting). Deze correctie is budgetneutraal omdat tegenover deze lastenoverschrijding ook hogere baten staan waarmee deze afwijking rechtmatig is.	Nee
II. Lasten reserves (stortingen in reserves):			
Passende ondersteuning: Werk en inkomen	5,1	Lastenoverschrijding ontstaat met name omdat voordelen op dit veld zijn gestort in de reserve transformatiebuffer sociaal domein. Dit is conform afgesproken systematiek met de raad	Nee
Fysieke basiskwaliteit	4,1	Overschrijding i.v.m. storting voordelen op dit veld in reserve afvalstoffenheffing/rioolheffing (€ 1,8 miljoen) en door storting restantmiddelen MJP in reserve MJP (€ 2,8 miljoen). Beiden conform bestaande systematiek	Nee
Groen blauwe leefomgeving	0,5	Storting restantmiddelen MJP (€ 0,3 miljoen) in reserve MJP. Voordelen gerelateerd aan rioolheffing in betreffende reserve gestort. Beiden conform bestaande systematiek	Nee
Klimaat	0,1	Projectkosten voor 'Sneller en Beter naar Nul op de Meter' (SBNoM) zijn in 2019 onttrokken uit reserve duurzame investeringen. In 2020 is een nagekomen subsidie ontvangen die in de reserve is gestort als 'correctie' op de onttrekking in 2019.	Nee
Aantrekkelijke leefomgeving	0,3	Storting restantmiddelen MJP (€ 0,2 miljoen) in reserve MJP. Hogere storting in reserve bovenwijkse voorzieningen uit exploitatieovereenkomsten (€ 0,1). Beiden conform toevoegingscriteria reserves.	Nee
Ruimte voor wonen, werken en mobiliteit	20,9	Betreft stortingen in de algemene reserve grondexploitatie en reserve winstneming die voortkomen uit afsluiting grondexploitaties bij jaarrekening; conform bestaand beleid verrekening binnen grondexploitatie.	Nee
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	0,1	Voordelen i.v.m. hogere opbrengsten riool- en afvalstoffenheffing zijn conform bestaand beleid aan betreffende reserve toegevoegd.	Nee

B Toetsing rechtmatigheid investeringskredieten

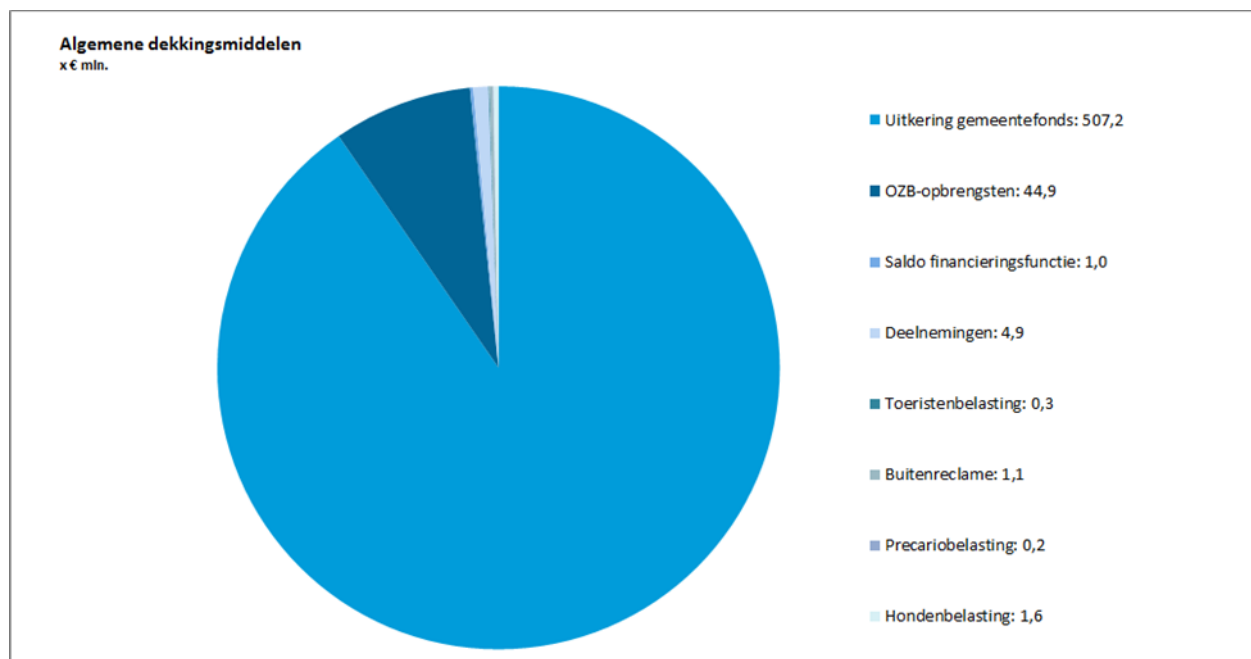
Wij hebben de investeringskredieten en de uitputting daarvan beoordeeld. De investeringen hebben plaatsgevonden binnen de hiervoor door de raad beschikbaar gestelde kredieten en zijn daarmee rechtmatig tot stand gekomen. De gevoteerde kredieten zijn niet overschreden. Voor meer informatie en details verwijzen we naar bijlage IV.

Algemene dekkingsmiddelen

In deze paragraaf geven we een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Dit zijn die inkomsten die geen specifiek bestedingsdoel hebben. Als belangrijkste algemene dekkingsmiddelen kennen we de uitkering uit het Gemeentefonds en de opbrengst OZB.

De hier gepresenteerde algemene dekkingsmiddelen wijken af van de definitie van het BBV. Zo zijn de opbrengsten van de toeristenbelasting vrij besteedbaar, maar horen deze volgens de BBV niet als Algemene dekkingsmiddelen opgenomen te

worden. Daarnaast horen reclamebelasting en opbrengsten Bedrijven Investeringszones volgens BBV wel tot de algemene dekkingsmiddelen, maar merken wij deze niet als zodanig aan omdat deze opbrengsten, onder aftrek van gemaakte kosten, doorbetaald worden aan de betreffende stichtingen.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

(x € 1.000,-)	Jaarrekening 2019	Oorspronkelijke begroting 2020	Gewijzigde begroting 2020	Jaarrekening 2020
Uitkering gemeentefonds	472.580	473.768	482.157	507.185
OZB-opbrengst	42.481	44.038	44.178	44.868
Hondenbelasting	1.610	1.630	1.630	1.583
Toeristenbelasting	592	400	395	335
Precariobelasting	710	723	270	225
Buitenreclame	1.071	1.110	1.123	1.068
Opbrengst deelnemingen	5.111	4.831	4.886	4.859
Saldo financieringsfunctie	1.820	600	630	1.020
Totaal	526.245	527.100	535.269	561.143

Uitkering Gemeentefonds (25.028 V)

De raming voor 2020 is gebaseerd op de meicirculaire gemeentefonds 2019. De effecten van de septembercirculaire gemeentefonds 2019 en meicirculaire gemeentefonds 2020 zijn verwerkt in de gewijzigde begroting. Bij het opstellen van de jaarrekening is uitgegaan van de september- en decembercirculaire gemeentefonds 2020.

Ten opzichte van de gewijzigde begroting ontvangen we voor uitkeringsjaar 2020 € 25,0 miljoen meer dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door:

- *Compensatie Corona (voordelig € 13,4 miljoen)*
Om medeoverheden tegemoet te komen in de financiële gevolgen van de coronacrisis zijn afspraken gemaakt over reële compensatie van gederfde inkomsten en extra uitgaven. In totaliteit is voor het jaar 2020 een bedrag van € 13,4 miljoen toegekend. Dit is incl. het tijdelijk schrappen van de ophoging van de opschalingskorting van € 0,9 miljoen.
- *Bijstelling algemene uitkering (voordelig € 5,0 miljoen)*
Door een hogere stijging van onze maatstaven dan geraamd stijgt de algemene uitkering met € 4,0 miljoen. De toevoeging aan het gemeentefonds in verband met het BTW-compensatiefonds leidt tot een voordeel van € 1,3 miljoen. Overige ontwikkelingen leiden tot een lagere uitkering van € 0,3 miljoen.
- *Integratie- en decentralisatie uitkeringen (voordelig € 6,6 miljoen)*
In het kader van de Regio Deal is de tweede en laatste termijn van € 3,4 miljoen toegekend. De DU Vrouwenopvang is verhoogd met € 1,3 miljoen in het kader van versterking Veilig Thuis (€ 1,0 miljoen) en door- en uitstroombroerproblematiek (€ 0,3 miljoen). Voor Bonus beschut werk is € 0,7 miljoen toegekend en voor Bonus beschut werk eveneens € 0,7

miljoen. Overige decentralisatie-uitkering zijn in totaal nog met € 0,5 miljoen toegenomen.

Het geraamde voordeel van € 0,5 miljoen voor afwikkeling oude jaren is volledig gerealiseerd. Het uitkeringsjaar 2019 leidt tot een voordeel van € 0,9 miljoen. Bijstelling van uitkeringsjaar 2018 geeft een voordeel van € 0,2 miljoen.

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Hieronder staat een overzicht van de mutaties in de reserves. Van de mutaties is aangegeven welk deel een structureel karakter kent.

Programma (x € 1.000)	Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar			
	Baten (onttrekking)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging)	Waarvan structureel
Inclusieve stad	16.988	0	5.112	0
Duurzame stad	17.620	250	15.726	5.742
Vitale stad	77.916	2.948	51.292	3.376
Samen en dichtbij	52.512	10.465	46.543	432
Totaal	165.036	13.663	118.673	9.550

De grootste structurele mutaties in de reserves worden hieronder kort toegelicht.

Structurele onttrekkingen reserves (in € miljoen):

- Bijdrage algemene middelen (**reserve beleggingsfonds 2000**) € 4,8
De vrijkomende middelen uit de verkoop van erfpachtcanons aan de woningbouwcorporaties zijn gestort in de reserve beleggingsfonds 2000. Vanaf 2000 wordt gedurende 30 jaar jaarlijks een bedrag van € 3,2 miljoen ten gunste van de reserve Herstructurering gebracht. Vanaf 2013 wordt jaarlijks een bedrag van € 1,9 miljoen ten gunste van de algemene middelen gebracht. Dit bedrag wordt vanaf 2019 jaarlijks met € 150.000,- afgebouwd;
- Bijdragen in kapitaallasten (**reserve kapitaallasten**) € 5,5
Onttrekking ter (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten van investeringen welke (deels) zijn afgedekt vanuit een reserve;
- Beheer grondbedrijf (**algemene bedrijfsreserve grondexploitatie**) € 2,3
Onttrekking van de jaarlijkse beheerkosten voor het grondbedrijf;
- Overige structurele onttrekkingen reserves € 1,1

Structurele toevoegingen reserves (in € miljoen):

- Omzetting erfpacht (**reserve herstructurering erfpachtomzettingen**) € 3,2
Vanaf 2000 wordt gedurende 30 jaar jaarlijks een bedrag van € 3,2 miljoen vanuit de reserve beleggingsfonds 2000 ten gunste van de reserve herstructurering gebracht;
- Exploitatieresultaat parkeren (**reserve parkeren**) € 4,3
Het exploitatieresultaat parkeren wordt jaarlijks verrekend met de reserve parkeren;
- Middelen bodemsanering (**reserve bodem, geluid en lucht**) € 1,0
De ontvangen middelen bodemsanering 2015-2020 worden toegevoegd aan de reserve bodem, geluid en lucht, zodat de geplande saneringen in de toekomst gerealiseerd kunnen worden.
- Overige structurele toevoegingen reserves € 1,1

5.6 Structurele afwijkingen

Hieronder is een overzicht opgenomen van de financiële effecten voor 2021 en verder. Uitgangspunt hierbij is dat de koepel Sociaal Domein t/m 2021 gehandhaafd blijft. Voor de meldingen 2021 binnen het Sociaal Domein vindt dan ook verrekening plaats met de transformatiebuffer/transformatieopgave. Het structurele effect van de afwijkingen in de jaarrekening 2020 bedraagt € 3,9 miljoen nadelig voor 2021, € 13,2 miljoen nadelig voor 2022, € 13,3 miljoen nadelig voor 2023 en € 13,0 miljoen nadelig voor 2024. Deze effecten worden betrokken bij de Tussenrapportage 2021 en de Programmabegroting 2022.

Programma/Veld Onderwerp	(x € 1.000,-)	L/ B	2021	2022	2023	2024
INCLUSIEVE STAD						
Sociaal en veerkrachtig						
Budget armoedebestrijding kinderen (GF)		L	3 N	3 N	3 N	3 N
Terugontvangsten Leenbijstand - TBSD		B	500 V	500 V	500 V	500 V

Verrekening met transformatiebuffer/ transformatieopgave Sociaal domein	L	500 N	-	-	-
Persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid					
Verhoging budget inburgering (GF)	L	3 N	5 N	5 N	5 N
Verhoging budget aanpak laaggeletterdheid (GF)	L	14 N	14 N	14 N	14 N
Budget Voorschoolse voorziening peuters (GF)	L	2 N	2 N	2 N	2 N
Passende ondersteuning: Werk en Inkomen					
Verhoging participatiebudget (GF)	L	174 N	174 N	174 N	174 N
Reservering Coronamiddelen Crisisdienstverlening (GF)	L	1.288 N	-	-	-
Verhoging opbrengsten BUIG budget - TBSD	B	1.500 V	1.500 V	1.500 V	1.500 V
Verrekening met transformatiebuffer/ transformatieopgave Sociaal domein	B	1.500 N	-	-	-
Passende ondersteuning: Wmo					
Zorginkoop niet-ketens - TBSD	L	200 V	200 V	200 V	200 V
Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten (GF)	L	236 V	-	-	-
Minder extra middelen Jeugdhulp 2022 (GF)	L	-	319 V	-	-
Volumebijstelling Beschermd Wonen (GF)	L	1.665 N	1.805 N	1.805 N	1.805 N
Structureel hogere lasten Wmo beschermd wonen - TBSD	L	6.484 N	6.484 N	6.484 N	6.484 N
Wmo begeleiding; niet meer opnemen claim Rijk	B	400 N	400 N	400 N	400 N
Structureel hogere lasten Wmo begeleiding - TBSD	L	3.754 N	3.754 N	3.754 N	3.754 N
Structureel hogere lasten woningaanpassingen - TBSD	L	700 N	700 N	700 N	700 N
Structureel hogere lasten hulpmiddelen - TBSD	L	500 N	500 N	500 N	500 N
Eigen Bijdrage Wmo - TBSD	B	1.000 V	1.000 V	1.000 V	1.000 V
Verrekening met transformatiebuffer/ transformatieopgave Sociaal domein	L	10.238 V	-	-	-
Passende ondersteuning: Jeugdhulp					
Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten (GF)	L	85 V			
Budget Voogdij/18+ (GF)	L	786 N	26 N	26 N	26 N
Jeugdhulp; niet meer opnemen claim rijk	B	3.410 N	3.410 N	3.410 N	3.410 N
Structureel hogere lasten jeugdhulp	L	1.437 N	1.437 N	1.437 N	1.437 N
Verrekening met transformatiebuffer/ transformatieopgave Sociaal domein	L	1.437 V			
Ingrijpen bij crisis en onveiligheid					
Lagere bijdrage aan het Zorgveiligheidshuis - TBSD	L	50 V	50 V	50 V	50 V
Verrekening met transformatiebuffer/ transformatieopgave Sociaal domein	L	50 N	-	-	-
Budget Maatschappelijke opvang (GF)	L	157 N	157 N	157 N	157 N
Budget Vrouwenopvang (GF)	L	1.354 N	1.354 N	1.354 N	1.354 N
Bijdrage Landelijke functies opvang (GF)	B	1.809 V	1.809 V	1.809 V	1.809 V
Brede aanpak dak- en thuisloosheid (GF)	L	673 N			
Uitstapprogramma's prostituees (GF)	B	350 N	260 N	260 N	260 N
DUURZAME STAD					
Fysieke basiskwaliteit					
Kosten verwerken afval	L	86 N	86 N	86 N	86 N
Verrekening met egalisatiereserve/tarieven	B	104 V	104 V	104 V	104 V
Fietsenstalling	L	535 V	535 V	535 V	535 V
Fietsenstalling; verrekening met bestemmingsreserve betaald parkeren	L	535 N	535 N	535 N	535 N

Versterken omgevingsveiligheidsdiensten (GF)	L	48 N	48 N	48 N	48 N
VITALE STAD					
Openbare orde en veiligheid					
Veiligheidsregio MWB - FLO kosten	L	145 N	1 V	9 V	-
Rijksbijdrage RIEC ZWB	L	735 V	735 V	735 V	735 V
Rijksbijdrage RIEC ZWB	B	735 N	735 N	735 N	735 N
Aantrekkelijke leefomgeving					
Nog drie jaar door huren SK5	L	313 N	313 N	313 N	-
Overige bijstellingen gebouwenexploitatie- lasten	L	88 N	88 N	88 N	88 N
Overige bijstellingen gebouwenexploitatie - baten	B	87 N	87 N	87 N	87 N
SAMEN EN DICHTBIJ					
Bestuur en samenwerking					
Frictiekosten herindelingen (GF)	L	3 N			
Diensten aan andere overheden					
Groter aandeel Veilig thuis in afname ICT/huisvesting (t/m 2024)	B	98 V	98 V	98 V	98 V
Financiering en algemene dekkingsmiddelen					
Uitkering gemeentefonds - regulier (GF)	B	3.535 V	6.639 V	2.549 V	2.549 V
Stelpost Uitkomst onderzoek Jeugd	B		4.300 N		
Uitkering gemeentefonds - Corona (GF)	B	9.546 V			
Reservering Corona middelen (GF)	L	8.258 N			
Totaal structureel effect		3.894 N	13.187 N	13.288 N	12.984 N

Toelichting

SOCIAAL EN VEERKRACHTIG

Budget armoedebestrijding kinderen (GF)

Ten behoeve van armoedebestrijding kinderen is de decentralisatie-uitkering uit het gemeentefonds met € 2.536,- opgehoogd in verband met de komst van Biezenmortel. In de begroting 2021 was hiermee nog geen rekening gehouden.

Terugontvangsten Leenbijstand - TBSD

Gezien de onzekerheid ten aanzien van de (volledige) terugontvangsten op Leenbijstand zijn deze in voorgaande jaren niet begroot. Op basis van de daadwerkelijke realisatie in de afgelopen jaren wordt een structurele terugontvangst van minimaal € 500.000,- verwacht.

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING EN ZELFREDZAAMHEID

Verhoging budget inburgering (GF)

De integratie-uitkering inburgering is bij de decembercirculaire 2020 bijgesteld op basis van actuelere gegevens. Daarnaast heeft een bijstelling van € 1.800,- plaatsgevonden in verband met de komst van Biezenmortel. Het college heeft in 2020 besloten dat de activiteiten m.b.t. vluchtelingen binnen de financiële kaders van de Rijksmiddelen moeten plaatsvinden. De ambities zijn echter groter dan de beschikbare middelen. Vandaar dat de extra middelen toegevoegd worden aan het budget Inburgering.

Verhoging budget aanpak laaggeletterdheid (GF)

Bij de septembercirculaire 2020 is de uitkering voor aanpak laaggeletterdheid geactualiseerd. Dit heeft geleid tot een hogere uitkering van € 14.180,-. Bij het vaststellen van het Regioplan Aanpak laaggeletterdheid 2021-2024 (college 24-11-2020) is reeds rekening gehouden met deze extra middelen. Het budget wordt derhalve opgehoogd.

Budget Voorschoolse voorziening peuters (GF)

Ten behoeve van voorschoolse voorziening peuters is de decentralisatie-uitkering uit het gemeentefonds met € 2.250,- opgehoogd in verband met de komst van Biezenmortel. In de begroting 2021 was hiermee nog geen rekening gehouden.

PASSENDE ONDERSTEUNING: WERK EN INKOMEN

Verhoging participatiebudget (GF)

De integratie-uitkering Participatie is door de komst van Biezenmortel met € 173.769,- verhoogd. Deze extra middelen worden ingezet voor de grotere doelgroep Participatiewet /SW. In de begroting 2021 was hiermee nog geen rekening gehouden.

Reservering Coronamiddelen Crisisdienstverlening (GF)

Onderdeel van de coronacompensatie zijn de middelen voor crisisdienstverlening ad € 1.288.013,-. Dit betreft aanvullende middelen om de werkloosheid te bestrijden die ter beschikking worden gesteld aan de arbeidsmarktregio. Deze regionale middelen worden hiervoor gereserveerd.

Verhoging opbrengsten BUIG Budget - TBSD

In 2020 is het landelijk Verdeelmodel van de BUIG aangepast. Deze aanpassing heeft er toe geleid dat het aandeel van de gemeente Tilburg in het landelijke budgetaandeel is gestegen van 1,66% naar 1,70%. Deze stijging zorgt voor een structureel resultaat van € 700.000,- (0,6% van het BUIG budget). Daarnaast heeft er een structurele ophoging plaatsgevonden van het macrobudget voor o.a. prijsstijging. Een gedeelte daarvan heeft een positief effect op het resultaat ad € 800.000,- (0,7% van het BUIG budget).

PASSENDE ONDERSTEUNING: WMO

Zorginkoop niet ketens -TBSD

In verband met de toename van het aantal actieve zorgaanbieders over de afgelopen jaren kan het in 2018 opgevoerde budget maatwerk Wmo begeleiding ad € 200.000,- structureel vrijvallen. Deze vrijval wordt in 2021 verrekend met de transformatiebuffer en vanaf 2022 in mindering gebracht op de resterende transformatieopgave (taakstelling) Sociaal Domein.

Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten (GF)

Ten aanzien van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de PGB trekkingsrechten is voor 2021 overeengekomen om dit uit de algemene uitkering te nemen. Onze uitkering daalt met € 236.000,-. Deze korting wordt in mindering gebracht op het betreffende budget.

Minder extra middelen Jeugdhulp 2022 (GF)

Bij de septembercirculaire 2020 zijn voor 2022 eenmalig extra aanvullende middelen beschikbaar gesteld van landelijk € 300 miljoen. Voor Tilburg een extra uitkering van € 3,981 miljoen. Omdat wij rekening hadden gehouden met een extra uitkering van € 4,3 miljoen, wordt voor het verschil van € 0,319 miljoen het budget voor Jeugdhulp verlaagd.

Volumebijstelling Beschermd Wonen (GF)

Bij de septembercirculaire is de volume-indexatie voor 2021 structureel toegekend. Dit bedrag wordt toegevoegd aan het budget voor beschermd wonen. Opgemerkt wordt dat deze compensatie niet voldoende is voor de werkelijke volume-stijging.

Structureel hogere lasten Wmo beschermd wonen - TBSD

Gedurende het hele jaar 2020 is er stijgende tendens te zien in de kosten als gevolg van stapeling van ontwikkelingen. We zien een stijgende trend in de zwaarte van de zorg, een stijging in het aanbod en een stijging in het verzilveringspercentage. Dit heeft geleid tot een incidentele bijstelling van € 3,2 miljoen bij de najaarsbijstelling en nu bij de jaarrekening een verdere toename van de kosten van € 3,0 miljoen. Om de budgetten voor de komende jaren te laten aansluiten op dit verhoogde kostenniveau bedraagt de structurele afwijking dus € 6,2 miljoen.

Wmo begeleiding; niet meer opnemen claim Rijk

Als gevolg van de bijstelling van het budget voor Wmo begeleiding conform de MLT CPB index, is er € 1,6 mln. bijgekomen in 2020. Dit is in de Tussenrapportage 2020 opgenomen als lobby post richting het Rijk voor autonome ontwikkelingen (claim Rijk). Deze is niet geheel verzilverd; na verrekening met de bijstelling op eigen bijdrage resteert een structureel nadeel van € 400.000,-.

Structureel hogere lasten Wmo begeleiding - TBSD

De kosten Wmo begeleiding 2020 komen € 3,2 mln. hoger uit dan voorzien in het najaar. De effecten van de aanvullende beheersmaatregelen op het niveau van de kosten zijn zichtbaar geworden maar later in het jaar dan gehoopt. Het effect werkt wel door in 2021. In de begroting 2021 is het budget voor Wmo begeleiding op het niveau 2019 structureel verhoogd met compensatie voor prijs- en volumegroei op basis van CPB MLT. Inmiddels is het budget met € 1,5 mln verlaagd omdat de inzet van de hefboomen structureel tot minder kosten zou moeten leiden. Daar komt bij dat de prijs- en volumegroei groter is dan de CPB MLT waarmee het budget is aangepast. Hierdoor ontstaat er een verschil tussen enerzijds hogere kosten en minder budget .

Structureel hogere lasten Woningaanpassingen - TBSD

In 2019 en 2020 hebben incidentele herijkingen op het budget voor woningaanpassingen plaatsgevonden. Op basis van de realisatie 2020 blijkt structurele bijstelling van het budget noodzakelijk.

Structureel hogere lasten Hulpmiddelen - TBSD

In 2020 is het budget voor hulpmiddelen incidenteel verhoogd. Op basis van de realisatie 2020 en het hoger aantal cliënten dat gebruik maakt van deze voorziening blijkt structurele bijstelling van het budget noodzakelijk.

Eigen Bijdrage Wmo - TBSD

Als gevolg van (structurele) toename in gebruik van Wmo-voorzieningen is een hogere ontvangst van Eigen Bijdrage zichtbaar.

PASSENDE ONDERSTEUNING: JEUGDHULP

Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten (GF)

Ten aanzien van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de PGB trekkingsrechten is voor 2021 overeengekomen om dit uit de algemene uitkering te nemen. Onze uitkering daalt voor het onderdeel Jeugdhulp met € 85.000,-. Deze korting wordt in mindering gebracht op het betreffende budget.

Budget Voogdij/18+ (GF)

Vanuit de compensatieregeling ontvangen we in 2021 € 0,76 miljoen. Dit bedrag wordt ingezet om het tekort in het budget jeugdhulp aan te zuiveren. Daarnaast is sprake van een structureel hogere uitkering van € 26.000,- in verband met herindeling. Hiervoor wordt het budget verhoogd. In de begroting 2021 was hier nog geen rekening mee gehouden.

Jeugdhulp; niet meer opnemen claim Rijk

In de Tussenrapportage 2020 is het budget voor jeugdhulp verhoogd met € 3,7 miljoen omdat het oorspronkelijke budget in de Programmabegroting 2020 lager was dan de later herijkte deelbegroting jeugd 2020. In de herijkte begroting 2020 is namelijk door de regio rekening gehouden met 6% indexering op de zorgbudgetten voor autonome groei (prijs en volumegroei). De extra middelen van het Rijk vanuit de meicirculaire 2020 voor jeugd zijn daarop in mindering gebracht. Voor het restant (€ 3,4 miljoen) is een lobby post richting het Rijk opgevoerd (claim Rijk). Deze is niet gerealiseerd en wordt hier zodoende als structureel nadeel gemeld.

Structureel hogere lasten jeugdhulp - TBSD

In 2020 is er aan jeugdhulpkosten lokaal en regionaal in totaal € 72,9 mln. gerealiseerd. De realisatie 2020 komt voor het regionale deel heel dicht in de buurt van de laatste prognose 2019 inclusief indexering van 6% voor prijs- en volumestijging. Voor 2021 is dezelfde prognose als uitgangspunt genomen en een indexering van 4,5%. In 2020 is structureel € 1,5 mln. op het jeugdhulpbudget in mindering gebracht als gevolg van de verzilvering van het rendement op diverse hefbomen. Het effect is voor een deel indirect of de maatregel heeft geleid tot minder meer kosten waardoor de kosten niet met € 1,5 mln. gedaald zijn. Hierdoor ontstaat een structureel verschil tussen budget en kosten.

INGRIJPEN BIJ CRISIS EN ONVEILIGHEID

Lagere bijdrage aan het Zorgveiligheidshuis TBSD

De bijdrage aan het Zorgveiligheidshuis wordt structureel met € 50.000,- verlaagd. Dit voordeel wordt in 2021 verrekend met de transformatiebuffer en vanaf 2022 in mindering gebracht op de resterende transformatieopgave (taakstelling) Sociaal Domein.

Budget Maatschappelijke opvang (GF)

De decentralisatie-uitkering maatschappelijke opvang is structureel verhoogd door het gebruik van actuelere gegevens. Dit bedrag wordt toegevoegd aan het budget vangnet en doorgeleiding.

Budget Vrouwenopvang (GF)

Via het gemeentefonds ontvangen we extra middelen voor versterking Veilig Thuis (€ 990.000,-) en voor door- en uitstroomproblematiek € 359.000,-. Het gebruik van actuele gegeven leidt nog tot een bijstelling van € 5.000,-. Voor de inzet van de middelen voor versterking Veilig Thuis volgt een collegeadvies. Met betrekking tot de door- en uitstroomproblematiek gaat Sterk Huis (acute problematiek in de vrouwenopvang) activiteiten verrichten. De subsidie aanvraag hiervoor volgt nog.

Bijdrage Landelijke functies opvang (GF)

De decentralisatie-uitkering landelijke functies opvang wordt in 2021 omgezet in specifieke uitkeringen (LKHA, landelijke functies CSG, hulp slachtoffers huiselijk geweld en opvang slachtoffers mensenhandel) of een subsidie (Landelijk telefoonnummer Veilig Thuis).

Brede aanpak dak- en thuisloosheid (GF)

Deze extra middelen zijn nodig voor vernieuwing in maatschappelijke opvang en de samenwerkingsovereenkomst met aanbieders en coöperaties thema Weer Thuis (besluitvorming in voorbereiding).

Uitstapprogramma's prostituees (GF)

Tilburg is DUUP gemeente (decentralisatie -uitkering voor uitstapprogramma's voor prostituees) voor het (laten) ontwikkelen en (laten) uitvoeren van regionale uitstapprogramma's voor prostituees. Tot 2020 had het Rijk hiervoor een subsidieregeling (RUPS). Vanaf 1 januari 2021 is de subsidieregeling omgezet naar een decentralisatie-uitkering. De middelen zijn bestemd voor de regio's Hart van Brabant, Midden-Brabant en Zeeland. De verdeling en uitvoering van de regeling wordt momenteel uitgewerkt.

DUURZAME STAD

FYSIEKE BASISKWALITEIT

Kosten verwerken afval

De kosten van verwerking van restafval en GFT (autonome groei en prijseffect in 2020) leiden tot een structurele bijstelling van € 86.000,-. Incl. 21% fictieve BTW wordt er € 104.000,- verrekend met de egaliseringsreserve (2021) en tarieven (v.a. 2022).

Fietsenstalling

Bij een eerdere bijstelling van het lastenbudget van de NS fietsenstalling is abusievelijk over het hoofd gezien dat een bedrag van € 535.000,- moest vrijvallen. Dit bedrag valt nu alsnog structureel vrij ten gunste van de 'bestemmingsreserve betaald parkeren'.

Versterken omgevingsveiligheidsdiensten (GF)

Via het gemeentefonds ontvangen we middelen voor lokale versterking omgevingsveiligheid. Deze middelen zijn nodig voor VTH c.q. RO werkzaamheden en worden (deels) ingezet worden ter dekking van OMWB werkprogramma 2021 - 2024.

VITALE STAD

OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Veiligheidsregio MWB - kosten FLO

De kosten van de bijdrage voor Functioneel Leeftijdssontslag (FLO) aan de Veiligheidsregio MWB zijn in 2021 € 145.000,- nadelig en een klein voordeel in 2022 en 2023, opgeteld € 10.000,-.

Rijksbijdrage RIEC Zeeland West-Brabant

Per 1 januari 2020 is de stichting Beheer en Uitvoering Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland actief. De stichting biedt ondersteuning bij beheersmatige en uitvoerende activiteiten aan het netwerk van samenwerkende partners Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland in de strijd tegen ondermijnende criminaliteit. De lasten en baten worden niet meer via de exploitatie van de gemeente Tilburg verantwoord en worden daarom structureel afgeraamd met € 735.000,-.

AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING

Nog drie jaar door huren SK5

SK5 wordt nog voor drie jaar door gehuurd. Daarvoor is een allonge eind 2020 opgemaakt. Hiermee zullen ook de structurele effecten doorlopen tot en met 2023.

Overige bijstellingen gebouwenexploitatie lasten-baten

De overige bijstelling betreffen hogere kapitaallasten winkelpint (N 25), hogere kapitaallasten herstellen dak Hall of Fame (N 27), huurverlaging in verband met expeditieruimte naar MindLabs (N 55), vervallen stelpost Caledoniastraat (N 32) en herstellen onjuiste afwaardering 0,75fte medewerker technisch beheer (N 36).

SAMEN EN DICHTBIJ

BESTUUR EN SAMENWERKING

Frictiekosten herindelingen (GF)

Per 1 januari 2021 is de kern Biezenmortel bij de gemeente Tilburg gekomen als gevolg van de opheffing van de gemeente Haaren. Voor de frictiekosten die hiermee gemoeid zijn wordt voor een aantal jaren een herindelingsuitkering via het gemeentefonds beschikbaar gesteld. Voor 2021 is de herindelingsuitkering met € 3.000,- verhoogd. Op basis van de raming is de verwachting dat deze extra uitkering ook nodig zal zijn om de frictiekosten op te kunnen vangen.

DIENTEN AAN ANDERE OVERHEDEN

Groter aandeel Veilig thuis in afname ICT/huisvesting (t/m 2024)

Als gevolg van een hogere afname van huisvesting- en ICT dienstverlening door Veilig thuis in het Zorg- en veiligheidshuis is een voordeel ontstaan van € 98.000,-. Dit loopt door t/m 2024 (einde huurperiode).

FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Uitkering gemeentefonds regulier (GF)

Uit de september- en decembercirculaire 2020 vloeien ook structurele effecten voort. De belangrijkste betreffen:

- Door wijziging in maatstaven (zoals inwonertal en aantal woonruimten), aan de maatstaven gekoppeld gewicht en de uitkeringsfactor wijzigt de algemene uitkering. In totaliteit leiden deze mutaties in de uitkeringsbasis tot een hogere uitkering van € 0,3 miljoen in 2021, € 0,5 miljoen in 2022 en structureel € 0,4 miljoen vanaf 2023.
- Toekenning van de volumegroei 2021 voor beschermd wonen, een hogere uitkering van structureel € 1,8 miljoen.
- Ten aanzien van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de PGB-trekkingsrechten is voor 2021 overeengekomen om dit incidenteel uit de algemene uitkering te nemen, € 0,3 miljoen lagere uitkering.
- Wij ontvangen in 2021 € 0,8 miljoen compensatie omdat het ontvangen budget voogdij/18+ niet toereikend is voor de kosten die wij (in 2019) hebben gemaakt.
- De financiële impuls voor de aanpak van dak- en thuisloosheid bedraagt voor 2021 € 0,7 miljoen.
- Voor 2022 zijn incidenteel extra middelen voor jeugdzorg toegekend in afwachting van de resultaten van het onderzoek naar de kosten voor jeugdzorg. Dit leidt tot een hogere uitkering van € 4,0 miljoen.

Stelpost Uitkomst onderzoek Jeugd

In afwachting van de resultaten van de uitkomsten van het onderzoek jeugdzorg hebben wij vanaf 2022 een stelpost van € 4,3 miljoen opgenomen voor de te verwachten uitkering gemeentefonds. Bij de septembercirculaire 2020 zijn voor 2022 extra middelen toegekend (zie toelichting bij Uitkering gemeentefonds (regulier). De stelpost voor 2022 komt hiermee te vervallen.

Uitkering gemeentefonds (Corona)/Reservering Corona middelen

Bij de september- en decembercirculaire 2020 zijn vanuit het compensatiepakket coronacrisis medeoverheden ook middelen voor 2021 toegekend. In totaal betreft het een bedrag van € 9,5 miljoen. Zoals aangegeven in de raadsbrief septembercirculaire 2020 worden de extra middelen in relatie tot de coronacrisis vooralsnog centraal geparkeerd. Deze middelen worden, met uitzondering van extra middelen voor crisisdienstverlening ad € 1,3 miljoen, toegevoegd aan de reserve Corona.

5.7 Informatie Wet Normering Topinkomens (WNT)

Het doel van de Wet Normering Topinkomens (WNT) is het tegengaan van bovenmatige bezoldigingen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi)publieke sector. Op basis van de WNT is het verplicht om in de jaarrekening melding te maken van de bezoldiging en eventuele uitkeringen wegens dienstverband van topfunctionarissen en van overige medewerkers die een bezoldiging boven het drempelbedrag hebben ontvangen. Binnen gemeenten zijn de gemeentesecretaris en griffier bij wet als topfunctionaris aangemerkt.

De maximale bezoldiging voor een topfunctionaris in dienstverband bedraagt over 2020 volgens de WNT € 201.000,- op basis van een fulltime dienstverband. In dit bedrag is inbegrepen de beloning, belastbare onkostenvergoedingen en voorzieningen voor beloning op termijn (m.n. pensioenpremie). Toetsing aan de norm vindt plaats naar rato van omvang fte en duur dienstverband in het jaar.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

De bezoldiging van de topfunctionarissen in dienst van de gemeente Tilburg heeft de WNT norm voor 2020 niet overschreden. In 2020 hebben er geen topfunctionarissen zonder dienstbetrekking voor de gemeente Tilburg gewerkt.

Naam	M.J.M. Meijs	--	T.W. Kanters
Functie	Gemeentesecretaris / algemeen directeur		Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling	1-1 t/m 31-12		1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband 2020	1,0 fte		1,0 fte
Dienstbetrekking ?	Ja		Ja
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 201.000		€ 201.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedragen	n.v.t.		n.v.t.
Bezoldiging:			
- Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 153.872		€ 105.207
- Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.356		€ 19.205
Totaal bezoldiging 2020	€ 175.228		€ 124.412
Overschrijding WNT norm in 2020 ?	Nee		Nee

Vergelijkbare gegevens over <u>2019</u>	M.J.M. Meijs	G.J.C.M. Vrenken	T.W. Kanters
Functie	Gemeentesecretaris / algemeen directeur	Raadsgriffier	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 15-09	16-09 t/m 31-12
Omvang dienstverband 2019	1,0 fte	1,0 fte	1,0 fte
Dienstbetrekking ?	Ja	Ja	Ja
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 194.000	€ 137.129	€ 56.871
Bezoldiging:			
- Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 143.989	€ 62.520	€ 29.175
- Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.565	€ 12.864	€ 5.296
Totaal bezoldiging 2019	€ 164.554	€ 75.384	€ 34.471
Overschrijding WNT norm in 2019 ?	Nee	Nee	Nee

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

In 2020 hebben geen uitkeringen aan topfunctionarissen plaatsgevonden wegens beëindiging dienstverband.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

5.8 Overzicht baten en lasten per taakveld

	Taakveld (x € 1.000)	Totaal			Inclusieve stad			Duurzame stad			Vitale stad			Samen en dichtbij		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur		9.299	-1.082	8.217	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9.299	-1.082	8.217
0.2 Burgerzaken		5.319	-2.306	3.013	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5.319	-2.306	3.013
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		12.861	-8.641	4.220	0	0	0	0	0	0	12.861	-8.641	4.220	0	0	0
0.4 Overhead		74.215	-958	73.257												
0.5 Treasury		837	-8.874	-8.036												
0.61 OZB woningen		729	-21.163	-20.434												
0.62 OZB niet-woningen		0	-23.711	-23.711												
0.63 Parkeerbelasting		0	-8.079	-8.079	0	0	0	0	-8.079	-8.079	0	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig		581	-4.474	-3.893												
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		0	-508.470	-508.470												
0.8 Overige baten en lasten		3.325	-4.481	-1.156	0	0	0	0	0	0	-190	-2	-193	3.516	-4.479	-963
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		-5	0	-5												
0.10 Mutaties reserves		118.673	-165.036	-46.362	5.112	-16.987	-11.876	15.726	-17.620	-1.894	51.292	-77.916	-26.623	46.543	-52.512	-5.969
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten		23.470	0	23.470	1.841	0	1.841	5.376	0	5.376	2.261	0	2.261	13.992	0	13.992
0 Bestuur en ondersteuning		249.306	-757.275	-507.969	6.952	-16.987	-10.035	21.103	-25.699	-4.596	66.224	-86.559	-20.335	78.669	-60.379	18.290
1.1 Crisisbeheersing en brandweer		16.543	-442	16.101	0	0	0	0	0	0	16.543	-442	16.101	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid		14.934	-2.772	12.162	2.557	-850	1.707	642	-42	600	11.539	-1.134	10.406	195	-745	-550
1 Veiligheid		31.476	-3.213	28.263	2.557	-850	1.707	642	-42	600	28.082	-1.575	26.506	195	-745	-550
2.1 Verkeer en vervoer		42.946	-2.608	40.338	28	0	28	28.062	-1.735	26.327	14.391	-363	14.028	465	-510	-46
2.2 Parkeren		9.372	-4.593	4.779	0	0	0	11.659	-4.517	7.143	-2.287	-76	-2.363	0	0	0
2.3 Recreatieve havens		49	-81	-32	0	0	0	4	0	4	46	-81	-36	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen		242	-31	211	0	0	0	164	0	164	78	-31	47	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer		27	0	27	0	0	0	0	0	0	27	0	27	0	0	0
2 Verkeer, vervoer en waterstaat		52.637	-7.313	45.324	28	0	28	39.889	-6.251	33.638	12.255	-551	11.704	465	-510	-46
3.1 Economische ontwikkeling		9.083	-1.046	8.038	0	0	0	0	0	0	9.083	-1.046	8.038	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		1.224	18.216	19.440	0	0	0	0	0	0	1.224	18.216	19.440	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		1.276	-205	1.072	0	0	0	0	0	0	1.276	-33	1.243	0	-172	-172
3.4 Economische promotie		867	-545	322	0	0	0	0	0	0	846	-208	638	21	-337	-316
3 Economie		12.450	16.421	28.871	0	0	0	0	0	0	12.430	16.929	29.359	21	-508	-487
4.1 Openbaar basisonderwijs		1.387	-345	1.042	1.387	-345	1.042	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting		9.589	-339	9.251	9.589	-339	9.251	0	0	0	0	0	0	0	0	0

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	25.199	-16.014	9.185	20.083	-11.674	8.409	0	0	0	3	0	3	5.112	-4.340	773
4 Onderwijs	36.175	-16.697	19.478	31.059	-12.357	18.702	0	0	0	3	0	3	5.112	-4.340	773
5.1 Sportbeleid en activering	3.979	-1.757	2.222	3.979	-1.757	2.222	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	19.346	-6.504	12.842	22.350	-5.320	17.030	0	0	0	-3.004	-1.183	-4.187	0	0	0
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	19.650	-4.791	14.858	0	0	0	55	0	55	19.142	-4.791	14.350	453	0	453
5.4 Musea	7.892	-858	7.034	0	0	0	0	0	0	6.531	-858	5.673	1.361	0	1.361
5.5 Cultureel erfgoed	325	-307	18	0	0	0	0	0	0	325	-307	18	0	0	0
5.6 Media	6.735	-64	6.671	0	0	0	0	0	0	6.735	-64	6.671	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	17.685	-548	17.138	0	0	0	15.241	-396	14.845	2.444	-152	2.292	0	0	0
5 Sport, cultuur en recreatie	75.612	-14.829	60.783	26.329	-7.077	19.251	15.296	-396	14.901	32.174	-7.356	24.818	1.814	0	1.814
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	59.585	-8.998	50.587	41.642	-315	41.327	0	0	0	12.142	-3.243	8.899	5.801	-5.440	361
6.2 Wijkteams	2.803	-310	2.493	2.803	-310	2.493	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	166.594	-135.982	30.612	166.381	-135.769	30.612	0	0	0	0	0	0	213	-213	0
6.4 Begeleide participatie	31.435	0	31.435	31.435	0	31.435	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	10.970	-2.777	8.193	10.984	-2.701	8.282	0	0	0	0	0	0	-13	-76	-89
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	10.283	0	10.283	10.283	0	10.283	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	42.151	-12.640	29.511	34.764	-4.008	30.756	0	0	0	0	0	0	7.386	-8.632	-1.246
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	73.854	-6.677	67.177	68.002	-653	67.348	0	0	0	0	0	0	5.852	-6.023	-171
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	98.914	-1.391	97.523	98.914	-1.391	97.523	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	6.684	0	6.684	6.684	0	6.684	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Sociaal domein	503.274	-168.775	334.498	471.892	-145.148	326.744	0	0	0	12.142	-3.243	8.899	19.239	-20.384	-1.145
7.1 Volksgezondheid	8.758	-999	7.759	8.279	-2	8.278	0	0	0	479	-997	-518	0	0	0
7.2 Riolerig	8.557	-12.067	-3.509	0	0	0	8.544	-40	8.504	0	0	0	13	-12.026	-12.013
7.3 Afval	18.673	-33.717	-15.044	0	0	0	16.386	-3.386	13.000	-471	-19	-490	2.758	-30.312	-27.554
7.4 Milieubeheer	9.504	-2.765	6.739	0	0	0	8.788	-2.045	6.743	0	0	0	716	-720	-4
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	217	-259	-42	0	0	0	219	-259	-40	-2	0	-2	0	0	0
7 Volksgezondheid en milieu	45.709	-49.806	-4.096	8.279	-2	8.278	33.936	-5.730	28.207	6	-1.016	-1.010	3.487	-43.058	-39.571
8.1 Ruimtelijke Ordening	10.673	-5.593	5.080	0	0	0	62	0	62	10.611	-5.593	5.018	0	0	0
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	11.468	-23.114	-11.646	0	0	0	0	0	0	11.468	-23.114	-11.646	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	8.887	-7.472	1.415	135	0	135	0	-28	-28	4.819	-37	4.782	3.932	-7.407	-3.475
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	31.028	-36.180	-5.152	135	0	135	62	-28	34	26.899	-28.745	-1.846	3.933	-7.408	-3.475
Totaal	1.037.668	-1.037.668	0	547.232	-182.422	364.810	110.928	-38.145	72.783	190.215	-112.117	78.098	112.935	-137.333	-24.398

Verdelingsprincipe: Vanuit de kostenplaatsen worden lasten/baten enerzijds is op basis van de IV3 informatievoorschriften toegedeeld naar taakveld en anderzijds naar programma's zoals door de gemeenteraad vastgesteld. Op basis van deze twee rubriceringen ontstaat bovenstaande matrix.

5.9 Verantwoordingsinformatie Specifieke Uitkeringen (SiSa)

einitieel SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking siSa - d.d. 22 februari 2021								
JenV	A5	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme	Naam hoofdcategorie	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per hoofdcategorie (Ja/Nee)	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per hoofdcategorie.	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per hoofdcategorie	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/Nee) in (jaar T) per hoofdcategorie - bij Ja is indicator 06 verplicht	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens projectplan per hoofdcategorie
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: A5/01	Aard controle D1 Indicator: A5/02	Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Vanaf SiSa 2021 Incl. SiSa tussen medeoverheden	Aard controle R Indicator: A5/04	Aard controle n.v.t. Indicator: A5/06
		1	Analyse van de lokale problematiek met betrekking tot radicalisering en extremisme en de evaluatie van de aanpak van radicalisering en extremisme;	Ja	€ 28.500	€ 28.500	Nee	Bestedingen lopen door in 2021.
		2	Opbouwen, behouden en faciliteren van een netwerk van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Ja	€ 0	€ 0	Nee	Bestedingen lopen door in 2021.
		3	Deskundigheidsbevordering en voorlichting van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Ja	€ 30.240	€ 30.240	Nee	Bestedingen lopen door in 2021.
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			Nee	
			Aard controle n.v.t. Indicator: A5/07	Aard controle n.v.t. Indicator: A5/08				
			Nee	Ja				
JenV	A6	Specifieke Uitkering Preventieve Aanpak tegen Ondermijning (onderdeel BOTOC)	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Totale cofinanciering (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: A6/01	Aard controle n.v.t. Indicator: A6/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A6/03	Aard controle n.v.t. Indicator: A6/04		
			€ 33.698	€ 33.698	€ 212.381	Nee		
			Projectnaam/nummer	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per project aangeven	Toelichting op niet-afgeronde projecten en afwijking t.o.v. de toekenning – Bij afwijkingen is afstemming met ministerie verplicht.			
			Aard controle n.v.t. Indicator: A6/05	Aard controle n.v.t. Indicator: A6/06	Aard controle n.v.t. Indicator: A6/07			
		1	Thuis - Familie aanpak	Nee				
		2	Overkoepelend - Transformatieve Scenario Planning	Nee				
		3	Straat - Muziek als middel	Nee				
FIN	B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen)	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3)	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: B1/01	Aard controle R Indicator: B1/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/03	Aard controle R Indicator: B1/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen bedrag beschikking	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: C1/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02				
			€ 918.000	Nee				
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen.		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03	Aard controle R Indicator: C1/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/05	Aard controle R Indicator: C1/06		
			1 gratis energieadvies voor woningzoekers via vastgoedtussenpersonen	€ 103.754	Ja			
			2 korting energieadvies woningeigenaren	€ 2.589	Ja			
			3 korting energieadvies monumenteneigenaren	€ 173	Ja			
			4 energiecoach en bespaarbox voor woningeigenaren met lage inkomens	€ 52.661	Ja			
			5 collectief inkoopadvies Woningeigenaren	€ 25.728	Nee	€ 25.728		
			6 Gratis online energieadvies met bespaarbox voor woningeigenaren	€ 89.185	Ja			
			7 waterzijdig inregelen individuele systemen	€ 1.835	Ja			
			8 energieadvies Verenigingen van Eigenaren	€ 223.358	Ja			
			9 advies vervanging CV-ketel voor woningeigenaren	€ 2.280	Nee	€ 2.280		
			10 begeleidingstrajecten gespikkeld bezit kwetsbare wijken	€ 49.107	Nee	€ 49.107		
			11 wijkbenadering (enquetes in de Kuil en Theresia) om te informeren en inkoopbehoeften/wensen te inventariseren	€ 863	Nee	€ 863		
			12 webinar "duurzame opgave Tilburg" door gemeente	€ 431	Nee	€ 431		
			13 Duurzame huizenroute	€ 2.513	Nee	€ 2.513		
			14 Energiecafé's	€ 431	Nee	€ 431		
			15 interactieve wijkgame	€ 221	Nee	€ 221		

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 22 februari 2021									
			16 Samenwerking ondernemers (o.a. deelnemers ESCo)	€ 0	Nee	€ 0			
			17 Begeleiding van (andere) VvE's naar uitvoering van maatregelen (Warmtescans)	€ 8.786	Nee	€ 8.786			
			Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)			
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C1/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10			
			1 gratis energieadvies voor woningzoekers via vastgoedtussenpersonen	€ 103.754	Besteding 2020 is inclusief € 6.666 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			2 korting energieadvies woningeigenaren	€ 2.589	Besteding 2020 is inclusief € 2.589 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			3 korting energieadvies monumenteigenaren	€ 173	Besteding 2020 is inclusief € 173 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			4 energiecoach en bespaarbox voor woningeigenaren met lage inkomens	€ 52.661	Besteding 2020 is inclusief € 11.901 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			5 collectief inkoopadvies Woningeigenaren	€ 25.728	Bevestiging vanuit Ministerie verschuiving RRE middelen in 2020, zie mail 25-9-2020. Besteding 2020 is inclusief € 5.221 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			6 Gratis online energieadvies met bespaarbox voor woningeigenaren	€ 89.185	Besteding 2020 is inclusief € 43.144 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			7 waterzijdig inregelen individuele systemen	€ 1.835	Besteding 2020 is inclusief € 863 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			8 energieadvies Verenigingen van Eigenaren	€ 223.358	Besteding 2020 is inclusief € 19.512 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			9 advies vervanging CV-ketel voor woningeigenaren	€ 2.280	Bevestiging vanuit Ministerie verschuiving RRE middelen in 2020, zie mail 25-9-2020. Besteding 2020 is inclusief € 0,- organisatie- en uitvoeringskosten.	Ja			
			10 begeleidingstrajecten gesprekkeld bezit kwetsbare wijken	€ 49.107	Bevestiging vanuit Ministerie verschuiving RRE middelen in 2020, zie mail 25-9-2020. Besteding 2020 is inclusief € 16.802 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			11 wijkbenadering (enquetes in de Kuil en Theresia) om te informeren en inkoopbehoeften/wensen te inventariseren	€ 863	Bevestiging vanuit Ministerie verschuiving RRE middelen in 2020, zie mail 25-9-2020. Besteding 2020 is inclusief € 863 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			12 webinar "duurzame opgave Tilburg" door gemeente	€ 431	Bevestiging vanuit Ministerie verschuiving RRE middelen in 2020, zie mail 25-9-2020. Besteding 2020 is inclusief € 431 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			13 Duurzame huizenroute	€ 2.513	Bevestiging vanuit Ministerie verschuiving RRE middelen in 2020, zie mail 25-9-2020. Besteding 2020 is inclusief € 529 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			14 Energiecafe's	€ 431	Bevestiging vanuit Ministerie verschuiving RRE middelen in 2020, zie mail 25-9-2020. Besteding 2020 is inclusief € 431 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			15 interactieve wijkgame	€ 221	Bevestiging vanuit Ministerie verschuiving RRE middelen in 2020, zie mail 25-9-2020. Besteding 2020 is inclusief € 221 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			16 Samenwerking ondernemers (o.a. deelnemers ESCo)	€ 0	Bevestiging vanuit Ministerie verschuiving RRE middelen in 2020, zie mail 25-9-2020. Besteding 2020 is inclusief € 0,- organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
			17 Begeleiding van (andere) VvE's naar uitvoering van maatregelen (Warmtescans)	€ 8.786	Bevestiging vanuit Ministerie verschuiving RRE middelen in 2020, zie mail 25-9-2020. Besteding 2020 is inclusief € 8.786 organisatie- en uitvoeringskosten.	Nee			
BZK	C28	Bijdrage pilot goed verhuurderschap	Besteding (jaar T) aan project pilot goed verhuurderschap	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan project pilot goed verhuurderschap	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: C28/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C28/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C28/03				
			€ 43.627	€ 43.627	Nee				
BZK	C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m Jaar T)	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: C31/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/03	Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/05	
			€ 5.719	€ 5.719	€ 0		Nee		
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Contactgemeenten	Besteding (jaar T)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: D1/01	Aard controle R Indicator: D1/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D1/03				
			€ 625.330	€ 456.831	Nee				
OCW	D1A	Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016- 2021 Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Contactgemeenten	Besteding (jaar T)	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D1A/01	Aard controle R Indicator: D1A/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D1A/03	Aard controle R Indicator: D1A/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D1A/05		
			€ 849.242	€ 262.817	€ 1.112.059	€ 598.379	Nee		

Definitief SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 22 februari 2021											
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorscholse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitsnormen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Aard controle R Indicator: D8/01	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Aard controle R Indicator: D8/02	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Aard controle R Indicator: D8/03	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Aard controle R Indicator: D8/04
				€ 4.843.154	€ 2.449.488	€ 862.895	€ 744.407				
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid				
				Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08				
1											
OCW	D10	Volwasseneneducatie	Contactgemeenten	Verstrekte uitkering (jaar T)	Aard controle R Indicator: D10/01	Besteding (jaar T) van educatie	Aard controle R Indicator: D10/02	Reservering besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Aard controle R Indicator: D10/03	Onttrekking besteding van educatie in jaar T van volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Aard controle R Indicator: D10/04
				€ 1.600.782	€ 1.684.725	€ 159.061	€ 0				
OCW	D11	Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RM C- functie	Contactgemeenten	Besteding (jaar T)	Aard controle R Indicator: D11/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aard controle n.v.t. Indicator: D11/02	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: D11/03		
				€ 0	€ 0	Nee					
OCW	D12	Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020-2024 Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten	Contactgemeenten	Besteding (jaar T)	Aard controle R Indicator: D12/01	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Aard controle R Indicator: D12/02	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: D12/03		
				€ 0		Nee					
OCW	D12A	Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020-2024 Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten	Contactgemeenten	Besteding (jaar T)	Aard controle R Indicator: D12A/01	Besteding aan contactschool (jaar T)	Aard controle R Indicator: D12A/02	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch)	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/03	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Aard controle R Indicator: D12A/04
				€ 13.007	€ 0	€ 13.007	€ 0	Nee			
lenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Aard controle R Indicator: E3/02	Overige bestedingen (jaar T)	Aard controle R Indicator: E3/03	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Aard controle R Indicator: E3/04
				lenM/BSK-2017/104114, lenM/BSK-2017/260134, lenM/BSK-2017/205107, lenM/BSK-2016/270814	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 6.351	€ 0	
				lenM/BSK-2017/173941, lenM/BSK-2016/243577	€ 12.965	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
				lenM/BSK-2018/227451	€ 307.723	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
				lenW/BSK-2020/95922	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
				lenW/BSK-2020/225322	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
				Kopie beschikingsnummer	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10
				lenM/BSK-2017/104114, lenM/BSK-2017/260134, lenM/BSK-2017/205107, lenM/BSK-2016/270814	€ 819.026	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
				lenM/BSK-2017/173941, lenM/BSK-2016/243577	€ 185.296	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
				lenM/BSK-2018/227451	€ 384.516	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
				lenW/BSK-2020/95922	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
				lenW/BSK-2020/225322	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
				lenM/BSK-2017/104114, lenM/BSK-2017/260134, lenM/BSK-2017/205107, lenM/BSK-2016/270814	€ 819.026	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
				lenM/BSK-2017/173941, lenM/BSK-2016/243577	€ 185.296	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
				lenM/BSK-2018/227451	€ 384.516	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
				lenW/BSK-2020/95922	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
				lenW/BSK-2020/225322	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
lenW	E20	Regeling stimulerende verkeersmaatregelen 2020-2021	Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Aard controle R Indicator: E20/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aard controle R Indicator: E20/03	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee			
				Naam/nummer per maatregel	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen)	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08
				1	Verbreden van fietspaden	Nee		3.190		F58 en academiepad	
				2	Drempel op fietskruispunt GOW/ETW - solitair fietspad	Nee		2		F58 drempel oversteek solitair fietspad	
				3	Vrijliggend fiets-/bromfietspad - b = 4,0 meter	Nee		150		F58	
				4	Vrijliggend fiets-/bromfietspad - b = 4,5 meter	Nee		500		F58	
				5	Korte rechtstanden / verkeersdrempels - Drempel	Nee		2		Eikenboschweg en Kerkstraat	
				6	Aanleg van een uitrijconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur zone	Nee		3		F58 uitrijconstructie zijstraat GOW naar 30 km/uur	
				7	Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom	Nee		1		F58 rotonde Dalemdeef	
				8	Zebraapad	Nee		1		F58	

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking ssa - d.d. 22 februari 2021									
			9	Aanbreng van kant- en asmarkering op fietspaden	Nee	16.960		In oorspronkelijke beschikking 30-11-2020 (IENW BSK-2020/234304) is maatregel kanten asmarkering gedeeltelijk, alleen voor F261, toegekend. Bij wijzigingsbeschikking 1-3-2021 (IENW/BSK-2021/51529) is bedrag alsnog volledig toegekend voor F261 en F58.	
			10	Aanleg van een rotonde buiten de bebouwde kom	Nee	1		Vierbundersweg - rotonde	
			11	Verbreden van fietspaden	Nee	18.950		SFR O'hout en onderhoud fietspaden	
IenW	E26	Spoorse doorsnijdingen, tranché 1 Gemeenten		Aantal projecten (waarvoor een beschikking ontvangen is) Afspraak (jaar T) Realisatie Aard controle R Indicator: E26/01	Aantal afgeronde projecten (jaar T) Aard controle R Indicator: E26/02	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E26/03			
			1		0	Nee			
IenW	E36	Project Wilhelminakanaal fase 1,5		Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: E36/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: E36/02	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E36/03	Vollgde zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E36/04	Correctie besteding (jaar T-1) ivm aan andere medeoverheden overgeboekte middelen Aard controle R Indicator: E36/05	
			€ 0		€ 0	Nee	Ja		
IenW	E38	Tijdelijke stimuleringsregeling veilig, doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur		Besteding (jaar T-1) aan projectkosten voor het totale project Alleen van toepassing in 2020 Aard controle R Indicator: E38/01	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het totale project Zelfstandige uitvoering Aard controle R Indicator: E38/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten voor het totale project Aard controle n.v.t. Indicator: E38/03	Cofinanciering (jaar T) Aard controle R Indicator: E38/04	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: E38/05	
			Projectnaam/nummer per project	€ 4.494	€ 4.494	€ 2.247	€ 2.247		
			Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per project						
			Aard controle n.v.t. Indicator: E38/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E38/07					
			1 IENW/BSK-2020/239888	Nee					
			Vollgde zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E38/08	Correctie besteding (Jaar T-1) ivm aan andere medeoverheden overgeboekte middelen Vanaf SiSa 2021 invullen Aard controle R Indicator: E38/09	Eindverantwoording totale project (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E38/10				
			Ja		Nee				
EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie		Projectnaam/nummer Aard controle R Indicator: F9/01	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: F9/02	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicator: F9/03	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: F9/04	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: F9/05	
			1 EAW-20-00330462	€ 10.000	€ 10.000	Nee			
			Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: F9/05						
			Nee						
EZK	F11	Regeling specifieke uitkering MKB Deals 1e tranche		Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandig uitvoering (exclusief uitvoering door derde) Aard controle R Indicator: F11/01	Totale cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T). Inclusief uitvoering door derde (ssa tussen medeoverheden) vanaf verantwoordingsjaar SiSa 2021. Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie. Aard controle R Indicator: F11/02	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) Dit betreft het deel dat naast de Rijksmiddelen is ingelegd volgens afspraak uit MKB-deal. Aard controle R Indicator: F11/03	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: F11/04	Bestedingen zijn verantwoord op basis van voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) Aard controle D2 Indicator: F11/05	Toelichting Als bij 03 en 04 'Nee' is ingevuld, dan is toelichting verplicht Aard controle n.v.t. Indicator: F11/06
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee	Nee		Project is op 4 december 2020 beschikbaar. Start uitvoering is 2021.
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020		Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Participatiewet (PW) Alle gemeenten verantwoordten hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr. Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 96.216.353	€ 2.652.574	€ 5.712.180	€ 73.776	€ 412.113	€ 6.752	
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente 1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Vollgde zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/12	
			€ 1.204.958	€ 205.972	€ 2.100	€ 3.888.165	€ 46.332	Ja	
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020		Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 23.000	€ 6.422	€ 269.738	€ 0	€ 0	€ 0	
			Vollgde zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/07						

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 22 februari 2021									
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Ja	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 11.589.885	€ 2.279.726	€ 486.353	€ 20.624	€ 298	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 3.134.446	€ 459.803	€ 118.659	€ 7.061	€ 128	
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 2.724.337	€ 239.052	€ 49.868	€ 4.987	€ 13	
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle R Indicator: G4/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	3.202	275	€ 91.056	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	896	112		Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	934	54		Ja		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	Aard controle R Indicator: G4/16		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)						
			VWS	H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling Gemeenten	Feitelijke bezetting behandelpaatsen (jaar T) Afspraak	Feitelijke bezetting behandelpaatsen (jaar T) Realisatie	Besteding (jaar T)	
Aard controle D1 Indicator: H1/01	Aard controle D1 Indicator: H1/02	Aard controle R Indicator: H1/03							
			23	22	€ 600.621				
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld					
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02					
			€ 2.661.983	€ 4.619					
			Projectnaam/nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08	
			1 SPUK Tilburg	€ 3.328.927	€ 1.329.192	€ 431.023	€ 906.387		
VWS	H7	Regeling specifieke uitkering aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Gemeenten	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Project is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Toelichting		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H7/01	Aard controle R Indicator: H7/02	Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2021 Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle R Indicator: H7/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H7/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H7/05		
			1 SPUK GHNT Kwaliteit van het lokale veld voorop! 2020 - 2021 / 330821	€ 0	€ 0	Ja			
			Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Projectwerkzaamheden afgerond? (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H7/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H7/07					
			Ja	Nee					
VWS	H8	Regeling Sportakkoord	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/01	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/02	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/03	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05		
			€ 0	€ 14.227	€ 0	€ 14.227	Nee		

Bijlagen

I. Overzicht buitenlandse dienstreizen bestuur

Op basis van de gemeentelijke verordening gedragscode bestuurlijke integriteit worden in de jaarstukken de buitenlandse dienstreizen van burgemeester en wethouders opgenomen. In 2020 zijn er vanwege de coronacrisis geen buitenlandse dienstreizen gemaakt door het bestuur.

II. Overzicht servicenormen, klachten en bezwaarschriften

Servicenormen

Product/dienst	Servicenorm/indicator	Streef-waarde 2020	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Dienstverlening					
Afname producten	% van onze klanten kan binnen 2 werkdagen zijn gewenste product of dienst afnemen. (regelen)	90%		aantal dagen wachttijd: Centrum 1,14 Noord 4,36 Reeshof 5,10 B.-Enschot 3,4 Udenhout: 4,7	aantal dagen wachttijd: Centrum 0,5 Noord 2,3 Reeshof 3,7 B.-Enschot 2,7 Udenhout: 5,4
Bezoekers	% bezoekers stadswinkels dat binnen 5 minuten wordt geholpen	95%		94,8%	95,3%
Contact gemeente	% klanten dat contact met gemeente als persoonlijk beoordeelt	85%	2)	2)	89,2%
E-mails	% afhandeling binnen 2 werkdagen	85%	89,4%	89,0%	88,3%
Telefonie 14013	% oproepen afgedaan door callcenter	80%	95,8%	96,0%	88,9%
Telefonie 14013	% klanten dat wordt geholpen door 2e lijn	20%			
Telefonie 14013	% klanten waarbij binnen 30 seconden wordt opgenomen	70%	82,2%	83,8%	70,0%
Meldingen Centraal Meldpunt	% meldingen binnen 2 weken afgehandeld	90%	91,4%	90,7%	93,7%
Vragen via Social Media	Antwoord binnen 24 uur	100%	96,0%	82,7%	88,8%
Inkomensondersteuning					
Bijzondere Bijstand	% aanvragen (digitaal en per post) dat binnen 30 dagen wordt afgehandeld	95%	W&I: 90% DVL: 95%	94,6% 96,6%	91,4% 98,2%
Individuele inkomens toeslag	% aanvragen dat binnen 30 dagen wordt afgehandeld	90%	77%	67,2%	71,6%
Collectieve Zorgverzekering Minima	% aanvragen dat binnen 30 dagen wordt afgehandeld	95%	98%	99,1%	100%
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	% aanvragen dat binnen 26 weken na ontvangstbevestiging wordt afgehandeld	95%	95%	95,1%	75,3%
Meedoenregeling	% aanvragen dat binnen 30 dagen wordt afgehandeld	100%	100%	100%	91,2%
Participatiewet	% aanvragen dat binnen 56 dagen wordt afgehandeld	95%	96%	98%	96%
IOAW	% aanvragen dat binnen 56 dagen wordt afgehandeld	95%	94%	97%	99%

Product/dienst	Servicenorm/indicator	Streef- waarde 2020	Realisati e 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Schuldhulpverlening, wachttijd	< 28 dagen	90%	16 dagen gemiddel d	11 dagen gemiddeld	14 dagen gemiddeld
Schuldhulpverlening, informatie/advies	% antwoord aan einde afspraak	100%	100%	100%	100%
Kinderopvang vergoeding eigen bijdrage	% aanvragen dat binnen 30 dagen wordt afgehandeld	95%		93%	88%
WMO					
WMO voorziening	% afhandelingen binnen 56 dagen	100%	1)	1)	verkort: 96% volledig: 84%
Aanleg invalidenparkeervak	% afhandeling binnen 56 dagen na betaling	100%	83%	83%	84%
Vervoer					
Leerlingenvervoer; ontvangen na start schooljaar	% aanvragen dat binnen 30 dagen wordt afgehandeld	95%	32%		3)
Leerlingenvervoer; ontvangen vóór 1 juni	% aanvragen dat voor start van nieuwe schooljaar wordt afgehandeld	100%	32%		3)
Vergunningen					
Omgevingsvergunning (% als volledige aanvraag is ontvangen)	Label 1: % dat binnen 10 werkdagen wordt afgehandeld	80%		100%	100%
	Label 2: % dat binnen 20 werkdagen wordt afgehandeld	90%	50%	60%	62%
	Label 3: % dat binnen 8 resp. 26 weken wordt afgehandeld	90%	98%	87%	92%
Terrasvergunningen	% afhandeling binnen 56 dagen	100%	97%	100%	82%
Drank- en horecavergunningen	% afhandeling binnen 56 dagen	100%	97%	95%	89%
Kabel- en leidingwerkzaamheden	% afhandeling binnen 42 dagen	95%			
Staanplaatsvergunning	% afhandeling binnen 42 dagen	100%	80%	95%	93%
Parkeren					
Verkeersontheffing	% binnen 14 dagen bericht wel/geen ontheffing	100%	100%	100%	100%
Overig					
Afvalinzameling	Aantal klachten over niet geledigde containers als % van het aantal ledigingen	≤ 0,075%	0,087%	0,058%	0,050%
Asbestmelding	Via formulier: per ommekeer	100%	100%	100%	100%
Aansprakelijk stellen (schade melden)	% afhandeling binnen 42 tot 56 dagen	80%	91,9%	91%	95%

- 1) Door de overgang naar een nieuwe applicatie (de suite voor het sociaal domein), aanpassingen van werkwijzen en processen (met name WMO) en een niet volledige doorvertaling hiervan naar de managementinformatie zijn de realisatiecijfers voor deze servicenormen voor betreffende jaren niet beschikbaar.
- 2) Dit betreft een nieuwe servicenorm vanaf 2020, derhalve voor voorgaande jaren geen realisatiecijfers bekend.
- 3) In de maanden april, mei en juni worden de meeste heronderzoeken en aanvragen leerlingenvervoer ontvangen. Alle aanvragen die vóór 1 juli zijn ingediend, worden op een enkele uitzondering na, voor de start van het nieuwe schooljaar verwerkt. Aanvragen die na 1 juli binnenkomen worden op volgorde van binnenkomst afgewerkt.

Centraal Meldpunt

In 2020 zijn er 84.453 meldingen geweest bij het Centraal Meldpunt. Van deze meldingen is 93,7% binnen 14 dagen afgehandeld.

Meldingskanalen	2018	2019	2020
Telefoon	20.390	17.622	15.927
BuitenBeter-app	34.630	41.152	48.099
Via internet website tilburg.nl	14.354	15.964	17.233
E-mail	1.698	2.019	2.144
Via de CMP applicatie	375	249	189
Social Media	745	1.134	861
Totaal	72.192	78.140	84.453

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat tegenwoordig bijna 81% digitaal gemeld wordt. Gebruik maken van de digitale kanalen voor het maken van meldingen, met name app of website lijkt inmiddels een onomkeerbare trend te zijn.

Binnen de afdeling Dienstverlening, team KlantContactCentrum worden alle Social Media gevolgd. De meldingen openbare ruimte in Tilburg worden in behandeling genomen als reguliere meldingen. De burger krijgt direct bericht via Social Media dat de melding in behandeling is.

Meldingen Centraal Meldpunt

In 2020 zijn er ruim 8% meer meldingen openbare ruimte binnengekomen. Deze stijging is hoofdzakelijk toe te rekenen aan meldingen over:

1. Verontreiniging
2. Afvalinzameling
3. Straatmeubilair
4. Openbare verlichting
5. Parkeren

Vooralsnog zijn dit reguliere schommelingen in aantallen die allen verklaarbaar te herleiden zijn naar bijvoorbeeld weersomstandigheden, onderhoud, of nieuw beleid. Daarnaast zien we in 2020 meer meldingen vanwege het coronavirus. Mensen zijn meer thuis geweest, en hebben meer oog gehad voor hun directe leefomgeving.

Top 10 Meldingen	2018	2019	2020
Verontreiniging	15.296	15.229	18.848
Afvalinzameling	8.939	9.223	8.094
Straatmeubilair	5.960	6.428	6.936
Openbare Verlichting	5.856	5.602	4.541
Parkeren	4.121	4.593	4.432
Bomen	3.561	3.697	4.372
Beplanting en gras	3.060	3.732	3.796
Fietsen	1.890	2.369	3.234
Trottoirs	2.457	2.402	2.861
Riolering	1.978	2.964	2.748

Toelichting op enkele meldingen uit top 10:

- *Verontreiniging*: de toename is voor een groot deel gerelateerd aan corona. Mensen zijn meer thuis geweest en hebben meer over illegale stort en zwerfvuil gemeld. Vooral in het voorjaar hebben veel mensen hun huizen opgeruimd en was het extreem druk bij de milieustraat. Dit heeft geleid tot meer illegale stortingen. Verder was het aantal meldingen over zwerfvuil van take-away verpakkingen groot. Het voedsel mocht niet bij de take-aways genuttigd worden, dus werd elders gegeten waarbij het afval vaak op straat werd achtergelaten.
- *Straatmeubilair*: er is vanwege corona meer gebruik gemaakt van straatmeubilair in de openbare ruimte. Er werd veel buiten gegeten en gedronken, wat zorgde voor viezer straatmeubilair, dat ook nog wel eens kapot ging. Bovendien is er tijdens de jaarwisseling 2019/2020 zeer veel vuurwerkschade geweest.
- *Openbare verlichting*: de afname is te danken aan o.a. preventieve maatregelen, sneller acteren door de netbeheerder Enexis en minder verkeersbewegingen in coronatijd (minder aanrijdingen en beschadigingen).
- *Fietsen*: in eerdere jaren werden veel meldingen gedaan van fietswrakken in het centrum. In 2020 was dat ook steeds meer buiten het centrum. Mensen hebben vanwege corona meer thuis gezeten en melding gedaan van fietswrakken in de buurt.

Termijn van afhandeling van de melding

In 2020 zijn de volgende termijnen gerealiseerd m.b.t. de termijn/snelheid van afhandeling meldingen openbare ruimte:

Afhandeling melding	Percentage 2018	Percentage 2019	Percentage 2020
<14 dagen	91,4%	90,7%	93,7%
>14 dagen	8,6%	9,3%	6,3%
Nog openstaande meldingen	0,5%	0,2%	0,2%

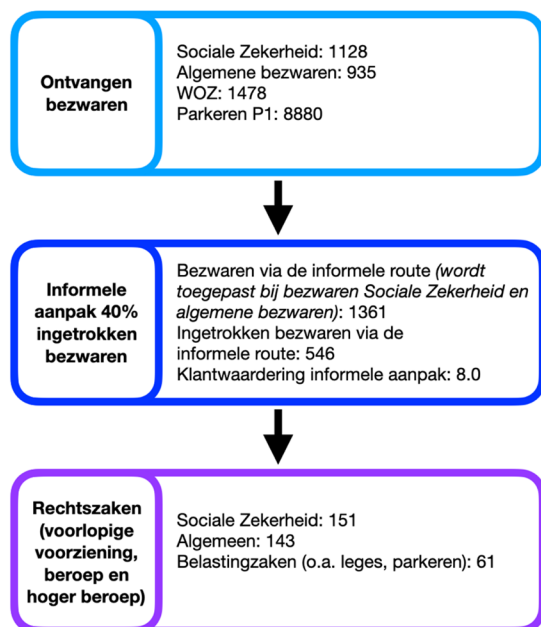
Gemeentebreed wordt een afhandeltermijn van 2 weken aangehouden, echter per product of dienst kan dit verschillen. De toezegging met betrekking tot de afhandeltermijn wordt aan de burger bij het maken van de melding aangegeven.

Klachten

Over het jaar 2020 wordt een separate klachtenrapportage naar de raad gestuurd waarin een uitgebreide verantwoording van de klachten en de afhandeling daarvan wordt opgenomen. Deze zal in het tweede kwartaal 2021 aan de raad worden aangeboden. Gegeven deze aparte klachtenrapportage zijn in deze jaarstukken geen gegevens over klachten opgenomen.

Bezwaar en Beroep

ingekomen zaken 2020

Afgehandelde zaken 2020

Kengetallen	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020
Aantal bezwaarschriften WOZ	1.336	1.906	1.449
Aantal sociale bezwaarschriften	1.034	1.077	1.015
Aantal bezwaarschriften parkeren P1	1.388	7.681	8.378
Aantal algemene bezwaarschriften	722	777	674
Aantal meldingen aansprakelijkheid	466	503	573

Analyse

Het afgelopen jaar hebben we, met name in het algemene domein, een stijging gezien van het aantal bezwaarzaken (935 zaken t.o.v. 737 in 2019). Dit is een direct gevolg van de Covid-19 pandemie. Meer mensen zijn thuis waardoor ze meer “omgevingsgericht” zijn. T.o.v. 2019 (toen er over enkele ontwikkelingen veel bezwaren zijn ingediend) zijn er nu veel individuele bezwaren ingediend. Deze zijn tijdsintensiever. Ten slotte hebben er minder hoorzittingen kunnen plaatsvinden, waardoor minder zaken zijn afgedaan. Dit betekent dat de voorraad algemene bezwaren is gegroeid en we op dit moment een achterstand hebben. Ook nieuwe maatregelen zoals de TOZO-regeling leveren extra bezwaren op.

In het Sociale domein is het aantal bezwaren wat lager dan voorgaande jaren. Dit is ook een direct gevolg van de Corona maatregelen. De diverse afdelingen hebben minder beschikkingen kunnen afgeven omdat bijvoorbeeld onderzoeken niet konden plaatsvinden en keukentafelgesprekken niet gevoerd konden worden. Er is in de keten wel een inhaalslag gemaakt en zagen we een flinke toename in de laatste maanden van 2020 van het aantal bezwaren in het sociaal domein.

Bij de parkeerbezwaren zien we een lichte stijging, ondanks het feit dat enige periode niet is gecontroleerd. Begin 2020 het controlegebied en het aantal scanauto's in Tilburg uitgebreid.

De informele aanpak blijft onverkort succesvol. Behalve dat deze aanpak leidt tot veel intrekkingen, wordt ook de dialoog die wordt aangegaan gewaardeerd. Het cijfer voor klantwaardering is 8.0. Ook landelijk blijft deze aanpak in het oog springen en krijgt een nadrukkelijke plek in de stelselherziening die wordt voorbereid door het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

III. Bijlagen paragraaf Grondbeleid

Bouwgrond in exploitatie

Onder deze categorie vallen de gronden in eigendom van de Gemeente Tilburg waarvoor de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatieberekening heeft vastgesteld. Het betreffen gronden die zich in een transformatieproces bevinden waarbij in bezit zijnde grond en (eventueel) aanwezige opstallen worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd.

In het overzicht van plannen zijn de resultaten aangegeven van alle lopende exploitaties. Op basis van deze resultaten is een voorziening verlies benodigd van in totaal € 43,1 mln. Dit is € 0,4 mln. lager dan bij de PB2021 was geraamd. De per eind 2020 afgesloten plannen kennen een negatief resultaat van € 17,7 mln. Dit is inclusief het af te sluiten plan Zwaluwenbunders, wat een negatief resultaat van € 13,9 mln. bedraagt.

Boekwaarde

De boekwaarde bestaat uit het saldo van de reeds gemaakte kosten (verwerving, bouw- en woonrijp maken, plan- en apparaatskosten, rente), opbrengsten en genomen winsten. Dit geïnvesteerd vermogen in de BIE bedraagt bij de jaarrekening 2020 € 56,1 miljoen. Ten opzichte van de jaarrekening 2019 is dit een afname van € 32,3 miljoen. Naar verwachting zal voor de huidige projectenportefeuille de boekwaarde de komende jaren verder afnemen omdat er meer opbrengsten dan kosten worden verwacht. Het is normaal dat bij een grondexploitatie de kosten voor de baat uitgaan. Na 2023 dalen de verkoopomzetten omdat het merendeel van de huidige plannen dan volgens de huidige inzichten beëindigd is. Indien nieuwe plannen in gang worden gezet zal de aangegeven boekwaarde stijgen.

Tussentijdse Winstneming

In artikel 16 lid c van het BBV is opgenomen dat de paragraaf grondbeleid een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie moet bevatten.

Jaarlijks worden de verwachtingen met betrekking tot kosten en opbrengsten in de grondexploitaties bijgesteld. De verzamelde Tilburgse grondexploitaties kennen een doorkijk van 10 jaar (tot 2030).

De tussentijdse winstneming is gebaseerd op "The percentage of completion" methode: winst wordt genomen naar rato van de gerealiseerde kosten ten opzichte van de gerealiseerde opbrengsten.

De tussentijdse winstneming wordt vanuit het exploitatieresultaat van het plan gestort in de Reserve winstneming lopende plannen. Deze reserve maakt onderdeel uit van de Algemene Reserve grondexploitatie.

Voor een specificatie van de verwachte winstneming wordt verwezen naar het Overzicht van plannen (zie bijlage: toelichting resultaten grondexploitatie). In 2020 worden ook een aantal plannen afgesloten waarbij in het verleden reeds winst genomen is. De totale winstneming wordt nu geraamd op € 21,6 miljoen. Bij de jaarrekening 2019 was dit € 17,0 miljoen zodat de totale tussentijdse winstneming met € 4,6 miljoen is toegenomen.

Dit verschil is te verklaren doordat het plan Tradepark Zuid dit jaar afgesloten zou worden. Echter is de laatste grondverkoop uitgesteld naar 2021, waardoor dit plan niet afgesloten wordt maar als tussentijdse winstneming is verwerkt tegen een bedrag van € 3,7 mln.

Daarnaast is er een hogere winstneming Dalem Noord van € 0,5 miljoen, door aframing PAK en hogere verkoopopbrengsten. De overige kleine mutaties zitten op meerdere projecten.

Faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid is de bouwkaavel in het bezit van een private partij (ontwikkelaar, particulier) en wordt ook door die partij ontwikkeld. De gemeente treedt enkel c.q. vooral op als overheid, die de plannen van private partijen faciliteert als daarvoor een bestemmingswijziging noodzakelijk is. Deze kosten moeten op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) op de derden die daarvan profijt hebben, worden verhaald.

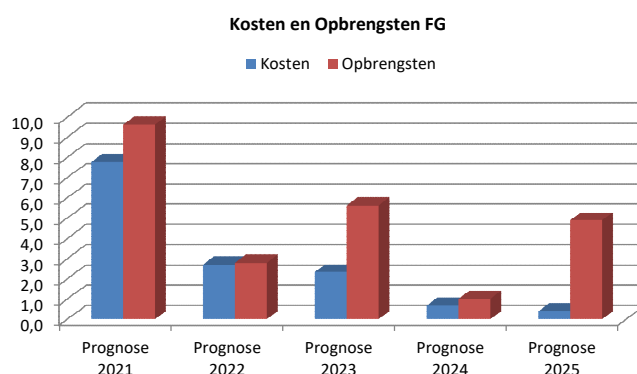
Voorziening faciliterend grondbeleid

Indien de kosten die de gemeente voor een faciliterend plan verwacht te maken hoger zijn dan de te ontvangen exploitatiebijdrage, wordt voor het toekomstig tekort een voorziening gevormd. Deze voorziening is in 2016 gevormd uit de vooruit ontvangen bijdragen (exploitatiebijdragen, herstructurering, Meerjaren programma openbare ruimte etc.) en de ARGE.

De verliesvoorziening is met €0,7 mln afgenomen. De mutatie op de ARGE is €0,1 mln. Dit is met name te verklaren doordat plannen een kleine verbetering op het planresultaat laten zien door lagere kosten.

Nog te verwachten kosten: € 13,9 miljoen

Nog te verwachten opbrengsten: € 23,9 miljoen

Overige plannen

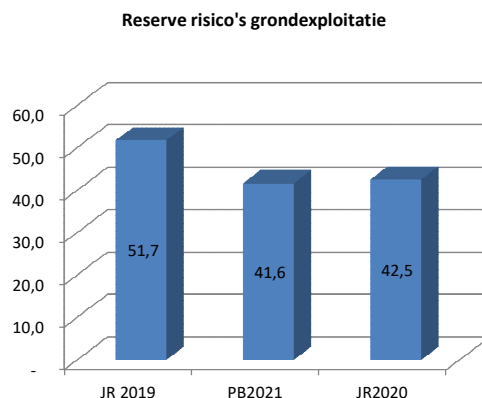
Onder overige plannen zijn met name infrastructurele voorzieningen opgenomen (Spoorzone, Piushaven en Campus Stappegoor) die niet onder de categorie Bouwgrond in exploitatie of Faciliterend grondbeleid vallen.

In 2003 heeft de gemeenteraad besloten om in het kader van de optimalisering van de grondexploitatie middelen vrij te maken voor onder andere Spoorzone en Piushaven. Deze bijdragen zijn destijds opgenomen in de grondexploitatie. Volgens de regels van het BBV mag het deel waarvoor nog geen kosten zijn gemaakt niet meer worden opgenomen in de boekwaarde van de betreffende plannen (faciliteir en overig). De vooruitontvangen gemeentelijke bijdragen moeten in een reserve worden gestort tot het moment dat de kosten gemaakt zijn. Deze reserve bedraagt ultimo 2020 € 5,7 miljoen. Onderstaand is de specificatie aangegeven.

Reserve vooruitontvangen bijdragen (x € 1 mln.)	Saldo 31-12-2019	Mutatie 2020	Saldo 31-12-2020
Spoorzone	3,1	-0,8	2,3
Piushaven	3,5	-0,3	3,2
Campus Stappegoor	0,2		0,2
Totaal	6,8	-1,1	5,7

Reserve risico's grondexploitatie / weerstandsvermogen

Het identificeren en beheersen van risico's draagt er aan bij om de projecten binnen de (financiële) kaders te laten verlopen. Twee keer per jaar (bij de jaarrekening en programmabegroting) worden de risicoanalyses geactualiseerd.

Overzicht van de risicoreserve

Risicoanalyse	Begroting 2021	Jaarrekening 2020
Grondexploitatie (BIE)		
Dalem Noord	362.500	106.250
Dalem Zuid	31.250	93.750
Tradepark 58 noord	984.346	936.000
Zwaluwenbunders (zuidkamer)	0	0
Wijkevoort	4.250.000	6.556.490
Facilitair grondbeleid		
Den bogerd gemeentelijke grex	437.500	425.000
Koningsoord	887.500	812.500
Oostkamer	333.000	437.500
Overig en gemengde projecten		
Piushaven	274.343	160.970
Spoorzone totaal	21.835.000	21.419.235
Totaal	29.395.439	30.947.695
Deze projecten (inclusief Spoorzone) vertegenwoordigen 80% van de omzet.		
Lineair doorgetrokken van 80% naar 100% geeft een totaalbedrag van	36.744.299	38.684.619
Onvoorzien (5% bouw- en woonrijp maken)	3.150.782	1.911.797
Subtotaal projecten	39.895.081	40.596.416
Renterisico (rentestijging vreemd vermogen tot 2,5%)	1.747.033	1.924.932
Totaal in Reserve risico's grondexploitatie	41.642.114	42.521.348

Stand van zaken uitvoering nieuw beleid

In de PB21 werd rekening gehouden met een totaalbedrag van € 20,2 mln. voor nieuw beleid ten laste van de ARGE. Bij de jaarrekening is het totaal budget voor uitvoering Nieuw Beleid € 13,1 miljoen. In onderstaand overzicht geeft een specificatie:

Voorstellen nieuw beleid t.l.v. ARGE (x € mln.)	Beschikbaar voor nieuw beleid	Toevoeging/onttrekking	Nog beschikbaar voor plan
Bijdrage in tekort Kernwinkelgebied	-3,5	- 3,5	0,0
Grondaankoop Wijkevoort	-7,9	- 0,2	-7,7
Spoorpark	-1,0	0,1	-1,1
Regionale Parken	-2,8	- 0,4	-2,4
Programmabureau groen om de stad	-0,8	- 0,4	- 0,4
Impact fonds openbare ruimte en wijken	-1,5	- 1,5	0,0
Voorstel aanvullend budget Kernwinkelgebied 2020	-1,8	- 1,0	-0,8
Voorstel budget verkenningen Museumkwartier, groene verbinding Moerenburg en kennisas knooppunt TiU	-0,5	- 0,1	-0,4
Reservering Cupido 2020-2021	-0,5		-0,5
Totaal beschikbaar nieuw beleid	-20,2	-7,1	-13,1

Overzicht alle grondexploitaties

GRONDEXPLOITATIES: OVERZICHT PLANNEN ONDERVERDEELD NAAR CATEGORIE EN PROGRAMMA

CAT	PLANNAAM (bedragen x € 1.000,-) (bedragen: positief = winst; negatief = verlies)	A	B	C		D	E	F=E-D	G	H	I	J	K					L	M	N	O	
		Boekwaarde per 31 dec 19	Boekwaarde per 31 dec 20	ARGE	RH	AM GF	Nominaal planresultaat	Jaarrekening 2020 Nominaal planresultaat JR2020	Verskil - = nadelig + = voordelig	Programmabegroting 2021				Verwacht effect op JR20								
									Af te sluiten plan	Tussentijdse	Afboeking gedurende	Voorziening verlies	Af te sluiten plan	Tussentijdse	Afboeking	Afboeking	Voorziening verlies					
PROGRAMMA SPOORZONE																						
BOUWGROND IN EXPLOITATIE SPOORZONE																						
Spoorzone Werkplaats		30.156	27.774			ARGE	-26.829	-26.916	-87											26.916		
Spoorzone Spoorpark		463	510			ARGE	-1.398	-1.397	2											1.397		
Totaal bouwgrond in exploitatie Spoorzone		30.618	28.284				-28.228	-28.313	-85	-	0	0	28.228	0	0	0	0	0	0	28.313		
FACILITEREND GRONDBELEID SPOORZONE																						
Spoorzone MG TTS fase 2		-	-			ARGE	1	0	-1	1			0							-		
Spoorzone Zwijssen 1		-	-			ARGE	190	104	-86				0							-		
Totaal faciliterend grondbeleid Spoorzone		0	0				191	104	-87	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
OVERIGE SPOORZONE																						
Spoorzone algemene en overige kosten		-	-			ARGE	3	3	-				0							-		
Spoorzone tijdelijk beheer gebouwen		-	-			ARGE	0	0	-				0	0						-		
Totaal overige Spoorzone		0	0				4	4	-				0	0	0	0	0	0	0	0		
Totaal programma Spoorzone		30.618	28.284				-28.033	-28.205	-172	1	0	0	28.228	0	-	-	-	-	-	28.313		
PROGRAMMA PIUSHAVEN																						
BOUWGROND IN EXPLOITATIE PIUSHAVEN																						
Piushaven Galjoenstr. Noord		1.359	1.124			ARGE	-1.147	-1.181	-34				1.147							1.181		
Piushaven Jeruzalem		-904	-936			ARGE	319	319	0		306		0		246					-		
Piushaven Kanaalzicht		1.956	-			ARGE	-2.017	-1.176	842				2.017	-1.183						-		
Totaal bouwgrond in exploitatie Piushaven		2.412	188				-2.846	-2.038	808	0	306	0	3.165	-1.183	246	0	0	0	0	1.181		
FACILITEREND GRONDBELEID PIUSHAVEN																						
Piushaven Fabriekskwartier Noord		-	-			ARGE	990	990	-				0							-		
Piushaven Spinaker		-	-			ARGE	350	350	-				0							-		
Piushaven Wolstad		-	-			ARGE	121	121	-				0							-		
Piushaven de Koopvaardij		-	-			ARGE	13	13	-				0							-		
Totaal faciliterend grondbeleid Piushaven		0	0				1.474	1.474	-	-	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-		
OVERIGE PIUSHAVEN																						
Piushaven algemene posten incl. afgesloten plannen		-	-			ARGE	430	455	25				0							-		
Piushaven OR Havendijk		-	-			AM	-6	281	287				0							-		
Piushaven OR Havenparkhavenkom		-	-			AM	41	562	521				0							-		
Piushaven OR Overige		-	-			AM	2	-21	-23				0							-		
Piushaven Promotiebudget		-	-			AM	3	3	0				0							-		
Totaal overige Piushaven		0	0				469	1.279	810	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-		
Totaal programma Piushaven		2.412	188				-903	716	1.618	-	306	-	3.165	-1.183	246	-	-	-	-	1.181		

BOUWGROND IN EXPLOITATIE FYSIEKE BEDRIJFSINFRA															
BEDRIJVEN/KANTOREN/OVERIGE (GEREED MET UITSLUITEND VERKOOP GRONDEN)															
Loven Noord NS werkplaats	2.446	-	ARGE	-1.685	-1.661	25	1.685-	-	0	-1.575	-				
Tradepark S8 noord	7.732	6.999	ARGE	5.038	5.037	-1	-	2.674		2.691	-				
Tradepark S8 zuid	484	461	ARGE	3.913	3.915	2	3.913	-		3.726	-				
Vossenberg West II	672	-325	ARGE	10.013	9.998	-15	-	10.010		9.966	-				
Totaal	11.334	7.135		17.279	17.290	11	2228	12.684	-	1.575-	16.383	-	-	-	
BEDRIJVEN/KANTOREN/OVERIGE (REALISATIE EN NAZORGFASE)															
Albionstraat	875	699	ARGE	-717	-431	286	717-	-	0		431	-	-	-	
Charlotteoord	1.921	-2.159	ARGE	4.300	4.760	460	-	-	0	3.733	-	-	-	-	
Dalem Stadsrand Zuid	2.837	502	ARGE	-124	-108	16	-	-	124	-	108	-	-	-	
Kempenbaan Westzijde	4.531	4.082	ARGE	183	191	8	-	115	0	98	-	-	-	-	
Magazijnkwartier	3.471	3.494	ARGE	-3.590	-3.624	-34	-	-	3.590	-	3.624	-	-	-	
Pater van den Elsenplein	999	1.310	RH	-2.218	-2.316	-97	-	-	2.218	-	2.316	-	-	-	
Rugdijk PDV grondverkoop	-74	-	ARGE	0	74	73	0	-	0	74	-	-	-	-	
Wijkevoort	5.900	8.152	ARGE	3.254	3.256	2	-	-	0	-	-	-	-	-	
Zwaluwenbunders	17.765	-	ARGE	-14.303	-13.703	601	14.303-	-	0	-13.815	-	-	-	-	
Totaal	38.226	16.081		-13.216	-11.900	1.315	-15020	115	5.932	13.741-	3.832	-	-	6.479	
BEDRIJVEN/KANTOREN/OVERIGE (ONTWERP- EN VOORBEREIDINGSFASE)															
Geen projecten				0	0	0			0						
Totaal	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Totaal bouwgrond in exploitatie fysieke bedrijfsinfra	49.560	23.216		4.063	5.390	1.326	-12792	12.799	0	5.932	-15.316	20.215	-	-	6.479
BOUWGROND IN EXPLOITATIE WONINGBOUW															
WONEN (REALISATIE- EN NAZORGFASE)															
Campeenhoef Taskorce Wonen	68	105	RH	-894	-885	9	-	-	894	-	885	-	-	-	
Centrumplan Zuid	873	892	ARGE	-1.114	-1.112	1	-	-	1.114	-	1.112	-	-	-	
Dalem Stadsrand Noord	-1.551	-1.784	ARGE	524	1.021	497	-	454	-	914	-	-	-	-	
Dongewijk Taskforce wonen	413	1.095	RH	-1.384	-1.332	52	-	-	1.384	-	1.332	-	-	-	
Tulderstraat, Hendrik van Taskforce Wonen	438	492	RH	-547	-546	0	-	-	547	-	546	-	-	-	
Hoefstraat Groeieind herstructurering plandeel Rosmolen	-45	-43	RH	38	39	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
Stappegoor Kazerneterrein	148	481	ARGE	305	645	340	-	3	-	-	-	-	-	-	
Kerkstraat BE Taskforce wonen	172	208	RH	-263	-270	-6	263-	-	-	-	270	-	-	-	
Mahlerstraat	337	412	ARGE	-503	-486	17	503-	-	-	-	486	-	-	-	
Mortelplein, Burgemeester vd	-144	-26	RH	-183	-183	0	-	-	183	-	183	-	-	-	
Nobelstraat	351	-1.047	ARGE	244	244	-0	-	100	-	87	-	-	-	-	
Reitse Hoevenstr Taskforce wonen	802	48	RH	-680	-662	18	-	-	680	-	662	-	-	-	
Generaal Smutslaan	138	-	ARGE	-306	-306	0	306-	-	-	-152	-	-	-	-	
Willibrordstraat BE taskforce Wonen	389	515	RH	-574	-567	7	574-	-	-	-	567	-	-	-	
Witbrant de Gaas	45	-427	ARGE	336	226	-109	-	264	-	132	-	-	-	-	
Totaal	2.433	919		-5.002	-4.173	829	1.647-	821	4.801	152-	1.132	-	-	6.042	
WONEN (ONTWERP- EN VOORBEREIDINGSFASE)															
Burgerijpad CPO	1.180	1.227	ARGE	-653	-685	-32			653		685				
Reeshofweide	1.064	2.249	ARGE	-678	-351	327	-		678		351				
Totaal	2.245	3.476		-1.332	-1.036	296	0	0	0	1.332	-	-	-	1.036	
WONEN (DEFINITIEFASE)															
Broekhovenseweg	1.070	-	ARGE	-1.072	-998	75	1.072-			-980					
Totaal	1.070	-		-1.072	-998	75	-1.072	0	0	-	-980	-	-	-	
Totaal bouwgrond in exploitatie woningbouw	5.748	4.395		-7.406	-6.207	1.199	-2.720	821	0	6.133	-1.132	1.132	-	-	7.078
FACILITEREND GRONDBELEID FYSIEKE BEDRIJFSINFRA															

BEDRIJVEN/KANTOREN/OVERIGE (REALISATIE- EN NAZORGFASE)													
Rugdijk PDV	-	-	ARGE	32	30	-2	32	-	-	30	-	-	-
Veemarktkwartier	-	-	ARGE	-11.982	-11.982	-44		83	83		29	-	-
Wagnerplein	-	-	RH	-823	-823	-		51	1461		51	823	-
Totaal	0	0		-12.730	-12.775	-46	32	0	134	1.545	30	-	50 823
Totaal faciliterend grondbeleid fysieke bedrijfsinfra	0	0		-12.730	-12.775	-46	32	0	134	1.545	30	-	50 823
FACILITEREND GRONDBELEID WONINGBOUW													
PARTICULIERE EXPLOITATIES WONEN (REALISATIE- EN NAZORGFASE)													
Besterdring 235	-	-	ARGE	144	162	18	144	-	0		-5	-	-
Den bogerd pps	-	-	ARGE	1.114	1.192	78	-	-	0		-	-	-
Durendaelweg 2-4	-	-	ARGE	-9	-9	-	-	-0	9		-	-	-
Enschotsebaan	-	-	ARGE	-2.220	-2.218	1	-	-1	0		-	-	-
Heikantsebaan	-	-	ARGE	-111	-111	-	-	-	98		-	25	-
Hoge Hoek	-	-	ARGE	604	405	-199	194	-	0		4	-	-
Jozefmavo	-	-	AM	-0	-0	-	-	-0	0		-	-	-
Koningsoord	-	-	ARGE	-1.942	-1.942	-0	-	-	1942		-0	1.942	-
Koolhoven Oost en West	-	-	ARGE	572	659	87	-	-	0		-	-	-
Mater Misericordiae Oude Dijk	-	-	ARGE	-65	-129	-64	1	-	0		64	34	-
Oostkamer	-	-	GF	997	0	-997	-	-	0		-	-	-
Oude Goirleseweg Havepterrein	-	-	ARGE	-80	-80	-	-	-2	0		-	-	-
CRA Magazijnkwartier de Bankier	-	-	AM	-0	-0	-0	-	-0	0		-0	0	-
Zuidoosterstraat	-	-	ARGE	-0	-0	-	-	-0	0		-	0	-
Totaal	0	0		-997	-2.073	-1.076	338	0	-2	2.049	-	-	63 2.001
PARTICULIERE EXPLOITATIES WONEN (ONTWERP- EN VOORBEREIDINGSFASE)													
Geen projecten				0	0	0			0				
Totaal	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PARTICULIERE EXPLOITATIES WONEN (DEFINITIEFASE)													
Geen projecten				0	0	0			0				
Totaal	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal faciliterend grondbeleid woningbouw	0	0		-997	-2.073	-1.076	338	0	-2	2.049	-	-	63 2.001
ALGEMENE POSTEN GRONDEXPLOITATIE													
Nazorg en nagekomen kosten afgesloten plannen			ARGE	-1.013	-1.013	-			0				
Reserve winstneming plannen in realisatie en nazorgfase			ARGE	-13.926	-21.593	-7.667			0				
Totaal	0	0		-14.939	-22.606	-7.667	0	0	0	0	0	0	0
RESUME OVERZICHT EXPLOITATIES													
RESULTATEN INGEDEELD NAAR PROGRAMMA													
Totaal programma Spoorzone	30.618	28.284		-28.033	-28.205	-172	1	-	-	28.228	0	-	28.313
Totaal programma Pliushaven	2.412	188		-903	716	1.618	-	306	-	3.165	-1.183	246	1.181
Totaal bouwgrond in exploitatie fysieke bedrijfsinfra	49.560	23.216		4.063	5.390	1.326	-12.792	12.799	-	5.932	-15.316	20.215	6.479
Totaal bouwgrond in exploitatie woningbouw	5.748	4.395		-7.406	-6.207	1.199	-2.720	821	-	6.133	-1.132	1.132	7.078
Totaal faciliterend grondbeleid fysieke bedrijfsinfra	-	-		-12.730	-12.775	-46	32	-	134	1.545	30	-	823
Totaal faciliterend grondbeleid woningbouw	-	-		-997	-2.073	-1.076	338	-	-2	2.049	-	-	2.001
Totaal algemene posten	-	-		-14.939	-22.606	-7.667	-	-	-	-	-	-	-
Totaal alle grondexploitaties en algemene kosten	88.339	56.083		-60.944	-65.761	-4.818	-15.141	13.926	132	47.051	-17.600	21.593	113 45.875
Waarvan:													
Afgesloten plannen							-15.141				-17.600		
Afboeking verlies FG									132	2.049		113	2.001
Voorziening verlies BIE Spoorzone										28.228			28.313
Voorziening Verlies BIE alle plannen exd. Spoorzone										15.230			14.738
Voorziening verlies FG Spoorzone										0			0
Voorziening verlies FG alle plannen exd. Spoorzone										3.594			2.824

IV. Overzicht investeringen en restantkredieten

Bedragen x € 1.000,-

Programma	Product	Bedrag krediet	Uitgaven	Restant einde dienstjaar	Vrijval krediet	Over te hevelen naar 2021
Lasten						
Inclusieve stad	Sociaal en veerkrachtig	11.471	1.809	9.662	572	9.090
Inclusieve stad	Persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid	20.438	4.078	16.360	0	16.360
Duurzame stad	Fysieke basiskwaliteit	45.607	36.604	9.003	0	9.003
Duurzame stad	Groen blauwe leefomgeving	5.816	2.454	3.362	0	3.362
Duurzame stad	Klimaat	91	77	14	0	14
Vitale stad	Openbare orde en veiligheid	420	206	214	0	214
Vitale stad	Aantrekkelijke leefomgeving	44.720	22.683	22.037	1.619	20.418
Vitale stad	Economie, cultuur en evenementen	722	-120	842	662	180
Vitale stad	Ruimte voor wonen, werken, mobiliteit	51.743	21.050	30.693	12.286	18.407
Samen en dichtbij	Publieke dienstverlening	750	34	716	0	716
Samen en dichtbij	Algemene baten en lasten	38.336	23.693	14.643	1.259	13.384
Totaal		220.114	112.568	107.546	16.398	91.148
Baten						
Inclusieve stad	Sociaal en veerkrachtig	1.040	532	508	508	0
Inclusieve stad	Persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid	435	453	-18	0	-18
Duurzame stad	Fysieke basiskwaliteit	11.948	8.154	3.794	0	3.794
Duurzame stad	Groen blauwe leefomgeving	4.946	1.334	3.612	3	3.609
Duurzame stad	Klimaat	91	75	16	0	16
Vitale stad	Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0	0
Vitale stad	Aantrekkelijke leefomgeving	1.897	1.270	627	50	577
Vitale stad	Economie, cultuur en evenementen	523	-142	665	662	3
Vitale stad	Ruimte voor wonen, werken, mobiliteit	29.594	15.493	14.101	838	13.263
Samen en dichtbij	Publieke dienstverlening	0	0	0	0	0
Samen en dichtbij	Algemene baten en lasten	1.221	976	245	-52	297
Totaal		51.695	28.145	23.550	2.009	21.541
Totaal lasten en baten		168.419	84.423	83.996	14.389	69.607

Toelichting:

In het bovenstaand overzicht zijn in de kolom 'Bedrag krediet' naast diverse bijdragen in investeringen vanuit subsidies, bijdragen van derden e.d. de volgende correcties verwerkt:

Sociaal en veerkrachtig – SPUK bijdrage sport (Baten V 87)

Om de SPUK bijdrage in overeenstemming te brengen met de beschikbare investeringskredieten van het sportbedrijf is deze bijdrage met € 86.476,- verhoogd.

Fysieke basiskwaliteit - Openbare toiletvoorzieningen (Baten 150 V)

Bij de investering in openbare toiletvoorziening in de binnenstad is een aanvullende bijdrage uit de Algemene Reserve van € 150.000,- opgenomen. Dit sluit aan met het bestedingsplan van deze reserve zoals deze door de raad bij de programmabegroting 2021 is vastgesteld. Abusievelijk was deze bijdrage niet opgenomen in de bijlage investeringen bij de Najaarsbijstelling 2020.

Aantrekkelijke leefomgeving – Vrijval voorbereidingskrediet uitbreiding ijssportcentrum (Lasten 178 V)

Op basis van het haalbaarheidsonderzoek is besloten om niet door te gaan met de uitbreiding van het ijssportcentrum. Conform eerdere besluitvorming worden de reeds gemaakte voorbereidingskosten ten laste van de Reserve Incidentele Ontwikkelingen gebracht en valt het restantkrediet vrij.

Ruimte voor wonen werken en mobiliteit – Wilhelminakanaal fase 1,5 (Lasten 14 N/Baten 14 V)

Voor het project Wilhelminakanaal fase 1,5 is een bijdrage vanuit de Reserve Incidentele Ontwikkelingen (RIO) en bijbehorende verhoging van de lasten van € 13.785,- opgevoerd. Dit betreft een correctie van een in 2019 onterechte onttrekking uit de voor het Wilhelminakanaal beschikbare middelen in de RIO.

Algemene baten en lasten – Het nieuwe werken (Baten 35 V)

Door een onttrekking uit de Reserve Gemeentelijke Huisvesting van € 34.829,- in 2018 die niet was geraamd is het budget negatief overgelopen. Dit wordt nu gecorrigeerd door deze onttrekking alsnog budgettair op te nemen.

V. Overzicht invorderingen

Overzicht per 31-12-20 (x € mln.)	Totaal bedrag	Nog niet vervallen	0 tot 3 maanden vervallen	3 t/m 12 maanden vervallen	Meer dan 1 jaar vervallen
TOTAAL	61,3	44,5	3,1	11,1	2,6

Per 31 december 2020 heeft de gemeente Tilburg voor € 61,3 miljoen aan vorderingen openstaan.

Dit bedrag is opgebouwd uit:

- Belasting debiteuren	€ 10,2 miljoen
- Debiteuren sociale zaken	€ 26,1 miljoen
- Vorderingen openbare lichamen	€ 4,0 miljoen
- Overige vorderingen	€ 21,0 miljoen

Hiertegenover is een voorziening voor oninbaarheid opgenomen van € 12,5 miljoen. Per saldo is de waardering € 48,8 miljoen.

Afboekingen binnen mandaat

In de periode na de Tussenrapportage is € 142.493 onder mandaat afgeboekt. Dit betreft voor gemeentelijke belastingen € 137.430,- (495 posten) en voor de overige vorderingen € 5.063 (41 posten).

Afboeking boven mandaat

Aan het college is voorgesteld voor een bedrag van € 67.270,16 aan vorderingen als oninbaar af te boeken. Dit betreft 48 vorderingen. Er zijn 21 posten afgeboekt wegens faillissement voor het bedrag van € 26.701,28.

Voor deze posten zijn eerder dotaties aan de voorziening dubieuze debiteuren gedaan. De afboekingen vinden dan ook plaats ten laste van deze voorziening.

VI. Rapportage onderzoek doeltreffendheid/doelmatigheid

Om de vraag te beantwoorden of ons beleid doeltreffend en doelmatig is zijn kadernota's, doelen en indicatoren belangrijk. In de begroting nemen we op wat de vigerende kaders zijn en welke voor evaluatie of vernieuwing in aanmerking komen. Met de nieuwe velden die in de begroting 2020 zijn opgenomen is behoefte ontstaan aan een eenduidige structuur van kaderstelling met bijbehorende doelen in indicatoren. Via het proces dynamisch begroting hebben wij dit opgepakt.. Uw raad heeft via de zogenoemde 'motie 44' gevraagd naar eenduidige doelen, indicatoren en streefwaarden die voor langere tijd houdbaar zijn. In de uitwerking werken we toe naar een kadernota per veld. Daarbinnen kunnen meerdere beleidsnota's worden opgesteld; dat kunnen bestaande beleidskaders zijn. Ook worden in dit proces nieuwe opgesteld. Dit proces van kaderstelling en formulering van doelen en indicatoren loopt door in 2021. Hieronder zijn de resultaten m.b.t. kadernota's en beleidsnota's over 2020 aangegeven.

Veld - kadernota	Voorgenomen evaluatie / onderzoek 2020	Voorstel m.b.t. kadernota in 2020
Inclusieve stad		
Sociaal en Veerkrachtig		
Resultaat: * Kadernota 'Versterken sociaal en veerkrachtig Tilburg (2020-2023) vastgesteld op 25-05-2020 - beleidsnota 'bestaanszekerheid - activeren vanuit nabijheid en maatwerk (2020-2023). Vastgesteld 20-10-2019; doelen/indicatoren vastgesteld 25-05-2020 - beleidsnota 'positieve gezondheid - sterk van binnen, verbonden met buiten'. Vastgesteld 21-10-2019. Doelen/indicatoren vastgesteld 25-05-2020. - beleidsnota 'integrale kijk op ouderen - gezond en gelukkig oud in Tilburg'. Vastgesteld 28-10-2019). Doelen/indicatoren vastgesteld 25-05-2020 - beleidsnota 'Sport en bewegen - meedoen is winnen'. Vastgesteld 3 februari 2020. - beleidsnota 'integrale jeugdaanpak 2021-2024'. vastgesteld 21-09-2020 - beleidsnota 'sociale basis - wijk aan zet. Deze volgt in 2021 - werkagenda 'diversiteit - inclusie'; Deze volgt in 2021.		
Persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid		
*Kadernota		volgt in 2021
* Een kansrijke toekomst begint hier! De Tilburgse Educatieve Agenda 2019-2022	geëvalueerd in maart 2020	n.v.t.
* Beleidsnota een wereld te winnen 2016-2020		Nieuw kader in 2020
Resultaat: De beleidsnota 'Mondiale bewustwording 2021-2025' is op 26 oktober 2020 door de raad vastgesteld		
Passende ondersteuning: Toegang		
* Beleidsnota coöperatie toegang 2017-2021	-	-
Passende ondersteuning: Werk en Inkomen		
Tilburg investeert in Perspectief (in 2019 vastgesteld)	-	-
Passende ondersteuning: Wmo		
-	-	-
Passende ondersteuning: Jeugdhulp		
* Koers 'Samen met de Jeugd'	-	-
Ingrijpen bij crisis en onveiligheid		
-	-	-
Duurzame stad		
Fysieke basiskwaliteit		
* Afvalbeleid 2015-2020	Terugblik naar resultaten afvalbeleid 2015-2020	Vormgeven afvalbeleid 2020-2025
Resultaat: In 2021 GFT gescheiden inzamelen in hoogbouw. Nader onderzoek naar oprichten circulair ambachtscentrum, meer regionale samenwerken en aanpassen afvalinzameling binnenstad		
* Groenbeheerplan	-	-
* Hoofdlijnennotitie Parkeren 2016	-	-
Groen blauwe leefomgeving		
* Beheerbeleidsplan Groen in de Stad	-	-
* Programma Water en Riolering 2020-2023	n.v.t.	Vastgesteld op 14-11-2019
Klimaat		
* Klimaataanpak 2013-2020	-	-
Vitale stad		
Openbare orde en veiligheid		
* Integraal Veiligheidsplan 2019-2022	n.v.t.	n.v.t.
Aantrekkelijke leefomgeving		
* Tilburg Akkoord	n.v.t.	n.v.t.
Economie, cultuur en evenementen		
* Economische Agenda 2012-2020	Evaluatie vindt plaats in 2020.	Nieuwe kadernota in 2021
Resultaat: Kadernota in voorbereiding genomen ter vaststelling in 2021		
* 'Tilburg Next', Economisch-ruimtelijke visie voor de binnenstad van de 21e eeuw	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat: Een wijkagenda voor de binnenstad is in ontwikkeling		
* Beleidsnota Evenementenbeleid Tilburg 2019-2022	Evaluatie bij Midterm Review.	N.v.t.

Resultaat: beknopte evaluatie uitgevoerd		
* Horecabeleid 2017 e.v	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat: I.v.m. de coronapandemie is de actualisering van het horecabeleid doorgeschoven naar 2021		
* Visie Detailhandel	N.v.t.	In 2020 wordt nieuw beleid m.b.t. Detailhandel vastgesteld.
Resultaat: De beleidsnota 'Detailhandelsvisie 2020' is vastgesteld. door de raad op 22 juni 2020		
* Beleidsnota werklocaties	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat: De raad heeft de beleidsnota 'Toekomst-bestendige Werklocaties 2020-2025' vastgesteld op 21 september 2020		
* Toeristenbelasting (verordening 2018)	Evaluatie vindt plaats bij de Midterm Review	N.v.t.
Resultaat: Er heeft geen evaluatie op groei toeristenbelasting plaatsgevonden vanwege het ontbreken ervan, gezien ontwikkeling a.g.v. corona.		
* Cultuurplan Tilburg 2017-2020	Evaluatie huidige cultuurplan	
Resultaat: Evaluatie is opgenomen in nieuw cultuurplan. De beleidsnota 'Cultuur raakt ons; Cultuurplan Tilburg 2021-2024' is op 21 september 2020 vastgesteld.		
Ruimte voor wonen, werken en mobiliteit		
* Omgevingsvisie Tilburg 2040	-	-
* Woonvisie Tilburg 2015	-	-
Resultaat: Bij het vaststellen van de woonagenda 2020-2025 door de raad op 22 juni 2020 is de woonvisie 2015 geëvalueerd.		
* Nota systematiek kostenverhaal bovenwijkse voorzieningen	Actualisatie nota Bovenwijkse Voorzieningen eind 2019	N.v.t.
Resultaat: De geactualiseerde nota 'Systematiek kostenverhaal bovenwijkse voorzieningen' is op 25 mei 2020 door de raad vastgesteld		
* Tilburg Mobiliteitsplan 2040	N.v.t.	N.v.t.
Samen en Dichtbij		
Bestuur en samenwerking: -		
- geen kadernota	-	-
Publieke dienstverlening		
* Visie op dienstverlening 2016-2020	-	-
Resultaat: Nieuw visie dienstverlening 2021-2026 wordt 1 ^e helft 2021 aan de raad aangeboden.		
Diensten aan andere overheden		
- geen kadernota		
Financiering en algemene dekkingsmiddelen		
Visie op P&C cyclus 2019	-	-
Algemene baten en lasten		
- geen kadernota		
Overige		
* Kadernota subsidiebeleid 2017-2020	-	-
* Kadernota bedrijfsvoering	-	-
* duurzaamheidsbalans Telos	-	-
* Doorlichting Organisatie (zelfanalyse)	-	-

VII. Overzicht benchmarks

Benchmark	Periode	Organisatie	Deelname in 2020	Opmerking
Algemeen				
Vensters voor Bedrijfsvoering	Jaarlijks	VNG Realisatie	Ja	https://www.venstersvoorbedrijfsvoering.nl
Vensters voor Dienstverlening	Jaarlijks	VNG Realisatie	Nee	Benchmark vensters voor dienstverlening is per januari 2020 gestopt.
Medewerker Tevredenheidsonderzoek (MTO)	4 jaarlijks	Effectory (ICTU)	Nee	Cijfers komen ook in Vensters voor Bedrijfsvoering. Vergelijking met 600 publiekrechtelijke organisaties.
Benchmarks bedrijfsvoering				
Benchmark ICT	Jaarlijks	M&I Partners	Ja	
Personeelsmonitor	Jaarlijks	A&O fonds	Ja	
Benchmarks bedrijfsmatige afdelingen				
Divosa Benchmark Werk en Inkomen	Per kwartaal	Divosa i.s.m. Stimulanz/SGBO/BMC	Ja	www.divosa-benchmark.nl
Benchmark huishoudelijk afval	Jaarlijks	NVRD/Agentschap NL	Ja	
Wettelijk verplichte / Bestuurlijke verantwoording				
Benchmark Waar staat je gemeente	Jaarlijks	VNG Realisatie	Nee	Alleen voor Kinderopvang http://www.waarstaatjegemeente.nl/
Tevredenheidsonderzoek WMO (Artikel 2.5.1 WMO 2015)	Jaarlijks	SGBO	Ja	
Atlas Nederlandse gemeenten	Jaarlijks	Atlas Nederlandse Gemeenten	Ja	Dit gaat automatisch voor de 50 grootste gemeenten
Evenementenmonitor	Jaarlijks	Respons	Ja	Geen actieve deelname. Cijfers over evenementen worden door Respons verzameld. over 2020 zijn nog geen gegevens opgevraagd.
AD misdaadmeter	Jaarlijks	Algemeen Dagblad	--	De AD Misdaadmeter bestaat niet meer.
Vergelijking positie woonlasten grote gemeenten	Jaarlijks	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO)	Ja	Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2021 Betreft geen actieve deelname. COELO verzamelt zelf cijfers.
WOZ benchmark	Jaarlijks	Waarderingskamer	Ja	https://wozbenchmark.databank.nl/dashboard
Gemeentelijke monitor sociaal domein via "Waar Staat je Gemeente?"	2 x per jaar	VNG Realisatie/CBS	Ja	http://www.waarstaatjegemeente.nl/
Overige benchmarks (wel deelname, niet opgenomen in kadernota bedrijfsvoering)				
Benchmark gladheidbestrijding	Jaarlijks	NVRD	Nee	Geen deelname in 2020
Monitor Sport en Gemeenten	Jaarlijks	VSG (Vereniging Sport en Gemeenten)		https://www.monitorsportengemeenten.nl
Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden in 2022 - 2030	Eenmalig	AEF	Ja	Eenmalig onderzoek in het kader van art. 2-onderzoek Klimaatakkoord.

VOORTGANGSBEELD HEFBOMEN 2020

HEFBOOM	MAATSCHAPPELIJKE IMPACT	INSTITUTIONELE IMPACT	FINANCIËLE IMPACT Realisatie 2020 t.o.v. oorspronkelijk beoogd	FINANCIËLE IMPACT Realisatie 2020 t.o.v. bijgesteld beoogd
MEER EFFECTIVITEIT EN DOELMATIGHEID MINIMAREGELING (BESTAANSEKERHEID)				
MEER EFFECT EN DOELMATIGHEID SUBSIDIES IN SOCIALE BASIS				
KANSRIJKE START				
MINDER INSTROOM BESCHERMINGSBEWIND				
JEUGDHULP-ONDERWIJS				
BEHEERSMAATREGELEN JEUGDHULP (SCHAKELTEAM)				
BEHEERSMAATREGELEN JEUGDHULP (POH GGZ)				
BEHEERSMAATREGELEN WMO (SCHAKELTEAM)				
BEHEERSMAATREGELEN WMO (HULP AAN HUIS)				
PGB WMO				
VAN BESCHERMD WONEN NAAR BESCHERMD THUIS				
WONEN DOE JE THUIS				
EEN GEZIN, EEN PLAN, EEN COÖRDINATOR				
KLANTREGIE PARTICIPATIE				
ONDERZOEK SAMENHANG SOCIALE WERK- PLAATSEN EN WMO-DAGBESTEDING	initiatiefase			
ONTWIKKELPLAN TOEGANG				
MAATPACT			nog niet inzichtelijk	nog niet inzichtelijk
VERSIMPELEN MELDROUTES				
TOEZICHT WMO / JEUGDHULP				
HANDHAVING PARTICIPATIEWET				

Conform hefboomplan	Minder dan beoogd	Meer/beter dan beoogd

WAT VALT OP?

14 van de 18 hefboomen bereiken maatschappelijke impact hefboomplan. Bij de hefboomen **Toezicht Wmo** en **Jeugdwet** en **Klantregie Participatie** zien we dat er door de coronacrisis vertraging is opgelopen. Ook bij de hefboom **Meer effectiviteit en doelmatigheid minimaregeling (bestaanszekerheid)** was het door corona lastig om bij mensen achter de voordeur te komen en hen maatwerkoplossingen te bieden. Om die reden is de hefboom slechts deels in werking getreden in 2020. De verandering die de hefboom **Van beschermd wonen naar beschermd thuis** en hefboom **Wonen doe je thuis** beogen, is complex en vraagt meer tijd.

De institutionele impact van de hefboomen wordt bereikt zoals beoogd en naar mate de uitvoering van de hefboom vordert.

Alle hefboomen realiseren financiële impact conform (bijgesteld) hefboomplan. Hefboomen **Beheersmaatregelen Jeugd** en **Beheersmaatregelen Wmo** realiseren meer financiële impact dan beoogd, hefboom **Handhaving Participatie** realiseert incidenteel meer financiële impact dan beoogd.

Meer effect en doelmatigheid subsidies in sociale basis

In de coronacrisis kan deze hefboom extra maatschappelijke impact maken. Deze hefboom geeft met deze nieuwe manier van subsidiëren juist ruimte om creatief naar oplossingen te zoeken. Het doel, de impact voor bewoners, staat centraal en niet de activiteit.

Jeugdhulp – onderwijs

Er is meer rust in de klas, door altijd dezelfde professionals die op vaste momenten zorg verlenen. Dit zorgt voor meer structuur en duidelijkheid zowel bij ouders en kinderen als bij de professionals van het onderwijs en de zorg.

Kansrijke start

Juist door corona is de samenwerking tussen de GGD en het FAM (ETZ) geïntensiveerd omdat het van groot belang is om deze kwetsbare doelgroep (aanstaande) moeders/gezinnen in beeld te hebben en te houden.

Beheersmaatregelen Jeugdhulp (praktijkondersteuner GGZ jeugd bij de huisarts)

Het werven van nieuwe huisartsenpraktijken vergt veel aandacht. De uitvoering binnen de deelnemende huisartspraktijken loopt wel volgens plan. De uitvoering met de deelnemende activiteiten loopt volgens plan.

Maatpact

De prognose van €711.000 was gebaseerd op het feit dat fase 2 van het Maatpact afgerond zou zijn in 2020. Eind 2020 is besloten dat fase 2 door zal lopen tot het einde van het eerste kwartaal 2021. Het rendement wordt dus aan het einde van het eerste kwartaal 2021 bekend en daarom is de financiële impact nu nog niet inzichtelijk.

Eén gezin, één plan, één coordinator

De verwachting is dat we op basis van 40 casussen een gemiddelde indirecte besparing hebben bereikt van € 20.000,- per casus waarvan de helft daadwerkelijk ten goede komt aan de gemeentelijke begroting.

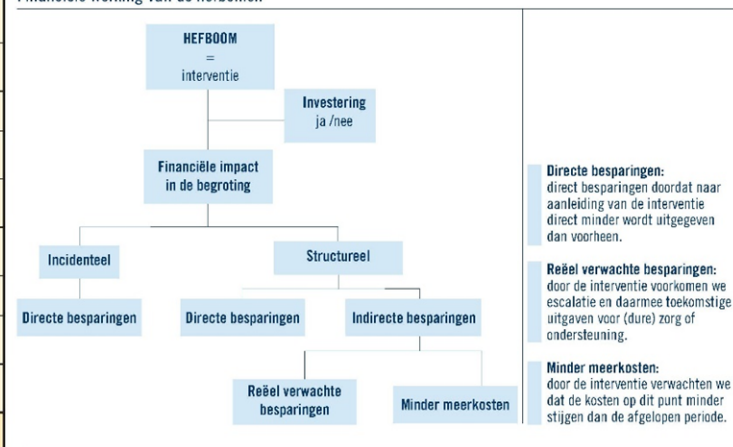
ACTUALISEREN HEFBOOMPLANNEN

In 2021 actualiseren we de impactdoelen (maatschappelijk, institutioneel en financieel) voor 2021 en verder, op basis van de laatste inzichten onder andere opgedaan in de uitvoering van de hefboomen.

VOORTGANGSBEELD HEFBOMEN FINANCIËLE IMPACT 2020

VOORTGANG T.O.V. BIJGE- STELD BEOOGD	HEFBOOM	OORSPRONKELIJK BEOOGD 2020	BIJGESTELD BEOOGD 2020	REALISATIE 2020 t.o.v. BIJGESTELD BEOOGD	FINANCIËLE WERKING
→	MEER EFFECTIVITEIT EN DOELMATIGHEID MINIMAREG.				Structureel / Directe besparing
→	MEER EFFECT EN DOELMATIGHEID SUBS IN SOCIALE BASIS				Structureel / Directe besparing
→	KANSRIJKE START				Structureel / Reëel verwachte besparing
→	MINDER INSTROOM BESCHERMINGSBEWIND	€ 200.000	€ 0	€ 0	Structureel / Minder meerkosten
↗	JEUGDHULP-ONDERWIJS			€ 160.109	Structureel / Directe besparing
↗	BEHEERSMAATREGELEN JEUGDHULP (SCHAKELTEAM)	€ 157.000		€ 583.216	Structureel / Directe besparing
↗	BEHEERSMAATREGELEN JEUGDHULP (POH GGZ)	€ 213.000		€ 693.360	Structureel / Minder meerkosten
↗	BEHEERSMAATREGELEN WMO (SCHAKELTEAM)	€ 220.800		€ 1.100.000	Structureel / Directe besparing
↗	BEHEERSMAATREGELEN WMO (HULP AAN HUIS)				
→	PGB WMO	€ 209.200		€ 225.000	Structureel / Directe besparing
↗	VAN BESCHERMD WONEN NAAR BESCHERMD THUIS	€ 1.250.000	€ 246.000	€ 709.048	Structureel / Directe en reëel verwachte besparing
→	WONEN DOE JE THUIS	€ 85.000	€ 0	€ 0	Structureel / Directe en reëel verwachte besparing
→	EEN GEZIN, EEN PLAN, EEN COÖRDINATOR	€ 459.000	€ 379.000	€ 400.000	Structureel / Directe en reëel verwachte besparing
→	KLANTREGIE PARTICIPATIE				
→	ONDERZOEK SAMENHANG SW-VOORZIENINGEN EN WMO-DAGBESTEDING				
→	ONTWIKKELPLAN TOEGANG	€ 1.204.200		€ 1.204.200	Structureel / Reëel verwachte besparing
→	MAATPACT	€ 711.000		Nog niet inzichtelijk	Structureel / Directe en reëel verwachte besparing
→	VERSIMPELEN MELDROUTES	€ 250.000	€ 0	€ 0	Nog niet bekend
↗	TOEZICHT WMO EN JEUGDWET	€ 350.000	€ 0	€ 77.800	Incidenteel / Directe besparing
→	HANDHAVING PARTICIPATIEWET*	€ 0		€ 155.592	Incidenteel / Directe besparing
	TOTAAL	€ 5.309.200		€ 5.308.325	

Financiële werking van de hefbomen

→ Conform hefboomplan ↘ Minder dan beoogd ↗ Meer/beter dan beoogd

*) Hefboom Handhaving Participatiewet was voor € 350K aan rendement opgenomen vanuit begroting 2019

IX. Lijst met afkortingen

ACM	Autoriteit Consument & Markt
AD	Algemeen Dagblad
ADHD	Attention Deficit/Hyperactivity Disorder
AEF	Andersson Elffers Felix (onderzoeksbureau)
AG	Advocaat Generaal
AI	Artificial Intelligence (kunstmatige intelligentie)
ALG	Algemeen
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AR	Algemene Reserve
ARGE	Algemene Reserve Grondexploitatie
BAT	Brabants Afval Team
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW compensatiefonds
BDV	Bedrijfsvoering
BENG	Bijna Energie Neutrale Gebouwen
BIE	Bouwgrond In Exploitatie
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BIS	Basis Infrastructuur
BIZ	Bedrijfsinvesteringszone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen aan Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BVO	Bebouwd Vloeroppervlak
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEO	Client ervaringsonderzoek
CI&T	Cultuur in Scholen Tilburg
CIT	Crisis Interventie Team
CMP	Centraal meldpunt
Coelo	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
COVID19	Coronavirus disease 2019
CPB	Centraal Planbureau
CPI	Consumentenprijsindex
CRM	Customer Relationship Management
CROW	Landelijk normeringsinstituut en kennispartner
CV	Commanditaire Vennootschap
DALI	Data science voor Logistieke Innovatie
DCTV	Dutch Circular Textile Valley
DRIS	Dynamisch Reizigers Informatie Systeem
DU	Decentralisatie-uitkering
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DUUP	Decentralisatie -uitkering voor uitstapprogramma's voor prostituees
ECB	Europese Central Bank
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ESF	Europees Sociaal fonds
ETZ	Elisabeth Tweesteden Ziekenhuis
EU	Europese Unie
EVZ	Ecologische Verbindingszones
EZK	Economische Zaken en Klimaat
FG	Faciliterend Grondbeleid
FIOD	Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst
FLO	Functioneel Leeftijds Ontslag

FMI	Funciemengingsindex
FTE	Full Time Equivalent
GE	Grondexploitatie
GEM	Grondexploitatie Maatschappij
GFT	Groente, Fruit en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
JGGZ	Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GI	Gecertificeerde Instelling
GOB	Groen Ontwikkelfonds Brabant
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX	Grondexploitatie
GWW	Grond- Weg en Waterbouw
HBO	Hogere Beroeps Onderwijs
HNG	Hypotheekfonds Nederlandse Gemeenten
HRA	Huishoudelijk Rest Afval
HRM	Human Resource Management
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
ICTU	ICT Uitvoeringsorganisatie
IKP	Incidentele Kunst Projecten
IMW	Instituut voor Maatschappelijk Werk
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IPSV	Innovatieprojecten Stedelijke Vernieuwing
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IU	Integratie-uitkering
IV3	Informatievoorziening aan derden
JIM	Jouw Ingebrachte Mentor
JOGG	Jongeren op Gezond Gewicht
J&V	Ministerie van Justitie en Veiligheid
KCM	Klant Contact Monitor
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek
LCB	Logistics Community Brabant
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
LED	Light Emitting Diode
LEMON	Leefbaarheidsonderzoek
LISA	Databestand voor cijfers over werkgelegenheid
LHBTI	Lesbisch, Homoseksueel, Biseksueel, Transgender, Intersekse
LHFT	Lokaal Herstructureringsfonds Tilburg
MBB	Monumenten Beheer Brabant
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MEE	Organisatie voor mensen met een handicap, chronische ziekte of functiebeperking
MENSS	Programma Meedoen en Sociale Stijging
MFB	Monumentenfonds Brabant
MIHP	Meerjarig Integraal Huisvestingsplan
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
MJP	Meerjarenprogramma Openbare Ruimte
MKB	Midden- en KleinBedrijf
MLT	Middellangetermijnverkenning (CPB)
MOE	Mensen uit Midden- en Oost-Europa
MOED	Midden-Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij voor Energie en Duurzaamheid
MOM	Maatschappelijke Ontwikkelings Maatschappij
MTO	Medewerker Tevredenheidsonderzoek
MVA	Materiële Vaste Activa
MWB	Midden en West Brabant
NAI	Nederland Arbitrage Instituut
n.n.b.	(nog) Niet bekend
NEN	Nederlandse Norm
NHU	Nederlandse Handelsunie

NJB	Najaarsbericht
NJI	Nederlands Jeugd Instituut
NOMA	Nieuw Model Ondersteuning Arbeidsmarkt
NOW	Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid
NS	Nederlandse Spoorwegen
NSL	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit
NV	Naamloze vennootschap
NVRD	Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement
OAB	Onderwijs Achterstanden Beleid
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OM	Openbaar Ministerie
OMWB	Omgevingsdienst Midden- en West Brabant
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerend Zaak Belasting
PACT	People Acting in Community Together
PAK	Plan- en ApparaatsKosten
PAS	Programma Aanpak Stikstof
PCB	Polychloorbifenyyl
PDV	Perifere Detailhandelsvestigingen
PFAS	Poly-en PerFluor Alkyl Stoffen
PGB	Persoons Gebonden Budget
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie, Huisvesting
PO	Primair Onderwijs
POC	Percentage Of completion
POH	Praktijkondersteuner huisarts
PPS	Publiek Private Samenwerking
PWR	Programma Water en Riolering
P-wet	Participatiewet
RAV	Regionaal Ambulancevoorziening
RBV	Reserve Bovenwijkse Voorzieningen
REKS	Regionale Energie Strategie incl. klimaatadaptie
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertisecentrum
RIO	Reserve Incidentele Opgaven
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
RO	Ruimtelijke Ordening
ROB	Raad voor het openbaar bestuur
ROC	Regionaal Opleidingscentrum
ROI	Reserve Ontwikkeling Informatisering
RPA	Robotic Process Automation
RRO	Regionaal Ruimtelijk Overleg
RTAV	Raad Tilburgse Amateur Voetbalverenigingen
RWS	Rijkswaterstaat
SBB	Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven
SHRM	Strategisch Human Resource Managemnt
SHV	Schuldhelpverlening
SiSa	Singel Audit Singel Information
SK	Stadskantoor
SMI	Sociaal Medische Indicatie
SOL	Starterslift OverbruggingsLening
SPUK	Regeling Specifieke Uitkering stimulering (inzake BTW bij sport)
SVB	Sociale Verzekerings Bank
SVN	Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
SW	Sociale Werkvoorziening
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TBSD	Transformatie Buffer Sociaal Domein
TIIP	Tilburg investeert in Perspectief
T-MIP	Tilburgse Meerjaren Investeringsplanning Stedelijke Ontwikkeling
TOF	Stichting Tilburgs Ondernemersfonds

TOZO	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
tROM	Tilburgse en Regionale bedrijven Ondernemen Maatschappelijk
TVS	Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccomodatatie
TVVP	Tilburgs Verkeers- en Vervoersplan
TWM	Tilburgse Waterleidingmaatschappij
UIA	Urban Innovative Actions
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VMBO	Voortgezet Middelbaar Beroeps Onderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOK	Voorbereidingsovereenkomst
VPB	Vennootschapsbelasting
VRI	Verkeersregelinstallatie
VRMWB	Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
VSG	Vereniging Sport en Gemeenten
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VT	Veilig Thuis
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VvE	Vereniging van Eigenaren
VVV	Vereniging Voor Vreemdelingenverkeer
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WII	Willem II
WAS	Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
WHO	World Health Organization
WLZ	Wet Langdurige Zorg
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens publieke en semipublieke sector
WOM	Wijkontwikkelings Maatschappij
WOZ	Wet Onroerende Zaken
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds Sociale woningbouw
ZIO	Zorg in Onderwijs
ZLTO	Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie